

A pályakezdő szakmunkások munkaerő-piaci helyzete – 2013

*Az elemzés a „Szakiskolai férőhelyek meghatározása – 2013,
a megyei fejlesztési és képzési bizottságok (MFKB-k) részére”
című kutatási program keretében készült*

SZAKISKOLA_2013

Budapest, 2013. április

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan non-profit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI – Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A kutatás finanszírozását az MKIK GVI és az MKIK között 2013. január 10-én létrejött szerződés biztosította, amely szerződés előzménye a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, valamint a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara között megkötött NFA-KA-NGM-5/2012 iktatószámú támogatási szerződés.

Az adatfelvétel kérdőíveit készítette:

Révész Erika, MKIK GVI
Makó Ágnes, MKIK GVI

Az online kérdőív fejlesztési munkáit végezte:

Uhrin Tamás

A kutatás terepmunkáját irányította:

Makó Ágnes, elemző (MKIK GVI)

A matematikai-statisztikai elemzést készítette és a tanulmányt írta:

Makó Ágnes, elemző (MKIK GVI), e-mail: agnes.mako@gvi.hu
Bárdits Anna, gyakornok (MKIK GVI)

Kutatásvezető:

Tóth István János, Ph.D.
tudományos főmunkatárs, MTA KTI,
ügyvezető igazgató, MKIK GVI
istvan.janos.toth@gvi.hu

A kézirat lezárva: 2013. április 3.

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet

Cím: 1034 Budapest, Bécsi út 120.

Tel: 235-0584

Fax: 235-0713

e-mail: gvi@gvi.hu

internet: <http://www.gvi.hu>

Tartalom

Összefoglaló	8
Bevezetés	13
1. Az adatfelvétel	16
2. A minta jellemzői	18
3. A megkérdezettek alapjellemezői	20
4. Iskolai előmenetel és az iskoláról alkotott vélemények	22
4.1. A családi háttér iskolai előmenetelre gyakorolt hatása	39
5. Jelenlegi munkaerő-piaci pozíció	44
5.1. A családi háttér munkaerő-piaci pozícióra gyakorolt hatása.....	64
5.2. Munkanélküliség a szakképzettek körében	72
5.3. Továbbtanulás a szakképzettek körében	89
6. Költözés, migráció, mobilitás.....	101
7. Továbbtanulási és munkaerő-piaci tervek.....	103
8. Szakmából kilépés, kilépési arányok	110
9. A munkaerő-piaci helyzet változása 2012 tavasza és 2013 eleje között.....	125
Következtetések.....	136
Függelék	139
Melléklet 1.: az adatfelvétel „A” kérdőíve	147
Melléklet 2.: az adatfelvétel „C” kérdőíve	156

Ábra- és táblajegyzék

1.1. ábra: Adott időszakokban megvalósult interjúk száma (darab), 2013, N=1990	16
1.2. ábra: Megvalósult és tervezett interjúk aránya az adott időpontokban (százalék), 2013, N=1990	17
2.1. táblázat: A minta megyék szerinti megoszlása, 2013, N=1850	19
2.2. táblázat: A minta régiók szerinti megoszlása, 2013, N=1850	19
3.1. ábra: A megkérdezettek megoszlása életkor szerint, fő, 2013, N=1850	20
3.2. ábra: A megkérdezettek apjának iskolai végzettsége, százalék, 2013, N=1736	21
4.1. ábra: Ha újból szakmát és iskolát kellene választania, hogyan döntene? (százalék), 2009-2012, N ₂₀₀₉ =2899, N ₂₀₁₀ =2916, N ₂₀₁₁ =2919, N ₂₀₁₂ =1872, N ₂₀₁₃ =1850	24
4.2. ábra: Vélemények a szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban (pontátlag), 2009-2012, N ₂₀₀₉ =2781-2882, N ₂₀₁₀ =2835-2906, N ₂₀₁₁ =2836-2916, N ₂₀₁₂ =1793-1863, N ₂₀₁₃ =1764-1838....	26
4.3. ábra: Vélemények a szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban (pontátlag) aszerint, hogy hova járt a tanuló gyakorlati képzésre, 2013, N ₂₀₁₃ =1758-1832	27
4.4. ábra: Vélemények a gyakorlati képzőhelyről (pontátlag), 2009-2013, N ₂₀₀₉ =2806-2877, N ₂₀₁₀ =2856-2909, N ₂₀₁₁ =2846-2916, N ₂₀₁₂ =1838-1865, N ₂₀₁₃ =1821-1845	29
4.5. ábra: Vélemények a gyakorlati képzőhelyről (pontátlag) aszerint, hogy hova járt a tanuló gyakorlati képzésre, 2013, N ₂₀₁₃ =1814-1838	30
4.6. ábra: Vélemények a szakmáról (pontátlag), 2009-2012, N ₂₀₀₉ =2503-2776, N ₂₀₁₀ =2475-2873, N ₂₀₁₁ =2484-2861, N ₂₀₁₂ =1569-1804, N ₂₀₁₃ =1381-1729	31
4.7. ábra: Vélemények a szakmáról (pontátlag) aszerint, hogy hova járt a tanuló gyakorlati képzésre, 2013, N ₂₀₁₃ =1376-1723	32
4.8. ábra: Munkavégzésében mennyire veszi hasznát annak, amit a szakiskolában tanult? (százalék), 2009-2011, N ₂₀₀₉ =1297, N ₂₀₁₀ =1171, N ₂₀₁₁ =1326, N ₂₀₁₂ =880, N ₂₀₁₃ =927	33
4.9. ábra: Mi az, amit a munkahelyén kellett megtanulnia ahhoz, hogy jól elláthassa a feladatát (az összes említés százalékában), 2010, N=1359	34
4.10. ábra: Mi az, amit a munkahelyén kellett megtanulnia ahhoz, hogy jól elláthassa a feladatát, 2011-2013, N ₂₀₁₁ =1193, N ₂₀₁₂ =903, N ₂₀₁₃ =945	36
4.11. ábra: A szakmaválasztásban szerepet játszó tényezők gyakorisága (százalék), 2010-2013, N ₂₀₁₀ =2653-2829, N ₂₀₁₁ =2731-2813, N ₂₀₁₂ =1744-1797	38
4.1.1. ábra: Átlagos általános iskolai tanulmányi eredmények az apa végzettsége szerint (2009-2013), N ₂₀₀₉ =2386, N ₂₀₁₀ =2556, N ₂₀₁₁ =2283, N ₂₀₁₂ =1468, N ₂₀₁₃ =1345	40
4.1.2. ábra: Átlagos szakiskolai tanulmányi eredmények az apa végzettsége szerint (2009-2013), N ₂₀₀₉ =2498, N ₂₀₁₀ =2633, N ₂₀₁₁ =2373, N ₂₀₁₂ =1548, N ₂₀₁₃ =1511	41
4.1.3. ábra: Átlagos általános iskolai tanulmányi eredmények az apa munkaerő-piaci státusza szerint (2009-2013) N ₂₀₀₉ =2417, N ₂₀₁₀ =2556, N ₂₀₁₁ =2303, N ₂₀₁₂ =1471, N ₂₀₁₃ =1453	42
4.1.4. ábra: Átlagos szakiskolai tanulmányi eredmények az apa munkaerő-piaci státusza szerint (2009-2013), N ₂₀₀₉ =2535, N ₂₀₁₀ =2639, N ₂₀₁₁ =2391, N ₂₀₁₂ =1555, N ₂₀₁₃ =1618	43
5.1. ábra: A megkérdezettek munkaerő-piaci státusza (százalék), 2009-2013, N ₂₀₀₉ =2884, N ₂₀₁₀ =2911, N ₂₀₁₁ =2915, N ₂₀₁₂ =1868, N ₂₀₁₃ =1779	45
5.1. táblázat: A megkérdezettek jelenlegi munkaerő-piaci státusza megyék szerint, 2013	46
5.2. táblázat: A megkérdezettek jelenlegi munkaerő-piaci státusza régiók szerint, 2013	47
5.3. táblázat: A megkérdezettek jelenlegi munkaerő-piaci státusza szakmák szerint, 2013	47
5.4. táblázat: A megkérdezettek jelenlegi munkaerő-piaci státusza szakmacsoportok szerint, 2013	48
5.2. ábra: Az álláskeresőknél igénybe vett módszerek (százalék), 2009-2012, N ₂₀₀₉ =1422, N ₂₀₁₀ =1247, N ₂₀₁₁ =1359, N ₂₀₁₂ =903, N ₂₀₁₃ =945	50
5.3. ábra: Az álláskeresőknél átlagos időtartama szakmák szerint (hónap), 2010, N=1099	52
5.4. ábra: Az álláskeresőknél átlagos időtartama szakmák szerint (hónap), 2011, N=1237	52
5.5. ábra: Az álláskeresőknél átlagos időtartama szakmák szerint (hónap), 2012, N=786	53

5.6. ábra: Az álláskeresés átlagos időtartama szakmák szerint (hónap), 2013, N=730.....	53
5.5. táblázat: A munkahellyel való elégedettség, 2009-2013	54
5.7. ábra: A munkahellyel való elégedettség aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (pontátlag), 2010, N=294-1177.....	55
5.8. ábra: A munkahellyel való elégedettség aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (pontátlag), 2011, N=93-1327.....	56
5.9. ábra: A munkahellyel való elégedettség aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (pontátlag), 2012, N=59-884.....	57
5.10. ábra: A munkahellyel való elégedettség aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (pontátlag), 2013, N=62-929.....	58
5.11. ábra: A következő fél évben munkahelyváltást tervezők aránya aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (százalék), 2010, N=1044	59
5.12. ábra: A következő fél évben munkahelyváltást tervezők aránya a szerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (százalék), 2011-2013, N ₂₀₁₁ =1235, N ₂₀₁₂ =805, N ₂₀₁₃ =808	60
5.13. ábra: Átlagos általános iskolai tanulmányi eredmények jelenlegi munkaerő-piaci státusz szerint, 2009-2013, N ₂₀₀₉ =2489, N ₂₀₁₀ =2661, N ₂₀₁₁ =2422, N ₂₀₁₂ =1536, N ₂₀₁₃ =1349.....	62
5.14. ábra: Átlagos szakiskolai tanulmányi eredmények jelenlegi munkaerő-piaci státusz szerint, 2009-2013, N ₂₀₀₉ =2617, N ₂₀₁₀ =2742, N ₂₀₁₁ =2521, N ₂₀₁₂ =1625, N ₂₀₁₃ =1524	63
5.1.1. táblázat: A jelenlegi munkaerő-piaci státusz az apa iskolai végzettsége szerint, 2012, N=1768	65
5.1.2. táblázat: A jelenlegi munkaerő-piaci státusz az apa iskolai végzettsége szerint, 2013, N=1665	65
5.1.1. ábra: A szakiskola után továbbtanulók aránya az apa iskolai végzettsége szerint, százalék, 2009-2012, N ₂₀₀₉ =2711, N ₂₀₁₀ =2786, N ₂₀₁₁ =2733, N ₂₀₁₂ =1768, N ₂₀₁₃ =1665	67
5.1.3. táblázat: A megkérdezett jelenlegi munkaerő-piaci státusza az apa munkaerő-piaci státusza szerint (százalék), 2012, N=1783	69
5.1.4. táblázat: A megkérdezett jelenlegi munkaerő-piaci státusza az apa munkaerő-piaci státusza szerint (százalék), 2013, N=1679	69
5.1.2. ábra: Az álláskeresés átlagos hossza az apa munkaerő-piaci státusza szerint (hónap), 2009-2013, N ₂₀₀₉ =1168, N ₂₀₁₀ =1106, N ₂₀₁₁ =1229, N ₂₀₁₂ =812, N ₂₀₁₃ =796	71
5.2.1. ábra: Munkanélküliségi ráta a szakképzett pályakezdeők és a teljes szakképzett népesség körében (százalék), 2009-2013.....	72
5.2.1. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az apa iskolai végzettsége szerint, 2009	74
5.2.2. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az apa iskolai végzettsége szerint, 2010.....	74
5.2.3. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az apa iskolai végzettsége szerint, 2011	75
5.2.4. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az apa iskolai végzettsége szerint, 2012	75
5.2.5. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az apa iskolai végzettsége szerint, 2013.....	76
5.2.6. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2009.....	78
5.2.7. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2010.....	79
5.2.8. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2011.....	80
5.2.9. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2012.....	81

5.2.10. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2013.....	82
5.2.11. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2009.....	83
5.2.12. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2010.....	83
5.2.13. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2011.....	84
5.2.14. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2012.....	84
5.2.15. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2013.....	85
5.2.16. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2009.....	86
5.2.17. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2010.....	87
5.2.18. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2011.....	87
5.2.19. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2012.....	88
5.2.20. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2013.....	88
5.3.1. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2009.....	90
5.3.2. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2010.....	91
5.3.3. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2011.....	92
5.3.4. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2012.....	93
5.3.5. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2013.....	94
5.3.6. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2009.....	95
5.3.7. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2010.....	95
5.3.8. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2011.....	96
5.3.9. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2012.....	96
5.3.10. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2013.....	97
5.3.11. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2009.....	98
5.3.12. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2010.....	99
5.3.13. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2011.....	99
5.3.14. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2012.....	100
5.3.15. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2013.....	100

6.1. ábra: Milyen feltétellel költözne másik városba egy jobb álláslehetőség kedvéért? (az említések százalékában), 2009-2013, N ₂₀₀₉ =2147, N ₂₀₁₀ =2126, N ₂₀₁₁ =2042, N ₂₀₁₂ =1359, N ₂₀₁₃ =1230.....	102
7.1. ábra: Hol szeretne a későbbiekben továbbtanulni? (százalék), 2009-2013, N ₂₀₀₉ =1404, N ₂₀₁₀ =1561, N ₂₀₁₁ =1573, N ₂₀₁₂ =900, N ₂₀₁₃ =743.....	104
7.1. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2009.....	105
7.2. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2010.....	106
7.3. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2011.....	106
7.4. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2012.....	107
7.5. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2013.....	107
7.6. táblázat: A karrier szempontjából szükségesnek tartott tényezők, 2009-2013, N ₂₀₀₉ =2353-2825, N ₂₀₁₀ =2355-2869, N ₂₀₁₁ =2271-2877, N ₂₀₁₂ =1388-1836, N ₂₀₁₃ =1343-1818.....	109
8.1. táblázat: Kilépési definíciók – 2009.....	113
8.2. táblázat: Kilépési definíciók – 2010.....	114
8.3. táblázat: Kilépési definíciók – 2011-2013.....	115
8.4. táblázat: Összehasonlítható kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2009-2013.....	118
8.5. táblázat: Összehasonlítható kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint, 2009-2013.....	120
8.6. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2013.....	121
8.7. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint, 2013.....	122
8.8. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma megyék szerint, 2013.....	122
8.1. ábra: A szakiskolában való végzést követő 9 (19) hónapban a tanult szakmájukban elhelyezkedő tanulók aránya a teljes végzett évfolyamhoz képest (százalék), 2009-2013, N ₂₀₀₉ =2762, N ₂₀₁₀ =2284, N ₂₀₁₁ =2401, N ₂₀₁₂ =1598, N ₂₀₁₃ =1520.....	124
9.1. táblázat: A pályakövetéses alminta megyék szerinti megoszlása, 2013, N=919.....	126
9.2. táblázat: A pályakövetéses alminta régiók szerinti megoszlása, 2013, N=919.....	126
9.1. ábra: A 2012 tavasza óta bekövetkezett életesemények, százalék, 2013, N=892-910.....	127
9.2. ábra: A 2012 tavasza óta továbbtanulók megoszlása a képzés típusa szerint, százalék, 2013, N=273.....	128
9.3. ábra: A megkérdezettek munkaerő-piaci státusza (százalék), 2013, N=918.....	129
9.4. ábra: A megkérdezés időpontjában továbbtanulók megoszlása a képzés típusa szerint, százalék, 2013, N=160.....	131
9.3. táblázat: A megkérdezettek 2012 tavaszi és 2013 eleji munkaerő-piaci státusza.....	133
9.4. táblázat: Tervezett és megvalósult munkahelyváltás, 2012-2013.....	134
9.5. táblázat: A karrier szempontjából szükségesnek tartott tényezők, 2012-2013.....	135
F1. ábra: A szakképzés tipikus útjai (feltételezve, hogy a diák elvégzi a megkezdett képzést).....	139
F1. táblázat: A 2013-as kutatásba bevont szakmák listája.....	140
F2. táblázat: Vélemények a szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban (pontátlag), 2013.....	141
F3. táblázat: Vélemények a gyakorlati képzőhelyről (pontátlag), 2013.....	141
F4. táblázat: Vélemények a szakmáról (pontátlag), 2013.....	141
F5. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2010.....	142
F6. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2011.....	142
F7. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2012.....	143
F8. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint, 2010.....	143
F9. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint, 2011.....	144
F10. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint, 2012.....	144
F11. táblázat: A vizsgált esetek szakmák és szakmacsoportok szerinti bontása, 2013.....	145
F12. táblázat: A szakmacsoportok összetétele – a vizsgált szakmák szakmacsoportonkénti száma, 2013.....	146

Összefoglaló

A tanulmány a pályakezdő szakmunkások munkaerő-piaci helyzetét, elhelyezkedési lehetőségeit, valamint szakmájukról, munkájukról alkotott véleményüket és a 2009 óta ezen területeken bekövetkezett változásokat kívánja feltérképezni. A kutatás 1850 tanuló körében végzett kérdőíves adatfelvétel adataira támaszkodva a 2011 nyarán szakmát szerzett fiatalok munkaerő-piaci pályájának kezdetét vizsgálja, különös tekintettel arra, hogy a szakiskola elvégzése óta eltelt 19 hónap alatt be tudtak-e, illetve be akartak-e lépni a munkaerőpiacra. Itt fontos megjegyeznünk, hogy a 2013-ban gyűjtött adataink a kutatás módszertani változása miatt csak korlátozottan hasonlíthatóak össze a korábbi adatfelvételek eredményeivel: a 2009 és 2012 közötti adatfelvételek esetében a válaszadók 9 hónapot töltöttek a munkaerőpiacon a megkérdezés időpontjáig, a 2013-as adatfelvétel esetében pedig 19 hónapot. A vizsgálat a minden megyében korlátozás nélkül beiskolázható, illetve a kutatásba a korábbi években bevont szakmákra korlátozódott.

A 2013-ban megkérdezettek 8%-a 20 év alatti fiatal, 76%-uk 20 és 23 év közötti, 16%-uk pedig ennél idősebb, így átlagos életkoruk 22,2 év. Válaszadóink 79%-a férfi és 21%-a nő. 6%-uk Budapesten él, 53%-uk egyéb városban, 41%-uk pedig községben.

2013-ban a tavalyi adatfelvétel eredményeihez képest némileg javultak a szakképzett pályakezdők elhelyezkedési esélyei. A legfrissebb adatok szerint a kérdezés időpontjában, tehát 19 hónappal szakmájuk megszerzése után a fiatal szakképzettek 50%-a dolgozott alkalmazottként, 0,4%-uk vállalkozóként és 2,2%-uk alkalmi munkásként. Munkanélküli volt 25%-uk (tavaly 28%) – mellyel kapcsolatban fontos kiemelni, hogy az adatfelvételeinkből származó munkanélküliségi adatok minden évben igen jelentősen meghaladják a teljes szakképzett népességre vonatkozó országos munkanélküliségi rátát, mely a munkaerőpiacra való belépés nehézségeire hívja fel a figyelmet. A megkérdezettek 20%-a továbbtanult a megkérdezés időpontjában, ezenkívül egyéb inaktív státuszról számolt be 1,6%-uk. A megkérdezettek több mint egyharmadának (36%) még egy munkahelye sem volt életében. A végzés óta eltelt 19 hónap során legalább egyszer munkába állak 67%-a abban a szakmában dolgozott, amelyet tanult, míg 33%-uk ettől eltérő szakmában tudott elhelyezkedni.

Adataink 2013-ban is alátámasztották azt az összefüggést, mely szerint a családi háttér nagyban befolyásolja a felnövekvő gyermek iskolai, valamint munkaerő-piaci előmenetelét. Ezt a kapcsolatot elemzésünkben idén is a megkérdezett apjának iskolai végzettségén és munkaerő-piaci pozícióján keresztül vizsgáltuk meg, és azt tapasztaltuk, hogy a fenti magyarázó változók változatlanul jelentős hatást gyakorolnak a megkérdezettek iskolai

tanulmányi átlagára, álláskeresésük időtartamára és a végzést követő 19. hónapban mért munkaerő-piaci státuszára. Az elemzés eredményei szerint a szakiskolai, vagy szakközépiskolai végzettséggel rendelkező apák gyermekei különösen nagy arányban szereznek ilyen képesítést, emellett az apa iskolai végzettségének emelkedésével magasabb a fiatal szakképzettek általános iskolai és szakiskolai tanulmányi átlaga is.

A szakképzett pályakezdők iskolájukkal és szakmájukkal – a korábbi évek eredményeihez hasonlóan – idén is elégedettek mondhatóak, sőt, 2013-ban több szempont esetében tovább javultak az elégedettséget mérő mutatók. Továbbra is magas arányban (63%) jelezték a tanulók, hogy ha újra dönteniük kellene, újra ugyanazt a szakmát és iskolát választanák, mint korábban. Továbbra is magas azoknak az aránya (90%-ra), akik olyan szakmát tanultak a szakiskolában, amellyel később is szívesen foglalkoznának.

A gyakorlati képzőhellyel kapcsolatban az elmúlt években tapasztalt, kedvező eredményekhez képest kissé romlott a megkérdezettek véleménye. Az adatok minden vizsgált szempont szerint visszaesést mutatnak, de még így is igaz, hogy a szakképzett pályakezdők legtöbbször úgy véli, a gyakorlati képzőhelyen nagyon sokat tanult a szakmáról remek szakemberek keze alatt, és korszerű gépekkel és berendezésekkel dolgozhatott. Sokan számoltak be arról is, hogy jól tudják használni a gyakorlati képzőhelyen megtanultakat munkájuk során is. Az eredmények azt mutatják, hogy képzőhelyükkel minden szempontból elégedettebbek azok a tanulók, akik vállalathoz (is) jártak gyakorlati képzésre, mint azok, akik csak az iskolai tanműhelybe jártak.

A szakmában elérhető jövedelemmel kapcsolatos vélemények 2009 és 2010 között megfigyelt javulása 2011-ben megtört, 2012-ben újra javulást mutattak az adatok, 2013-ban azonban újfent romlott a helyzet: nőtt azok száma, akik úgy látják, hogy más szakmákhoz viszonyítva alacsony a jövedelmük, illetve hogy szakmájukból nehezen lehet megélni. Azon vélemény elterjedtsége, mely szerint kiemelkedően jól lehet keresni a szakmával, csökkenést mutat. 2012-höz képest kissé erősebben jelent meg az a vélemény, mely szerint a szaktudást nem fizetik meg kellőképpen.

2012 és 2013 között a szakiskolában elsajátított tudás munkahelyeken történő hasznosíthatósága alig változott a megkérdezettek véleménye szerint. A kérdés időpontjában dolgozó fiatalok 65%-a számolt be arról, hogy a szakiskolában tanultaknak legalább a felét hasznosítani tudja munkája során (tavaly 68% volt ez az arány). 22%-ra tehető azok aránya, akik egyáltalán nem tudják munkahelyükön hasznosítani az iskolában tanultakat. Azonban a tavalyi 23%-ról 28%-ra, az eddigi legmagasabb értékre nőtt azok aránya, akik szinte mindennek hasznát veszik, amit a szakiskolában tanultak. A munkába állt tanulók 12%-a jelezte, hogy a szakiskolában mindent megtanult, amire a munkahelyén szüksége van, 88%-uk viszont arról

számolt be, hogy volt olyan készség, amit munkahelyén kellett elsajátítania. Az eredmények arra mutatnak, hogy a munkahelyen megszerzett készségek legnagyobb arányban a rutin, gyakorlat munka közben történő megszerzésére vonatkoztak.

A szakképzettek nagy aránya azért választotta megszerzett szakmát, mert tehetséget érzett magában hozzá. Ezen kívül sokan jelezték, hogy szülei tanácsa alapján, illetve a biztos megélhetés reményében választották szakmájukat. Az adatok arra engednek következtetni, hogy a szakmaválasztás előtt álló fiatalok továbbra is inkább informális úton tájékozódnak, és csak kevesen fordulnak hozzáértő személyhez (pl. tanáraihoz, vagy a pályaválasztási tanácsadó-rendszer munkatársaihoz).

Mind az öt, szakképzett pályakezdők körében végzett adatfelvételünk eredményei arra utalnak, hogy a későbbi elhelyezkedési esélyek, illetve a vállalkozás indítása, vagy a továbbtanulás ténye szorosan összefügg az általános iskolai és főként a szakiskolai tanulmányi eredményekkel. A végzést követő körülbelül 19 hónapban elhelyezkedni tudók, a vállalkozók, illetve a továbbtanulók a 2013-as eredmények szerint is rendre jobb tanulmányi eredményeket értek el korábban, mint akik munkanélküliek lettek, vagy alkalmi munkákból tartják fenn magukat.

A foglalkoztatottak körében a munkahellyel való elégedettség vizsgálata során idén majdnem minden tekintetben alacsonyabb átlagos elégedettségi szintet tapasztaltunk, mint tavaly, így elmondható, hogy megtört a három éve tartó pozitív tendencia, a pontszámok azonban még így is magas szintűnek mondhatóak. Az elmúlt évek eredményeihez hasonlóan idén is azt találtuk, hogy azok a szakképzettek, akik a szakmájukban tudtak elhelyezkedni, átlagosan elégedettebbek munkahelyükkel, mint a teljes minta, a tanulttól eltérő szakmában dolgozók pedig – átlagosan – minden szempontból kevésbé elégedettek azzal.

A kérdőív költözésre, mobilitásra, valamint jövőbeli tervekre vonatkozó kérdéseket is tartalmazott. 2013-as eredményeink szerint nem változott a más településre ingázók aránya (52%), ráadásul 27%-ról 34%-ra növekedett azon megkérdezettek aránya is, akik semmilyen feltétellel nem költöznének el lakóhelyükről egy jobb álláslehetőségért. A többi megkérdezett 61%-a (tavaly 66%) magasabb, a jelenlegi fizetésüket átlagosan 99 ezer forinttal meghaladó összeg reményében már fontolóra venné az elköltözést.

A megkérdezettek jövőbeni karrierjük szempontjából az elmúlt négy évhez hasonlóan 2013-ban is azt tartják a legszükségesebbnek, hogy fejlesszék idegennyelv-tudásukat. A szakképzett fiatalok továbbra is a felsőoktatásban való részvételt tartják a legkevésbé fontos tényezőnek, viszont ebben az esetben a pontátlag 2009 óta tartó csökkenő tendenciája idén megtört.

2009 és 2012 között a szakképzettek körében folyamatosan nőtt a további szakképzésben, szakirányú továbbképzésben való részvétel igénye, ezzel párhuzamosan a felsőfokú tanulmányok egyre kevésbé szerepeltek a tervek között. 2013-ra viszont jelentősen csökkent a szakiskolákban tanulni vágyók aránya, míg a felsőoktatásban való tanulás igénye növekedett. Az érettségit adó képzésekben való részvétel tervei pedig még mindig igen hangsúlyosan jelennek meg a pályakezdők körében.

A szakmájukból „kilépő”, tehát a nem dolgozó, vagy nem a saját szakmájukban dolgozó végzett szakképzettek az ideai adatelemzés során is különös figyelmet fordítottunk, mivel ez megmutatja a munkaerő-kereslet és kínálat eltéréseinek fontos vetületét.

Ehhez azonban hozzá kell tenni, hogy a válaszadók 53%-a foglalkoztatott volt a kérdés időpontjában, míg 25%-uk munkanélküli, ami arra mutat, hogy a tanulttól eltérő szakmában történő elhelyezkedés fontos tényezője a szakképzett munkaerő foglalkoztatásának.

Az adatelemzés azt mutatta, hogy az utóbbi négy évben csak enyhén mérséklődött a nem saját szakmájukban, vagy egyáltalán nem elhelyezkedő szakképzettek aránya, mely 2013-ban 65,1%-ra tehető (2009-ben 70%, 2010-ben 67%, 2011-ben 66%, 2012-ben pedig 65,3% volt a megfelelő adat).

2012 és 2013 között legjelentősebb mértékben a közlekedés és a kereskedelem-marketing és üzleti adminisztráció szakmacsoportokban végzettséget szerettek között csökkent a kilépési arány, a legnagyobb növekedést pedig a gépészet szakmacsoportban tapasztaltuk. A régiók szerinti vizsgálat azt mutatja, hogy a tavalyi felmérés adataihoz képest a kilépési arány jelentősen csökkent a Közép-Dunántúlon és Észak-Magyarországon, számottevő növekedést pedig a Dél-Dunántúl esetében tapasztaltunk. Így a legmagasabb kilépési arány 2013-ban az Észak-Alföldet és a Dél-Dunántúlt jellemzi, a legalacsonyabb pedig a Közép-Dunántúlt és a Nyugat-Dunántúlt.

A különböző, finomabb megkülönböztetésre is lehetőséget adó kilépési mutatók azt jelzik, hogy 2013-ban a szakképzett fiatalok mintegy 73%-a (tavaly 75%) valamilyen formában részét képezi a szakmájára vonatkozó munkakínálatnak, de csak 55%-uk (tavaly 49%) használta – munka vagy tanulmányok során – 2011-ben megszerzett szakmáját. Emellett a megkérdezettek 58%-ának (tavaly 55%) esetében valószínűsíthető, hogy végzés után el tudnak helyezkedni saját szakmájukban.

A 2013-as kérdés során a kutatás történetében először pályakövetéses kutatási módszert is alkalmaztunk. Ez alkalommal 919 olyan szakképzett fiatal sikerült újra megkeresni kérdőíveinkkel, akik a 2010/2011-es tanévben szereztek szakmát és 2012 tavaszán már egyszer részt vettek a tanulói kutatásban. A követéses vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy

2012 tavasza és a 2013 elején elvégzett második adatfelvétel között eltelt, mintegy 10-11 hónapos időszakban a megkérdezett fiatalok többsége (69%) dolgozott, 30%-uk továbbtanult, 28%-uk elhelyezkedett első munkahelyén, 17%-uk munkanélkülivé vált, 16%-uk pedig munkahelyet váltott.

Az egyének munkaerő-piaci helyzetében bekövetkezett változásokat, tehát a különböző munkaerő-piaci státuszt leíró kategóriák közti mozgásokat feltérképező vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy a tavaly dolgozó fiatal szakképzettek döntő többsége állásban volt idén is. Az akkor munkanélküliek 43%-a talált állást, 11%-a tanulni kezdett, és 43%-uk idén is munkanélküli volt. Emellett az is látható, hogy a szakiskola utáni továbbtanulás jó befektetésnek számít, mivel (1) a továbbtanulók körében nagyobb a későbbi elhelyezkedés esélye, mint a munkanélkülivé válásé és (2) a továbbtanulók kisebb eséllyel váltak munkanélkülivé, mint a bármely másik munkaerő-piaci státuszba tartozók.

Bevezetés

Az alábbi tanulmány a pályakezdő szakmunkások munkaerő-piaci helyzetét, elhelyezkedési lehetőségeit, valamint szakmájukról, munkájukról alkotott véleményüket kívánja feltérképezni. A kutatás a 2011 nyarán szakiskolai vagy szakközépiskolai végzettséget – tehát szakmát – szerzett fiatalok munkaerő-piaci pályájának kezdetét veszi górcső alá, azt vizsgálva, hogy a szakmaszerzés óta eltelt mintegy 19 hónap alatt be tudtak-e, illetve be akartak-e lépni a munkaerőpiacra, valamint el tudtak-e helyezkedni saját szakmájukban.

A szakképzett pályakezdők munkaerő-piaci helyzetét feltérképező kutatás 2009 nyarán indult el, és 2010-ben, valamint 2011-ben kisebb változtatásokkal folytatódott. 2012-ben a mintaelemszám 3000 főről 2000 főre csökkent, de a többi kutatási jellemző változatlan maradt. 2013-ban az adatfelvételt több hónappal előbbre kellett hozni a kutatási eredmények döntéshozatali felhasználásának megváltozott időpontja miatt, ez viszont a kutatási koncepció felülvizsgálatát vonta maga után. Az előrehozott adatfelvételi időpontban a 2011/2012-es tanévben végzettek még csak 5-6 hónapot voltak a munkaerőpiacon, ezért idén a megkérdezettek körét módosítottuk. Így a 2013-as adatfelvétel során – a 2012-essel megegyező módon – a 2010/2011-es tanévben szakmát szerzett fiatalokat kerestük fel. Ebből következően a 2013-ban gyűjtött adatok csak korlátozottan hasonlíthatók össze a korábbi adatfelvételek eredményeivel, mivel a 2009 és 2012 közötti felvételek esetében a válaszadók 9 hónapot töltöttek a munkaerőpiacon a megkérdezés időpontjáig, a 2013-as adatfelvétel esetében pedig 19 hónapot.

Az ideai tanulmányban az elmúlt négy év alatt bekövetkezett változásokra helyezzük a hangsúlyt, azonban eredményeink óvatosan, fenntartásokkal kezelendők. A változásra vonatkozó állításokat nem interpretálhatjuk valós tendenciákként, ezek inkább csak változási irányokat jelölnek. Ennek oka egyrészt a mintakeret fentiekben részletezett változása, másrészt az, hogy öt adatfelvétel eredményei még nem elégségesek ilyen következtetések levonására. Emellett a változást jelző eredmények mögött tényleges folyamatok is meghúzódhatnak, de a mintavételi hibából adódó eltérések is közrejátszhatnak. Ez utóbbiak tesztelésére a minta specialitása (szakmánkénti és nem véletlen mintavétel) miatt sajnos nincs módunk.

A vizsgálat 2013-ban az összes megyében korlátozás nélkül beiskolázható szakmákra koncentrált¹, melyekről a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB-k) döntöttek. A

¹ Idén azon szakmák kerültek be a kutatásba, amelyek az összes megyében korlátozás nélkül beiskolázhatóak voltak (kivéve azokat, amelyekben túl kevesen végeztek a 2010/2011-es tanévben), emellett – az összehasonlíthatóság érdekében – a listát bővítettük egyes további szakmákkal, melyeket a korábbi években már vizsgáltunk.

döntés alapját egyrészt a jogszabályban rögzített hiányszakmák, másrészt a tavalyi vállalati felmérés eredményei képezték, tehát utóbbi szerint azok a szakmák kerültek a korlátozás nélkül beiskolázhatóak közé, melyek esetében a jövőbeli várható kereslet jelentősen meghaladja a beiskolázási létszámot. (A pontos kritériumok megyénként eltérnek.) A kutatásba bevont szakmák listája megtalálható a tanulmány függelékében.

Az elemzés a szakképző intézményekben tanulók családi hátterét is figyelembe vette, mivel ezek igen fontos magyarázó változók az iskolai és munkaerő-piaci pályafutás vizsgálatában. A felmérés során közel 2000 frissen végzett szakmunkást kérdeztünk meg (2012-ben szintén 2000 főt, a korábbi években 3000 főt), ami kellőképpen nagy minta ahhoz, hogy a 2013-ban végző szakmunkások várható viselkedésére tudjunk ebből következtetni.

A „*Szakiskolai férőhelyek meghatározása a regionális fejlesztési és képzési bizottságok (RFKB-k) részére*” című kutatási program 2008-ban indult el a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szervezésével és irányításával, a Munkaerő-piaci Alap anyagi támogatásával. A kutatási program 2009-ben kibővítve került megvalósításra, így ekkor nyílt először lehetőségünk a vállalati kereslet felmérése mellett a pályakezdő szakképzettek munkaerőpiacra történő belépésének feltérképezésére is. 2010-ben, 2011-ben és 2012-ben a kutatási program folytatódott, így alkalmunk nyílt a vállalatok esetében a harmadik, negyedik és ötödik, a szakképzett fiatalok körében pedig a második, harmadik és negyedik adatfelvételi hullám lebonyolítására. 2013-ban immár a hatodik vállalati és ötödik tanulói felmérést végeztük el.

A szakképzett pályakezdők körében végzett újabb vizsgálatról azt reméljük, hogy jelentősen elősegíti a kellően megalapozott döntéshozatalt a szakképző évfolyamok keretszámait illetően, mivel ezen felmérés révén az egyes képzések *minőségével* kapcsolatos információknak is birtokába jutunk.

A pályakezdők mintájának kialakításánál nem változtattunk a korábbi évek koncepcióján: a kritériumoknak megfelelő, 2011-ben korlátozás nélkül beiskolázható szakmát elvégzett, és a képzés ideje alatt tanuló szerződéssel rendelkező fiatalok sokaságából szakma és megye szerinti arányok alapján vettünk mintát.

Az adatfelvétel szakmai koncepciójának kialakítását, a mintavételt és a kérdőív összeállítását az MKIK Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézete (GVI) végezte el. Az adatfelvételt a GVI szervezte, annak lebonyolítását részben a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) területi hálózata, részben a GVI irányította. Az adatfelvétel eredményeit a GVI elemezte.

A 2013-as kutatást az előző évek tapasztalatainak figyelembevételével alakítottuk ki amellet, hogy az alapvető cél változatlan maradt: tapasztalati adatokra és a munkaerő-piaci szereplők

várakozásainak felmérésére építve becslést adni a versenyszektor várható munkaerő-keresletéről és a szakképzett munkaerő kínálatának várható alakulásáról. Ez a kutatás a jövőben tovább folytatódva megteremtheti a pontosabb előrejelző rendszerek kiépítésének lehetőségét.

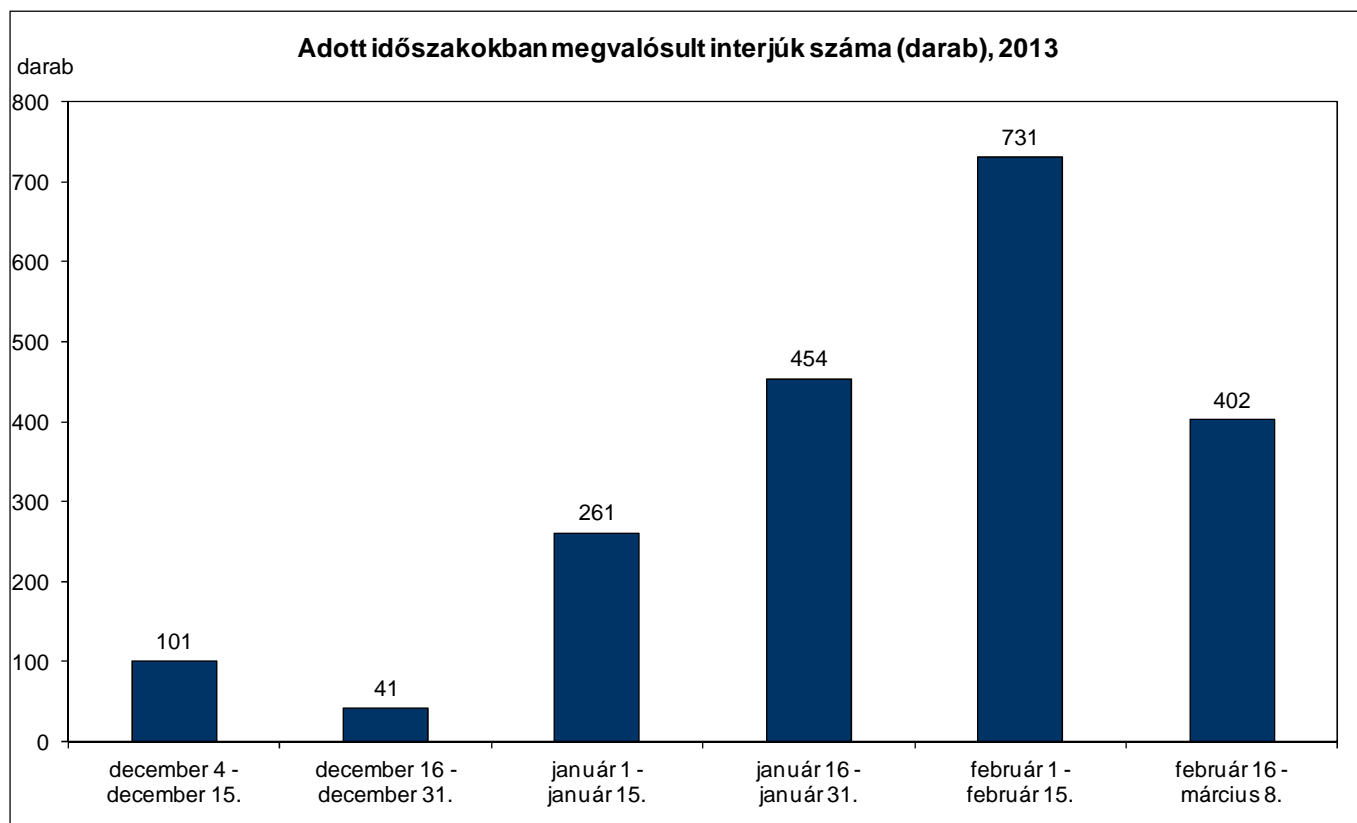
1. Az adatfelvétel

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szervezésében lezajlott kérdőíves adatfelvétel során 1990 frissen végzett szakképzett fiatal kerestek fel a kérdezőbiztosok.

A szakképzettek mintájának alapját az ISZIIR adatbázis képezte. Az alapsokaságba azok a pályakezdő szakmunkások kerültek be, akik a nyilvántartás szerint azon szakmák egyikében végeztek a 2010/11-es tanévben, melyek mind a 19 megyében korlátozás nélkül beiskolázhatóak voltak², és a képzés ideje alatt rendelkeztek tanuló szerződéssel. Kutatásunk összesen 37 szakmára terjedt ki. Az alapsokaságból vett minta összetételét szakma és megye szerinti arányok alapján határoztuk meg.

A kérdezést lebonyolító szervezetek 2012. december 4. és 2013. március 8. között végezték el a kérdőíves adatfelvételi munkát. Az 1.1. ábrán látható, hogy a megkérdezettek döntő többségét a január közepe és március eleje közötti időszakban keresték fel a kérdezők.

1.1. ábra: Adott időszakokban megvalósult interjúk száma (darab), 2013, N=1990

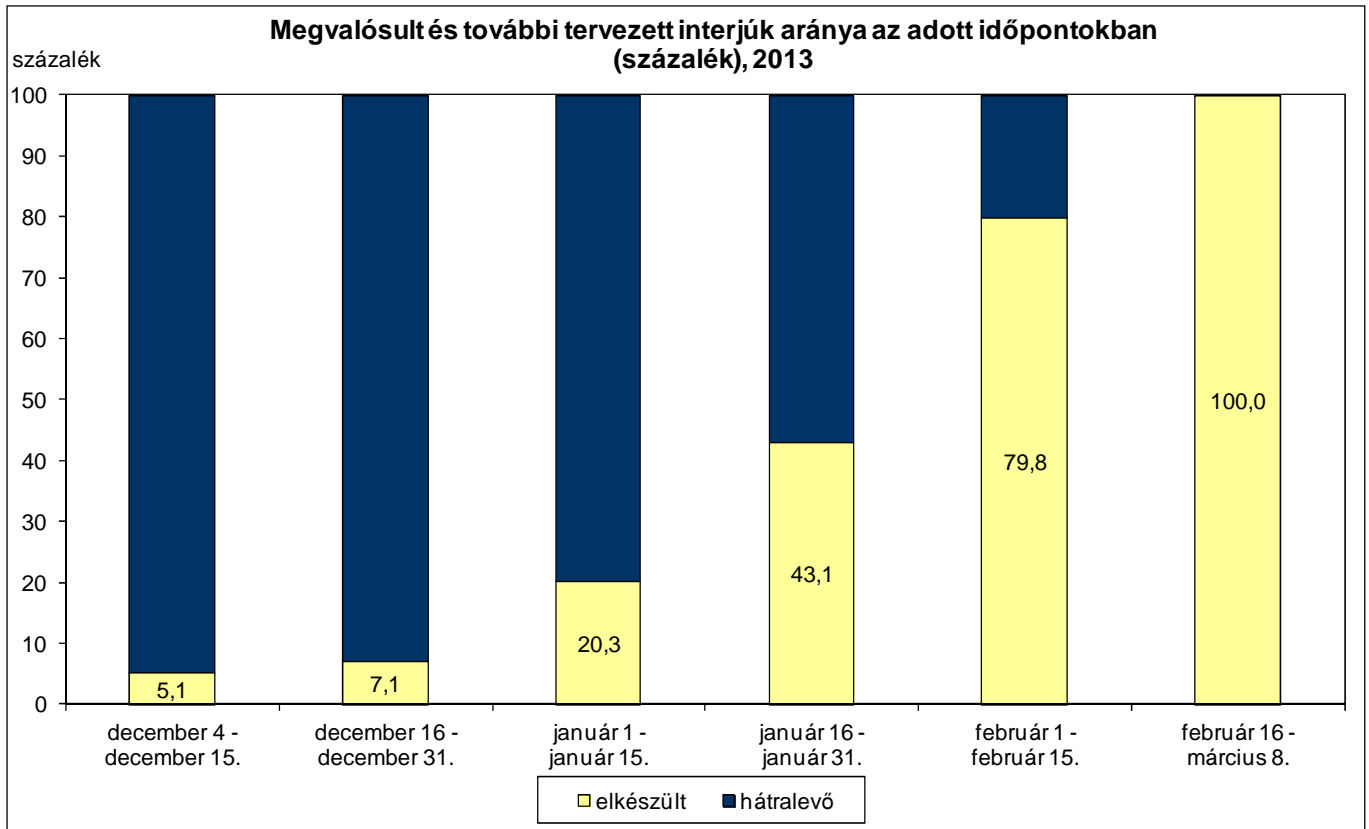

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

² A kutatásba bevont szakmák listáját alapvetően a fenti kritérium alapján határoztuk meg, azonban ezek közül kihagytunk néhány olyan szakmát, melyekben túl kevesen végeztek a 2010/2011-es tanévben, valamint – az összehasonlíthatóság érdekében – a listát bővítettük egyes további szakmákkal, melyeket a korábbi években vizsgáltunk.

Az 1.2. ábrán az látható, hogy a kéthetenként megadott időszakokban a végső minta mekkora része került már lekérdezésre és mennyi volt még hátra abból.

1.2. ábra: Megvalósult és tervezett interjúk aránya az adott időpontokban (százalék), 2013, N=1990

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

2. A minta jellemzői

A területi kamarák hálózata segítségével összesen 1990 szakképző iskolát (szakiskolát vagy szakközépiskolát) végzett fiatalhoz jutottak el a kérdezőbiztosok, tehát a mintakeret az előző évek mintájánál (3000) jóval kisebb volt, hasonlóan a 2012-es mintához (2000 fő). A kutatás célja 2013-ban a 2011-ben szakképző iskolát végzettek munkaerő-piaci helyzetének vizsgálata, ezért csak azon eseteket vizsgálhattuk, akik 2011-es szakképző iskolai végzettségről számoltak be. Kérdezői hiba miatt a kritériumnak nem megfelelő alanyok is bekerültek az adatbázisba, ezért az elemzésből ki kellett hagynunk 140 esetet. Közülük 19 fő nem korlátozás nélkül beiskolázható szakmában szerzett szakképesítést 2011-ben, 1 fő egyáltalán nem szerzett szakmát 2011-ben, 3 fő esetében pedig nem ismerjük a megszerzett szakmát. További 117 fő nem 2011-ben szerezte utolsó szakmáját, ebből 45-en 2010 előtt, 62-en 2012-ben, 3-an 2013-ban, 7 fő esetében pedig nem ismerjük a végzés évét. A statisztikai számítások során figyelembe vett elemszám így végül 1850 főt tartalmazott.

A minta megyék szerinti megoszlása³ a 2.1. táblázatban látható. Nógrád megye (19 fő) kivételével minden megyében legalább 50 szakképzett fiatal töltötte ki a kérdőívet, a legnagyobb esetszámot Budapest (198 fő), Borsod-Abaúj-Zemplén megye (166 fő) Bács-Kiskun megye (150 fő) esetében tapasztaltuk. A régiók szerinti megoszlás kiegyenlítettebb, a Nyugat-Dunántúl kivételével (208 fő) minden régió esetében legalább 230 fős az elemszám. Legnagyobb számban a közép-magyarországi régióhoz kötődő fiatalok válaszoltak kérdőívünkre (318 fő). (lásd a 2.1. és 2.2. táblázatokat)

³ A megye nem a megkérdezett lakóhelyét jelöli, hanem azt, hogy melyik megyei kamarával kötött tanulószerveződést a képzés során.

2.1. táblázat: A minta megyék szerinti megoszlása, 2013, N=1850

Megye	Elemzés	Százalék
Baranya	77	4,2
Bács-Kiskun	150	8,1
Békés	59	3,2
Borsod-Abaúj-Zemplén	166	9,0
Budapest	198	10,7
Csongrád	90	4,9
Fejér	72	3,9
Győr-Moson-Sopron	88	4,8
Hajdú-Bihar	95	5,1
Heves	75	4,1
Jász-Nagykun-Szolnok	62	3,4
Komárom-Esztergom	98	5,3
Nógrád	19	1,0
Pest	120	6,5
Somogy	79	4,3
Szabolcs-Szatmár-Bereg	81	4,4
Tolna	140	7,6
Vas	50	2,7
Veszprém	61	3,3
Zala	70	3,8
Összesen	1850	100,0

Forrás: saját számítás

2.2. táblázat: A minta régiók szerinti megoszlása, 2013, N=1850

Régió	Elemzés	Százalék
Közép-Magyarország	318	17,2
Közép-Dunántúl	231	12,5
Nyugat-Dunántúl	208	11,2
Dél-Dunántúl	296	16,0
Dél-Alföld	299	16,2
Észak-Alföld	238	12,9
Észak-Magyarország	260	14,1
Összesen	1850	100,0

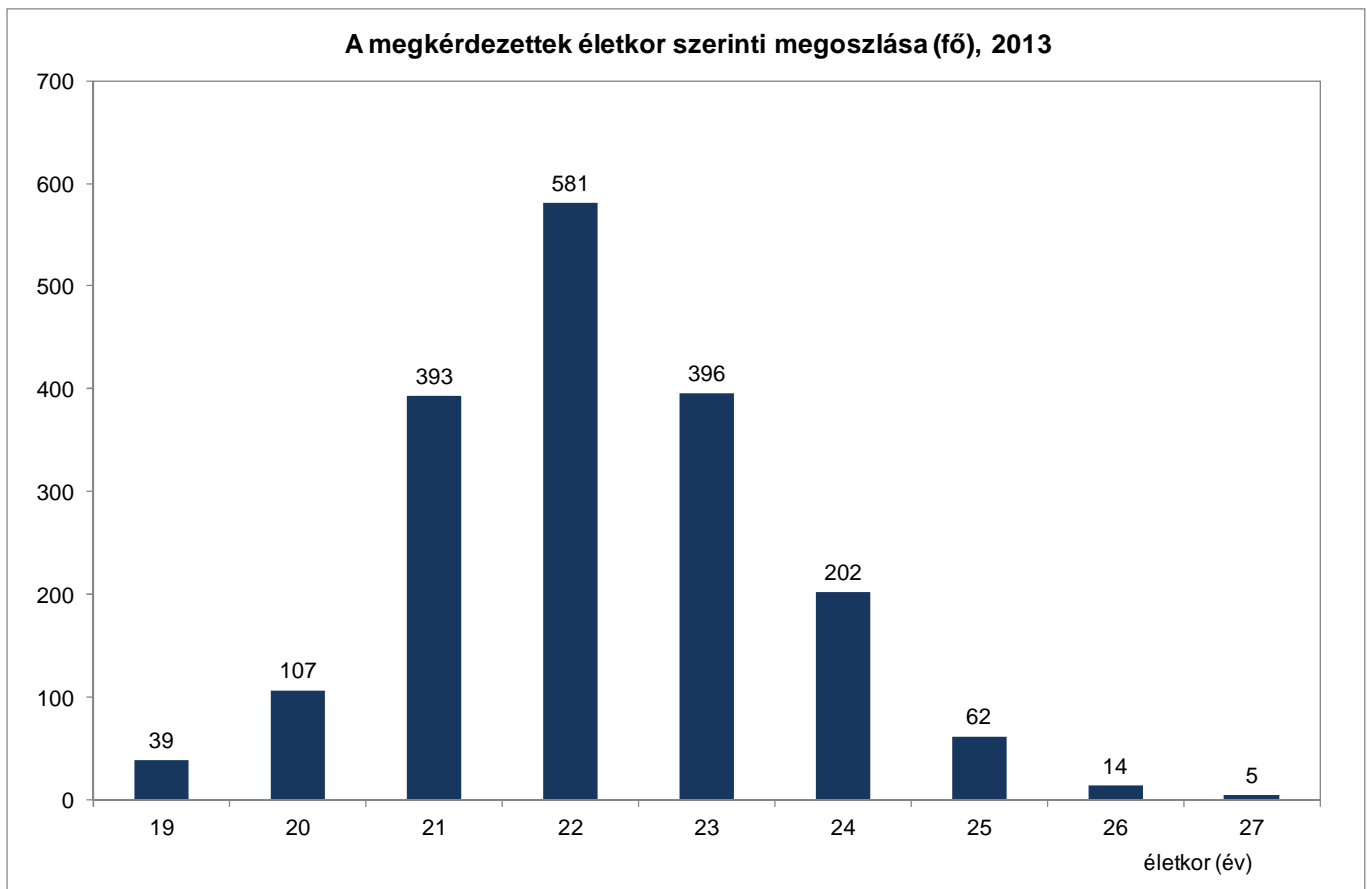
Forrás: saját számítás

3. A megkérdezettek alapjellemezői

A megkérdezettek alapjellemezőinek tekintetében számottevő változást nem tapasztaltunk a korábbi évek adatfelvételeinek eredményeihez képest.

A kérdőíves kutatás során megkérdezettek 8%-a 20 éves vagy fiatalabb, 76%-uk 20 és 23 év közötti, 16%-uk pedig ennél idősebb, így átlagos életkoruk 22,2 év.

3.1. ábra: A megkérdezettek megoszlása életkor szerint, fő, 2013, N=1850

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

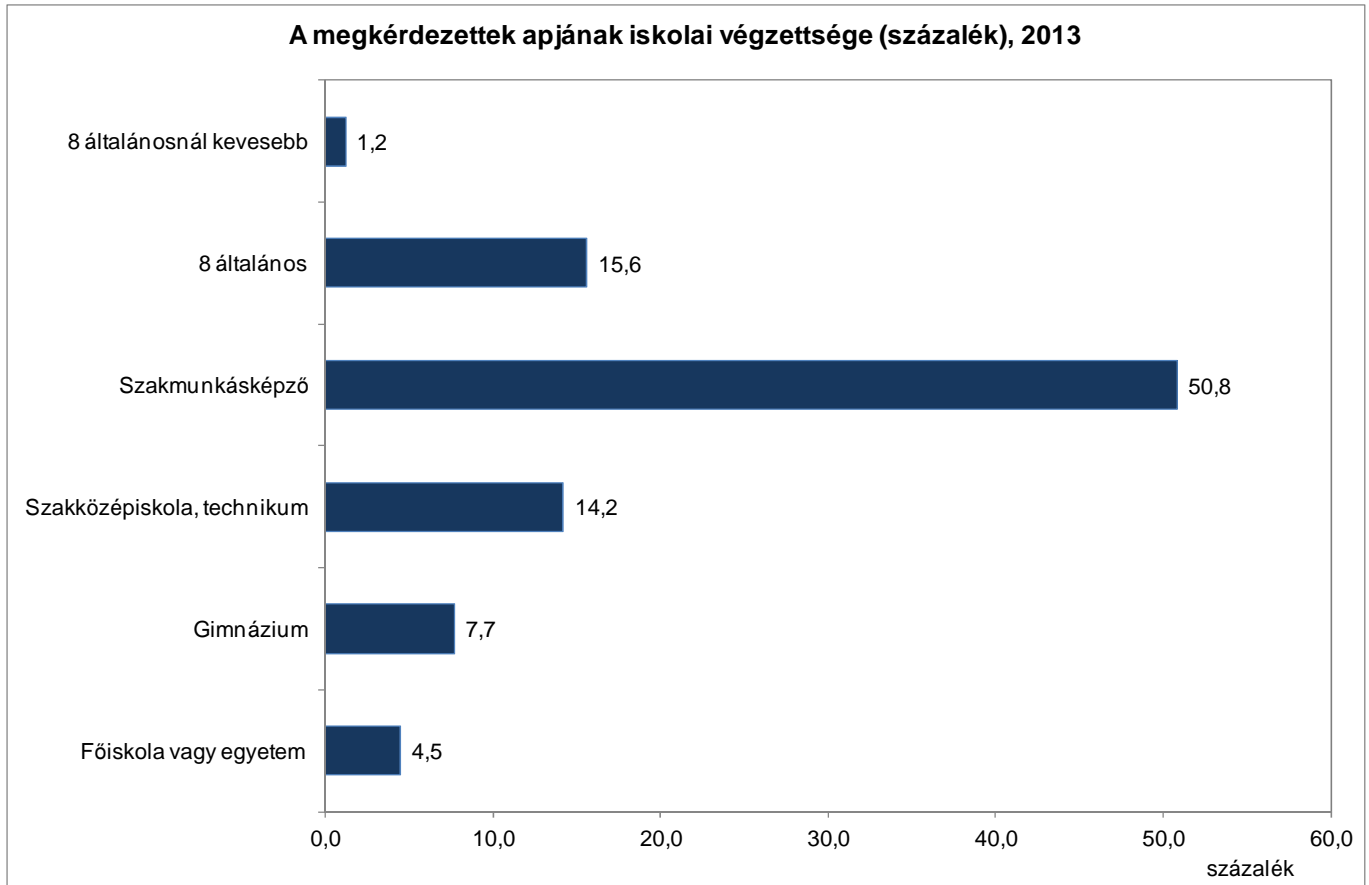
A mintában a nemek szerinti megoszlás azt mutatja, hogy a válaszadók 79%-a férfi és 21%-a nő.

Budapesten él a megkérdezettek 6%-a, egyéb városban lakik 53%-uk, 41%-uk pedig községi lakos.

A mintába legnagyobb gyakorisággal a pincér szakmát végzetten kerültek be (171 fő), ezen kívül legalább 100 főt sikerült elérni a bolti eladó, a karosszerialakatos, kőműves, a szakács, valamint az autószerelő szakmát végzettenek közül is.

A megkérdezettek apjának iskolai végzettsége a válaszadók 18%-ának esetében legfeljebb 8 általános, többségük (54%) esetében szakmunkásképző, 15%-uknál szakközépiskola vagy technikum. 8%-uk végzett gimnáziumot és 5%-uk főiskolát vagy egyetemet (lásd a 3.2. ábrát).

3.2. ábra: A megkérdezettek apjának iskolai végzettsége, százalék, 2013, N=1736

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

A megkérdezettek apja 6%-uk esetében önálló vagy vállalkozó, 2%-uknál vezető beosztású, 4%-uk esetében beosztott értelmiségi és 7%-uk apja irodai alkalmazott. Kiemelkedően magas, 39%-os azok aránya, akiknek apja szakmunkásként dolgozik, 13% esetében segédmunkás vagy betanított munkás, 1%-uknál pedig alkalmi munkás. A válaszadók 7%-ának apja munkanélküli, 9%-uk apja pedig egyéb okból nem dolgozik (pl. nyugdíjas). A megkérdezettek 6%-a nem válaszolt a kérdésre. A fenti arányok csak igen enyhe eltérést mutatnak az elmúlt évek adataihoz képest.

A megkérdezettek döntő többsége (74%, tavaly 79%, tavalyelőtt 80%) számolt be arról, hogy apjának van szakképesítése, tehát elmondható, hogy a szakiskolai, szakközépiskolai végzettséggel rendelkező apák gyermekei különösen nagy arányban szereznek ilyen képesítést.

4. Iskolai előmenetel és az iskoláról alkotott vélemények

A szakképzett pályakezdeket – az elmúlt évekhez hasonlóan – megkérdeztük iskolai eredményeikről, középiskolai pályafutásukról és szakképzettségük megszerzésének körülményeiről.⁴ Ez azért képezte vizsgálatunk fontos részét, mert ezáltal kiderülhet, hogy az iskolában elért eredmények milyen hatást gyakorolnak a későbbi munkaerő-piaci pályafutásra. Emellett több kérdés segítségével próbáltuk meg feltárni a fiatal szakképzettek szakiskoláról és szakmájukról alkotott véleményét. 2013-ban gyűjtött adataink korlátozottan hasonlíthatóak össze a korábbi adatfelvételek eredményeivel, mivel a 2009 és 2012 közötti adatfelvételek esetében a válaszadók 9 hónapot töltöttek a munkaerőpiacon a megkérdezés időpontjáig, a 2013-as adatfelvétel esetében pedig 19 hónapot. Bár tanulmányunkban megkíséreljük feltérképezni a korábbi évekhez képest bekövetkezett változásokat is, eredményeink értelmezésénél óvatosan kell eljárni.

A megkérdezett tanulók általános iskolai utolsó éves tanulmányi átlageredménye az összes válaszadó átlagában 3,51 volt, mely kissé magasabb az eddigi években mért értékeknél. 2012-ben ez 3,48 volt, 2011-ben 3,46, 2010-ben 3,42, 2009-ben pedig 3,49.

Középiskolai tanulmányait a 2012-ben megkérdezett tanulók 69%-a szakiskolában kezdte (tavaly 67%, 2011-ben 71%, 2010-ben 75%, 2009-ben pedig 70% volt a megfelelő arány). 26%-uk (2012-ben 28%, 2011-ben 25%, 2010-ben 22%, 2009-ben 25%) szakközépiskolába, 5,4%-uk (tavaly 4,6%, 2011-ben 4,4%, 2010-ben 4%, 2009-ben 5%) pedig gimnáziumba járt az általános iskola befejezése után. A gimnáziumban tanuló 99 fő 74%-a (73 fő) érettségi bizonyítványt szerzett, 26%-uk (26 fő) pedig még végzés előtt abbahagyta a gimnáziumi képzést. Ezután mind a 99 fő részt vett szakképzésben is (így kerülhettek be mintánkba): 67 fő szakiskolában tanult tovább, 31 fő szakközépiskolában vagy technikumban, 1 fő pedig egy másik gimnáziumban. (Ő később a harmadik középiskolájában szerzett szakmunkás bizonyítványt.) A gimnáziumi érettségivel rendelkező 73 tanuló közül 51 fő szakiskolában, 22 fő pedig szakközépiskolában szerzett szakmát. A gimnáziumi tanulmányait félbehagyó 26 főből 16-an szakiskolában, 10-en pedig szakközépiskolában szereztek szakmunkás képesítést.

⁴ A megkérdezettek szakiskolában, szakközépiskolában, illetve TISzK-ben szerezhettek szakmát. A szakiskola olyan középfokú oktatási intézmény, ahol az iskolai rendszerű szakképzésben olyanok is részt vehetnek, akik nem rendelkeznek érettségivel. A 9-10. évfolyamon közismereti képzés is folyik, de emellett nagy hangsúlyt kap a pályorientáció, később pedig a szakmai előkészítés és a szakmai alapozás. A 10. évfolyam elvégzése, illetve a tanköteles kor betöltése után lehet elkezdeni a szakképző évfolyamokon a szakmai vizsgára való felkészülést. A szakközépiskola olyan középiskola, ahol a 9-12. évfolyamon közismereti, az érettségire felkészítő képzés folyik. Emellett az első két évben szakmai orientációs, a második két évben pedig szakmai alapozó tantárgyakat is tanítanak. A tanulmányok befejeztével az érettségi megszerzését követően kezdődik a szakmai képzés, mely után a tanult szakmából szakmai vizsga tehető. A Térségi Integrált Szakképző Központok (TISzK-ek) pedig szakképző iskolák, esetleg felsőfokú szakképzést folytató felsőoktatási intézmények társulása szakképzési feladatok összehangoltan történő ellátására. /Forrás: <http://www.szakkepesites.hu/fogalomtar.html/>

Első középiskolájában a megkérdezett fiatalok 69%-a (2012-ben 66%, 2011-ben 68%, 2010-ben 72%, 2009-ben 68%) szakmunkás bizonyítványt szerzett. 13%-uk (2012-ben 14%, 2011-ben és 2010-ben 12%, 2009-ben 13%) érettségi bizonyítványt, 9%-uk (2012-ben 7%, 2011-ben 6%, 2010-ben 3%, 2009-ben 10%) mindkettőt, 9%-uk (2012-ben 13%, 2011-ben 14%, 2010-ben 13%, 2009-ben 9%) pedig végzés előtt abbahagyta a képzést. Az érettségi bizonyítványt szerzők 70%-a szakközépiskolában, 30%-a pedig gimnáziumban végzett (utóbbiak később szereztek szakmát egy másik iskolában).

A 2013-ban megkérdezett 1850 tanuló közül 523 fő járt második középiskolába is. Ebből 355 fő az első középiskola elvégzése után tanult tovább, 168 fő pedig iskolát, illetve iskolatípust váltott (az első befejezése nélkül). Az első iskola befejezése után továbbtanulók 48%-a szakiskolában, 51%-uk szakközépiskolában vagy technikumban, 1%-uk pedig gimnáziumban tanult tovább. A végzés előtt középiskolát váltók 81%-a szakiskolában, 17%-a szakközépiskolában, 2%-uk pedig gimnáziumban folytatta tanulmányait.

A megkérdezettek utolsó éves középiskolai tanulmányi átlaga (az összes megkérdezett átlagában) 3,7 volt, mely kissé rosszabb eredmény, mint a 2012-es (3,8) és megegyezik a 2011-es értékkel. (2010-ben és 2009-ben 3,6 volt az átlagérték).

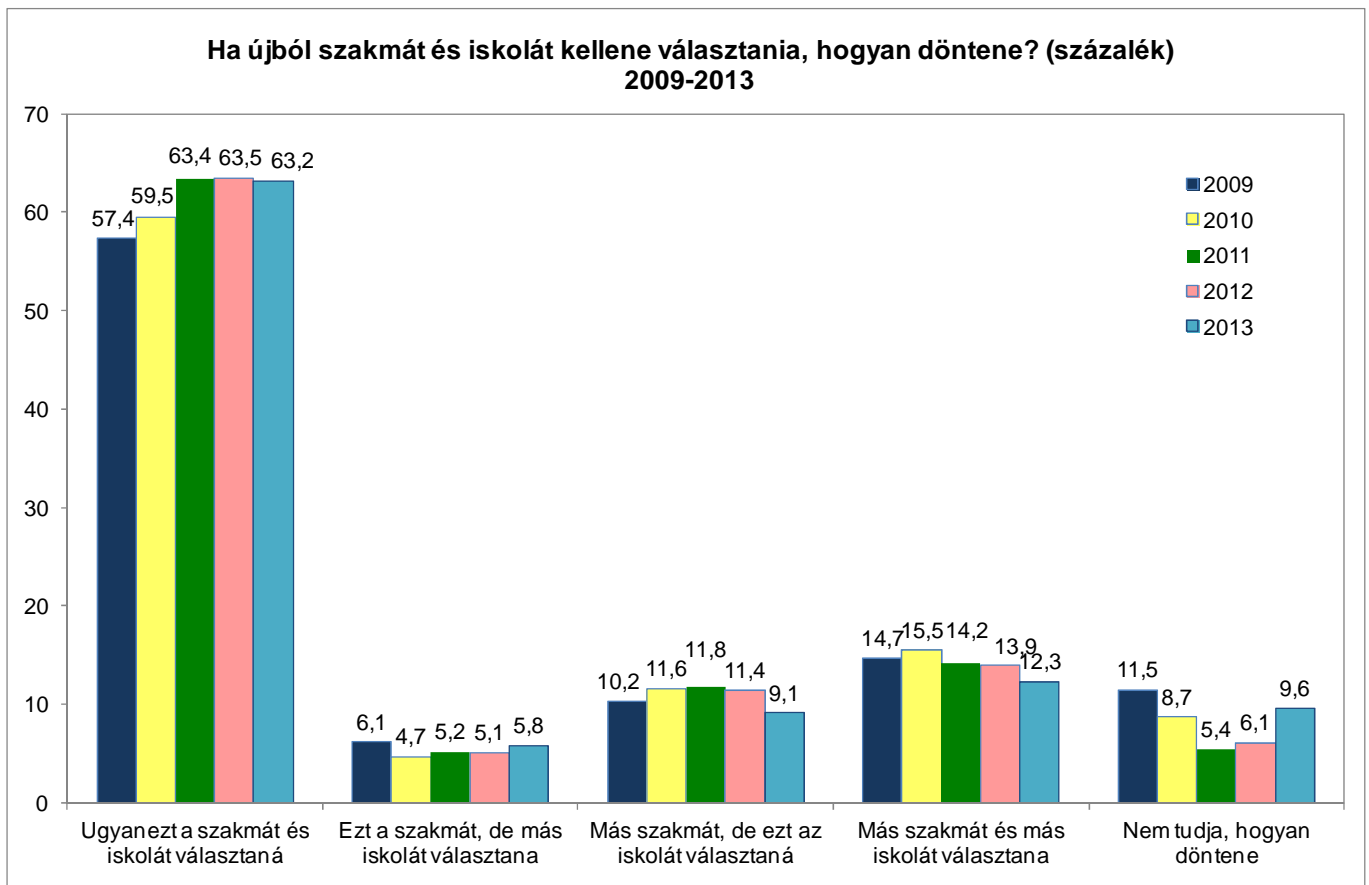
A szakiskolából gimnáziumba, szakközépiskolába, vagy technikumba a megkérdezett szakképzettek 15%-a próbált meg átkerülni. Tavaly csak 13,5% volt ez az arány, 2011-ben 14%-uk, 2010-ben 17%-uk, 2009-ben pedig még 18%-uk számolt be ez irányú szándékról.

(A tipikus szakképzési pályafutásokat a függelékben található F1. ábra mutatja be.)

A szakiskolát végzettek – a korábbi évek eredményeihez hasonlóan – idén is szakmájukkal való elégedettségüknek adtak hangot, sőt, eredményeink szerint tovább javultak az elégedettséget mérő mutatóink. Még a 2009-es 84%-nál, a 2010-es 87%-nál és a 2011-es 89%-nál is magasabb arányban válaszoltak igenlően arra a kérdésre, hogy olyan szakmát tanultak-e a szakiskolában, amivel később is szívesen foglalkoznának: a 2012-es eredménnyel megegyezően idén 90%-os volt ez az arány.

A tanulók szakmájukkal és iskolájukkal való általános elégedettsége továbbra is magasnak mondható. A 2011-es és 2012-es eredményekkel azonos módon 2013-ban is a tanulók kb. 63%-a jelezte, hogy ha újra választania kellene, újra ugyanazt a szakmát és iskolát választaná (2010-ben 60%, 2009-ben pedig 57% volt a megfelelő arány). 2013-ban a tanulók 6%-a maradna szakmájánál, de másik iskola mellett döntene (2009-ben 6%, ez elmúlt három évben 5%), és 9%-uk választana más szakmát, de ugyanazt az iskolát (2012-ben 11%, 2010-ben és 2011-ben 12%, 2009-ben 10%). A megkérdezettek 12%-a keresne új szakmát és új iskolát, ha újra döntési helyzetbe kerülne, mely arány 2012-ben és 2011-ben 14%, 2010-ben 16%, 2009-ben pedig 15% volt. A megkérdezettek 10%-a (2012-ben 6%, 2011-ben 5%, 2010-ben 9%, 2009-ben 12%) nem tudott választ adni a kérdésre (lásd a 4.1. ábrát).

4.1. ábra: Ha újból szakmát és iskolát kellene választania, hogyan döntene? (százalék), 2009-2012, $N_{2009}=2899$, $N_{2010}=2916$, $N_{2011}=2919$, $N_{2012}=1872$, $N_{2013}=1850$

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

Az érettségivel rendelkező megkérdezettek (432 fő) 65%-a nem felvételizett sem egyetemre, sem főiskolára (tavaly 61%, 2011-ben 66%, 2010-ben 69%, 2009-ben pedig csak 51% volt ez az arány). 30%-uk felvételizett és fel is vették, mely arány némi csökkenést mutat idén: tavaly 35%-uk jelezte ezt, 2011-ben 30%-uk, 2010-ben 26%-uk, 2009-ben pedig csupán 3%-uk. A megkérdezettek 4%-a sikertelen felvételi vizsgáról számolt be – 2012-ben ez az arány 5%, 2011-ben 4%, 2010-ben 5%, 2009-ben pedig 16% volt.

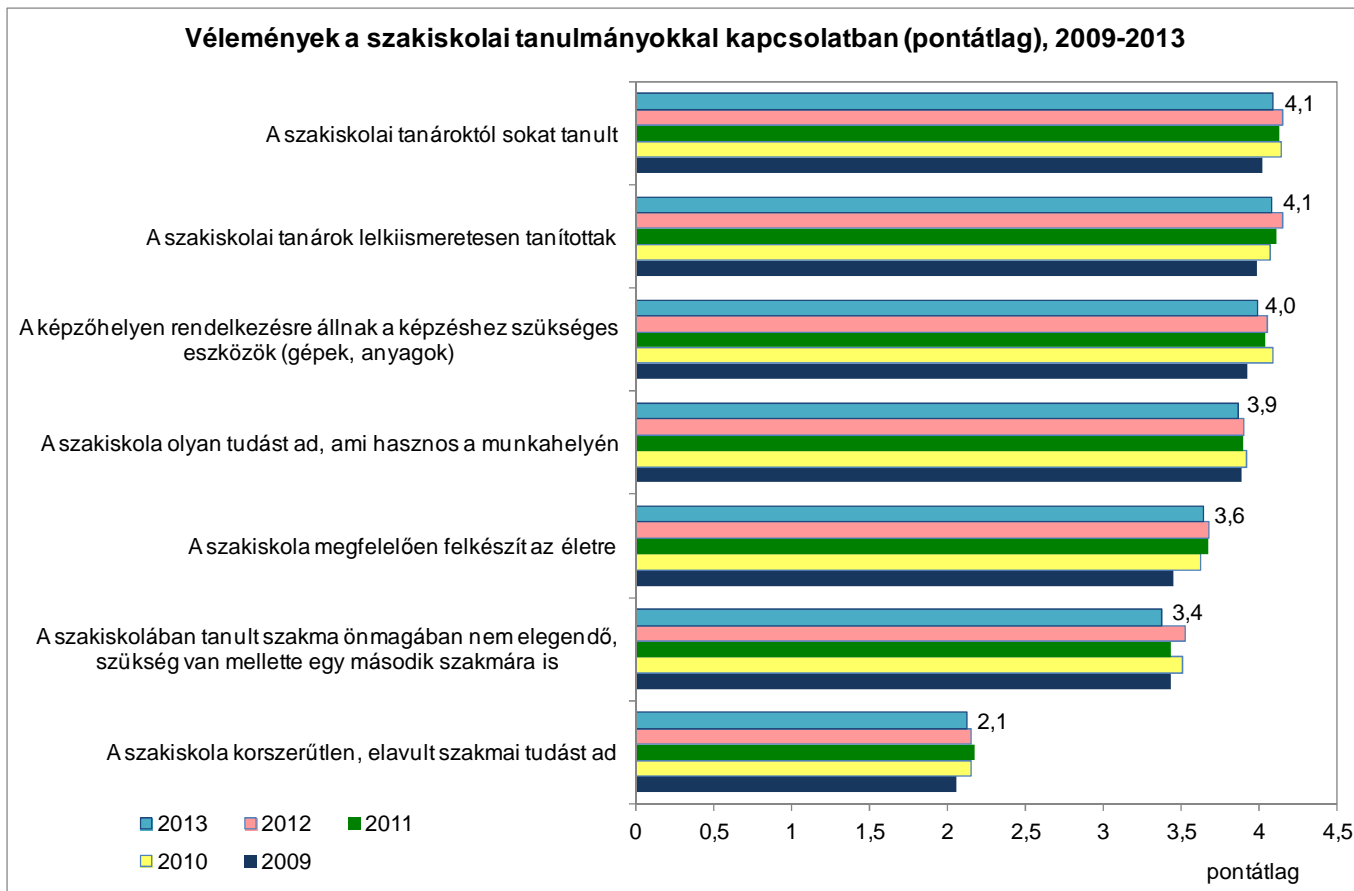
A szakképzettek nyelvtudásával kapcsolatban idén kissé kedvezőbb eredmények születtek, mint a megelőző év adatfelvétele során. A megkérdezettek 70%-a (tavaly 69%, 2011-ben 72%, 2010-ben 71%, 2009-ben 60%) jelezte, hogy meg tudja értetni magát a magyaron kívül más nyelven is. Angolul 41%-uk beszél, németül 34%-uk (2012-ben rendre 40% és 36%, 2011-ben 40% és 38%, 2010-ben 39%, illetve 37%, 2009-ben pedig csak 33%, illetve 31% voltak a megfelelő arányok). Franciául, spanyolul, olaszul, oroszul, illetve egyéb nyelven csak igen kevés megkérdezett (0-24 fő) beszélt mind az öt vizsgálati időpontban.

A szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban a korábbi években tapasztalt magas elégedettségi szinthez hasonlóan kedvező képet mutatnak az adatok és több szempont szerint további javulásnak lehetünk tanúi.⁵ A megkérdezettek a 4.2. ábrán látható állításokat 1-től 5-ig osztályozták (az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással). A legmagasabb átlagos pontszámot 2013-ban – a korábbi évekhez hasonlóan – a sok tudást átadó és lelkiismeretesen tanító szakiskolai tanárokkal kapcsolatos állításoknál mértük, valamint a képzőhelyen rendelkezésre álló eszközökkel (gépekkel, anyagokkal) is újfent igen elégedettek voltak a végzett tanulók.

A véleményeket jelző átlagpontszámok 2012-höz képest minden szempont szerint igen enyhe csökkenést mutatnak, tehát a megkérdezettek mind a pozitív, mind a negatív tartalmú állításokkal kevésbé értettek egyet, mint egy évvel ezelőtt.

⁵ Megjegyzés: lehetséges, hogy eredményeinket torzítja, hogy felmérésünk csak a kiemelten támogatott szakmákat tanulóakra vonatkozott. Elképzelhető, hogy a nem kiemelt szakmákat tanuló fiatalok kevésbé elégedettek a szakképző intézménnyel.

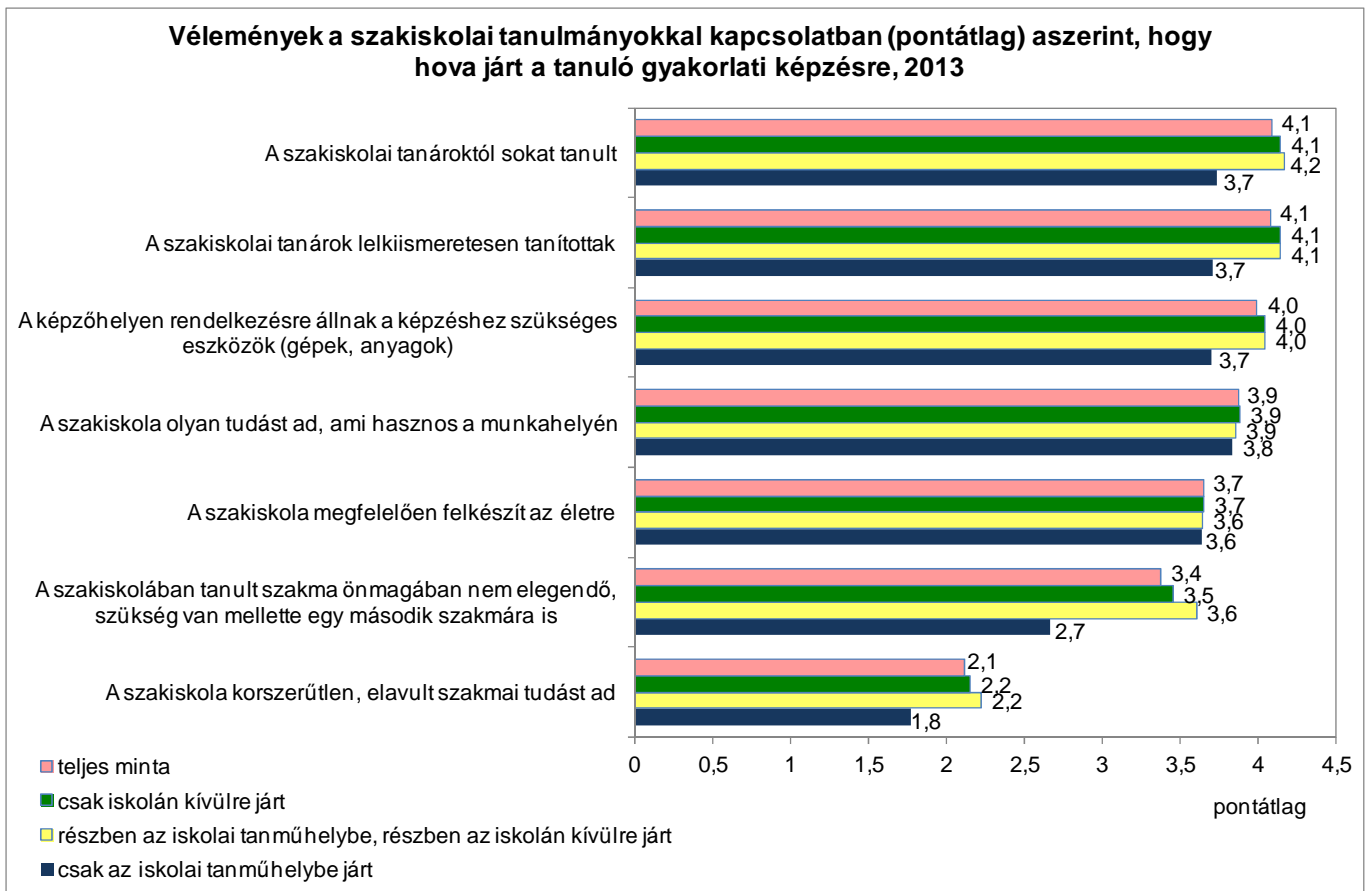
4.2. ábra: Vélemények a szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban (pontátlag), 2009-2012, $N_{2009}=2781-2882$, $N_{2010}=2835-2906$, $N_{2011}=2836-2916$, $N_{2012}=1793-1863$, $N_{2013}=1764-1838$

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

4.3. ábra: Vélemények a szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban (pontátlag) aszerint, hogy hova járt a tanuló gyakorlati képzésre, 2013, $N_{2013}=1758-1832$

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

A megkérdezettek 69%-a véli úgy, hogy a szakiskolában az elméleti és a gyakorlati oktatás aránya megfelelő volt – ez enyhe romlást jelent a megelőző évekhez képest (tavaly 70%, 2011-ben 72%, 2010-ben 74% volt a megfelelő arány), de még mindig sokkal magasabb érték, mint a 2009-es (63%). A válaszadók 27%-a (2012-ben 26%, 2011-ben 24%, 2010-ben 22%, 2009-ben 33%) szerint túl sok volt az elméleti oktatás, és – az elmúlt három év eredményeivel megegyező módon – mindössze 4%-uk sokallta a gyakorlati oktatást (2009-ben 5%).

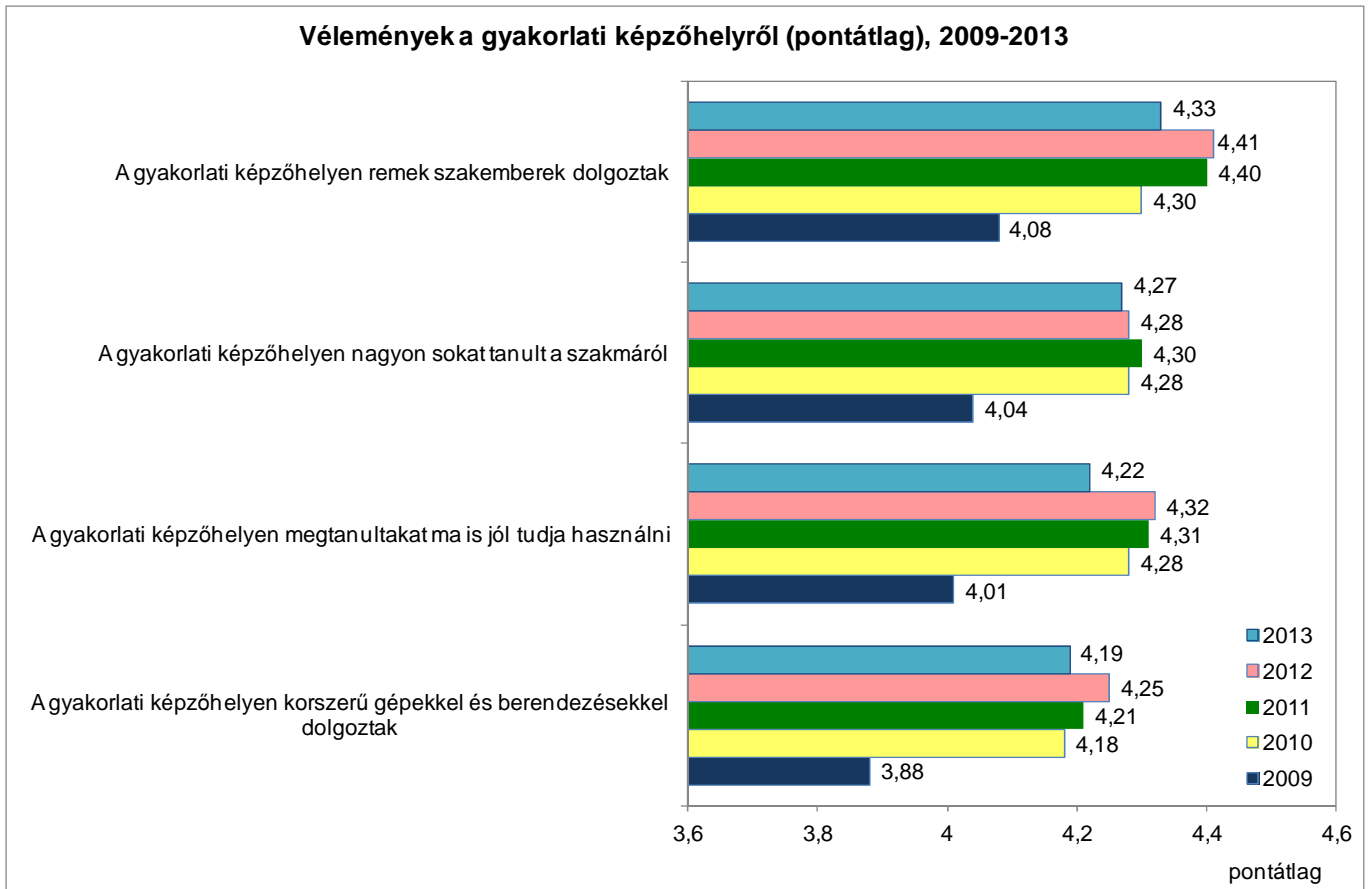
Az adatok azt mutatják, hogy a megkérdezett fiatalok körében a szakmai gyakorlati képzés havi óraszámja az utolsó tanévben átlagosan 88,3 óra volt (2012-ben 86,5 óra, 2011-ben 89,4 óra, 2010-ben 89,5 óra, 2009-ben 86 óra). 2009-ben szakiskolai tanulmányai során a megkérdezettek 31%-a csak az iskolai tanműhelybe járt gyakorlati képzésre, 38%-uk csak céghez járt, 31%-uk pedig mindkét helyre. 2010-től azonban a mintavételünk alapját a képzése során tanulószervezővel rendelkező fiatalok sokasága alkotja, így az idei mintában a megkérdezettek 64%-a járt céghez gyakorlati képzésre, 22%-uk pedig iskolai tanműhelyben és cégnél is végzett gyakorlatot (2012-ben a megfelelő arányok 69% és 25%, 2011-ben 73% és

24%, 2010-ben pedig 73% és 25% voltak). A megkérdezettek 14%-a számolt be arról, hogy kizárólag az iskolai tanműhelybe járt gyakorlati képzésre.

A végzett tanulók gyakorlati képzőhelyükkel kapcsolatban az elmúlt években tapasztalt igen kedvező véleményeknél enyhén negatívabb képet festettek. Az adatok minden vizsgált szempont szerint visszaesést mutatnak. A megkérdezett szakképzett pályakezdők legtöbbször azonban még így is úgy véli, hogy a gyakorlati képzőhelyen nagyon sokat tanult a szakmáról remek szakemberek keze alatt, és korszerű gépekkel és berendezésekkel dolgozhatott. Igen sokan számoltak be arról is, hogy jól tudják használni a gyakorlati képzőhelyen megtanultakat munkájuk során is. A 2009-es, 4 körüli átlagpontok után 2010-ben 4,2-4,3 pont körül alakultak az átlagértékek. 2011-ben és 2012-ben csak igen enyhe (statisztikailag valószínűleg nem szignifikáns), 1-2 századpontos javulást mutattak az adatok. A legmagasabb elégedettségi szintet mind a négy évben a gyakorlati képzőhelyeken dolgozó szakemberekkel kapcsolatban mértük, de 2013-ban 4,4-ről 4,3-ra csökkent ez az átlagpontszám. Szintén visszaesést láthatunk a gyakorlati képzőhelyen elsajátított tudás hasznosíthatósága és az ott használt gépek korszerűsége tekintetében (lásd a 4.4. ábrát).

A gyakorlati képzőhellyel kapcsolatos véleményeket megvizsgáltuk aszerint is, hogy a tanuló csak az iskolai tanműhelybe járt gyakorlati képzésre, vállalathoz járt, vagy mindkét típusú képzésben részt vett. Az eredmények 2013-ban is azt mutatják, hogy képzőhelyükkel minden szempontból elégedettebbek azok a tanulók, akik vállalathoz (is) jártak gyakorlati képzésre. A csak iskolai gyakorlati képzésben részt vett megkérdezettek pontátlagai 3,7-3,8 között szóródnak ideig, a többi tanulóé pedig 4,2-4,4 között (lásd a 4.5. ábrát). Ebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a vállalatoknál korszerűbb gépek használatára van mód, mint az iskolai tanműhelyekben, és az ott elsajátított tudást a munka során jobban használhatóbbnak érzik a szakképzettek. A látható, hogy a fenti kategóriák szerinti felosztás nem mutat egyértelmű különbséget a szakiskolai tanulmányokról, illetve magáról a szakmáról (lásd a 4.7. ábrát) alkotott vélemények esetében.

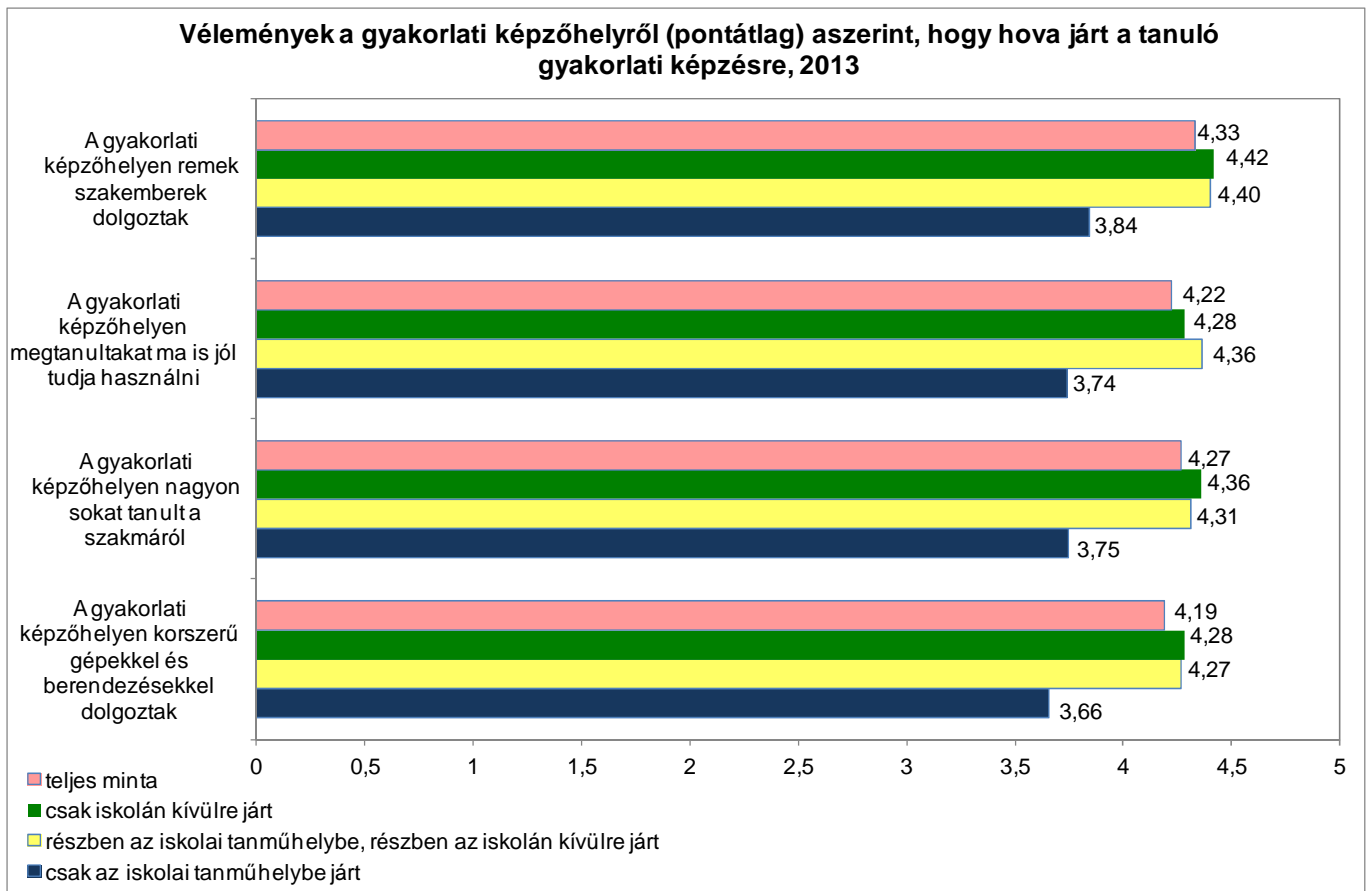
4.4. ábra: Vélemények a gyakorlati képzőhelyről (pontátlag), 2009-2013, $N_{2009}=2806-2877$, $N_{2010}=2856-2909$, $N_{2011}=2846-2916$, $N_{2012}=1838-1865$, $N_{2013}=1821-1845$

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

4.5. ábra: Vélemények a gyakorlati képzőhelyről (pontátlag) aszerint, hogy hova járt a tanuló gyakorlati képzésre, 2013, $N_{2013}=1814-1838$

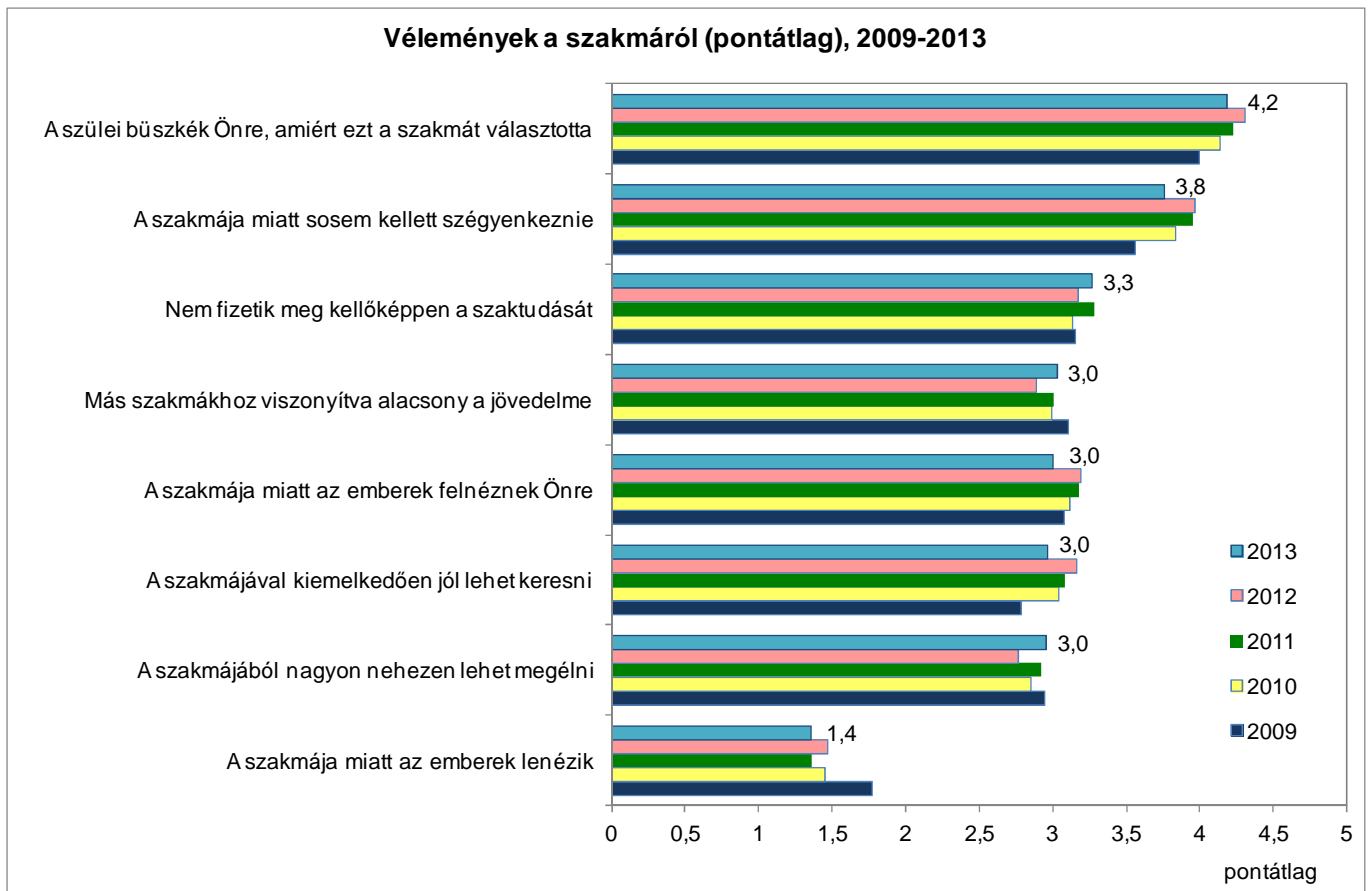
Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

A szakmáról alkotott vélemények szinte egyöntetű romlást mutatnak az elmúlt év – kiemelkedően jó – adataihoz képest. Bár a tanulók jelentős része 2013-ban is úgy látja, szakmáját tisztelik az emberek és szülei büszkék rá, amiért ezt a szakmát választotta, az átlagpontszámok csökkentek 2012-höz képest. Továbbra is igen kevesen gondolják azt, hogy szakmájuk miatt lenéznek az emberek, és a 2012-es adathoz képest további mérséklődés figyelhető meg.

A jövedelemmel kapcsolatos benyomások 2009 és 2010 közötti javulása 2011-ben megtört, de 2012-ben javulást mutattak az adatok. 2013-ban azonban újfent romlott a helyzet: nőtt azok száma, akik úgy látják, hogy más szakmákhoz viszonyítva alacsony a jövedelmük, illetve hogy szakmájukból nehezen lehet megélni. Azon vélemény elterjedtsége, mely szerint kiemelkedően jól lehet keresni a szakmával, csökkenést mutat. 2012-höz képest kissé erősebben jelent meg az a vélemény, mely szerint a szaktudást nem fizetik meg kellőképpen (lásd a 4.6. ábrát).

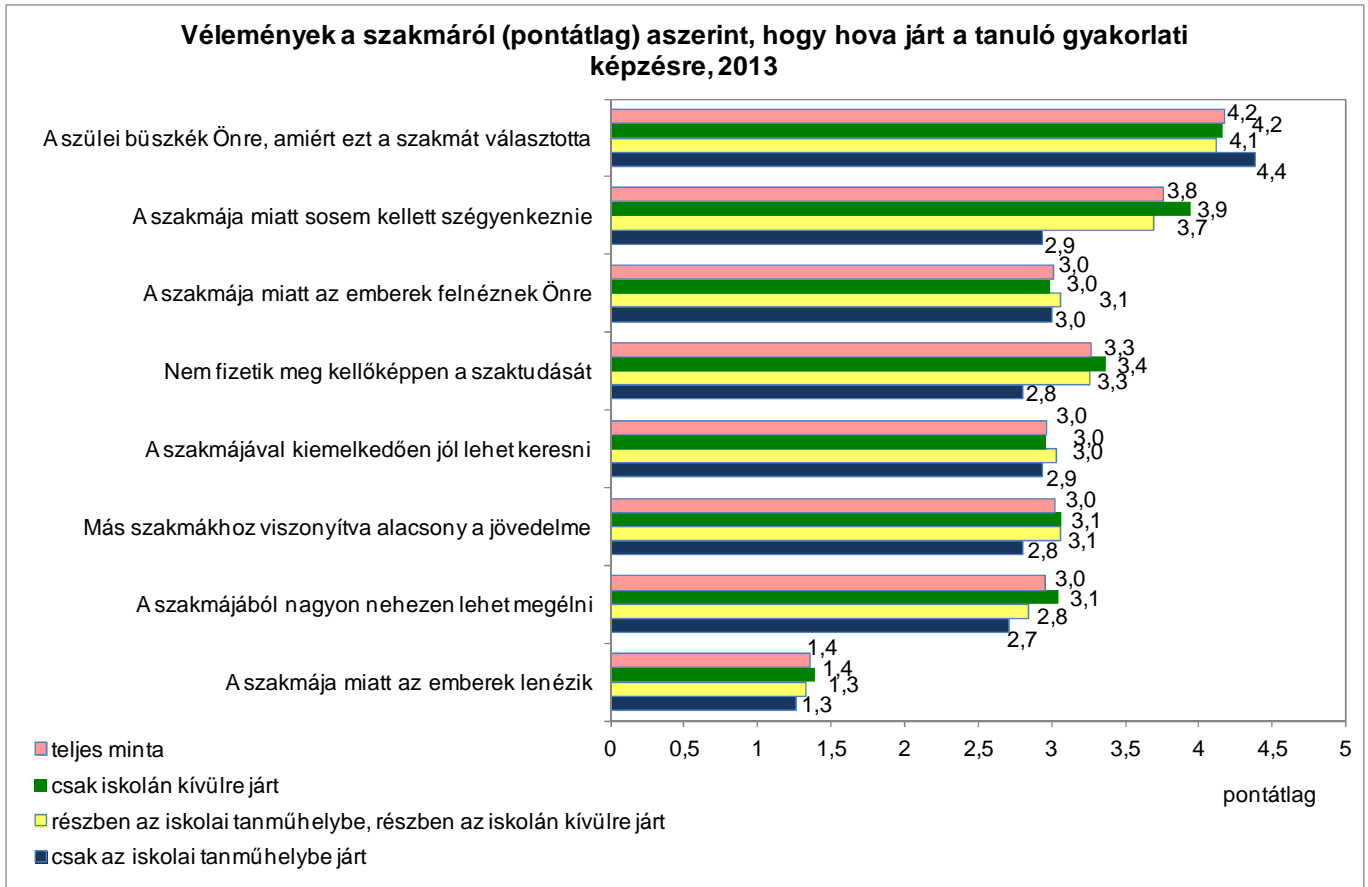
4.6. ábra: Vélemények a szakmáról (pontátlag), 2009-2012, $N_{2009}=2503-2776$, $N_{2010}=2475-2873$, $N_{2011}=2484-2861$, $N_{2012}=1569-1804$, $N_{2013}=1381-1729$

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

4.7. ábra: Vélemények a szakmáról (pontátlag) aszerint, hogy hova járt a tanuló gyakorlati képzésre, 2013, N₂₀₁₃=1376-1723

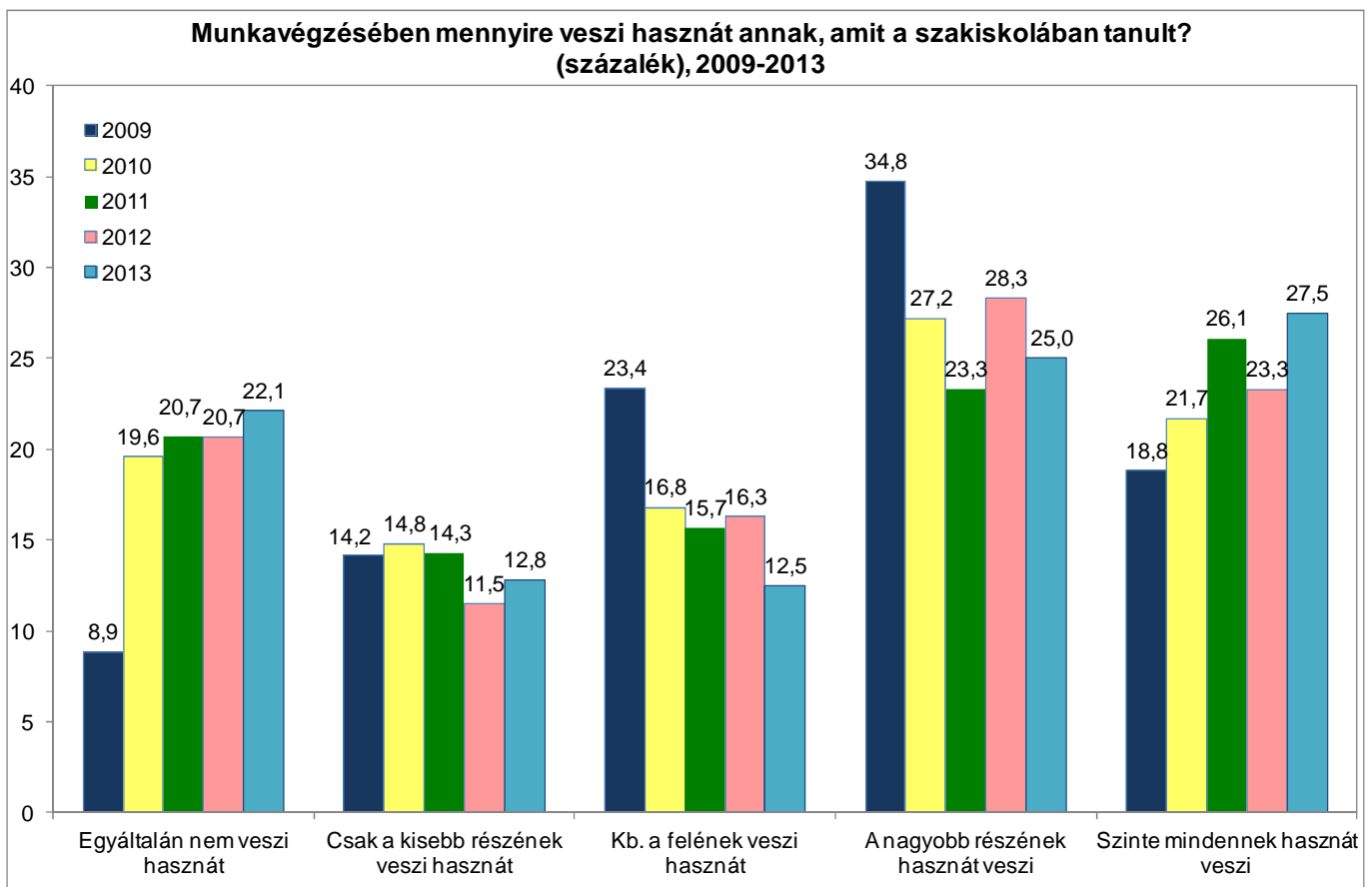
Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

A szakiskolában elsajátított tudás munkahelyeken történő hasznosíthatósága az adatok szerint 2010-ben és 2011-ben romlott, majd 2011 és 2012 között némileg javult. 2013-ban enyhe negatív elmozdulást tapasztalunk, bár ez a tendencia nem egyértelmű. (Ahogy azt a fejezet elején is megjegyeztük, az öt adatpontból csak igen óvatos következtetéseket vonhatunk le és ebben az esetben sem állíthatjuk biztosan, hogy pozitív trendnek vagyunk szemtanúi.)

A munkába állt tanulók 65%-a számolt be arról, hogy a szakiskolában tanultaknak legalább a felét hasznosítani tudja munkája során – tavaly ez az arány 68% volt, 2011-ben 65%, 2010-ben 66%, 2009-ben pedig 77%. Azonban a tavalyi 23%-ról 28%-ra, az eddigi legmagasabb értékre nőtt azok aránya, akik szinte mindennek hasznát veszik, amit a szakiskolában tanultak. (2011-ben 26%, 2010-ben 22%, 2009-ben 19% volt ez az arány.) 22%-ra tehető azok aránya, akik egyáltalán nem tudják munkahelyükön hasznosítani az iskolában tanultakat (2012-ben és 2011-ben 21%, 2010-ben 20%, 2009-ben pedig még csak 9% volt ez az arány). Az adatok arra utalhatnak, hogy az utóbbi években növekedett azon tanulók száma, akik végzettségüktől eltérő szakmában tudtak csak elhelyezkedni, és így a szakiskolában elsajátított tudást egyáltalán nem tudják hasznosítani. (lásd a 4.8. ábrát).

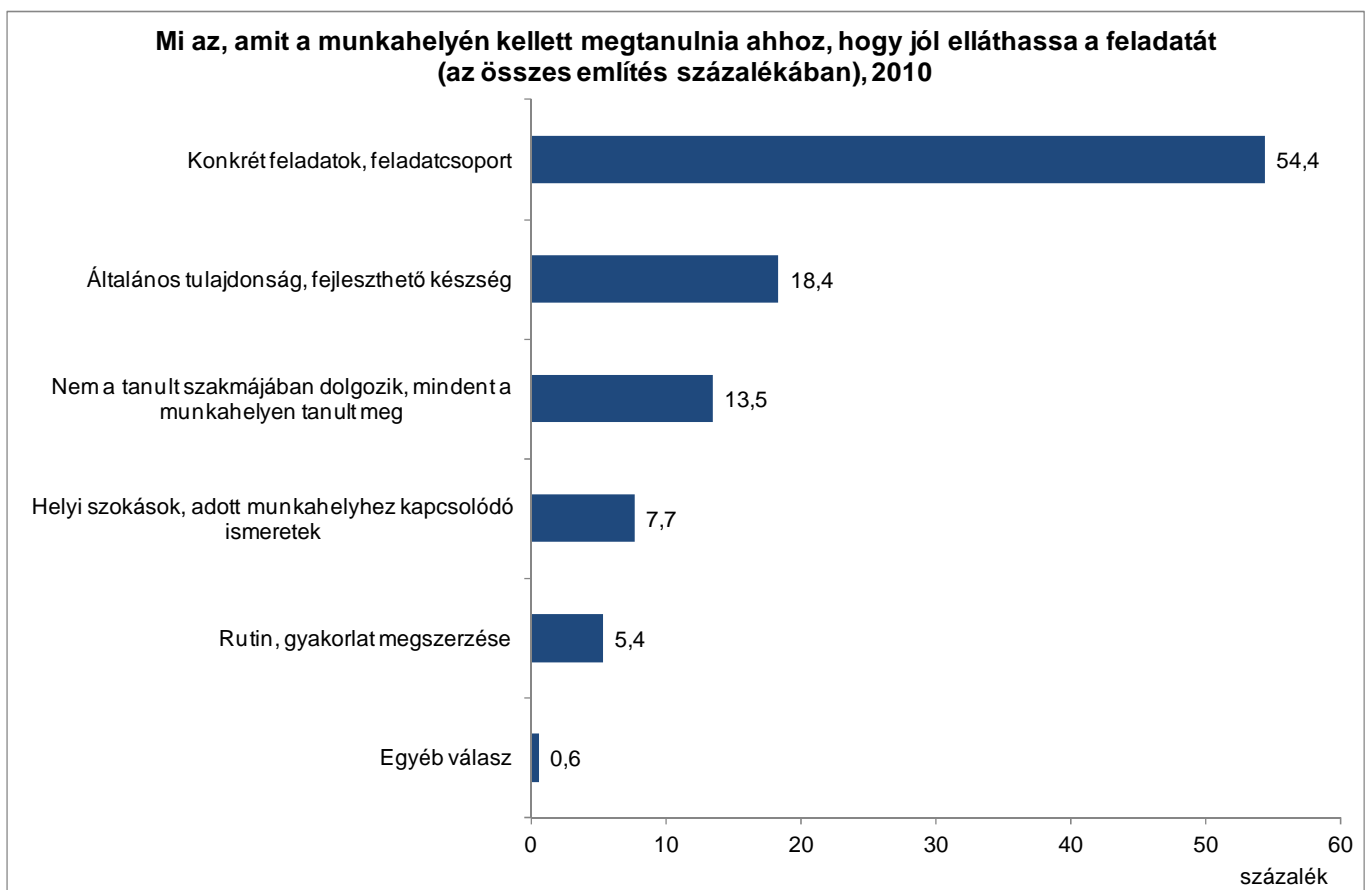
4.8. ábra: Munkavégzésében mennyire veszi hasznát annak, amit a szakiskolában tanult? (százalék), 2009-2011, $N_{2009}=1297$, $N_{2010}=1171$, $N_{2011}=1326$, $N_{2012}=880$, $N_{2013}=927$

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

A 2010-es adatfelvétel során kérdőívünk első ízben tért ki arra a témára, hogy a kérdezés időpontjában dolgozó válaszadóknak mely készségeket kellett a munkahelyükön elsajátítaniuk ahhoz, hogy ott jól elláthassák feladataikat, tehát mely szükséges készségeket nem tudták megtanulni szakiskolai tanulmányaik alatt. Az eredmények szerint a válaszadóknak a legtöbb esetben (az összes említés 54%-a) konkrét feladatot, feladatcsoportot (pl. gépkezelés, hegesztés, adatrögzítés) kellett megtanulniuk munka közben. Az említések 18%-ában általános tulajdonságot kellett elsajátítaniuk. A megkérdezettek 14%-ának mindent a munkahelyen kellett megtanulnia, mivel nem eredeti szakmájában helyezkedett el. 8%-uknak helyi szokásokat és az adott munkahelyhez kötődő ismereteket kellett megtanulnia, 5%-uknak rutint kellett szereznie, 0,6%-uk pedig egyéb választ adott (lásd a 4.9. ábrát).

4.9. ábra: Mi az, amit a munkahelyén kellett megtanulnia ahhoz, hogy jól elláthassa a feladatát (az összes említés százalékában), 2010, N=1359

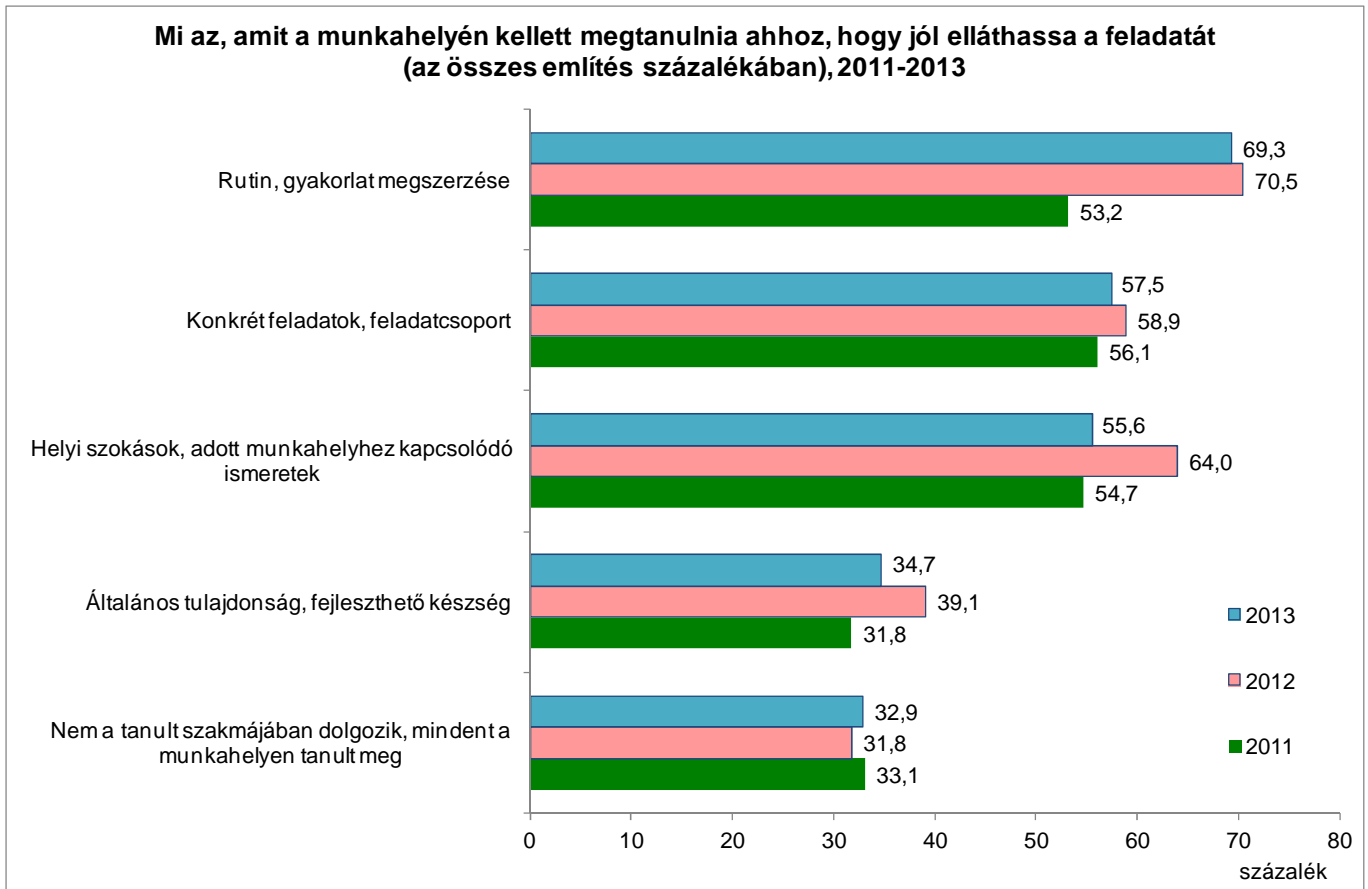
Forrás: KERESLET_TANULO_2010

2011-ben⁶ a kérdésre 1359, a kérdezés időpontjában dolgozó fiatal válaszolt. Közülük 166-an (12%) azt jelezték, hogy semmit nem kellett a munkahelyükön megtanulniuk, mivel a szakiskolában mindent megtanultak. További 1193 fő arról számolt be, hogy volt olyan készség, amit a munkahelyén kellett elsajátítania. A 2012-es adatfelvételkor 903 foglalkoztatott státuszú megkérdezett válaszolt a kérdésre, közülük 91 fő (10%) jelezte, hogy minden szükséges dolgot megtanult az iskolában, 812 fő pedig beszámolt olyan készségekről, melyeket munkahelyén tanult meg. 2013-ban 945 válaszadónak volt munkahelye, közülük 70 fő jelezte, hogy semmi újat nem kellett a munkahelyén elsajátítania, 875 fő pedig beszámolt a munkahelyén megtanult készségekről.

Az adatelemzés eredménye azt mutatja (lásd a 4.10. ábrát), hogy azok közül, akik valamilyen új ismereteket sajátítottak el a munkahelyükön, 2013-ban és 2012-ben a legnagyobb arányban (2013-ban 70%, 2012-ben 71%) a rutint, gyakorlatot kellett munka közben megszerezniük. Ez az arány csak 53% volt 2011-ben. A megemlített, munkahelyen elsajátított készségek konkrét feladatra, illetve feladatcsoportra (pl. gépkezelés, hegesztés, adatrögzítés) vonatkoztak az esetek 58%-ában (tavaly 59%, 2011-ben 56%). A helyi szokásokat és az adott munkahelyhez kötődő speciális ismereteket 2013-ban a kérdésre válaszoló szakképzett fiatalok 56%-ának kellett megtanulnia munkahelyén (2012-ben 64%, 2011-ben 55%). A fenti arány 35% az általános tulajdonságok, készségek (pl. precizitás, önálló munkavégzés) fejlesztése területén (tavaly 39% volt, 2011-ben 32%). A válaszadók 33%-a jelezte, hogy mindent a munkahelyén tanult meg, mivel nem saját szakmájában helyezkedett el (tavaly 32% volt a megfelelő arány, 2011-ben 33%).

⁶ Ezen kérdés esetében a 2010-es és 2011-es eredmények nem hasonlíthatók össze, mivel a 2010-es kérdőívben nyitott, a 2011-esben pedig zárt kérdés segítségével jutottunk az adatokhoz, és emiatt azok jelentős eltérést mutatnak. A 2011-es, 2012-es és 2013-as adatok viszont – az azonos módszertan miatt – összehasonlíthatók.

4.10. ábra: Mi az, amit a munkahelyén kellett megtanulnia ahhoz, hogy jól elláthassa a feladatát, 2011-2013, $N_{2011}=1193$, $N_{2012}=903$, $N_{2013}=945$

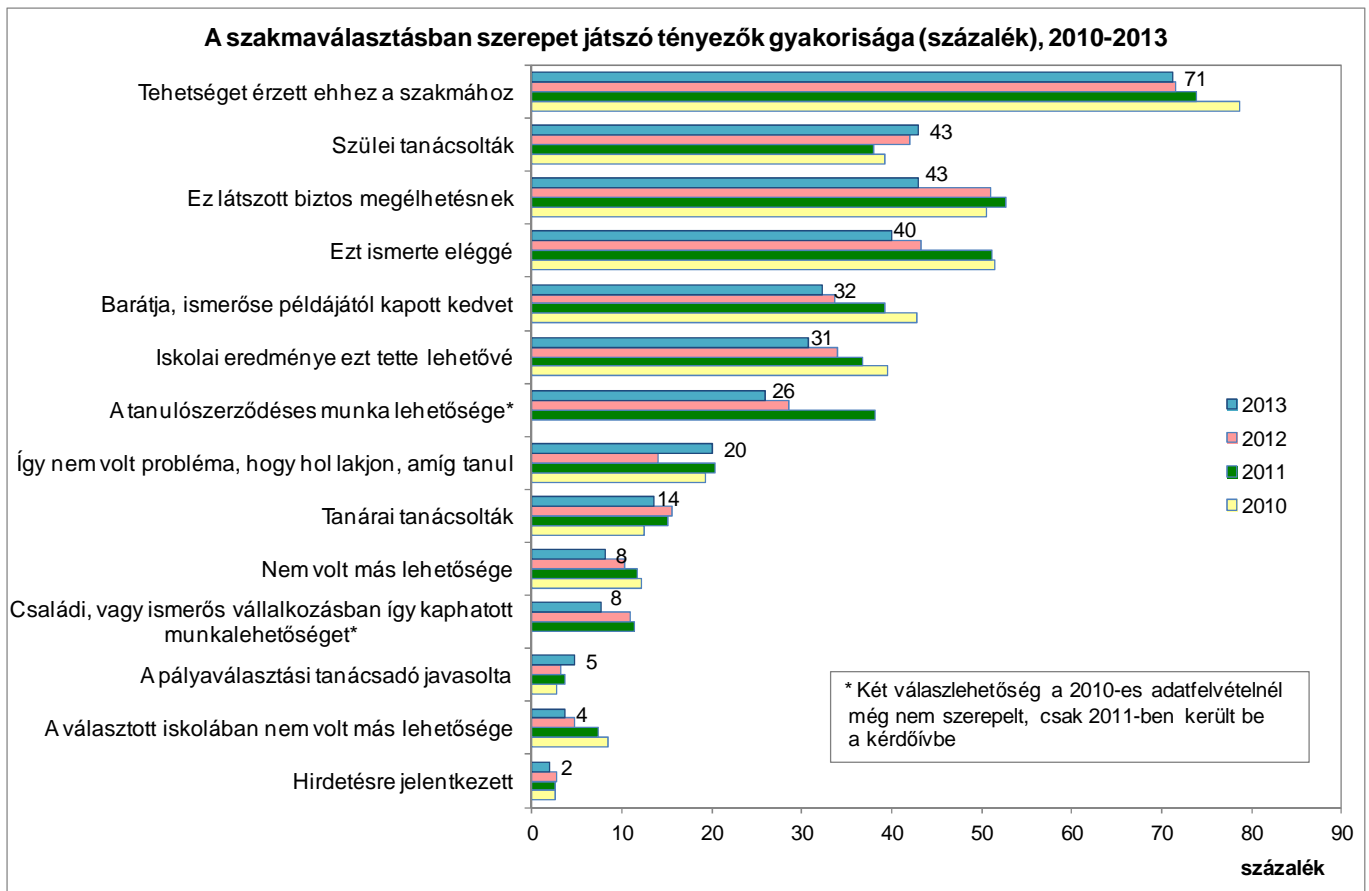
Forrás: KERESLET_TANULO_2013

Először a 2010-es kutatásban kérdeztük meg a szakképzett fiatalokat a szakmaválasztásukban szerepet játszó tényezőkről. Ezáltal képet kaphatunk arról, hogy az általános iskola befejezése után a szakmát választók általában milyen hatások eredőjeképpen döntenek későbbi szakmájukról, valamint megtudhatjuk, hogy milyen információforrásokat, tanácsadókat vesznek leginkább igénybe a fiatalok. (A válaszadók több válaszlehetőséget is megjelölhettek.) A kérdést 2011-ben újfent feltettük és két új válaszlehetőséget is megadtunk: a szakma kiválasztásában szerepet játszó tényezők között így már szerepelt a családi, vagy ismerős vállalkozásban történő elhelyezkedés és a tanulószerveződéses munka lehetősége is. 2013-ban és 2012-ben a 2011-eshez képest változatlan formában ismételtük meg a kérdést.

Az adatok azt mutatják, hogy – bár az említések aránya enyhén csökkent az előző évhez képest – a legtöbb szakképzett fiatal idén is azért választott egy adott szakmát, mert tehetséget érzett magában ahhoz (71%, 2012-ben 72%, 2011-ben 74%, 2010-ben 79%). 2013-ban a válaszadók 43%-a választott szakmát szülei tanácsára (2012-ben 42%, 2011-ben 38%, 2010-ben 39%). Szintén 43%-uk jelezte, hogy a biztos megélhetés reményében választotta meg szakmáját, mely jelentős visszaesés az elmúlt évekhez képest (2012-ben 51%, 2011-ben 53%, 2010-ben 51%). A pályakezdő szakmunkások 40%-a választotta szakmáját elegendőnek érzett előzetes ismeretei alapján – tavaly 43%, a megelőző két évben pedig még 51% volt ez az arány. Barátai, ismerősei példája alapján 32%-uk választott szakmát, mely tényező folyamatos csökkenést mutat (tavaly 34%, 2011-ben 39%, 2010-ben 43%). Az iskolai eredmények 31%-uk esetében befolyásolták a szakmaválasztást (tavaly 34%, 2011-ben 37%, 2010-ben 40%). A tanulószereződéses munka lehetősége 25%-uknál jelent meg mint befolyásoló tényező (tavaly 29%, 2011-ben 38%). A lakhatási problémák megoldása a megkérdezettek 20%-a esetében játszott szerepet a pályaválasztáskor, mely jelentős növekedés a tavalyi, 14%-os arányhoz képest (2011-ben 20%, 2010-ben 19% volt az arány). Viszonylag kevesen számoltak be arról, hogy tanáraik tanácsa alapján döntöttek (14%, tavaly 16%, 2011-ben 15%, 2010-ben 13%). Nem volt más lehetősége a válaszadók 8%-ának, a családi, vagy ismerős vállalkozásban való munkalehetőség pedig szintén csak 8%-uknál jelentett segítséget a választásnál. A pályaválasztási tanácsadók javaslatai még mindig csak keveseknél nyújtottak támpontot, de ez az arány 3%-ról 5%-ra nőtt tavaly óta. A választott iskolában nem tudott más szakmát választani a megkérdezettek 4%-a és a hirdetésre jelentkezett 2%-uk.

Az adatok arra engednek következtetni, hogy a szakmaválasztás előtt álló fiatalok továbbra is inkább informális úton tájékozódnak, és csak igen kevesen fordulnak hozzáértő személyhez (pl. tanáraikhoz, vagy a pályaválasztási tanácsadó-rendszer munkatársaihoz). Továbbra is sokan választanak szakmát saját tehetségük szerint, illetve a biztos megélhetés reményében (lásd a 4.11. ábrát).

4.11. ábra: A szakmaválasztásban szerepet játszó tényezők gyakorisága (százalék), 2010-2013, $N_{2010}=2653-2829$, $N_{2011}=2731-2813$, $N_{2012}=1744-1797$

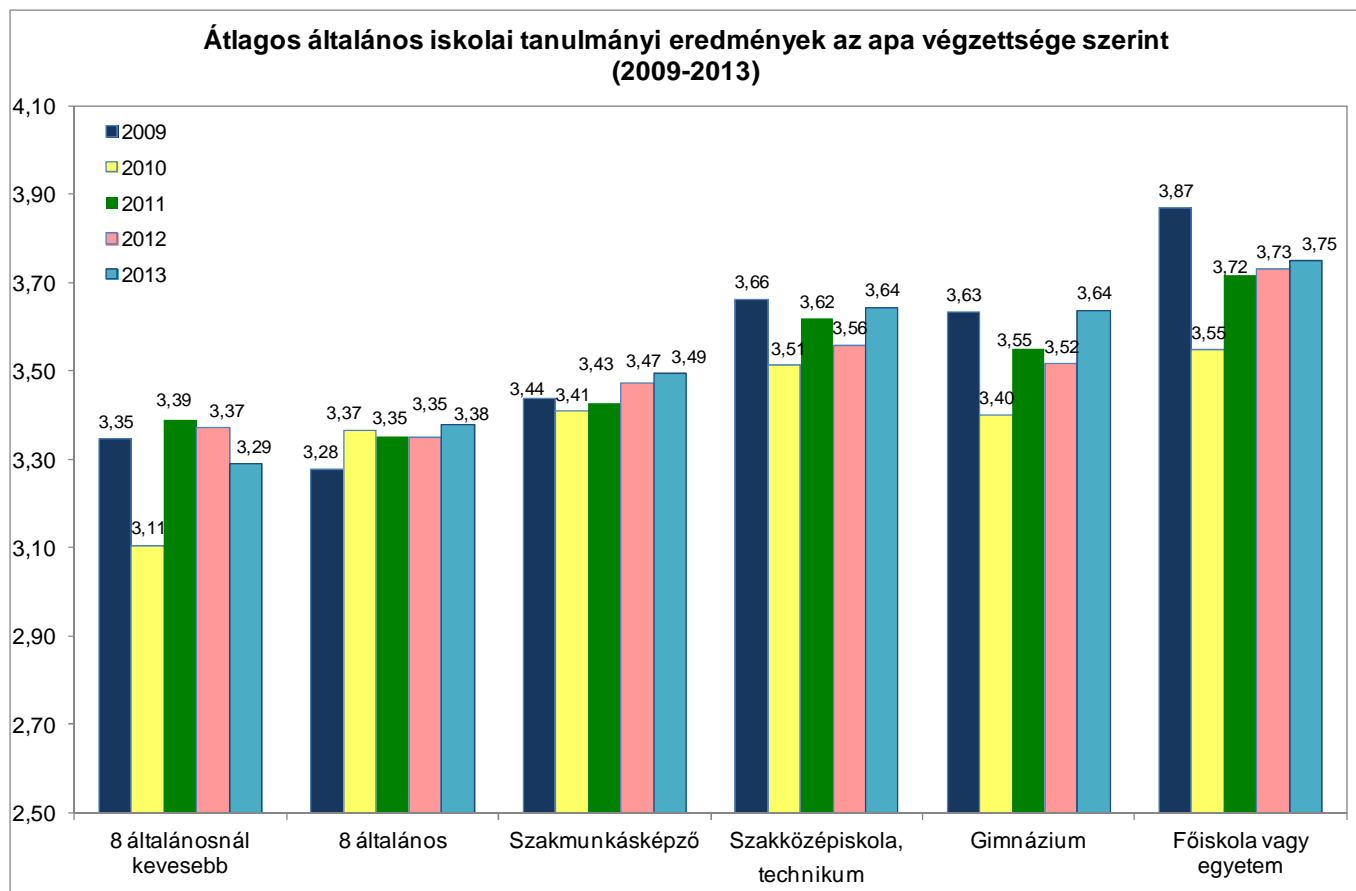
Forrás: KERESLET_TANULO_2013

4.1. A családi háttér iskolai előmenetelre gyakorolt hatása

A családi (kulturális) háttér nagyban befolyásolja a felnövekvő gyermek iskolai (és később munkaerő-piaci) előmenetelét. Ezt a kapcsolatot jelen elemzésben a megkérdezett apjának iskolai végzettségén és munkaerő-piaci pozícióján keresztül vizsgálhatjuk meg. Adataink összehasonlíthatóak az elmúlt négy év adatfelvételeinek vonatkozó eredményeivel.

Az adatok az elmúlt évekhez hasonlóan 2013-ban is azt mutatják, hogy a megkérdezettek apja iskolai végzettségének emelkedésével nő a fiatal szakképzettek általános iskolai tanulmányi átlaga (lásd a 4.1.1. ábrát). Csaknem minden kategóriában jobb átlagokkal találkozunk, mint tavaly, kivételt képeznek a 8 általánosnál kevesebbet végzett apák gyermekei, akiknek átlaga alacsonyabb a 2012-es eredménynél. A 8 általánosnál alacsonyabb végzettségű apák gyermekeinél 2012-höz képest enyhén csökkent az átlageredmény 3,4-ről 3,3-re. A 8 általánost, illetve szakmunkásképzőt végzett apák gyermekeinek körében 2012 óta nem történt változás, az átlageredmények 3,4, illetve 3,5 körüliek. A szakközépiskolát vagy technikumot végzett apák gyermekeinél 3,6 körül ingadozik az átlagos általános iskolai tanulmányi eredmény: tavalyhoz képest 3,64-ra nőtt 3,56-ról. A gimnáziumi érettségivel rendelkező apák gyermekeinek körében is emelkedett az átlageredmény (3,5-ről 3,6-re), a felsőfokú végzettségűek gyermekeinek csoportjában igen enyhe javulást láthatunk (3,73-ről 3,75-ra). Az adatokból látható, hogy az apa iskolai végzettségének emelkedése stabilan növeli (iskolai végzettségi kategóriánként körülbelül egy tizeddel) gyermekének átlagos tanulmányi eredményét. Az adatok azt mutatják, hogy a szakközépiskolát és a gimnáziumot végzett apák gyermekeinek átlageredményei gyakorlatilag megegyeznek, tehát úgy tűnik, hogy az érettségi megléte számít, a középiskola típusa kevésbé.

4.1.1. ábra: Átlagos általános iskolai tanulmányi eredmények az apa végzettsége szerint (2009-2013), $N_{2009}=2386$, $N_{2010}=2556$, $N_{2011}=2283$, $N_{2012}=1468$, $N_{2013}=1345$

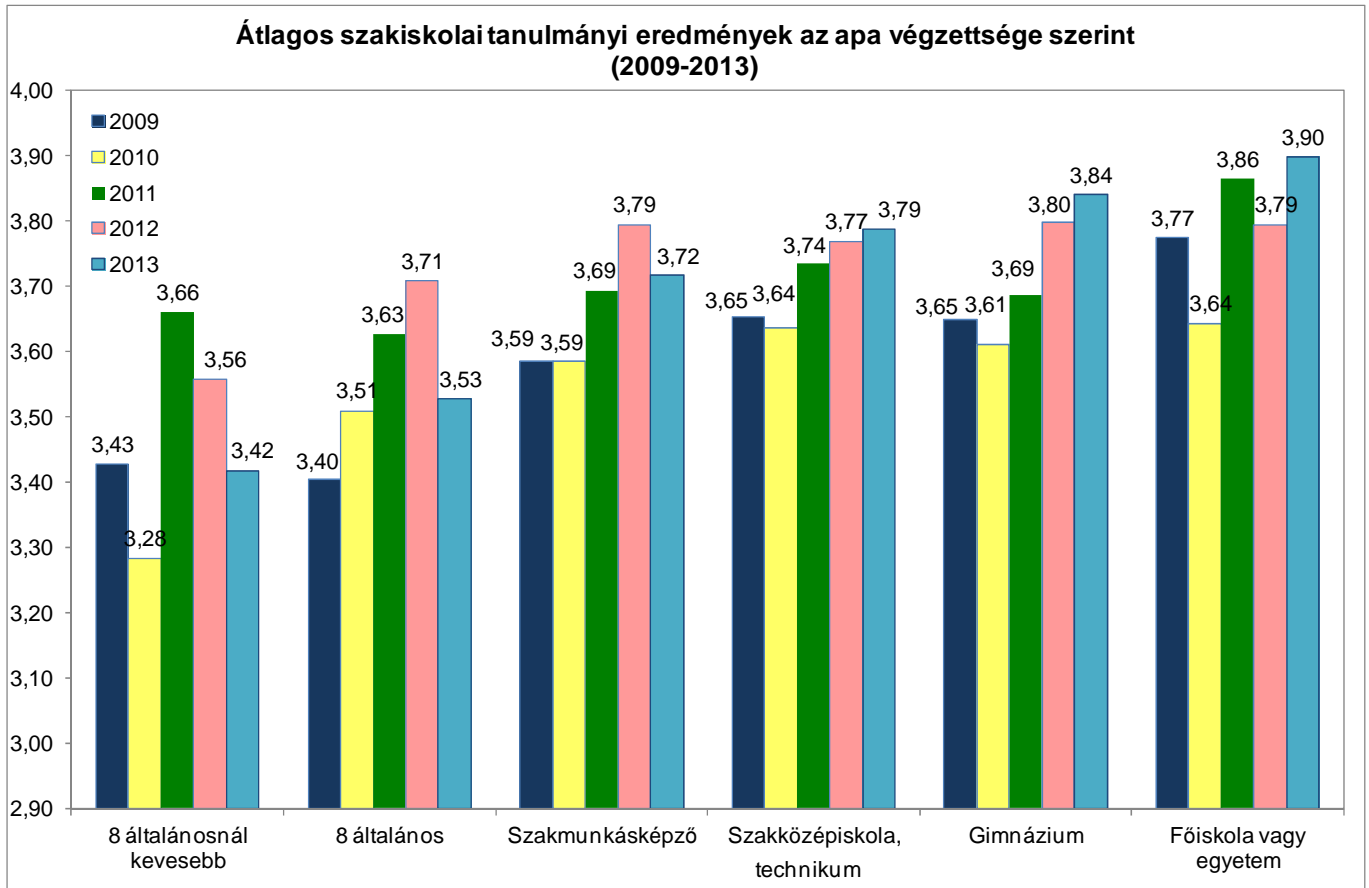
Forrás: KERESLET_TANULO_2013

A szakiskolai utolsó éves tanulmányi átlag esetében hasonló képet mutatnak az adatok: az átlag itt is nő az apa iskolai végzettségének emelkedésével. A 2013-as adatfelvétel tanúsága szerint a legalább érettségivel rendelkező apák gyermekei esetében az elmúlt évi pozitív tendencia folytatódott és növekedtek az átlagértékek a tavalyi eredményekhez képest, viszont az ennél alacsonyabb végzettségű apák gyermekeinél az átlag csökkenését látjuk. Tehát nőtt a különböző iskolai végzettségű apák gyermekei közti különbség – tavaly a 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettségű és a diplomával rendelkező apák gyermekeinek átlagai között 0,23 volt az eltérés, ez idén 0,48-ra nőtt.

A legjelentősebb csökkenés a szakiskolai eredmények esetében a 8 általánosnál kevesebbet, illetve a 8 általánost végzett apák gyermekeinél tapasztalható (3,6-ről 3,4-re, illetve 3,7-ről 3,5-re csökkent az átlag). A szakk munkásképzőt végzett apák gyermekeinek körében is csökkent az iskolai átlag 3,8-ről 3,7-re. Az érettségivel rendelkező apák gyermekei esetében enyhén emelkedett az átlag – a szakközépiskolát végzettek gyermekeinél 3,77-ről 3,79-ra, a gimnáziumot végzettek gyerekeinél pedig 3,80-ról 3,84-ra. A főiskolát vagy egyetemet végzett

szülők gyermekeinél viszonylag jelentős növekedést tapasztaltunk 2013-ban: 3,8-ről 3,9-re nőtt az átlag, ami az eddig vizsgált évek legmagasabb eredménye. (lásd a 4.1.2. ábrát)

4.1.2. ábra: Átlagos szakiskolai tanulmányi eredmények az apa végzettsége szerint (2009-2013), $N_{2009}=2498$, $N_{2010}=2633$, $N_{2011}=2373$, $N_{2012}=1548$, $N_{2013}=1511$

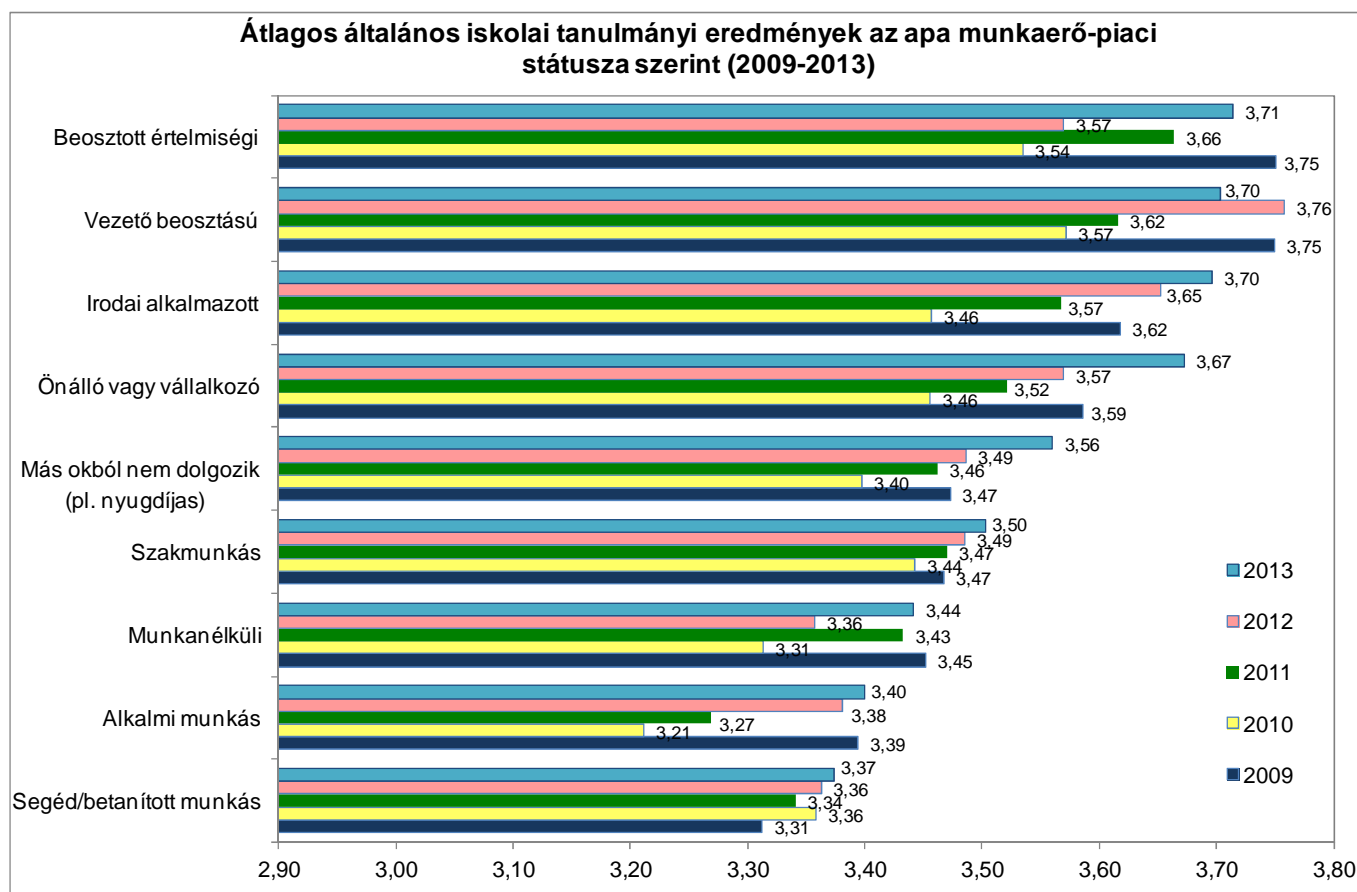

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

Az apa munkaerő-piaci státusza is fontos magyarázó tényező az iskolai eredmények tekintetében.⁷ A legjobb iskolai eredményekkel 2013-ban a beosztott értelmiségi és a vezető beosztású apák gyermekei rendelkeznek, a legrosszabbal pedig a segéd- és betanított munkások, az alkalmi munkások, valamint a munkanélküliek gyermekei. (Az összefüggésben az apák iskolai végzettsége is közrejátszik.)

Az adatok azt mutatják, hogy a legtöbb vizsgált csoportban 2009 és 2010 között romlott, majd 2010 és 2011 között javult a fiatal szakmunkások által jelzett átlagos általános iskolai eredmény, az azóta eltelt években pedig folytatódott a pozitív tendencia. 2013-ban az elmúlt évhez képest a legnagyobb emelkedést a beosztott értelmiségi, az önálló vagy vállalkozó (mindkét csoport 3,6-ről 3,7-re), valamint a nyugdíjas apák gyermekei (3,5-ről 3,6-re) esetében mutatják az adatok (lásd a 4.1.3. ábrát).

4.1.3. ábra: Átlagos általános iskolai tanulmányi eredmények az apa munkaerő-piaci státusza szerint (2009-2013) $N_{2009}=2417$, $N_{2010}=2556$, $N_{2011}=2303$, $N_{2012}=1471$, $N_{2013}=1453$

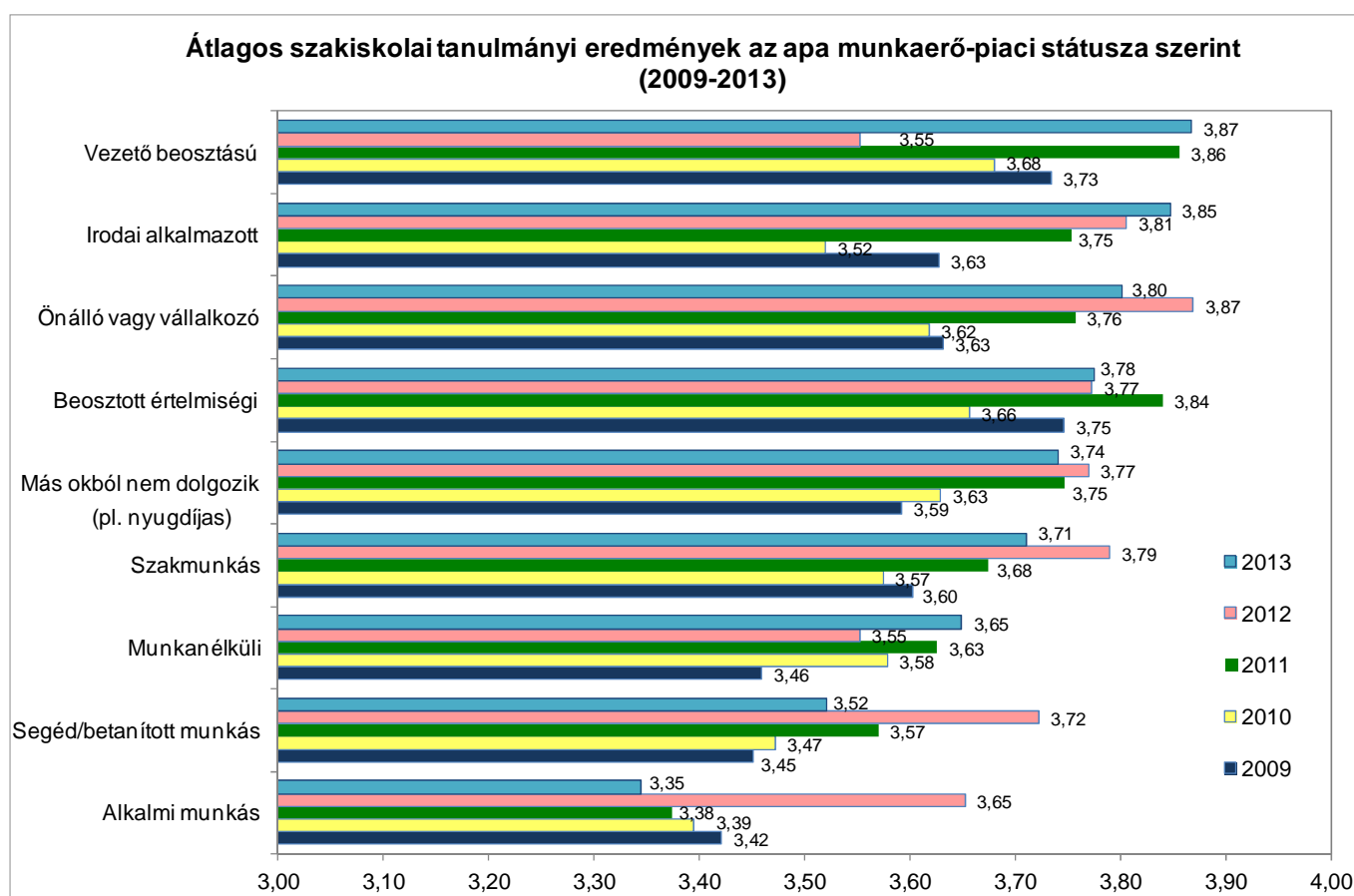

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

⁷ Azon megkérdezettek esetében, akiknek apja önálló vagy vállalkozó, az eredmények az alacsony esetszámok miatt fenntartásokkal kezelendők.

A szakiskolai utolsó éves átlagosztályzatok esetében a legtöbb kategóriában csökkenést figyelhetünk meg, a vezető beosztású, az irodai alkalmazott és a munkanélküli apák gyermekeinél viszont emelkedett az átlag. A vezető beosztásúak gyermekeinél a 2012-es jelentős visszaesés után a 2010-essel megegyező átlagot mértünk (3,9), amely a legmagasabb ebben az évben. Az irodai alkalmazottak gyermekeinek eredményei 3,81-ről 3,85-ra javultak, és ezzel a második helyen állnak iskolai átlag szempontjából. Jelentős negatív elmozdulást tapasztaltunk az alkalmi munkások (3,7-ről 3,4-re), a segéd- és betanított munkások (3,7-ről 3,5-re) és a szakmunkások (3,8-ről 3,7-re) gyermekei esetében (lásd a 4.1.4. ábrát).

4.1.4. ábra: Átlagos szakiskolai tanulmányi eredmények az apa munkaerő-piaci státusza szerint (2009-2013), $N_{2009}=2535$, $N_{2010}=2639$, $N_{2011}=2391$, $N_{2012}=1555$, $N_{2013}=1618$

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

5. Jelenlegi munkaerő-piaci pozíció

Vizsgálatunk gerincét 2013-ban éppúgy, mint az elmúlt négy évben a fiatal pályakezdők munkaerő-piaci pozíciójának feltárása képezte. Kérdőívünk végigkövette a fiatalok pályáját az iskola elvégzése és az adatfelvétel között eltelt körülbelül 19 hónapban, minden munkahelyet számításba véve. Itt fontos megjegyeznünk, hogy az elmúlt években a szakmaszerzés és az adatfelvétel között 9 hónap telt el, így a kutatás módszertani változása miatt az eredmények csak korlátozottan összehasonlíthatóak a korábbi évek eredményeivel.

Az elemzés során ismét megvizsgáltuk a munkaerő-piacra történő belépést, a foglalkoztatottsági mutatókat, az esetleges kilépést (inaktívvá válás), valamint a munkanélkülivé válás, illetve a szakiskola (szakközépiskola) utáni továbbtanulás esélyeit. A szakma elhagyását külön fejezetben tárgyaljuk (8. fejezet). A megelőző évi adatfelvételtől származó adatokkal történő összehasonlításra ismét jelentős hangsúlyt helyezünk, de miként az iskolai előmenetellel foglalkozó 4. fejezetben, itt is ügyelünk arra, hogy a mindössze öt időpontra kiterjedő adatfelvételtől ne vonjunk le túlságosan messzemenő következtetéseket.

A 2013-as adatfelvétel eredményei szerint – az elmúlt évek pozitív tendenciájába illeszkedően – a megkérdezettek között tovább nőtt az alkalmazottak aránya, 46%-ról 50%-ra (2009-ben 45%, 2010-ben 39%, 2011-ben 45% volt ez az arány). (A nagyobb mértékű növekedés egyik oka az lehet, hogy az idén megkérdezettek jóval hosszabb ideje léptek be a munkaerőpiacra, így nagyobb esélyük volt állást találni.) Ezzel egyidejűleg a munkanélküliek aránya csökkent, méghozzá jelentős mértékben: 28%-ról 25%-ra (2009-ben 20%, 2010-ben 24%, 2011-ben 23% volt a megfelelő arány). Mintánkban a megkérdezés időpontjában tanulók aránya az elmúlt évekhez hasonlóan további jelentős csökkenést mutatott és a felmérés történetének legalacsonyabb értékét vette fel (20%, tavaly 23%, 2011-ben 29%, 2010-ben 32%, 2009-ben 29%). A vállalkozók aránya stagnált, az alkalmi munkásoké és az egyéb inaktívaké kissé növekedett az előző évhez képest (lásd az 5.1. ábrát).

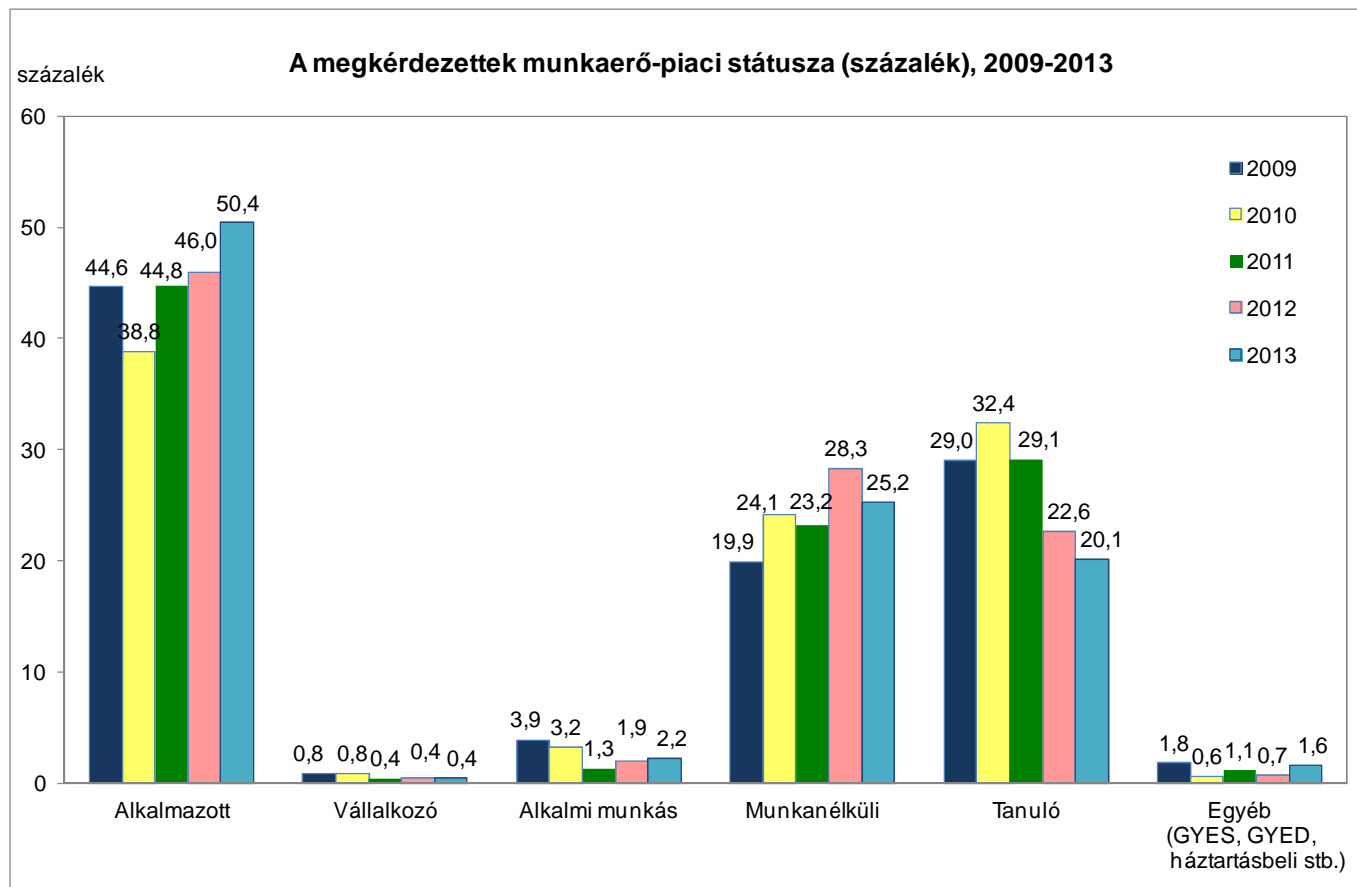
A kutatásba bevont szakmákat tekintve megállapíthatjuk, hogy – a korábbi évek eredményeihez hasonlóan – idén is a szerkezetlakatos és a gépi forgácsoló szakmával rendelkező fiatalok helyezkedtek el a legnagyobb arányban alkalmazottként a kérdezés időpontjáig. Ezen kívül az autótechnikus szakmát végzettek között tapasztaltunk magas elhelyezkedési arányokat. A legritkábban a járműfényező, a kőműves és a festő, mázoló és tapétázó szakmát végzettek dolgoztak alkalmazottként a kérdezés idején. Munkanélküliségről leggyakrabban a vízvezeték- és vízkészülék-szerelő, a kőműves és a pék végzettségűek számoltak be.

Alkalmazottként dolgozókat a legnagyobb arányban az elektrotechnika-elektronika és a gépészet szakmacsoportokban, a legkisebb arányban pedig az élelmiszeripar területén találtunk. A munkanélküliség a szakképzettek körében leginkább az építészet szakmacsoportra, legkevésbé pedig az elektrotechnika-elektronika és a könnyűipar szakmacsoportokra jellemző. Továbbtanulásról leggyakrabban a könnyűipar, legritkábban a gépészet szakmacsoportban végzettek számoltak be.

Régiók szerint azt láthatjuk, hogy alkalmazottként legnagyobb arányban a közép- és nyugat-dunántúli fiatalok, legkisebb arányban pedig a dél-dunántúliak helyezkedtek el. Munkanélküliségről leginkább az Észak-Alföldön végzettek, legritkábban pedig a Dunántúlon és Közép-Magyarországon végzettek számoltak be. A továbbtanulás a közép-magyarországiak körében a leggyakoribb.

Megyék szerint az alkalmazotti státusz Győr-Moson-Sopron megyében és Komárom-Esztergomban a leggyakoribb, a munkanélküliség pedig leginkább Hajdú-Bihar és Nógrád megyékben a legelterjedtebb a megkérdezett fiatalok körében (lásd az 5.1-5.4. táblázatokat).

5.1. ábra: A megkérdezettek munkaerő-piaci státusza (százalék), 2009-2013, $N_{2009}=2884$, $N_{2010}=2911$, $N_{2011}=2915$, $N_{2012}=1868$, $N_{2013}=1779$

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

5.1. táblázat: A megkérdezettek jelenlegi munkaerő-piaci státusza megyék szerint, 2013

	Alkalmazott		Vállalkozó		Alkalmi munkás		Munkanélküli		Tanuló		Egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli stb.)		Összesen	
	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék
Baranya	35	45,5	1	1,3	1	1,3	29	37,7	11	14,3	0	0,0	77	100,0
Bács-Kiskun	91	60,7	1	0,7	2	1,3	29	19,3	24	16,0	3	2,0	150	100,0
Békés	33	55,9	0	0,0	1	1,7	18	30,5	7	11,9	0	0,0	59	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	77	46,4	0	0,0	9	5,4	55	33,1	24	14,5	1	0,6	166	100,0
Budapest	87	43,9	0	0,0	8	4,0	20	10,1	82	41,4	1	0,5	198	100,0
Csongrád	53	58,9	0	0,0	1	1,1	21	23,3	14	15,6	1	1,1	90	100,0
Fejér	40	55,6	1	1,4	1	1,4	7	9,7	23	31,9	0	0,0	72	100,0
Győr-Moson-Sopron	65	73,9	1	1,1	2	2,3	12	13,6	8	9,1	0	0,0	88	100,0
Hajdú-Bihar	29	30,5	1	1,1	1	1,1	45	47,4	18	18,9	1	1,1	95	100,0
Heves	38	50,7	0	0,0	0	0,0	18	24,0	15	20,0	4	5,3	75	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	40	64,5	0	0,0	0	0,0	13	21,0	7	11,3	2	3,2	62	100,0
Komárom-Esztergom	74	75,5	0	0,0	1	1,0	15	15,3	8	8,2	0	0,0	98	100,0
Nógrád	8	42,1	0	0,0	0	0,0	9	47,4	2	10,5	0	0,0	19	100,0
Pest	64	53,3	1	0,8	2	1,7	37	30,8	12	10,0	4	3,3	120	100,0
Somogy	30	38,0	0	0,0	0	0,0	28	35,4	18	22,8	3	3,8	79	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	27	33,3	0	0,0	2	2,5	31	38,3	19	23,5	2	2,5	81	100,0
Tolna	8	11,4	0	0,0	3	4,3	19	27,1	35	50,0	5	7,1	70	100,0
Vas	23	46,0	1	2,0	0	0,0	12	24,0	14	28,0	0	0,0	50	100,0
Veszprém	35	57,4	0	0,0	1	1,6	18	29,5	6	9,8	1	1,6	61	100,0
Zala	40	58,0	1	1,4	5	7,2	13	18,8	10	14,5	0	0,0	69	100,0
Összesen	897	50,4	8	0,4	40	2,2	449	25,2	357	20,1	28	1,6	1779	100,0

Forrás: saját számítás

5.2. táblázat: A megkérdezettek jelenlegi munkaerő-piaci státusza régiók szerint, 2013

	Alkalmazott		Vállalkozó		Alkalmi munkás		Munkanélküli		Tanuló		Egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli stb.)		Összesen	
	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék
Közép-Magyarország	151	47,5	1	0,3	10	3,1	57	17,9	94	29,6	5	1,6	318	100,0
Közép-Dunántúl	149	64,5	1	0,4	3	1,3	40	17,3	37	16,0	1	0,4	231	100,0
Nyugat-Dunántúl	128	61,8	3	1,4	7	3,4	37	17,9	32	15,5	0	0,0	207	100,0
Dél-Dunántúl	73	32,3	1	0,4	4	1,8	76	33,6	64	28,3	8	3,5	226	100,0
Dél-Alföld	177	59,2	1	0,3	4	1,3	68	22,7	45	15,1	4	1,3	299	100,0
Észak-Alföld	96	40,3	1	0,4	3	1,3	89	37,4	44	18,5	5	2,1	238	100,0
Észak-Magyarország	123	47,3	0	0,0	9	3,5	82	31,5	41	15,8	5	1,9	260	100,0
Összesen	897	50,4	8	0,4	40	2,2	449	25,2	357	20,1	28	1,6	1779	100,0

Forrás: saját számítás

5.3. táblázat: A megkérdezettek jelenlegi munkaerő-piaci státusza szakmák szerint, 2013

	Alkalmazott		Vállalkozó		Alkalmi munkás		Munkanélküli		Tanuló		Egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli stb.)		Összesen	
	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék
Bolti eladó	63	44,1	0	0,0	0	0,0	36	25,2	37	25,9	7	4,9	143	100,0
Gépi forgácsoló	50	63,3	0	0,0	2	2,5	19	24,1	8	10,1	0	0,0	79	100,0
Géplakatos	10	62,5	0	0,0	0	0,0	3	18,8	3	18,8	0	0,0	16	100,0
Hegesztő	39	62,9	1	1,6	1	1,6	19	30,6	2	3,2	0	0,0	62	100,0
Szerkezetlakatos	20	74,1	0	0,0	0	0,0	5	18,5	2	7,4	0	0,0	27	100,0
Járműfényező	15	39,5	0	0,0	1	2,6	7	18,4	15	39,5	0	0,0	38	100,0
Karosszerialakatos	64	45,7	0	0,0	2	1,4	33	23,6	40	28,6	1	0,7	140	100,0
Húsipari termékgyártó	6	35,3	1	5,9	1	5,9	3	17,6	5	29,4	1	5,9	17	100,0
Épületasztalos	6	42,9	1	7,1	0	0,0	3	21,4	4	28,6	0	0,0	14	100,0
Épületgépészeti csőhálózat- és berendezés-szerelő	1	16,7	0	0,0	0	0,0	5	83,3	0	0,0	0	0,0	6	100,0
Központifűtés- és csőhálózat-szerelő	29	58,0	1	2,0	2	4,0	13	26,0	5	10,0	0	0,0	50	100,0
Gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat-szerelő	6	40,0	0	0,0	1	6,7	5	33,3	3	20,0	0	0,0	15	100,0
Vízvezeték- és vízkészülék-szerelő	9	27,3	0	0,0	3	9,1	15	45,5	6	18,2	0	0,0	33	100,0
Kőműves	47	38,8	0	0,0	4	3,3	47	38,8	22	18,2	1	0,8	121	100,0
Szerszámkészítő	4	66,7	0	0,0	0	0,0	1	16,7	1	16,7	0	0,0	6	100,0
Hűtő- és klímaberendezés-szerelő, karbantartó	4	50,0	0	0,0	0	0,0	2	25,0	2	25,0	0	0,0	8	100,0
Villanszerelő	27	56,3	0	0,0	1	2,1	9	18,8	9	18,8	2	4,2	48	100,0

Elektronikai műszerész	5	45,5	0	0,0	0	0,0	2	18,2	4	36,4	0	0,0	11	100,0
Motorkerékpár-szerelő	7	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	100,0
Pék	9	32,1	0	0,0	0	0,0	10	35,7	8	28,6	1	3,6	28	100,0
Pék-cukrász	6	33,3	0	0,0	0	0,0	4	22,2	6	33,3	2	11,1	18	100,0
Kárpitos	5	55,6	0	0,0	0	0,0	4	44,4	0	0,0	0	0,0	9	100,0
Női szabó	6	40,0	0	0,0	0	0,0	2	13,3	7	46,7	0	0,0	15	100,0
Bútorasztalos	42	42,9	1	1,0	4	4,1	28	28,6	23	23,5	0	0,0	98	100,0
Ács, állványozó	18	54,5	0	0,0	3	9,1	7	21,2	5	15,2	0	0,0	33	100,0
Burkoló	2	16,7	0	0,0	0	0,0	7	58,3	2	16,7	1	8,3	12	100,0
Festő, mázoló és tapétázó	23	38,3	2	3,3	2	3,3	18	30,0	15	25,0	0	0,0	60	100,0
Cukrász	42	47,7	0	0,0	1	1,1	18	20,5	27	30,7	0	0,0	88	100,0
Pincér	92	56,4	0	0,0	2	1,2	37	22,7	25	15,3	7	4,3	163	100,0
Szakács	59	52,7	0	0,0	6	5,4	20	17,9	24	21,4	3	2,7	112	100,0
Autótechnikus	45	69,2	0	0,0	1	1,5	10	15,4	9	13,8	0	0,0	65	100,0
Autószerelő	70	56,5	0	0,0	1	0,8	37	29,8	16	12,9	0	0,0	124	100,0
Mechatronikai műszerész	12	92,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	7,7	0	0,0	13	100,0
Autóelektronikai műszerész	32	60,4	1	1,9	1	1,9	8	15,1	11	20,8	0	0,0	53	100,0
Vendéglős	11	42,3	0	0,0	0	0,0	8	30,8	5	19,2	2	7,7	26	100,0
Gépgyártástechnológiai technikus	10	62,5	0	0,0	0	0,0	3	18,8	3	18,8	0	0,0	16	100,0
Elektronikai technikus	1	20,0	0	0,0	1	20,0	1	20,0	2	40,0	0	0,0	5	100,0
Összesen	897	50,4	8	0,4	40	2,2	449	25,2	357	20,1	28	1,6	1779	100,0

Forrás: saját számítás

5.4. táblázat: A megkérdezettek jelenlegi munkaerő-piaci státusza szakmacsoportok szerint, 2013

	Alkalmazott		Vállalkozó		Alkalmi munkás		Munkanélküli		Tanuló		Egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli stb.)		Összesen	
	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék
Elektrotechnika-elektronika	45	58,4	0	0,0	2	2,6	12	15,6	16	20,8	2	2,6	77	100,0
Élelmiszeripar	21	33,3	1	1,6	1	1,6	17	27,0	19	30,2	4	6,3	63	100,0
Építészet	90	39,8	2	0,9	9	4,0	79	35,0	44	19,5	2	0,9	226	100,0
Faipar	53	43,8	2	1,7	4	3,3	35	28,9	27	22,3	0	0,0	121	100,0
Gépészet	182	57,2	2	0,6	9	2,8	90	28,3	35	11,0	0	0,0	318	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	63	44,1	0	0,0	0	0,0	36	25,2	37	25,9	7	4,9	143	100,0
Közlekedés	233	54,6	1	0,2	6	1,4	95	22,2	91	21,3	1	0,2	427	100,0
Vendéglátás-idegenforgalom	204	52,4	0	0,0	9	2,3	83	21,3	81	20,8	12	3,1	389	100,0
Könnyűipar	6	40,0	0	0,0	0	0,0	2	13,3	7	46,7	0	0,0	15	100,0
Összesen	897	50,4	8	0,4	40	2,2	449	25,2	357	20,1	28	1,6	1779	100,0

Forrás: saját számítás

A 2012-es adatok azt mutatják, hogy a foglalkoztatottak 77%-a határozatlan idejű munkaszerződéssel dolgozott, mely jelentős emelkedést jelent a tavalyi értékhez (72%) képest. (Az emelkedés mögött az állhat, hogy az idei megkérdezettek hosszabb ideje vannak a munkaerőpiacon és ez alatt nagyobb eséllyel tudtak határozatlan idejű munkaszerződéssel munkát vállalni.) A határozott idejű szerződéssel foglalkoztatottak aránya gyakorlatilag változatlan maradt 26%-ról 21%-ra csökkent. A megbízási szerződéssel alkalmazottak aránya gyakorlatilag nem változott (tavaly 2,5% volt, idén 2,2%).

A megkérdezettek jelentős részének (36%, 659 fő) még egy munkahelye sem volt életében. Ez az arány csökkent az elmúlt évekhez képest (2012-ben 42%, 2011-ben 44%, 2010-ben 49%, 2009-ben 47%). A válaszadók 43%-ának (tavaly 47%, 2011-ben 43%, 2010-ben 39%, 2009-ben 41%) egy munkahelye volt. 15%-uk számolt be két munkahelyről (2012-ben 9%, 2011-ben 10%, 2010-ben és 2009-ben 9%), 5,7%-uk (2012-ben 2,4%, 2011-ben 3,3%, 2010-ben 2,8%, 2009-ben 3,6%) pedig ennél több munkahelyen dolgozott már.

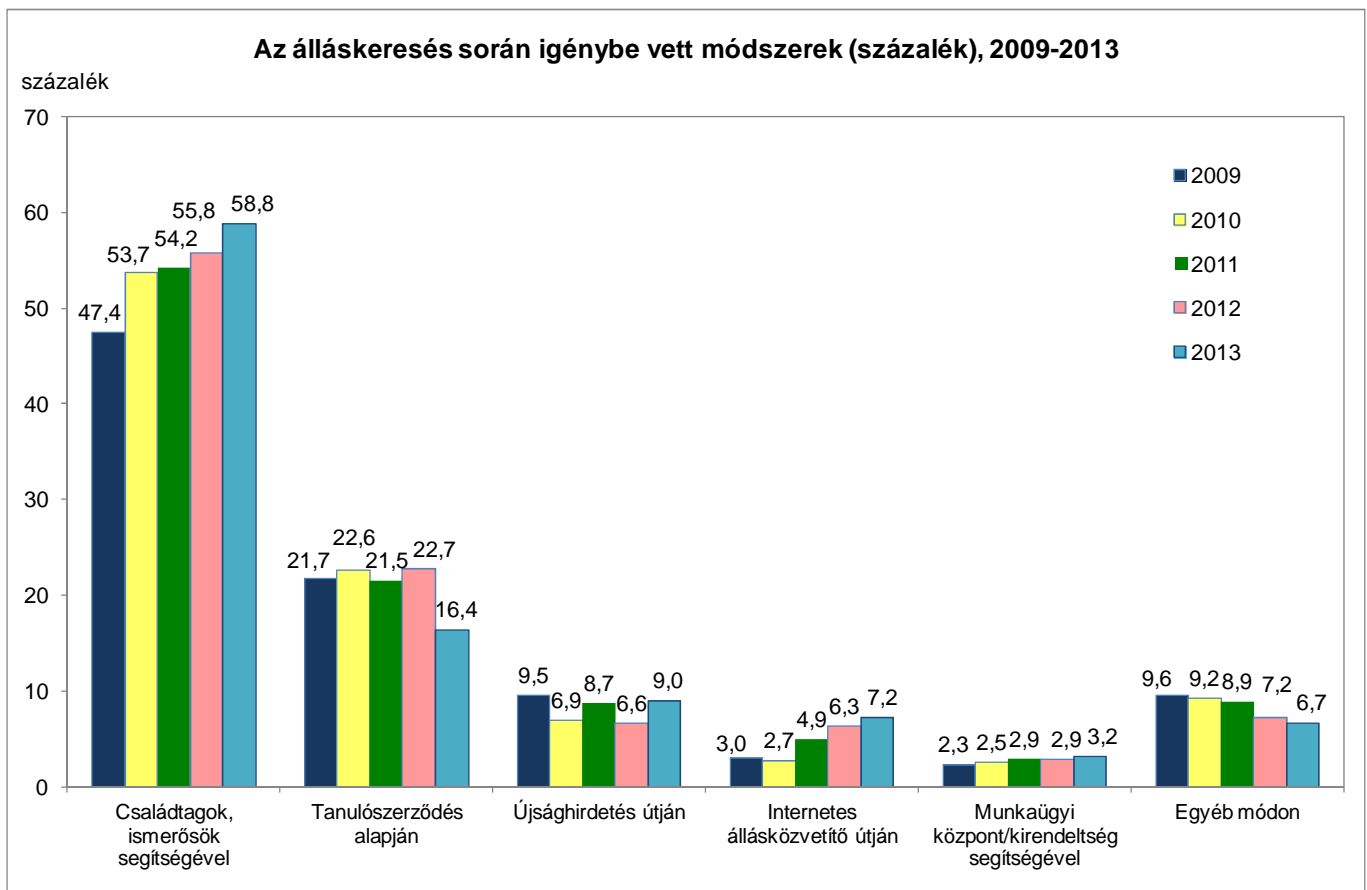
Végzésük, tehát a 2010/11-es tanév vége és 2013 eleje között eltelt, körülbelül 19 hónapos időszakban a foglalkoztatott státuszú válaszadók 70%-ának egy munkahelye volt, 22%-uknak kettő, 7%-uknak pedig ennél több.

Az első munkahelyre vonatkozó kérdésekre 1109-en válaszoltak. Ezen csoport 24%-a (2012-ben 30%, 2011-ben 29%, 2010-ben 34%, 2009-ben 40%) járt korábban gyakorlati képzésre a céghez és nettó havibérük átlagosan 90 000 forint volt itt (tavaly 92 000 forint, 2011-ben 87 000 forint, a megelőző két évben 84 000 forint volt az átlag). A második munkahelyre vonatkozóan 323 választ elemeztünk, mely esetben a megkérdezettek 4%-a (2012-ben 9%, 2011-ben 6%, 2010-ben 7%, 2009-ben 13%) járt a céghez gyakorlati képzésre és átlagos nettó bérük 92 000 forint volt (tavaly 93 000 forint, 2011-ben 94 000 forint, a megelőző két évben 89 000 forint). A harmadik munkahelyre vonatkozó kérdésre 80 fő válaszolt, közülük pedig csak hárman jártak a céghez gyakorlati képzésre. Az adatokból az elmúlt évekhez hasonlóan idén is az a következtetés vonható le, hogy a gyakorlati képzés általában csak az első munkahely esetében jelent munkalehetőséget a végzett tanulók számára.

A megkérdezett 1850 fiatal közül 945 fő volt foglalkoztatott, őket arról is megkérdeztük, hogy milyen módszereket vettek igénybe álláskeresőskor. (A válaszadók több módszert is megjelölhettek.) Az adatok azt mutatják, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan idén is családtagok, ismerősök segítségével talált munkát a legtöbb szakképzett fiatal, sőt, arányuk tovább növekedett 59%-ra (2012-ben 56%, 2011-ben és 2010-ben 54%, 2009-ben 47%). Azok aránya, akik korábbi tanuló szerződésük alapján vették fel a kapcsolatot munkaadójukkal, 23%-ról 16%-

ra csökkent (2011-ben 22%, 2010-ben 23%, 2009-ben 22%). Az újsághirdetések segítségével állást keresők aránya 7%-ról 9%-ra nőtt (2011-ben 9%, 2010-ben 7%, 2009-ben 10% volt). Idén újra többen vették igénybe az internetet álláskeresésük során: a tavalyi 6%-ról 7%-ra nőtt az arány (2011-ben 5%, 2010-ben és 2009-ben 3% volt), bár még ez is relatíve kevésnek számít. A munkaügyi központok, munkaügyi kirendeltségek segítségét – az elmúlt évekhez hasonlóan – továbbra is a megkérdezettek alig 3%-a vette igénybe. Egyéb módszert idén is a megkérdezettek 7%-a alkalmazott (lásd az 5.2. ábrát). Az adatokból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az álláskeresés informális útja több év távlatában is a legnépszerűbb álláskeresési módszer a szakképzett fiatalok körében, emellett a tanulószerveződésen keresztül kiépített kapcsolatok is fontos lehetőséget jelentenek a későbbi munkavállalás szempontjából. Az internetes álláskeresés azonban csak igen lassan terjed a szakképzett fiatalok között.

5.2. ábra: Az álláskeresés során igénybe vett módszerek (százalék), 2009-2012, $N_{2009}=1422$, $N_{2010}=1247$, $N_{2011}=1359$, $N_{2012}=903$, $N_{2013}=945$

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

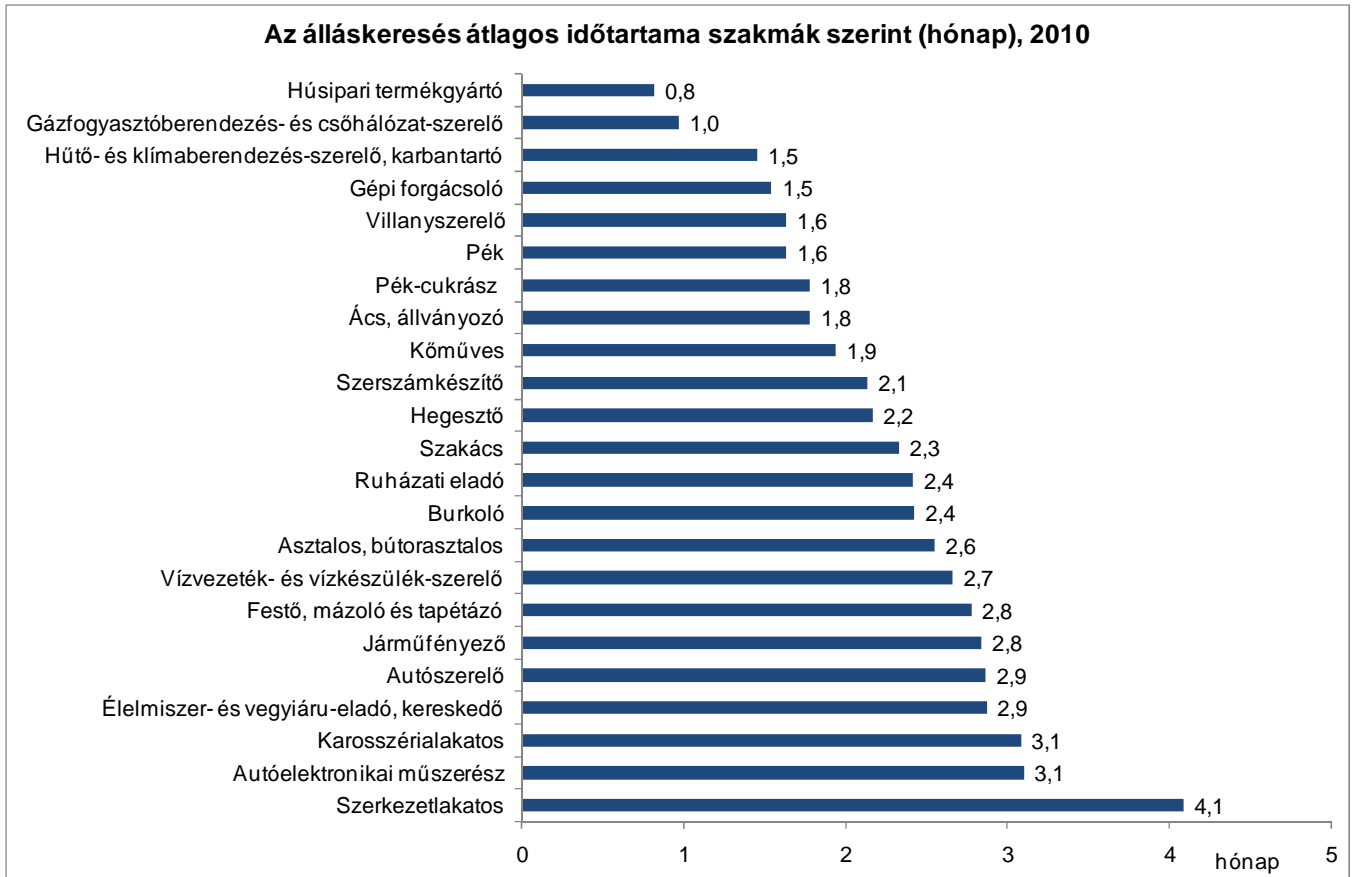
2013-ban a megkérdezett pályakezdők átlagosan 2,8 hónapos álláskeresési időszakról számoltak be, mely viszonylag alacsonynak mondható, azonban magasabb, mint a megelőző években mért átlagos időtartam (2012-ben 1,9 hónap, 2011-ben 2,2 hónap, 2010-ben 2,4 hónap, 2009-ben 1,5 hónap). A szakképzettek iránti élénk munkaerő-piaci keresletet mutatja, hogy a kérdezés időpontjában foglalkoztatott válaszadók között változatlanul jelentős arányt (47%) képviselnek azok, akik a szakiskola elvégzését követően igen gyorsan, egy hónapnál rövidebb idő alatt el tudtak helyezkedni (2012-ben és 2011-ben 51%, 2010-ben 46%, 2009-ben 59%). A megkérdezettek 7%-a (2012-ben 10%, 2011-ben 5%, 2010-ben 8%, 2009-ben 11%) egy hónapig keresett állást, 35%-uk (2012-ben 34%, 2011-ben 36%, 2010-ben 38%, 2009-ben 28%) pedig 2 és 6 hónap közötti ideig. Fél évnél hosszabb ideig a megkérdezettek 11%-a keresett munkát, mielőtt elhelyezkedett (tavaly 5%, 2011-ben 8%, 2010-ben 9%, 2009-ben 2%).

A szakmák szerinti adatelemzésből az derült ki az, hogy 2013-ban a leggyorsabban (átlagosan 1,5 hónapos munkakeresés után) a hegesztő szakmát végzettek tudtak elhelyezkedni a szakiskola elvégzése után. Továbbá viszonylag gyorsan (átlagosan 1,9 hónap alatt) munkát találtak a gépi forgácsoló és a pincér szakmában végzett tanulók is.

A munkakeresés átlagos időtartama a bolti eladó (4,5 hónap), a festő, mázoló és tapétázó (4,2 hónap) és a bútorasztalos (3,9 hónap) végzettségűek esetében volt a leghosszabb (lásd az 5.6. ábrát).⁸

⁸ A géplakatos, a húsipari termékgyártó, az épületasztalos, az épületgépészeti csőhálózat- és berendezés-szerelő, a gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat-szerelő, a vízvezeték- és vízkészülék-szerelő, a szerszámkészítő, a hűtő- és klímaberendezés-szerelő, karbantartó, az elektronikai műszerész, a motorkerékpár-szerelő, a pék, a pékcukrász, a kárpitos, a női szabó, a burkoló, a mechatronikai műszerész, a vendéglős, a gépgyártástechnológiai technikus, valamint az elektronikai technikus szakmákban végzettek adatai az alacsony esetszámok miatt nem szerepelnek az ábrán.

5.3. ábra: Az álláskeresés átlagos időtartama szakmák szerint (hónap), 2010, N=1099

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

5.4. ábra: Az álláskeresés átlagos időtartama szakmák szerint (hónap), 2011, N=1237

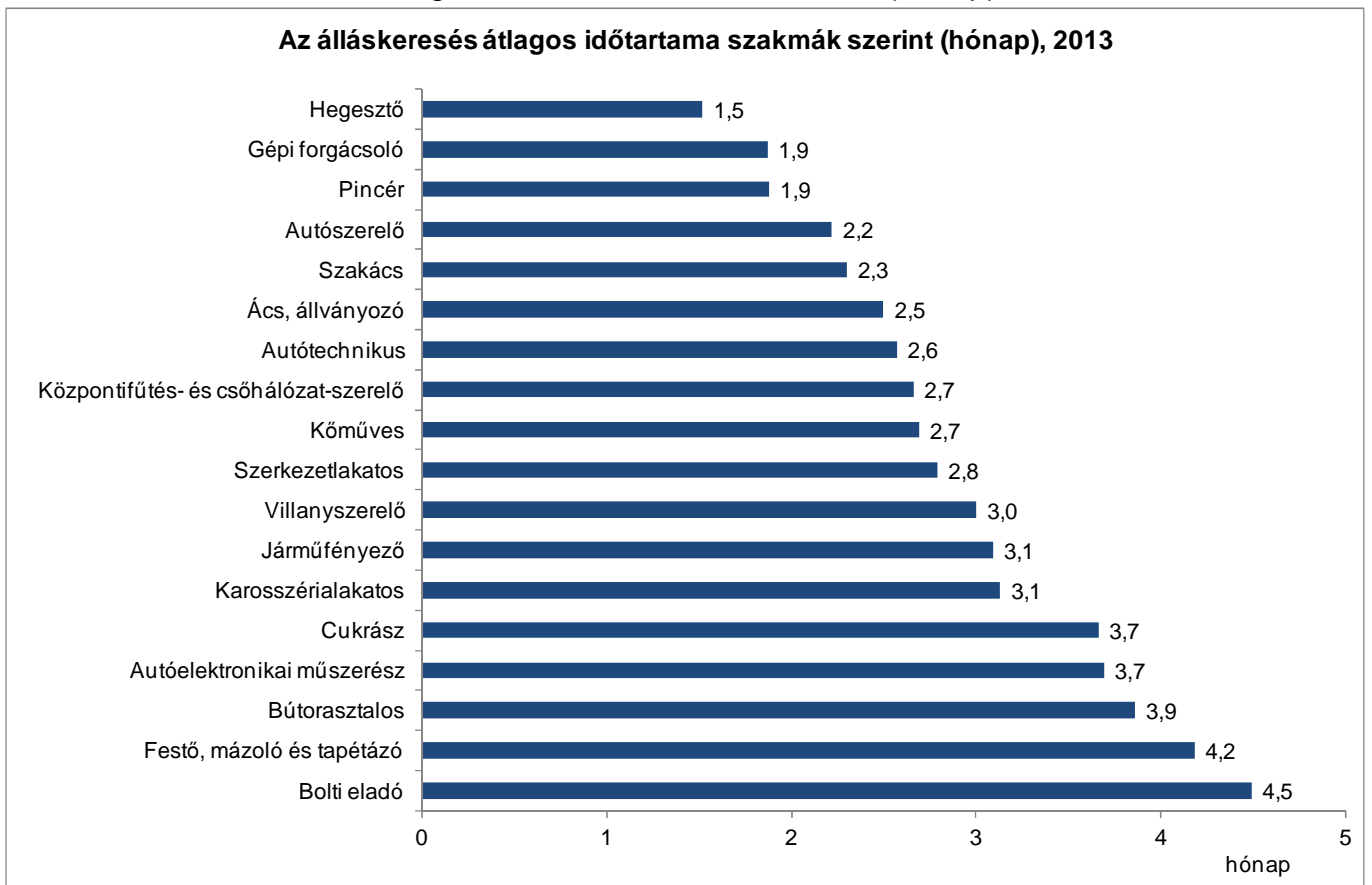
Forrás: KERESLET_TANULO_2011

5.5. ábra: Az álláskeresés átlagos időtartama szakmák szerint (hónap), 2012, N=786

Forrás: KERESLET_TANULO_2012

5.6. ábra: Az álláskeresés átlagos időtartama szakmák szerint (hónap), 2013, N=730

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

A munkahellyel való elégedettség vizsgálata során a fiatal szakképzettek körében idén majdnem minden tekintetben alacsonyabb átlagos elégedettségi szintet tapasztaltunk, mint tavaly, így elmondható, hogy a három éve tartó pozitív tendencia megtört. A pontszámok azonban még így is viszonylag magas szintűnek mondhatóak. Továbbra is a munkatársakkal való elégedettség mutatja a legmagasabb átlagértéket, valamint magas szintű elégedettséget tapasztaltunk a munkavégzés körülményeivel és a berendezések, gépek állapotával kapcsolatban is. A legkevésbé magas elégedettség – a korábbi évek eredményeihez hasonlóan – a továbblépési lehetőségekhez kapcsolódik, továbbá viszonylag alacsony elégedettségi szintet mértünk a fizetések tekintetében is. A legnagyobb visszaesés a továbblépési lehetőségekkel, valamint a munkaidővel, műszakbeosztással való elégedettség tekintetében tapasztalható (lásd az 5.5. táblázatot).

5.5. táblázat: A munkahellyel való elégedettség, 2009-2013

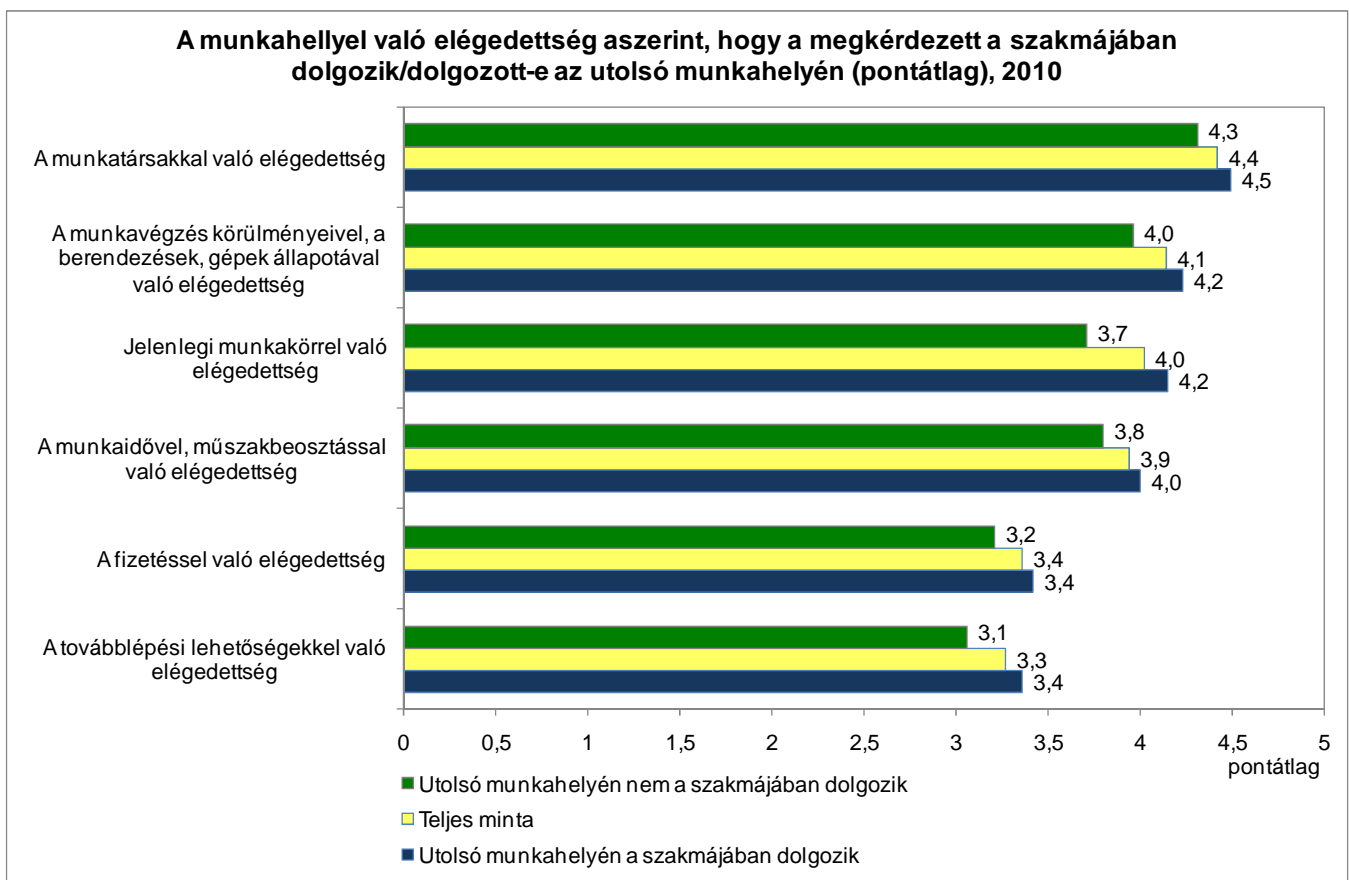
	2009		2010		2011		2012		2013	
	Eset-szám	Pont-átlag	Eset-szám	Pont-átlag	Eset-szám	Pont-átlag	Eset-szám	Pont-átlag	Eset-szám	Pont-átlag
Jelenlegi munkakörrel való elégedettség	1298	3,94	1176	4,02	1327	4,10	883	4,24	928	4,06
A munkaidővel, műszakbeosztással való elégedettség	1299	3,83	1177	3,94	1327	4,06	883	4,20	929	4,00
A munkavégzés körülményeivel, a berendezések, gépek állapotával való elégedettség	1297	3,94	1176	4,14	1325	4,20	880	4,30	924	4,14
A munkatársakkal való elégedettség	1294	4,30	1173	4,42	1323	4,54	884	4,50	925	4,44
A fizetéssel való elégedettség	1295	3,09	1169	3,36	1319	3,43	878	3,52	925	3,45
A továbblépési lehetőségekkel való elégedettség	1219	3,15	1063	3,27	1205	3,27	820	3,41	870	3,21

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: saját számítás

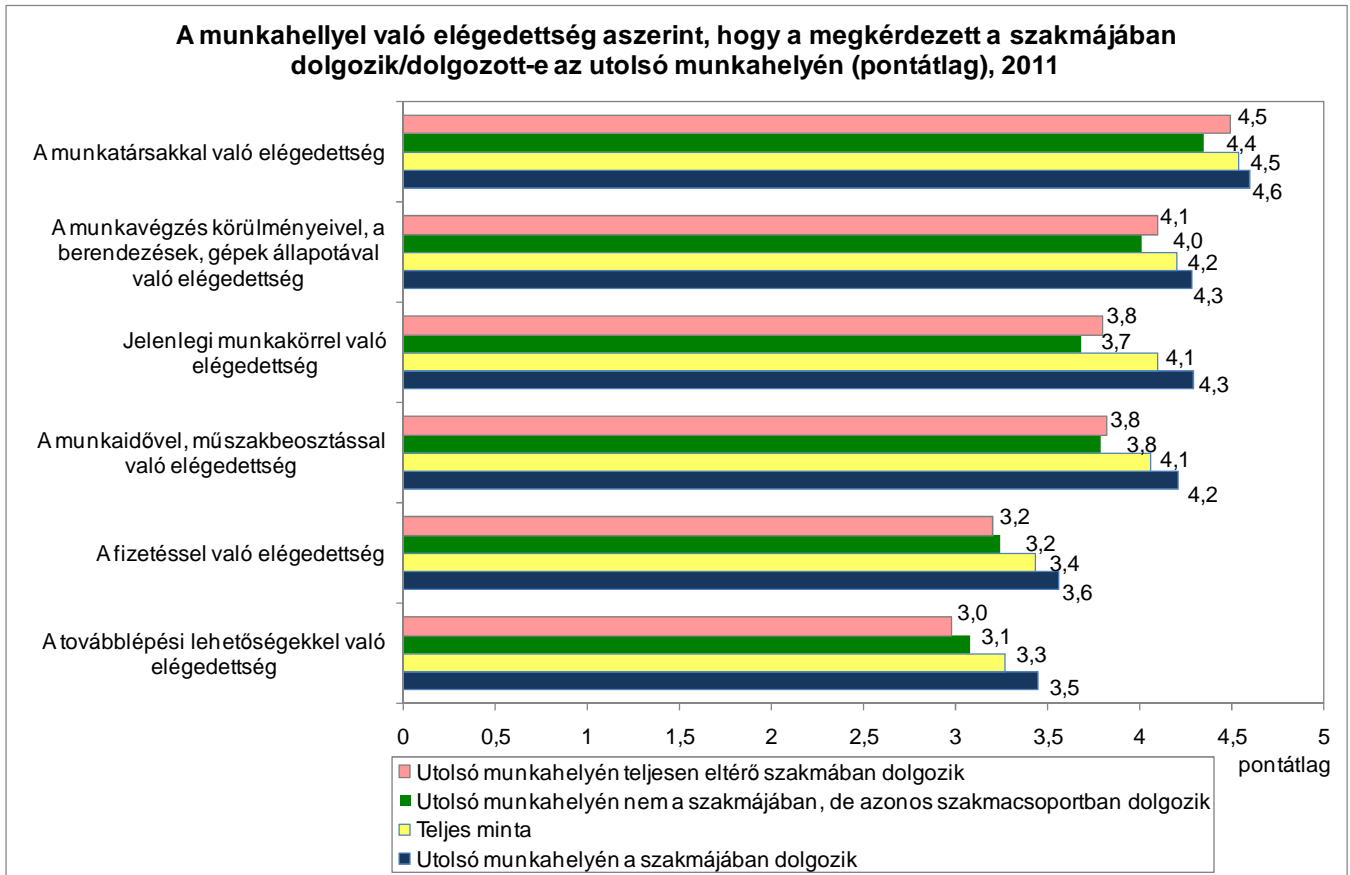
Az elmúlt évek eredményeihez hasonlóan idén is azt láthatjuk, hogy minden vizsgált szemponton igaz, hogy azok a szakképzettek, akik a szakmájukban tudtak elhelyezkedni, átlagosan elégedettebbek munkahelyükkel, mint a teljes minta, a tanulttól eltérő szakmában dolgozók pedig – átlagosan – kevésbé elégedettek azzal. Ebből arra következtethetünk, hogy a szakmájukon kívül elhelyezkedők több nehézséggel és konfliktussal találják szembe magukat munkájuk során – például az adott szakmában hiányosnak számító tudásuk miatt. 2011 óta a nem saját szakmában dolgozók csoportján belül megkülönböztettük az ugyanazon szakmacsoport másik szakmájában munkát vállalókat és a teljesen eltérő szakmában elhelyezkedőket. Ez a megkülönböztetés 2013-ban is megmutatta, hogy a munkatársaikkal való elégedettséget kivéve kívül minden szempontból elégedettebbek azok a fiatalok, akik saját szakmájukhoz hasonló, szakmacsoporton belüli szakmában helyezkedtek el, mint akik teljesen eltérő szakmában dolgoznak (lásd az 5.7- 5.10. ábrákat).

5.7. ábra: A munkahellyel való elégedettség aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (pontátlag), 2010, N=294-1177

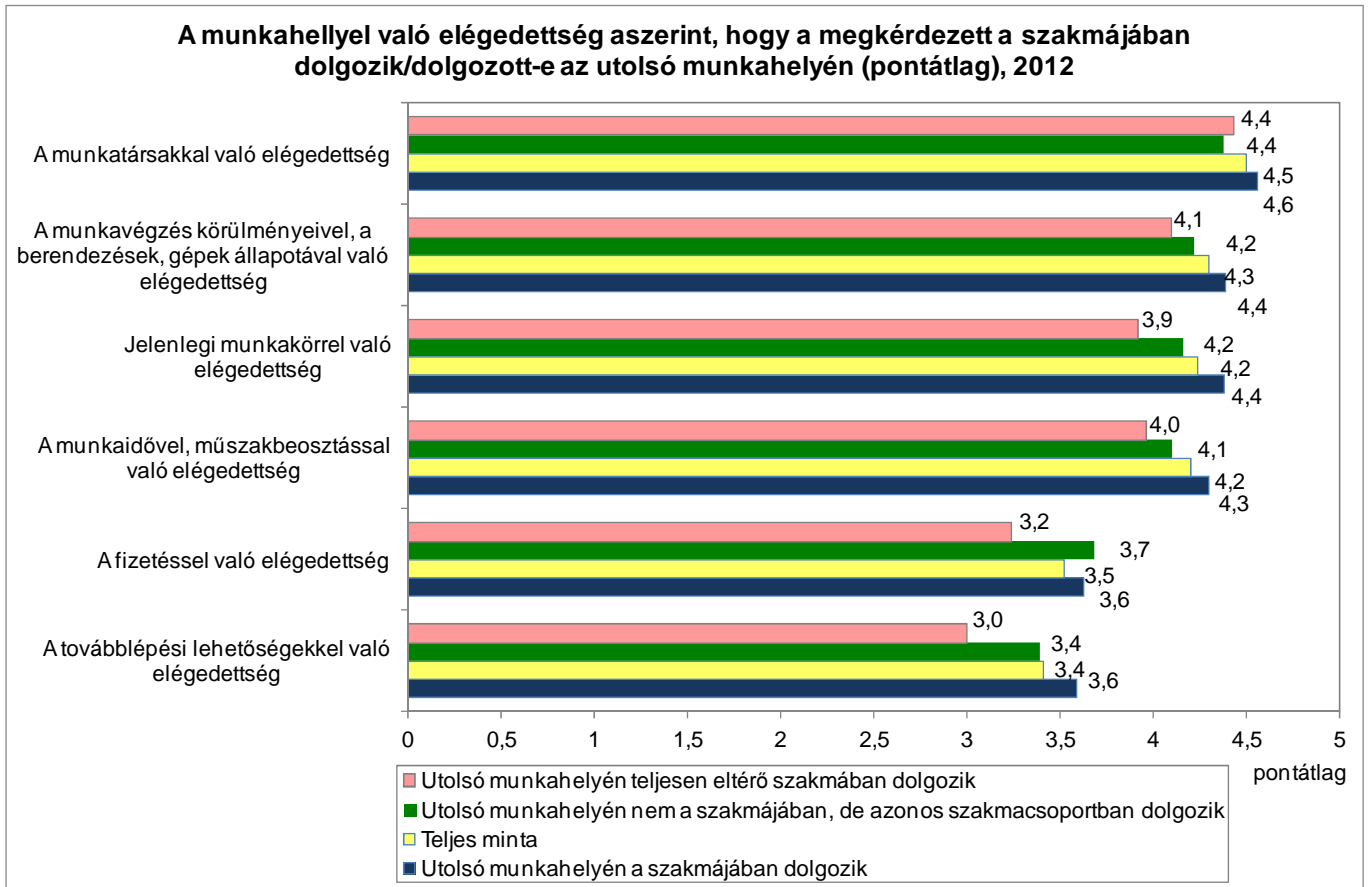
Forrás: KERESLET_TANULO_2010

5.8. ábra: A munkahellyel való elégedettség aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (pontátlag), 2011, N=93-1327

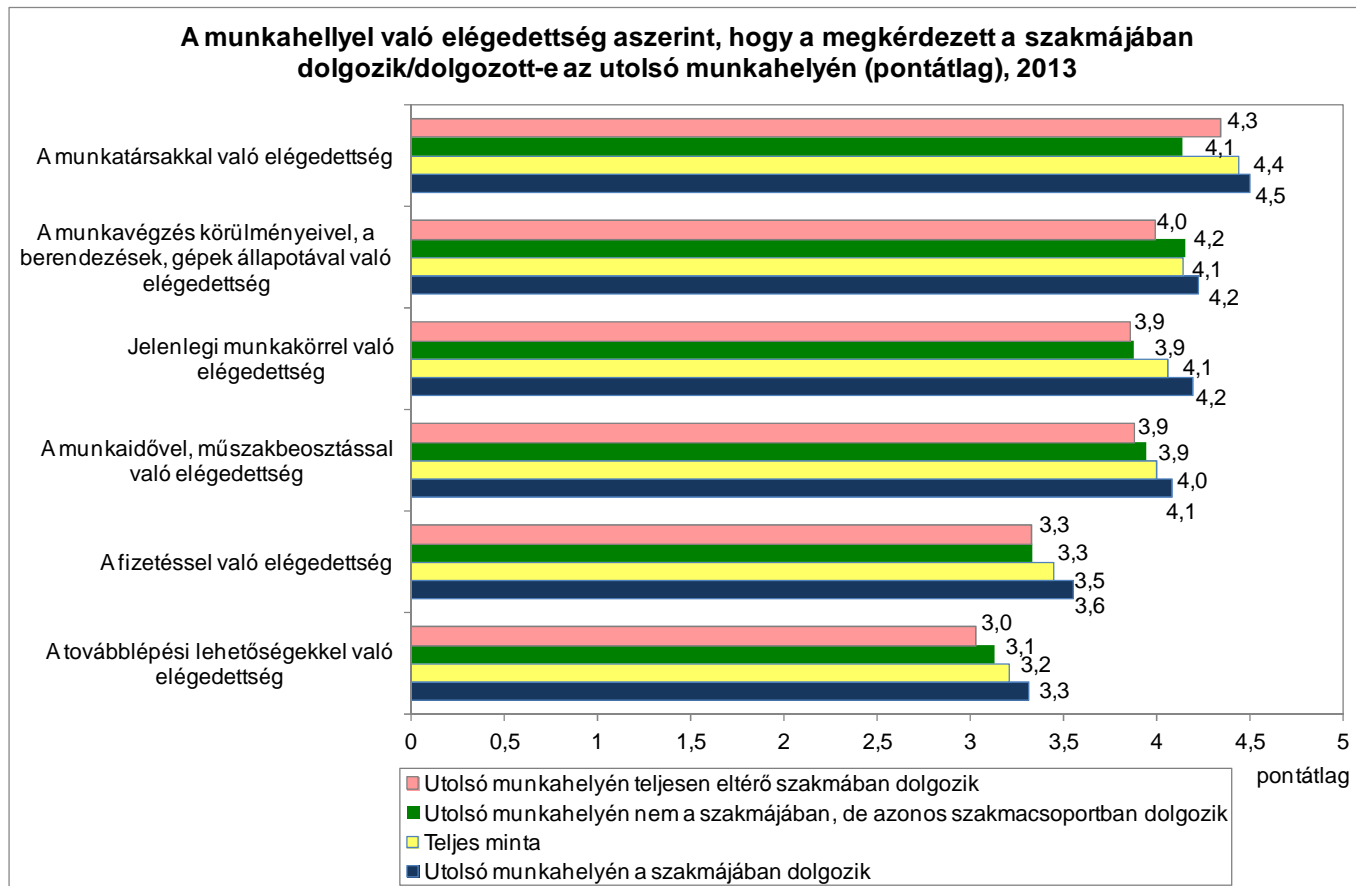
Forrás: KERESLET_TANULO_2011

5.9. ábra: A munkahellyel való elégedettség aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (pontátlag), 2012, N=59-884

Forrás: KERESLET_TANULO_2012

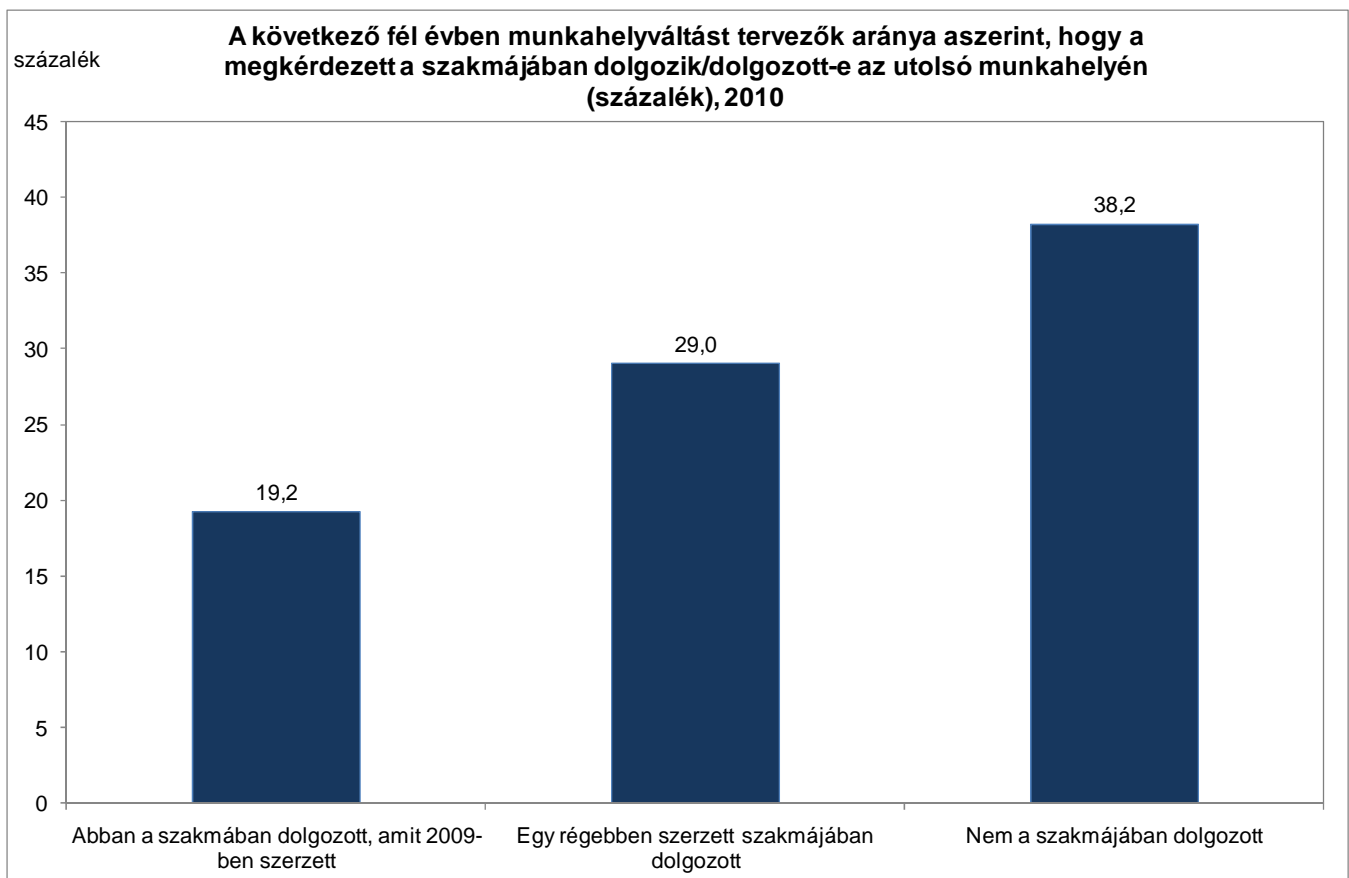
5.10. ábra: A munkahellyel való elégedettség aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (pontátlag), 2013, N=62-929

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

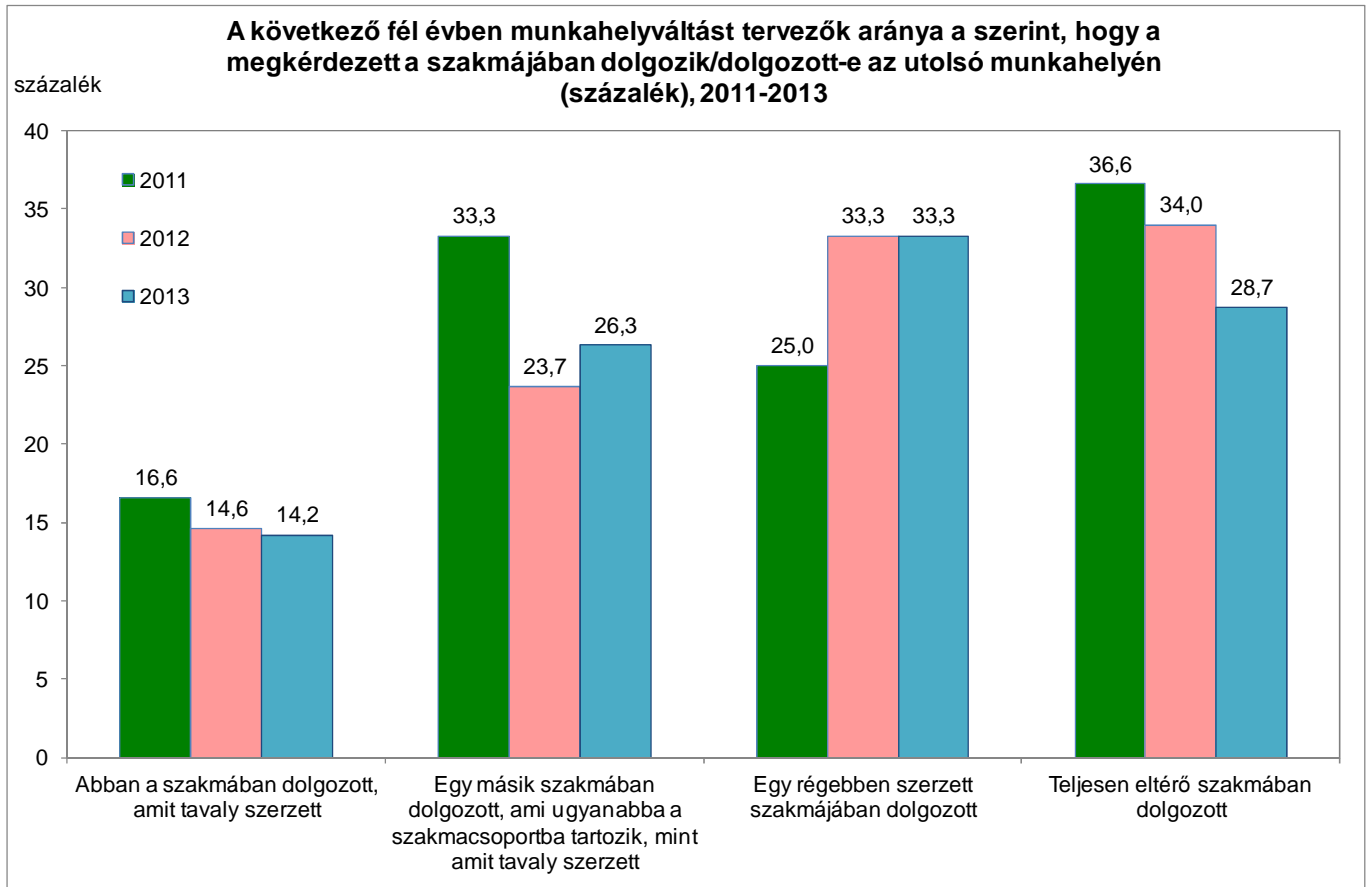
Ezzel összhangban azt is megfigyelhetjük (lásd az 5.11- 5.12. ábrákat), hogy a szakmájukban munkát találók kisebb arányban terveznek munkahelyváltást a következő fél év során, mint a többi pályakezdő. A munkahelyváltást fontolgatók aránya csak 14% azok között, akik 2011-ben szerzett szakmájukban dolgoznak (tavaly 15%, 2011-ben 17%). Ez az arány 33% azok körében, akik egy régebben szerzett szakmájukban vállaltak munkát (2012-ben 33%, 2011-ben 25%), 26% a más szakmában, de azonos szakmacsoportban elhelyezkedők között (tavaly 24%, 2011-ben 33%) és 29% a teljesen eltérő szakmában munkát vállalók esetében (tavaly 34%, 2011-ben 37%). Az eredményekből arra a következtetésre juthatunk, hogy a saját szakmában történő elhelyezkedés nagyobb eséllyel jelent hosszabb távú munkavállalást az adott cégnél, a másik szakmában való munkavállalást pedig a fiatal szakképzettek gyakran szánják ideiglenes állásnak, mely a saját szakmában történő munkakeresés idejére biztosítja a megélhetést.

5.11. ábra: A következő fél évben munkahelyváltást tervezők aránya aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (százalék), 2010, N=1044

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

5.12. ábra: A következő fél évben munkahelyváltást tervezők aránya a szerint, hogy a megkérdezett a szakmájában⁹ dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (százalék), 2011-2013, $N_{2011}=1235$, $N_{2012}=805$, $N_{2013}=808$

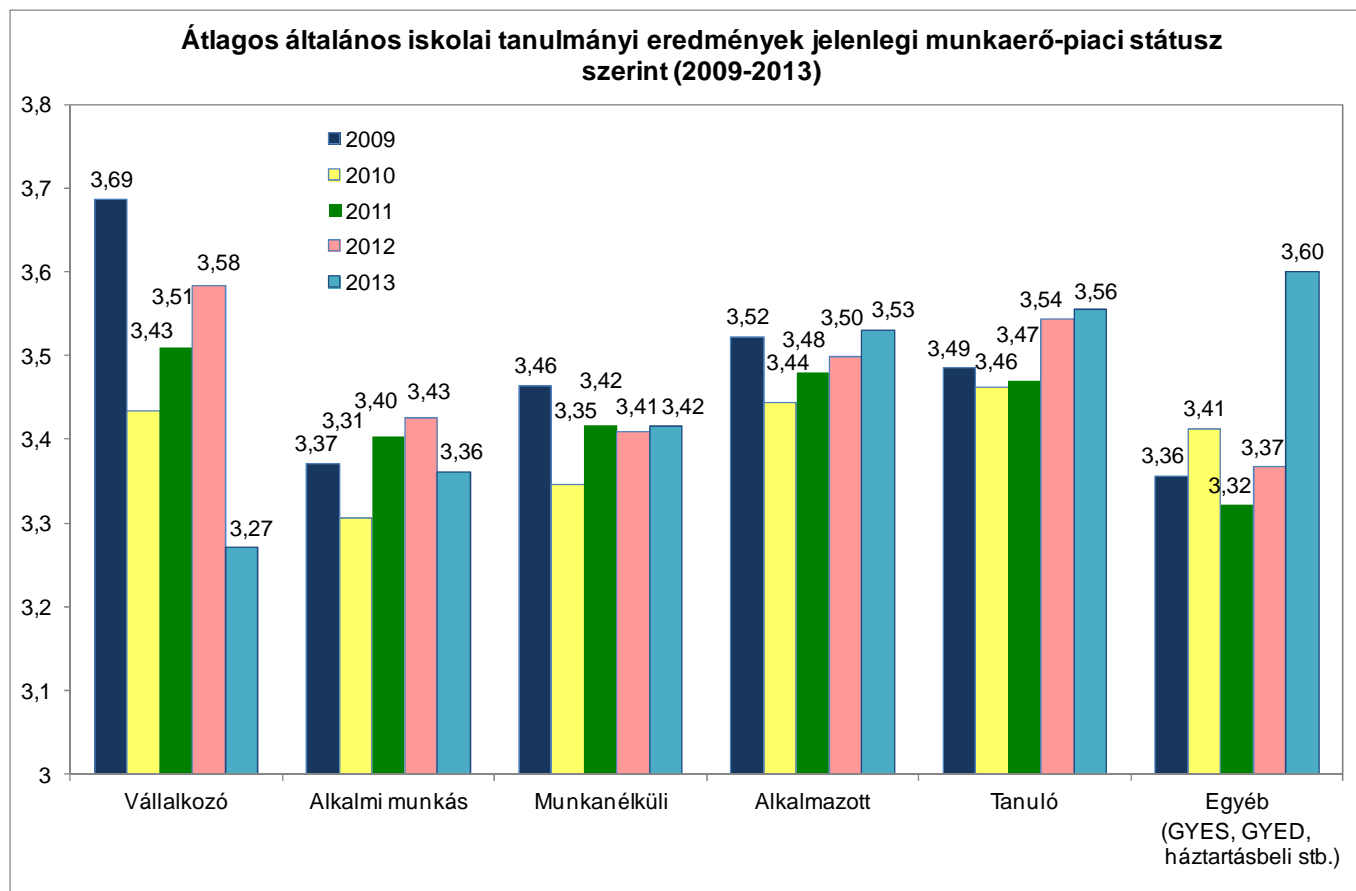
Forrás: KERESLET_TANULO_2013

⁹ A „tavaly szerzett” szakma a 2011-es adatsor esetén a 2010-ben megszerzett, a 2012-es és 2013-as adatsorok esetén a 2011-ben megszerzett szakmára vonatkozik.

Mindhárom, szakképzett pályakezdők körében végzett adatfelvételünk eredményei arra utalnak, hogy a későbbi elhelyezkedési esélyek, illetve a vállalkozás indítása, vagy a továbbtanulás ténye szorosan összefügg az általános iskolai és főként a szakiskolai tanulmányi eredményekkel. A végzést követő körülbelül 9 (2013-ban 19) hónapban elhelyezkedni tudók és a továbbtanulók rendre jobb tanulmányi eredményeket értek el az adatfelvételek tanúsága szerint, mint akik munkanélküliek lettek, vagy alkalmi munkákból tartják fenn magukat.

Az 5.13. ábrán látható, hogy 2012 és 2013 között a vállalkozók és az alkalmi munkások csoportjában romlottak az átlagos általános iskolai (utolsó éves) tanulmányi eredmények, a többi, munkaerő-piaci státusz szerint képzett csoportban pedig javultak. A legjelentősebb pozitív elmozdulást a GYES-en, vagy GYED-en levő (3,37-ről 3,60-ra) fiatalok között tapasztaltuk, így a legjobb átlageredményt idén ebben a csoportban mértük, azonban ebből a csoport igen alacsony esetszáma miatt nem lehet következtetéseket levonni. (Ez a vállalkozók csoportjában mért növekedésre is igaz.) Ha ezt a két, alacsony esetszámú csoportot nem vesszük figyelembe, akkor elmondható, hogy az elmúlt évek eredményeihez hasonlóan a legjobb általános iskolai átlageredményeket a továbbtanuló és az alkalmazásban álló fiatalok érték el, a leggyengébb átlagot (3,36) pedig az alkalmi munkások körében találtuk.

5.13. ábra: Átlagos általános iskolai tanulmányi eredmények jelenlegi munkaerő-piaci státusz szerint, 2009-2013, $N_{2009}=2489$, $N_{2010}=2661$, $N_{2011}=2422$, $N_{2012}=1536$, $N_{2013}=1349$

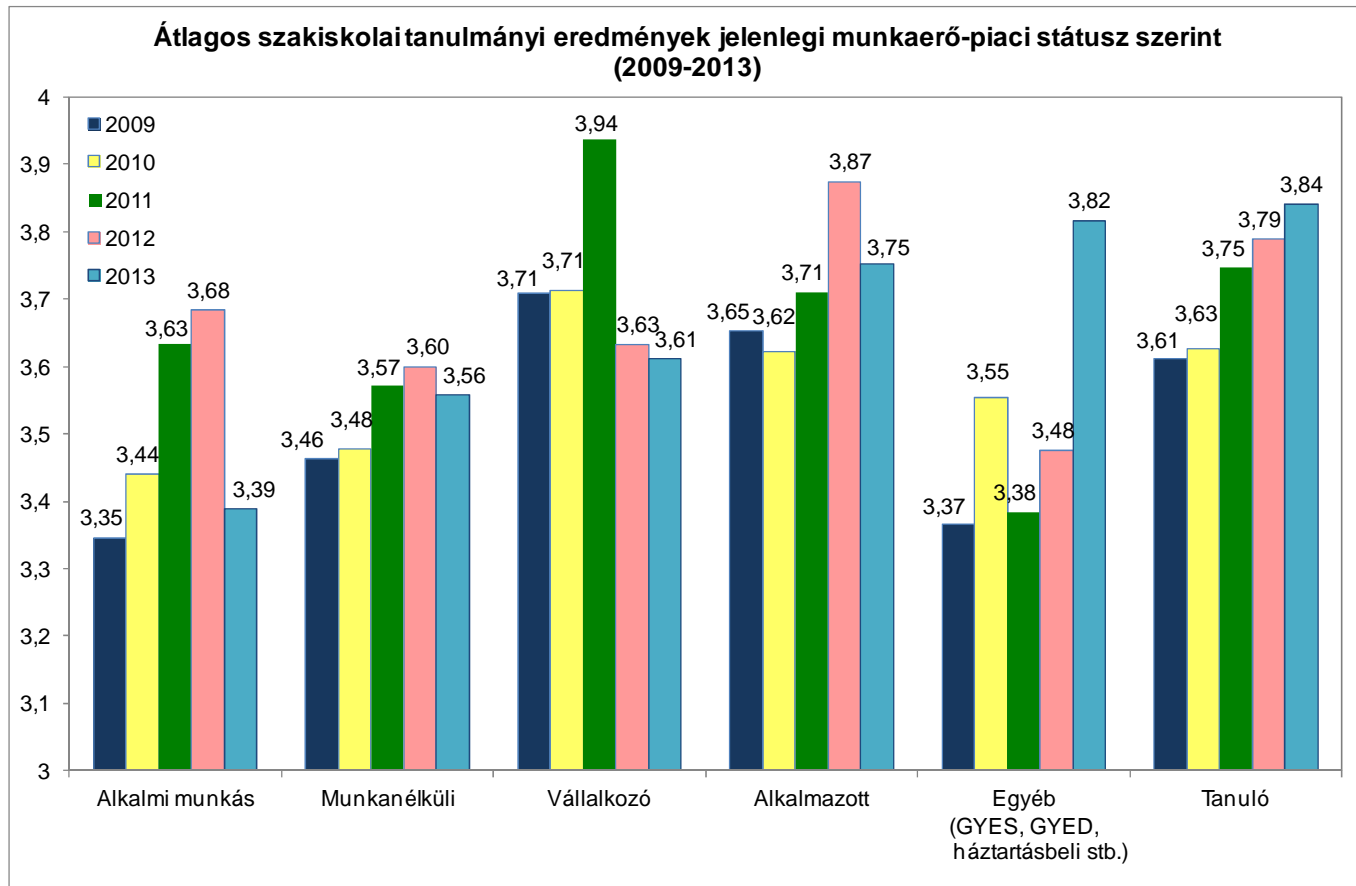

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

Az 5.14. ábrán láthatjuk, hogy a szakiskolai utolsó éves eredmények az általános iskolai eredményeknél nagyobb szórást mutatnak a munkaerő-piaci státusz kategóriái között. 2012 és 2013 között a GYES-en, vagy GYED-en levők és a továbbtanulók csoportjában javult a szakiskolai átlagos eredmény, a többi, munkaerő-piaci státusz szerint képzett kategóriában pedig romlott. A legnagyobb mértékű növekedést a GYES-en, vagy GYED-en levők (3,48-ról 3,82-ra) között tapasztaltuk, azonban ebből a csoport igen alacsony esetszáma miatt nem lehet következtetéseket levonni. A továbbtanulók csoportjában 3,79-ről 3,84-ra nőtt a szakiskolai átlageredmény, ezzel idén ez a csoport áll az első helyen. Az alkalmazottak csoportjában jelentős csökkenést tapasztaltunk (3,87-ről 3,75-ra), melynek következtében a tavalyi első helyről a harmadik helyre estek vissza. A vállalkozók között igen enyhe mérséklődést (3,63-ról 3,61-ra) láthatunk, a munkanélküliek csoportjában pedig 3,60-ról 3,56-ra csökkent az átlag. A leggyengébb átlag az alkalmi munkások körében figyelhető meg: ez a csoport a korábbi évek növekvő tendenciáját megtörve idén igen nagy mértékű visszaesést mutatott (3,68-ról 3,39-ra). Ha a két, alacsony esetszámú csoportot nem vesszük figyelembe, akkor elmondható, hogy

továbbra is igaz az az elmúlt évekre jellemző tendencia, mely szerint a legjobb szakiskolai átlageredményeket a továbbtanuló és az alkalmazásban álló fiatalok körében tapasztaltuk.

5.14. ábra: Átlagos szakiskolai tanulmányi eredmények jelenlegi munkaerő-piaci státusz szerint, 2009-2013, $N_{2009}=2617$, $N_{2010}=2742$, $N_{2011}=2521$, $N_{2012}=1625$, $N_{2013}=1524$

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

5.1. A családi háttér munkaerő-piaci pozícióra gyakorolt hatása

A családi (kulturális) háttér a fiatalok munkaerő-piaci előmenetelére is jelentős hatást gyakorol, mely összefüggés kutatásunk adataiból mindegyik vizsgálati időpontban jól érzékelhető.

Vizsgálatunk során az apa iskolai végzettségét használtuk magyarázó változónak, mely az elmúlt négy évhez hasonlóan 2013-ban is fontos magyarázó tényezőnek bizonyult. Mintánkban az alkalmazotti státuszúak apja 2009-ben leggyakrabban (47-48%) szakmunkás vagy szakközépiskolai végzettségű volt, 2010-ben azonban a felsőfokú végzettségű apák gyermekei szerepeltek legnagyobb arányban (46%) az alkalmazottak között. 2011-ben ismét a szakmunkás vagy szakközépiskolai végzettségű apák gyermekei között találtunk a leggyakrabban (47-48%) alkalmazásban állókat. 2012-ben a 8 általánost (48%), illetve a szakközépiskolát (47%) végzett apák gyermekei helyezkedtek el a leggyakrabban alkalmazottként, 2013-ban pedig a szakmunkásképzőt vagy szakközépiskolát végzettek gyermekei között volt a legtöbb alkalmazott (53%).

A munkanélküli státusz a 8 általánost végzett apák gyermekei között volt a leggyakoribb a 2009 és 2011 közti adatfelvételi években (2009-ben 31%, 2010-ben 34%, 2011-ben 32%), 2012-ben azonban a felsőfokú apák gyermekei között találtuk a legtöbb munkanélkülit, mely arány jelentős növekedést (16%-ról 39%-ra) mutatott 2011-hez képest. Ez az arány idén ismét jelentősen lecsökkent (24%-ra), így 2013-ban a 8 általánosnál kevesebbet végzett apák gyermekei munkanélküliek a legnagyobb arányban (45,5%), őket követik a 8 általánost végzett apák gyermekei, akiknek pedig 30%-a munkanélküli (lásd az 5.1.1-5.1.2. táblázatokat).

5.1.1. táblázat: A jelenlegi munkaerő-piaci státusz az apa iskolai végzettsége szerint, 2012, N=1768

Jelenlegi munkaerő-piaci státusz	Apja iskolai végzettsége											
	8 általánosnál kevesebb		8 általános		Szakmunkás-képző		Szakközépiskola, technikum		Gimnázium		Főiskola vagy egyetem	
	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék
Alkalmazott	6	35,3	131	48,0	472	46,1	128	47,1	48	41,4	20	30,3
Vállalkozó	0	0,0	0	0,0	4	0,4	2	0,7	2	1,7	0	0,0
Alkalmi munkás	0	0,0	10	3,7	17	1,7	5	1,8	2	1,7	1	1,5
Munkanélküli	9	52,9	92	33,7	282	27,5	68	25,0	29	25,0	26	39,4
Tanuló	2	11,8	37	13,6	243	23,7	66	24,3	34	29,3	19	28,8
Egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli)	0	0,0	3	1,1	6	0,6	3	1,1	1	0,9	0	0,0
Összesen	17	100,0	273	100,0	1024	100,0	272	100,0	116	100,0	66	100,0

Forrás: saját számítás

5.1.2. táblázat: A jelenlegi munkaerő-piaci státusz az apa iskolai végzettsége szerint, 2013, N=1665

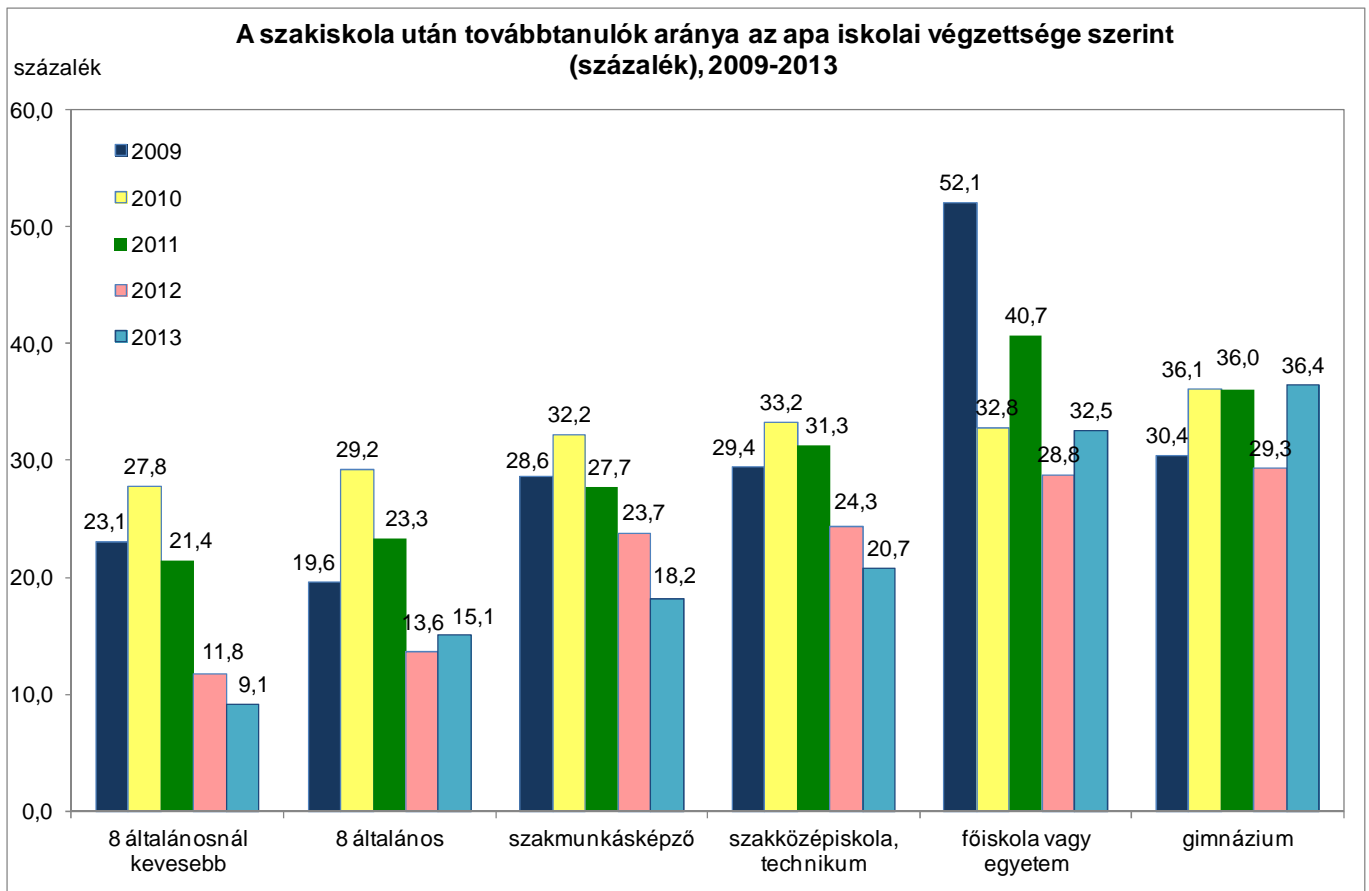
Jelenlegi munkaerő-piaci státusz	Apja iskolai végzettsége											
	8 általánosnál kevesebb		8 általános		Szakmunkás-képző		Szakközépiskola, technikum		Gimnázium		Főiskola vagy egyetem	
	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék
Alkalmazott	9	40,9	133	49,1	485	53,4	133	53,0	53	41,1	35	42,2
Vállalkozó	0	0,0	3	1,1	2	0,2	3	1,2	0	0,0	0	0,0
Alkalmi munkás	1	4,5	9	3,3	21	2,3	5	2,0	3	2,3	0	0,0
Munkanélküli	10	45,5	81	29,9	225	24,8	50	19,9	26	20,2	20	24,1
Tanuló	2	9,1	41	15,1	165	18,1	52	20,7	47	36,4	27	32,5
Egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli)	0	0,0	4	1,5	11	1,2	8	3,2	0	0,0	1	1,2
Összesen	22	100,0	271	100,0	909	100,0	251	100,0	129	100,0	83	100,0

Forrás: saját számítás

2009-ben azt tapasztaltuk, hogy a szakiskola után továbbtanuló fiatalok aránya apjuk iskolai végzettségével nő. 2010-ben ez a tendencia nem volt teljesen egyértelmű, mivel a felsőfokú végzettségű apák gyermekei között a továbbtanulási arány 52%-ról 33%-ra esett vissza, így a szakközépiskolát vagy technikumot és a gimnáziumot végzett apák gyermekei között magasabb volt a továbbtanulók aránya, mint a főiskolát vagy egyetemet végzett apák gyermekei között. 2011-ben ismét a „papírforma” szerinti összefüggés érvényesült: minél magasabb az apa iskolai végzettsége, annál nagyobb a gyermekek között a továbbtanulók aránya. 2012-ben a felsőfokú végzettségű apák gyermekei körében jelentősen csökkent a továbbtanulók aránya, így a gimnáziumi érettségivel rendelkező apák gyermekei között magasabb a fenti arány. 2013-ban is hasonlóak az eredmények – a legfeljebb érettségivel rendelkező apák gyermekeinél az apa iskolai végzettségével növekszik a továbbtanulók aránya, a főiskolát vagy egyetemet végzettek gyermekeinek pedig kisebb része tanul tovább, mint a gimnáziumot végzetteké.

2012 és 2013 között a 8 általánost, a gimnáziumot és az egyetemet vagy főiskolát végzett apák gyermekei körében növekedett a továbbtanulók aránya, míg a más iskolai végzettségű apák gyermekei körében csökkenést tapasztalunk. A gimnáziumot végzett apák gyermekeinél a legjelentősebb a növekedés (29%-ról 36%-ra), és szakk munkásképzőt végzettek gyermekei körében a legnagyobb mértékű a csökkenés (24%-ról 18%-ra). A 8 általánosnál kevesebbet végzettek gyermekei között 9% a továbbtanulók aránya, a 8 általánost végzett apák gyermekeinél pedig 15%. A szakközépiskolát végzettek gyermekeinek 21%-a, a diplomával rendelkezők gyermekeinek pedig 33%-a tanul tovább (lásd az 5.1.1. ábrát).

5.1.1. ábra: A szakiskola után továbbtanulók aránya az apa iskolai végzettsége szerint, százalék, 2009-2012, $N_{2009}=2711$, $N_{2010}=2786$, $N_{2011}=2733$, $N_{2012}=1768$, $N_{2013}=1665$

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

Az adatelemzés eredménye minden adatfelvételi időpontban azt mutatta, hogy az apa munkaerő-piaci státusza is jelentős hatást gyakorol a gyermek munkaerő-piaci helyzetére.

2009-ben a legtöbb alkalmazott a szakmunkás (49,5%), illetve az irodai alkalmazott (46%) apák gyermekei közül került ki, 2010-ben az önálló (vállalkozó) apák gyermekei között volt a legnagyobb ez az arány (44%), 2011-ben pedig az önálló (vállalkozó) és szakmunkás apák gyermekei között (49%). 2012-ben a legtöbb alkalmazotti státuszú fiatal a szakmunkás (49%), illetve a segéd- és betanított munkás (51%) apák gyermekei között találtuk. 2013-ban az önálló vagy vállalkozó és a szakmunkásapák gyermekei között találhatóak a legnagyobb arányban alkalmazottak (rendre 58% és 54%).

A korábbi években az önálló (vállalkozó) apák gyermekei között volt a legtöbb vállalkozó (2009-ben 2,7%, 2010-ben 1,8%), 2011-ben azonban a vezető beosztású apák gyermekei között mértük a legmagasabb arányt (1%). 2012-ben az önálló vagy vállalkozó és a beosztott értelmiségi apák gyermekei között találtuk a legtöbb vállalkozót (mindkét csoportban 1,4%).

2013-ban újfent a vállalkozó és a beosztott értelmiségi apák gyermekei között a legmagasabb a vállalkozók aránya (mindkét csoportban 1,4%).

Mind az öt évben az alkalmi munkások gyermekei között találtuk relatíve a legtöbb alkalmi munkást, de 2012-ig csökkenő tendenciát látunk (2009-ben 12%, 2010-ben 11%, 2011-ben 10%, 2012-ben 8%), 2013-ban viszont ismét kisebb növekedést tapasztaltunk (10%). Második helyen a munkanélküli apák gyermekeinek csoportja áll (2013-ban 4%).

Az alkalmi munkás, illetve a munkanélküli apák gyermekei voltak a legnagyobb arányban munkanélküliek az első három kérdés időpontjában (2009-ben rendre 32% és 30%, 2010-ben 42% és 31%, 2011-ben pedig 35% és 40%). 2012-ben a munkanélküliek, valamint a segéd- és betanított munkások gyermekei között találtuk a legtöbb munkanélkület (rendre 38% és 32%), 2013-ban az alkalmi munkások és a munkanélküliek gyermekei között volt a legnagyobb a munkanélküliek aránya (rendre 40% és 37%).

A tanuló státuszú gyermekek (akik szakiskolai vagy szakközépiskolai tanulmányaik után továbbtanultak) 2009-ben és 2010-ben a legnagyobb arányban a vezető beosztásúak (2009-ben 45%, 2010-ben 37%) és a beosztott értelmiségiek (2009-ben 37%, 2010-ben 40%) családjából kerültek ki. 2011-ben viszont az irodai alkalmazottak (49%) és a beosztott értelmiségiek (43%) gyermekei között találtuk a legmagasabb arányokat. 2012-ben ismét a vezető beosztásúak (30%) és a beosztott értelmiségiek (31%) gyermekei között láthatjuk a legmagasabb továbbtanulási arányokat. 2013-ban az irodai munkás és a beosztott értelmiségi apák gyermekei tanultak tovább a legnagyobb arányban (43% és 34%) (lásd az 5.1.3-5.1.4. táblázatokat).

5.1.3. táblázat: A megkérdezett jelenlegi munkaerő-piaci státusza az apa munkaerő-piaci státusza szerint (százalék), 2012, N=1783

Apja munkaerő-piaci státusza	Jelenlegi munkaerő-piaci státusz						Összesen
	Alkalmazott	Vállalkozó	Alkalmi munkás	Munkanélküli	Tanuló	Egyéb (GYES, GYED, háztartás-beli stb.)	
Önálló vagy vállalkozó	44,0	1,4	2,1	22,7	29,1	0,7	100,0
Vezető beosztású	46,7	0,0	0,0	23,3	30,0	0,0	100,0
Beosztott értelmiségi	38,9	1,4	2,8	26,4	30,6	0,0	100,0
Irodai alkalmazott	47,5	0,0	1,7	22,0	28,8	0,0	100,0
Szakt munkás	49,1	0,4	2,0	26,8	21,1	0,5	100,0
Segéd/betanított munkás	51,2	0,0	0,5	32,0	15,8	0,5	100,0
Alkalmi munkás	37,5	0,0	8,3	25,0	29,2	0,0	100,0
Munkanélküli	37,1	0,0	3,4	38,3	20,6	0,6	100,0
Más okból nem dolgozik (pl. nyugdíjas)	41,8	1,2	0,6	27,9	26,7	1,8	100,0

Forrás: saját számítás

5.1.4. táblázat: A megkérdezett jelenlegi munkaerő-piaci státusza az apa munkaerő-piaci státusza szerint (százalék), 2013, N=1679

Apja munkaerő-piaci státusza	Jelenlegi munkaerő-piaci státusz						Összesen
	Alkalmazott	Vállalkozó	Alkalmi munkás	Munkanélküli	Tanuló	Egyéb (GYES, GYED, háztartás-beli stb.)	
Önálló vagy vállalkozó	58,2	3,6	2,7	17,3	18,2	0,0	100,0
Vezető beosztású	42,4	3,0	0,0	27,3	27,3	0,0	100,0
Beosztott értelmiségi	40,3	0,0	1,5	22,4	34,3	1,5	100,0
Irodai alkalmazott	37,6	0,0	2,6	15,4	42,7	1,7	100,0
Szakt munkás	54,0	0,1	2,0	25,1	17,6	1,2	100,0
Segéd/betanított munkás	48,3	0,4	4,0	28,1	18,0	1,3	100,0
Alkalmi munkás	35,0	0,0	10,0	40,0	15,0	0,0	100,0
Munkanélküli	39,7	0,0	4,4	36,8	14,7	4,4	100,0
Más okból nem dolgozik (pl. nyugdíjas)	52,5	0,6	0,6	23,5	21,6	1,2	100,0

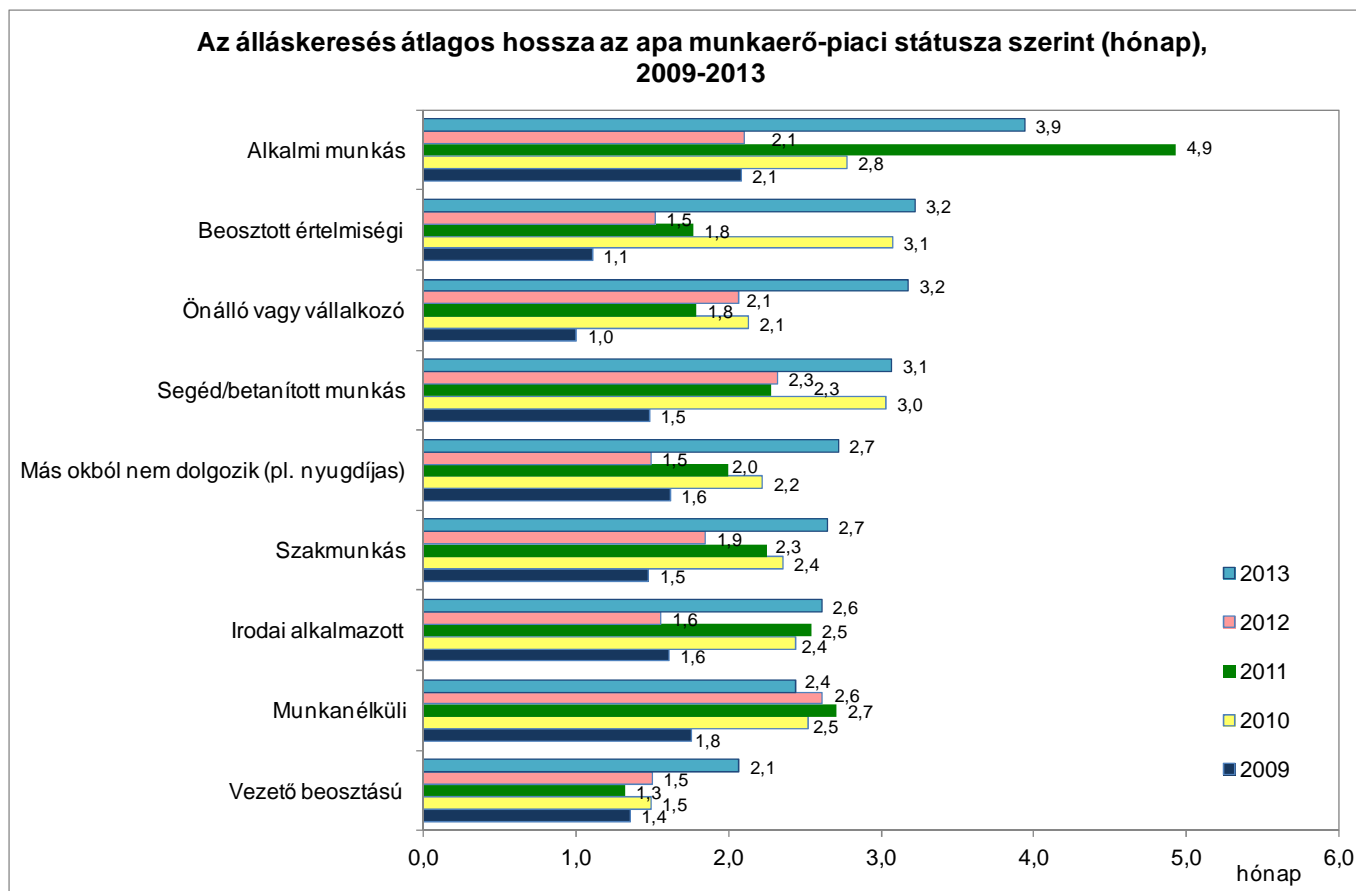
Forrás: saját számítás

Az álláskeresés átlagos időtartama a 2012-es eredményekhez képest megnőtt – családi háttértől függetlenül. Ez alól kivételt képeznek a munkanélküli apák gyermekei, akiknek körében 2,6 hónapról 2,4 hónapra csökkent az álláskeresés időszaka. Ennél kevesebb időbe – az elmúlt évek eredményeivel megegyező módon – csak a vezető beosztásúak gyermekeinek került munkát találni, náluk átlagosan 2,1 hónap volt az álláskeresés időtartama. A nyugdíjas apák gyermekei is relatíve hamar el tudtak helyezkedni (2,7 hónap alatt), de ez is jelentős növekedés a tavalyi eredményhez képest (1,5 hónap).

2009-ben a beosztott értelmiségi apák gyermekei igen gyorsan, átlagosan 1,1 hónap alatt tudtak elhelyezkedni, 2010-ben ugyanez a csoport keresett legtovább állást (3,1 hónap), 2011-ben pedig jelentősen, 1,8 hónapra rövidült az átlagos időtartam ebben a körben. 2012-ben tovább csökkent az átlagos álláskeresési idő ebben a csoportban (1,5 hónapra), majd 2013-ban a 2010-es szintet is meghaladva 3,2 hónapra nőtt.

Az álláskeresés átlagos hossza az alkalmi munkás apák gyermekeinek kategóriájában mutatta a legnagyobb mértékű emelkedést (2,1 hónapról 3,9 hónapra), emellett a vállalkozó apák gyermekei esetében is jelentős emelkedést tapasztaltunk (2,1-ről 3,2 hónapra) (lásd az 5.1.2. ábrát).

5.1.2. ábra: Az álláskeresés átlagos hossza az apa munkaerő-piaci státusza szerint (hónap), 2009-2013, $N_{2009}=1168$, $N_{2010}=1106$, $N_{2011}=1229$, $N_{2012}=812$, $N_{2013}=796$

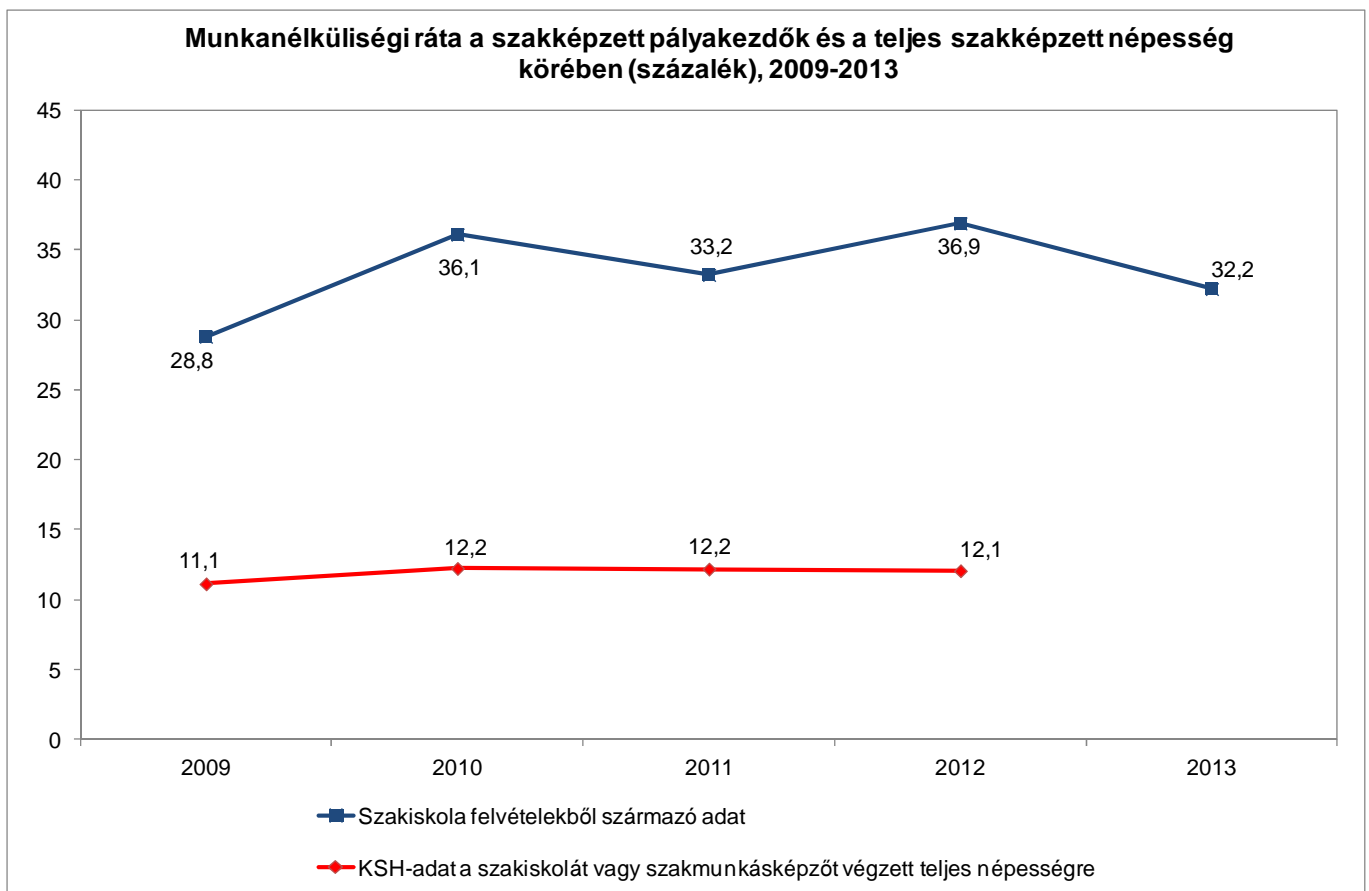

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

5.2. Munkanélküliség a szakképzettek körében

2013-ban az elemzésbe bevont 1850 megkérdezett közül 449 fő volt munkanélküli a kérdezés időpontjában. A teljes mintában ez 32,2%-os munkanélküliségi rátát¹⁰ jelent, amely csökkenést jelent az elmúlt három év adataihoz képest (2012-ben 36,9%, 2011-ben 33,2%, 2010-ben 36,1%), de felülmúlja a 2009-es 28,8%-os értéket. Az 5.2.1. ábrán látható, hogy az adatfelvételeinkből származó adatok minden évben igen jelentősen, 18-25 százalékponttal meghaladják a szakképzett népességre vonatkozó országos munkanélküliségi rátát. Ennek az lehet az oka, hogy a teljes szakképzett népességben az idősebb korcsoportok is szerepelnek, akik már sok éve jelen vannak a munkaerőpiacon és körükben alacsonyabb a munkanélküliség, mint a szakképzett pályakezdők között. Ez a munkaerőpiacra való belépés nehézségeire hívja fel a figyelmet.

5.2.1. ábra: Munkanélküliségi ráta a szakképzett pályakezdők és a teljes szakképzett népesség körében (százalék), 2009-2013

Forrás: KERESLET_TANULO_2013, KSH

¹⁰ A munkanélküliek aránya az aktív státuszúak, azaz a foglalkoztatottak és munkanélküliek százalékában
72 / 168

A munkanélküli megkérdezettek átlagos tanulmányi eredménye a 2013-as felvétel eredményei szerint az általános iskolában 3,42, a szakiskola utolsó évére vonatkozóan pedig 3,56, ami relatíve alacsonynak számít a teljes mintához képest, és az általános iskola esetében stagnálást, a szakiskola esetében pedig negatív elmozdulást jelent a tavalyi adatokhoz képest (rendre 3,41 és 3,60) (lásd az 5.13-5.14. ábrákat).

Az 5.2.1-5.2.5. táblázatokból látható, hogy 2009-ben azon szakképzettek körében volt a legmagasabb (41%) a munkanélküliségi ráta, akiknek apja 8 általános végzettségű. 2010-ben azok körében volt legmagasabb ez az arány, akik apja 8 általános (49%), vagy ennél alacsonyabb végzettségű¹¹ (46%) volt. 2011-ben a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek gyermekei körében csökkent a munkanélküliek aránya, és így már azok körében volt a legmagasabb az arány (43%), akiknek apja 8 általánost végzett. A felsőfokú iskolai végzettséggel jellemezhető családból származó fiatalok körében ritkábban tapasztaltunk munkanélküliséget, de az arány 2010 és 2011 között 23%-ról 26%-ra nőtt, 2012-ben pedig a korábbi évek tendenciájával ellentétben a felsőfokú végzettségűek gyermekeinek körében volt a legmagasabb a munkanélküliségi ráta (55%). 2011 és 2012 között minden kategóriában növekedést tapasztaltunk, kivéve a 8 általánost végzettek gyermekeit, amely csoportban 43%-ról 40%-ra csökkent a fenti arány. 2013-ban az ismeretlen végzettségű apák gyermekei körében találtuk a legmagasabb munkanélküliséget (43%), de ezen kívül az összes többi kategóriában a munkanélküliségi ráta csökkenését figyelhetjük meg. Az ismert végzettségű apák közül a felsőfokú végzettségű (36%) és a 8 általánost végzettek (36%) gyermekei között tapasztaltuk a legmagasabb munkanélküliségi arányt.

¹¹ Azok megkérdezettek esetében, akik apja 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettségű, az eredmények az alacsony esetszámok miatt fenntartásokkal kezelendők.

5.2.1. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az apa iskolai végzettsége szerint, 2009¹²

Az apa iskolai végzettsége	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
8 általánosnál kevesebb	(7)	(36,8)	(12)	(63,2)	(19)	(100,0)
8 általános	121	41,0	174	59,0	295	100,0
Szaktanácsképző	267	26,1	757	73,9	1024	100,0
Szakközépiskola, technikum	87	26,0	247	74,0	334	100,0
Gimnázium	39	31,0	87	69,0	126	100,0
Főiskola vagy egyetem	20	24,7	61	75,3	81	100,0
Ismeretlen	33	28,2	84	71,8	117	100,0
Összesen	574	28,8	1422	71,2	1996	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.2. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az apa iskolai végzettsége szerint, 2010¹³

Az apa iskolai végzettsége	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
8 általánosnál kevesebb	(6)	(46,2)	(7)	(53,8)	(13)	(100,0)
8 általános	133	49,1	138	50,9	271	100,0
Szaktanácsképző	379	34,6	717	65,4	1096	100,0
Szakközépiskola, technikum	100	31,8	214	68,2	314	100,0
Gimnázium	32	32,7	66	67,3	98	100,0
Főiskola vagy egyetem	19	23,2	63	76,8	82	100,0
Ismeretlen	34	44,7	42	55,3	76	100,0
Összesen	703	36,1	1247	63,9	1950	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

¹² Az alacsony (kategóriánként 20 alatti) esetszámok miatt a százalékos adatok egyes esetekben fenntartással kezelendők, ezeket zárójellel jelöltük.

¹³ Az alacsony (kategóriánként 20 alatti) esetszámok miatt a százalékos adatok egyes esetekben fenntartással kezelendők, ezeket zárójellel jelöltük.

5.2.3. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az apa iskolai végzettsége szerint, 2011¹⁴

Az apa iskolai végzettsége	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
8 általánosnál kevesebb	(3)	(27,3)	(8)	(72,7)	(11)	(100,0)
8 általános	142	43,0	188	57,0	330	100,0
Szaktunókásképző	366	32,4	762	67,6	1128	100,0
Szakközépiscola, technikum	75	28,6	187	71,4	262	100,0
Gimnázium	29	26,6	80	73,4	109	100,0
Főiscola vagy egyetem	21	26,3	59	73,8	80	100,0
Ismeretlen	39	34,2	75	65,8	114	100,0
Összesen	675	33,2	1359	66,8	2034	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.4. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az apa iskolai végzettsége szerint, 2012¹⁵

Az apa iskolai végzettsége	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
8 általánosnál kevesebb	(9)	(60,0)	(6)	(40,0)	(15)	(100,0)
8 általános	92	39,5	141	60,5	233	100,0
Szaktunókásképző	282	36,4	493	63,6	775	100,0
Szakközépiscola, technikum	68	33,5	135	66,5	203	100,0
Gimnázium	29	35,8	52	64,2	81	100,0
Főiscola vagy egyetem	26	55,3	21	44,7	47	100,0
Ismeretlen	22	28,6	55	71,4	77	100,0
Összesen	528	36,9	903	63,1	1431	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában.

Forrás: saját számítás

¹⁴ Az alacsony (kategóriánként 20 alatti) esetszámok miatt a százalékos adatok egyes esetekben fenntartással kezelendők, ezeket zárójellel jelöltük.

¹⁵ Az alacsony (kategóriánként 20 alatti) esetszámok miatt a százalékos adatok egyes esetekben fenntartással kezelendők, ezeket zárójellel jelöltük.

5.2.5. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az apa iskolai végzettsége szerint, 2013¹⁶

Az apa iskolai végzettsége	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
8 általánosnál kevesebb	(10)	(50,0)	(10)	(50,0)	(20)	(100,0)
8 általános	81	35,8	145	64,2	226	100,0
Szakmunkásképző	225	30,7	508	69,3	733	100,0
Szakközépiskola, technikum	50	26,2	141	73,8	191	100,0
Gimnázium	26	31,7	56	68,3	82	100,0
Főiskola vagy egyetem	20	36,4	35	63,6	55	100,0
Ismeretlen	37	42,5	50	57,5	87	100,0
Összesen	412	32,2	895	67,8	1394	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában.

Forrás: saját számítás

¹⁶ Az alacsony (kategóriánként legfeljebb 20 fős) esetszámok miatt a százalékos adatok egyes esetekben fenntartással kezelendők, ezeket zárójellel jelöltük.

2009-ben Nógrád megyében és Heves megyében volt a legmagasabb a munkanélküliségi ráta (rendre 53% és 47%), 2010-ben Borsod-Abaúj-Zemplén és Nógrád megyében tapasztaltuk a legkedvezőtlenebb adatokat (rendre 59%, illetve 47%), 2011-ben pedig a Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben tanuló szakképzetteket sújtotta leginkább a munkanélküliség (az arányok rendre 59% és 53%). 2012-ben a legmagasabb munkanélküliségi rátát Tolna, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar és Nógrád megyékben tapasztaltuk (rendre 82%, 53%, 53%, 52%), 2013-ban pedig szintén Tolna, Hajdú-Bihar, Nógrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben volt a legmagasabb a munkanélküliek aránya (rendre 63%, 59%, 53%, 52%). A legalacsonyabb munkanélküliségi rátát 2009-ben Vas és Békés megyékben (12%, illetve 15%) mértük. 2010-ben a legalacsonyabb értékeket Heves és Somogy megyékben (21%, illetve 22%), 2011-ben pedig a Dunántúl egyes területein, azaz Vas, Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom megyékben tapasztaltuk (rendre 14%, 17% és 21% a megfelelő arányok). 2012-ben ismét Győr-Moson-Sopron (17%) és Vas megye (19%) mutatta a legkedvezőbb értékeket, 2013-ban pedig Győr-Moson-Sopron (15%), Komárom-Esztergom (17%) és Budapest (17%) (lásd az 5.2.6- 5.2.10. táblázatokat).

2012-ben a régiók szerinti vizsgálat Észak-Magyarország és az Észak-Alföld esetében mutatta a legmagasabb – szakképzett pályakezdők körében mért – munkanélküliséget, a legalacsonyabb adatot pedig a Nyugat-Dunántúlon végzettek körében mértük (21%). 2013-ban a Dél-Dunántúlon, az Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon tapasztaltuk a legmagasabb arányokat (rendre 49%, 47%, 38%), a legalacsonyabbat pedig a Közép-Dunántúlon és a Nyugat-Dunántúlon végzettek között (21% mindkét régióban). 2012 és 2013 között jelentős emelkedés ment végbe a Dél-Dunántúlon (39%-ról 49%-ra), nagy mértékű csökkenést (11 százalékpont mindkét régióban) pedig Közép-Magyarország és Észak-Magyarország esetében tapasztaltunk (lásd az 5.2.11-15. táblázatokat).

A szakmacsoportok szerinti bontásból látható, hogy az elmúlt évek tendenciáját megtörve 2013-ban immár nem a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció szakmacsoportban tapasztaltuk a legmagasabb munkanélküliségi arányt, mely 2012 óta közel 20 százalékpontos, igen jelentős csökkenés után 36%-ot mutat. Idén a legjelentősebb munkanélküliség az építészeti (44%) és az élelmiszeripari (43%) szakmát tanult fiatalokat sújtja. A legalacsonyabb munkanélküliség idén az elektrotechnika-elektronika (20%) és a vendéglátás-idegenforgalom (28%) szakmacsoportokra jellemző. 2012-höz képest a munkanélküliségi arány nagy mértékben csökkent a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció, a közlekedés és a vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportokban. Kisebb mértékű (4 százalékpontos) emelkedést a gépészet szakmacsoportban tapasztaltunk (lásd az 5.2.16-5.2.20. táblázatokat).

5.2.6. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2009

Megye	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	20	21,5	73	78,5	93	100,0
Bács-Kiskun	25	18,4	111	81,6	136	100,0
Békés	10	15,2	56	84,8	66	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	36	35,0	67	65,0	103	100,0
Budapest	63	37,5	105	62,5	168	100,0
Csongrád	56	36,8	96	63,2	152	100,0
Fejér	16	26,2	45	73,8	61	100,0
Győr-Moson-Sopron	29	24,4	90	75,6	119	100,0
Hajdú-Bihar	33	33,7	65	66,3	98	100,0
Heves	41	46,6	47	53,4	88	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	23	31,5	50	68,5	73	100,0
Komárom-Esztergom	10	18,5	44	81,5	54	100,0
Nógrád	32	53,3	28	46,7	60	100,0
Pest	28	17,2	135	82,8	163	100,0
Somogy	29	31,2	64	68,8	93	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	36	39,6	55	60,4	91	100,0
Tolna	30	27,5	79	72,5	109	100,0
Vas	10	12,0	73	88,0	83	100,0
Veszprém	20	29,4	48	70,6	68	100,0
Zala	20	20,0	80	80,0	100	100,0
Ismeretlen	7	38,9	11	61,1	18	100,0
Összesen	574	28,8	1422	71,2	1996	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.7. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2010

Megye	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	23	25,0	69	75,0	92	100,0
Bács-Kiskun	49	30,1	114	69,9	163	100,0
Békés	22	34,9	41	65,1	63	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	67	58,8	47	41,2	114	100,0
Budapest	105	36,7	181	63,3	286	100,0
Csongrád	43	37,4	72	62,6	115	100,0
Fejér	26	31,0	58	69,0	84	100,0
Győr-Moson-Sopron	36	23,8	115	76,2	151	100,0
Hajdú-Bihar	50	37,6	83	62,4	133	100,0
Heves	9	20,5	35	79,5	44	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	27	40,3	40	59,7	67	100,0
Komárom-Esztergom	30	42,9	40	57,1	70	100,0
Nógrád	14	46,7	16	53,3	30	100,0
Pest	31	39,2	48	60,8	79	100,0
Somogy	13	21,7	47	78,3	60	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	33	42,3	45	57,7	78	100,0
Tolna	50	51,5	47	48,5	97	100,0
Vas	18	32,1	38	67,9	56	100,0
Veszprém	30	30,0	70	70,0	100	100,0
Zala	27	39,7	41	60,3	68	100,0
Összesen	703	36,1	1247	63,9	1950	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.8. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2011

Megye	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	33	35,1	61	64,9	94	100,0
Bács-Kiskun	62	37,8	102	62,2	164	100,0
Békés	28	41,8	39	58,2	67	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	47	44,8	58	55,2	105	100,0
Budapest	50	33,8	98	66,2	148	100,0
Csongrád	46	41,8	64	58,2	110	100,0
Fejér	24	28,2	61	71,8	85	100,0
Győr-Moson-Sopron	23	16,7	115	83,3	138	100,0
Hajdú-Bihar	64	58,7	45	41,3	109	100,0
Heves	32	33,7	63	66,3	95	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	32	30,2	74	69,8	106	100,0
Komárom-Esztergom	13	20,6	50	79,4	63	100,0
Nógrád	10	29,4	24	70,6	34	100,0
Pest	46	25,3	136	74,7	182	100,0
Somogy	26	31,0	58	69,0	84	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	45	52,9	40	47,1	85	100,0
Tolna	39	38,2	63	61,8	102	100,0
Vas	8	13,8	50	86,2	58	100,0
Veszprém	27	23,7	87	76,3	114	100,0
Zala	20	22,0	71	78,0	91	100,0
Összesen	675	33,2	1359	66,8	2034	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.9. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2012

Megye	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	23	35,4	42	64,6	65	100,0
Bács-Kiskun	28	23,0	94	77,0	122	100,0
Békés	23	45,1	28	54,9	51	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	50	51,5	47	48,5	97	100,0
Budapest	47	49,5	48	50,5	95	100,0
Csongrád	29	42,6	39	57,4	68	100,0
Fejér	19	32,8	39	67,2	58	100,0
Győr-Moson-Sopron	18	16,8	89	83,2	107	100,0
Hajdú-Bihar	46	52,9	41	47,1	87	100,0
Heves	28	45,9	33	54,1	61	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	26	34,7	49	65,3	75	100,0
Komárom-Esztergom	19	34,5	36	65,5	55	100,0
Nógrád	15	51,7	14	48,3	29	100,0
Pest	37	28,2	94	71,8	131	100,0
Somogy	17	29,3	41	70,7	58	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	40	53,3	35	46,7	75	100,0
Tolna	14	82,4	3	17,6	17	100,0
Vas	9	19,1	38	80,9	47	100,0
Veszprém	22	28,9	54	71,1	76	100,0
Zala	18	31,6	39	68,4	57	100,0
Összesen	528	36,9	903	63,1	1431	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.10. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2013

Megye	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	29	43,9	37	56,1	66	100,0
Bács-Kiskun	29	23,6	94	76,4	123	100,0
Békés	18	34,6	34	65,4	52	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	55	39,0	86	61,0	141	100,0
Budapest	20	17,4	95	82,6	115	100,0
Csongrád	21	28,0	54	72,0	75	100,0
Fejér	7	14,3	42	85,7	49	100,0
Győr-Moson-Sopron	12	15,0	68	85,0	80	100,0
Hajdú-Bihar	45	59,2	31	40,8	76	100,0
Heves	18	32,1	38	67,9	56	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	13	24,5	40	75,5	53	100,0
Komárom-Esztergom	15	16,7	75	83,3	90	100,0
Nógrád	9	52,9	8	47,1	17	100,0
Pest	37	35,6	67	64,4	104	100,0
Somogy	28	48,3	30	51,7	58	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	31	51,7	29	48,3	60	100,0
Tolna	19	63,3	11	36,7	30	100,0
Vas	12	33,3	24	66,7	36	100,0
Veszprém	18	33,3	36	66,7	54	100,0
Zala	13	22,0	46	78,0	59	100,0
Összesen	449	32,2	945	67,8	1394	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.11. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2009

Régió	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	53	17,7	246	82,3	299	100,0
Közép-Dunántúl	46	25,1	137	74,9	183	100,0
Nyugat-Dunántúl	59	19,5	243	80,5	302	100,0
Dél-Dunántúl	69	25,7	199	74,3	268	100,0
Dél-Alföld	112	32,2	236	67,8	348	100,0
Észak-Alföld	92	35,1	170	64,9	262	100,0
Észak-Magyarország	136	43,0	180	57,0	316	100,0
Ismeretlen	7	38,9	11	61,1	18	100,0
Összesen	574	28,8	1422	71,2	1996	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.12. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2010

Régió	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	136	37,3	229	62,7	365	100,0
Közép-Dunántúl	86	33,9	168	66,1	254	100,0
Nyugat-Dunántúl	81	29,5	194	70,5	275	100,0
Dél-Dunántúl	86	34,5	163	65,5	249	100,0
Dél-Alföld	114	33,4	227	66,6	341	100,0
Észak-Alföld	110	39,6	168	60,4	278	100,0
Észak-Magyarország	90	47,9	98	52,1	188	100,0
Összesen	703	36,1	1247	63,9	1950	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.13. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2011

Régió	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	96	29,1	234	70,9	330	100,0
Közép-Dunántúl	64	24,4	198	75,6	262	100,0
Nyugat-Dunántúl	51	17,8	236	82,2	287	100,0
Dél-Dunántúl	98	35,0	182	65,0	280	100,0
Dél-Alföld	136	39,9	205	60,1	341	100,0
Észak-Alföld	141	47,0	159	53,0	300	100,0
Észak-Magyarország	89	38,0	145	62,0	234	100,0
Összesen	675	33,2	1359	66,8	2034	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.14. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2012

Régió	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	84	37,2	142	62,8	226	100,0
Közép-Dunántúl	60	31,7	129	68,3	189	100,0
Nyugat-Dunántúl	45	21,3	166	78,7	211	100,0
Dél-Dunántúl	54	38,6	86	61,4	140	100,0
Dél-Alföld	80	33,2	161	66,8	241	100,0
Észak-Alföld	112	47,3	125	52,7	237	100,0
Észak-Magyarország	93	49,7	94	50,3	187	100,0
Összesen	528	36,9	903	63,1	1431	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.15. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2013

Régió	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	57	26,0	162	74,0	219	100,0
Közép-Dunántúl	40	20,7	153	79,3	193	100,0
Nyugat-Dunántúl	37	21,1	138	78,9	175	100,0
Dél-Dunántúl	76	49,4	78	50,6	154	100,0
Dél-Alföld	68	27,2	182	72,8	250	100,0
Észak-Alföld	89	47,1	100	52,9	189	100,0
Észak-Magyarország	82	38,3	132	61,7	214	100,0
Összesen	449	32,2	945	67,8	1394	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.16. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2009¹⁷

Szakmacsoport	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Egészségügy	4	3,7	104	96,3	108	100,0
Szociális szolgáltatások	(1)	(14,3)	(6)	(85,7)	(7)	(100,0)
Oktatás	(0)	(0,0)	(2)	(100,0)	(2)	(100,0)
Művészet, közművelődés, kommunikáció	(0)	(0,0)	(1)	(100,0)	(1)	(100,0)
Gépészet	129	31,9	275	68,1	404	100,0
Elektrotechnika-elektronika	59	37,1	100	62,9	159	100,0
Informatika	(0)	(0,0)	(1)	(100,0)	(1)	(100,0)
Vegyipar	(3)	(20,0)	(12)	(80,0)	(15)	(100,0)
Építészet	119	36,1	211	63,9	330	100,0
Könnyűipar	9	34,6	17	65,4	26	100,0
Faipar	38	23,9	121	76,1	159	100,0
Közlekedés	61	27,2	163	72,8	224	100,0
Környezetvédelem-vízgazdálkodás	(1)	(16,7)	(5)	(83,3)	(6)	(100,0)
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	51	24,6	156	75,4	207	100,0
Vendéglátás-idegenforgalom	37	24,3	115	75,7	152	100,0
Egyéb szolgáltatások	(0)	(0,0)	(10)	(100,0)	(10)	(100,0)
Mezőgazdaság	44	34,9	82	65,1	126	100,0
Élelmiszeripar	18	30,5	41	69,5	59	100,0
Összesen	574	28,8	1422	71,2	1996	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában
 Forrás: saját számítás

¹⁷ Az alacsony (szakmacsoportonként 20 alatti) esetszámok miatt a százalékos adatok egyes esetekben fenntartással kezelendők, ezeket zárójellel jelöltük.

5.2.17. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2010¹⁸

Szakmacsoport	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Elektrotechnika-elektronika	39	35,5	71	64,5	110	100,0
Élelmiszeripar	30	27,8	78	72,2	108	100,0
Építészet	151	35,0	280	65,0	431	100,0
Faipar	79	39,5	121	60,5	200	100,0
Gépészet	95	37,0	162	63,0	257	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	113	52,6	102	47,4	215	100,0
Közlekedés	110	35,8	197	64,2	307	100,0
Vegyipar	(6)	(60,0)	(4)	(40,0)	(10)	(100,0)
Vendéglátás-idegenforgalom	76	25,6	221	74,4	297	100,0
Ismeretlen	(4)	(26,7)	(11)	(73,3)	(15)	(100,0)
Összesen	703	36,1	1247	63,9	1950	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.18. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2011

Szakmacsoport	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Elektrotechnika-elektronika	34	25,2	101	74,8	135	100,0
Élelmiszeripar	37	35,9	66	64,1	103	100,0
Építészet	146	38,2	236	61,8	382	100,0
Faipar	58	36,5	101	63,5	159	100,0
Gépészet	78	23,5	254	76,5	332	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	119	50,2	118	49,8	237	100,0
Közlekedés	119	33,2	239	66,8	358	100,0
Vendéglátás-idegenforgalom	84	25,6	244	74,4	328	100,0
Összesen	675	33,2	1359	66,8	2034	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

¹⁸ Az alacsony (szakmacsoportonként 20 alatti) esetszámok miatt a százalékos adatok egyes esetekben fenntartással kezelendők, ezeket zárójellel jelöltük.

5.2.19. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2012

Szakmacsoport	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Elektrotechnika-elektronika	24	23,5	78	76,5	102	100,0
Élelmiszeripar	52	41,3	74	58,7	126	100,0
Építészet	118	42,4	160	57,6	278	100,0
Faipar	46	38,0	75	62,0	121	100,0
Gépészet	116	27,4	308	72,6	424	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	38	55,9	30	44,1	68	100,0
Közlekedés	101	44,5	126	55,5	227	100,0
Vendéglátás-idegenforgalom	33	38,8	52	61,2	85	100,0
Összesen	528	36,9	903	63,1	1431	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában
 Forrás: saját számítás

5.2.20. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2013¹⁹

Szakmacsoport	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Elektrotechnika-elektronika	12	20,3	47	79,7	59	100,0
Élelmiszeripar	17	42,5	23	57,5	40	100,0
Építészet	79	43,9	101	56,1	180	100,0
Faipar	35	37,2	59	62,8	94	100,0
Gépészet	90	31,8	193	68,2	283	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	36	36,4	63	63,6	99	100,0
Közlekedés	95	28,4	240	71,6	335	100,0
Vendéglátás-idegenforgalom	83	28,0	213	72,0	296	100,0
Könnyűipar	(2)	(25,0)	(6)	(75,0)	(8)	(100,0)
Összesen	449	32,2	945	67,8	1394	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában
 Forrás: saját számítás

¹⁹ Az alacsony (szakmacsoportonként 20 alatti) esetszámok miatt a százalékos adatok egyes esetekben fenntartással kezelendők, ezeket zárójellel jelöltük.

5.3. Továbbtanulás a szakképzettek körében

Az elemzésbe bevont 1850 válaszadó közül 357-en voltak tanuló státuszúak az adatfelvétel időpontjában, így tovább csökkent a továbbtanulók foglalkoztatottakhoz viszonyított aránya (27%, tavaly 32%, 2011-ben 39%). Ezen fiatalok tanulmányi átlaga az összes tanuló státuszú átlagában 3,56 (tavaly 3,54) az általános iskola, és 3,84 (tavaly 3,79) a szakiskola utolsó évére vonatkozóan, ami jó eredménynek számít a teljes mintához képest (lásd az 5.13-5.14. ábrákat).

2012 és 2013 között a legtöbb megyében csökkent a továbbtanulók aránya, jelentősebb növekedést csak Tolna (40%-ról 76%-ra) és Vas megye (24-ről 37%-ra) esetében mutatnak az adatok. Jelentős csökkenés tapasztalható Békés, Komárom-Esztergom és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben. 2013-ban Tolna megyében (76%) és Budapesten (46%) volt a legmagasabb a továbbtanulók aránya. A legalacsonyabb arányt Komárom-Esztergom megyében tapasztaltuk (10%).

Régiók szerinti bontásban azt mutatják az adatok, hogy Közép-Magyarország és a Dél-Dunántúl kivételével minden régióban csökkent a továbbtanulási ráta, a legnagyobb mértékben (18 százalékpont) a Közép-Dunántúlon. Idén a legmagasabb arányt a Dél-Dunántúlon végzetek esetében láthatjuk (45%), a legalacsonyabb (19%) pedig a Nyugat-Dunántúlt jellemzi.

Szakmacsoport (tehát eredeti szakképesítés) szerinti bontásban 2010 és 2012 között a kereskedelem-marketing és üzleti adminisztráció területén volt a legmagasabb a továbbtanulók aránya, de 2013-ban ez a csoport a második helyre esett vissza 37%-os aránnyal. Idén leggyakrabban az élelmiszeripar területén végzetek között találoztunk továbbtanulókkal (45%). A legalacsonyabb továbbtanulási ráta a gépészet szakmacsoportot jellemzi (15%). 2012 és 2013 között növekedést csak az élelmiszeripar, az építészet és a faipar területén tapasztaltunk, ezek közül a legjelentősebb az élelmiszeriparban végbement változás (20 százalékpont). A legnagyobb, 24 százalékpontos visszaesést a közlekedés szakmacsoportban láthatjuk (lásd az 5.3.1-5.3.15. táblázatokat).

5.3.1. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2009

Megye	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	32	30,5	73	69,5	105	100,0
Bács-Kiskun	56	33,5	111	66,5	167	100,0
Békés	23	29,1	56	70,9	79	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	33	33,0	67	67,0	100	100,0
Budapest	63	37,5	105	62,5	168	100,0
Csongrád	38	28,4	96	71,6	134	100,0
Fejér	46	50,5	45	49,5	91	100,0
Győr-Moson-Sopron	36	28,6	90	71,4	126	100,0
Hajdú-Bihar	26	28,6	65	71,4	91	100,0
Heves	33	41,3	47	58,8	80	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	30	37,5	50	62,5	80	100,0
Komárom-Esztergom	34	43,6	44	56,4	78	100,0
Nógrád	15	34,9	28	65,1	43	100,0
Pest	39	22,4	135	77,6	174	100,0
Somogy	62	49,2	64	50,8	126	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	58	51,3	55	48,7	113	100,0
Tolna	56	41,5	79	58,5	135	100,0
Vas	54	42,5	73	57,5	127	100,0
Veszprém	74	60,7	48	39,3	122	100,0
Zala	26	24,5	80	75,5	106	100,0
Ismeretlen	3	21,4	11	78,6	14	100,0
Összesen	837	37,1	1422	62,9	2259	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.2. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2010

Megye	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	32	31,7	69	68,3	101	100,0
Bács-Kiskun	56	32,9	114	67,1	170	100,0
Békés	42	50,6	41	49,4	83	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	117	71,3	47	28,7	164	100,0
Budapest	80	30,7	181	69,3	261	100,0
Csongrád	42	36,8	72	63,2	114	100,0
Fejér	44	43,1	58	56,9	102	100,0
Győr-Moson-Sopron	55	32,4	115	67,6	170	100,0
Hajdú-Bihar	50	37,6	83	62,4	133	100,0
Heves	42	54,5	35	45,5	77	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	46	53,5	40	46,5	86	100,0
Komárom-Esztergom	26	39,4	40	60,6	66	100,0
Nógrád	8	33,3	16	66,7	24	100,0
Pest	13	21,3	48	78,7	61	100,0
Somogy	57	54,8	47	45,2	104	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	77	63,1	45	36,9	122	100,0
Tolna	41	46,6	47	53,4	88	100,0
Vas	24	38,7	38	61,3	62	100,0
Veszprém	32	31,4	70	68,6	102	100,0
Zala	59	59,0	41	41,0	100	100,0
Összesen	943	43,1	1247	56,9	2190	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.3. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2011

Megye	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	42	40,8	61	59,2	103	100,0
Bács-Kiskun	61	37,4	102	62,6	163	100,0
Békés	50	56,2	39	43,8	89	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	85	59,4	58	40,6	143	100,0
Budapest	33	25,2	98	74,8	131	100,0
Csongrád	59	48,0	64	52,0	123	100,0
Fejér	42	40,8	61	59,2	103	100,0
Győr-Moson-Sopron	45	28,1	115	71,9	160	100,0
Hajdú-Bihar	63	58,3	45	41,7	108	100,0
Heves	21	25,0	63	75,0	84	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	40	35,1	74	64,9	114	100,0
Komárom-Esztergom	16	24,2	50	75,8	66	100,0
Nógrád	10	29,4	24	70,6	34	100,0
Pest	43	24,0	136	76,0	179	100,0
Somogy	41	41,4	58	58,6	99	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	58	59,2	40	40,8	98	100,0
Tolna	37	37,0	63	63,0	100	100,0
Vas	23	31,5	50	68,5	73	100,0
Veszprém	38	30,4	87	69,6	125	100,0
Zala	42	37,2	71	62,8	113	100,0
Összesen	849	38,5	1359	61,5	2208	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.4. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2012

Megye	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	25	37,3	42	62,7	67	100,0
Bács-Kiskun	24	20,3	94	79,7	118	100,0
Békés	25	47,2	28	52,8	53	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	35	42,7	47	57,3	82	100,0
Budapest	29	37,7	48	62,3	77	100,0
Csongrád	24	38,1	39	61,9	63	100,0
Fejér	27	40,9	39	59,1	66	100,0
Győr-Moson-Sopron	13	12,7	89	87,3	102	100,0
Hajdú-Bihar	26	38,8	41	61,2	67	100,0
Heves	15	31,3	33	68,8	48	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	16	24,6	49	75,4	65	100,0
Komárom-Esztergom	28	43,8	36	56,3	64	100,0
Nógrád	2	12,5	14	87,5	16	100,0
Pest	26	21,7	94	78,3	120	100,0
Somogy	24	36,9	41	63,1	65	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	32	47,8	35	52,2	67	100,0
Tolna	2	40,0	3	60,0	5	100,0
Vas	12	24,0	38	76,0	50	100,0
Veszprém	22	28,9	54	71,1	76	100,0
Zala	16	29,1	39	70,9	55	100,0
Összesen	423	31,9	903	68,1	1326	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.5. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2013

Megye	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	11	22,9	37	77,1	48	100,0
Bács-Kiskun	24	20,3	94	79,7	118	100,0
Békés	7	17,1	34	82,9	41	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	24	21,8	86	78,2	110	100,0
Budapest	82	46,3	95	53,7	177	100,0
Csongrád	14	20,6	54	79,4	68	100,0
Fejér	23	35,4	42	64,6	65	100,0
Győr-Moson-Sopron	8	10,5	68	89,5	76	100,0
Hajdú-Bihar	18	36,7	31	63,3	49	100,0
Heves	15	28,3	38	71,7	53	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	7	14,9	40	85,1	47	100,0
Komárom-Esztergom	8	9,6	75	90,4	83	100,0
Nógrád	2	20,0	8	80,0	10	100,0
Pest	12	15,2	67	84,8	79	100,0
Somogy	18	37,5	30	62,5	48	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	19	39,6	29	60,4	48	100,0
Tolna	35	76,1	11	23,9	46	100,0
Vas	14	36,8	24	63,2	38	100,0
Veszprém	6	14,3	36	85,7	42	100,0
Zala	10	17,9	46	82,1	56	100,0
Összesen	357	27,4	945	72,6	1302	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.6. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2009

Régió	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	95	27,9	246	72,1	341	100,0
Közép-Dunántúl	154	52,9	137	47,1	291	100,0
Nyugat-Dunántúl	116	32,3	243	67,7	359	100,0
Dél-Dunántúl	141	41,5	199	58,5	340	100,0
Dél-Alföld	103	30,4	236	69,6	339	100,0
Észak-Alföld	114	40,1	170	59,9	284	100,0
Észak-Magyarország	111	38,1	180	61,9	291	100,0
Ismeretlen	3	21,4	11	78,6	14	100,0
Összesen	837	37,1	1422	62,9	2259	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.7. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2010

Régió	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	93	28,9	229	71,1	322	100,0
Közép-Dunántúl	102	37,8	168	62,2	270	100,0
Nyugat-Dunántúl	138	41,6	194	58,4	332	100,0
Dél-Dunántúl	130	44,4	163	55,6	293	100,0
Dél-Alföld	140	38,1	227	61,9	367	100,0
Észak-Alföld	173	50,7	168	49,3	341	100,0
Észak-Magyarország	167	63,0	98	37,0	265	100,0
Összesen	943	43,1	1247	56,9	2190	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.8. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2011

Régió	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	76	24,5	234	75,5	310	100,0
Közép-Dunántúl	96	32,7	198	67,3	294	100,0
Nyugat-Dunántúl	110	31,8	236	68,2	346	100,0
Dél-Dunántúl	120	39,7	182	60,3	302	100,0
Dél-Alföld	170	45,3	205	54,7	375	100,0
Észak-Alföld	161	50,3	159	49,7	320	100,0
Észak-Magyarország	116	44,4	145	55,6	261	100,0
Összesen	849	38,5	1359	61,5	2208	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.9. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2012

Régió	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	55	27,9	142	72,1	197	100,0
Közép-Dunántúl	77	37,4	129	62,6	206	100,0
Nyugat-Dunántúl	41	19,8	166	80,2	207	100,0
Dél-Dunántúl	51	37,2	86	62,8	137	100,0
Dél-Alföld	73	31,2	161	68,8	234	100,0
Észak-Alföld	74	37,2	125	62,8	199	100,0
Észak-Magyarország	52	35,6	94	64,4	146	100,0
Összesen	423	31,9	903	68,1	1326	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.10. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2013

Régió	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	94	36,7	162	63,3	256	100,0
Közép-Dunántúl	37	19,5	153	80,5	190	100,0
Nyugat-Dunántúl	32	18,8	138	81,2	170	100,0
Dél-Dunántúl	64	45,1	78	54,9	142	100,0
Dél-Alföld	45	19,8	182	80,2	227	100,0
Észak-Alföld	44	30,6	100	69,4	144	100,0
Észak-Magyarország	41	23,7	132	76,3	173	100,0
Összesen	357	27,4	945	72,6	1302	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.11. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2009²⁰

Szakmacsoport	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Elemzés	Százalék	Elemzés	Százalék	Elemzés	Százalék
Egészségügy	11	9,6	104	90,4	115	100,0
Szociális szolgáltatások	6	50,0	6	50,0	12	100,0
Oktatás	(0)	(0,0)	(2)	(100,0)	(2)	(100,0)
Művészet, közművelődés, kommunikáció	(4)	(80,0)	(1)	(20,0)	(5)	(100,0)
Gépészet	115	29,5	275	70,5	390	100,0
Elektrotechnika-elektronika	62	38,3	100	61,7	162	100,0
Informatika	(9)	(90,0)	(1)	(10,0)	(10)	(100,0)
Vegyipar	13	52,0	12	48,0	25	100,0
Építészet	62	22,7	211	77,3	273	100,0
Könnyűipar	20	54,1	17	45,9	37	100,0
Faipar	75	38,3	121	61,7	196	100,0
Közlekedés	122	42,8	163	57,2	285	100,0
Környezetvédelem-vízgazdálkodás	11	68,8	5	31,3	16	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	144	48,0	156	52,0	300	100,0
Vendéglátás-idegenforgalom	69	37,5	115	62,5	184	100,0
Egyéb szolgáltatások	(0)	(0,0)	(10)	(100,0)	(10)	(100,0)
Mezőgazdaság	90	52,3	82	47,7	172	100,0
Élelmiszeripar	24	36,9	41	63,1	65	100,0
Összesen	837	37,1	1422	62,9	2259	100,0

Forrás: saját számítás

²⁰ Az alacsony (szakmacsoportonként 20 alatti) esetszámok miatt a százalékos adatok egyes esetekben fenntartással kezelendők, ezeket zárójellel jelöltük.

5.3.12. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2010²¹

Szakmacsoport	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Elemszám	Százalék	Elemszám	Százalék	Elemszám	Százalék
Elektrotechnika-elektronika	55	43,7	71	56,3	126	100,0
Élelmiszeripar	28	26,4	78	73,6	106	100,0
Építészet	85	23,3	280	76,7	365	100,0
Faipar	92	43,2	121	56,8	213	100,0
Gépészet	88	35,2	162	64,8	250	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	237	69,9	102	30,1	339	100,0
Közlekedés	234	54,3	197	45,7	431	100,0
Vegyipar	(2)	(33,3)	(4)	(66,7)	(6)	(100,0)
Vendéglátás- idegenforgalom	114	34,0	221	66,0	335	100,0
Ismeretlen	(8)	(42,1)	(11)	(57,9)	(19)	(100,0)
Összesen	943	43,1	1247	56,9	2190	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.13. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2011

Szakmacsoport	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Elemszám	Százalék	Elemszám	Százalék	Elemszám	Százalék
Elektrotechnika-elektronika	56	35,7	101	64,3	157	100,0
Élelmiszeripar	33	33,3	66	66,7	99	100,0
Építészet	95	28,7	236	71,3	331	100,0
Faipar	79	43,9	101	56,1	180	100,0
Gépészet	98	27,8	254	72,2	352	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	185	61,1	118	38,9	303	100,0
Közlekedés	227	48,7	239	51,3	466	100,0
Vendéglátás- idegenforgalom	76	23,8	244	76,3	320	100,0
Összesen	849	38,5	1359	61,5	2208	100,0

Forrás: saját számítás

²¹ Az alacsony (szakmacsoportonként 20 alatti) esetszámok miatt a százalékos adatok egyes esetekben fenntartással kezelendők, ezeket zárójellel jelöltük.

5.3.14. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2012

Szakmacsoport	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Elemszám	Százalék	Elemszám	Százalék	Elemszám	Százalék
Elektrotechnika-elektronika	37	32,2	78	67,8	115	100,0
Élelmiszeripar	25	25,3	74	74,7	99	100,0
Építészet	46	22,3	160	77,7	206	100,0
Faipar	30	28,6	75	71,4	105	100,0
Gépészet	97	24,0	308	76,0	405	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	35	53,8	30	46,2	65	100,0
Közlekedés	132	51,2	126	48,8	258	100,0
Vendéglátás- idegenforgalom	21	28,8	52	71,2	73	100,0
Összesen	423	31,9	903	68,1	1326	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.15. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2013

Szakmacsoport	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Elemszám	Százalék	Elemszám	Százalék	Elemszám	Százalék
Elektrotechnika-elektronika	16	25,4	47	74,6	63	100,0
Élelmiszeripar	19	45,2	23	54,8	42	100,0
Építészet	44	30,3	101	69,7	145	100,0
Faipar	27	31,4	59	68,6	86	100,0
Gépészet	35	15,4	193	84,6	228	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	37	37,0	63	63,0	100	100,0
Közlekedés	91	27,5	240	72,5	331	100,0
Vendéglátás- idegenforgalom	81	27,6	213	72,4	294	100,0
Könnyűipar	(7)	(53,8)	(6)	(46,2)	(13)	(100,0)
Összesen	357	27,4	945	72,6	1302	100,0

Forrás: saját számítás

6. Költözés, migráció, mobilitás

A kutatás az elmúlt évekhez hasonlóan 2013-ban is kitért a fiatal szakképzett munkavállalók földrajzi mobilitására. Megvizsgáltuk, hogy hányan járnak lakóhelyüktől eltérő településre dolgozni, milyen távolságot tesznek meg nap, mint nap lakóhelyük és munkahelyük között, valamint az esetleges másik településen történő munkavállalás iránti hajlandóságukat is felmértük. A földrajzi mobilitás azért fontos kérdés a szakképzettek munkaerő-piaci helyzetének szempontjából, mert az elhelyezkedés valószínűsége gyakran a lokális munkaerőpiac méretétől függ, valamint a foglalkoztatottsági szintre jelentős hatást gyakorol a munkaerő mobilitási hajlandósága – mind az ingázás, mind a költözés tekintetében.

A 2013-as adatfelvétel eredményei azt mutatják, hogy idén nem növekedett a más településre ingázók aránya: idén 52% volt ez az arány, amely megegyezik a tavalyi eredménnyel. (2011-ben még a megkérdezettek 55%-a jelezte, hogy más településre jár dolgozni, 2010-ben 50%-uk, 2009-ben pedig 45%-uk.)

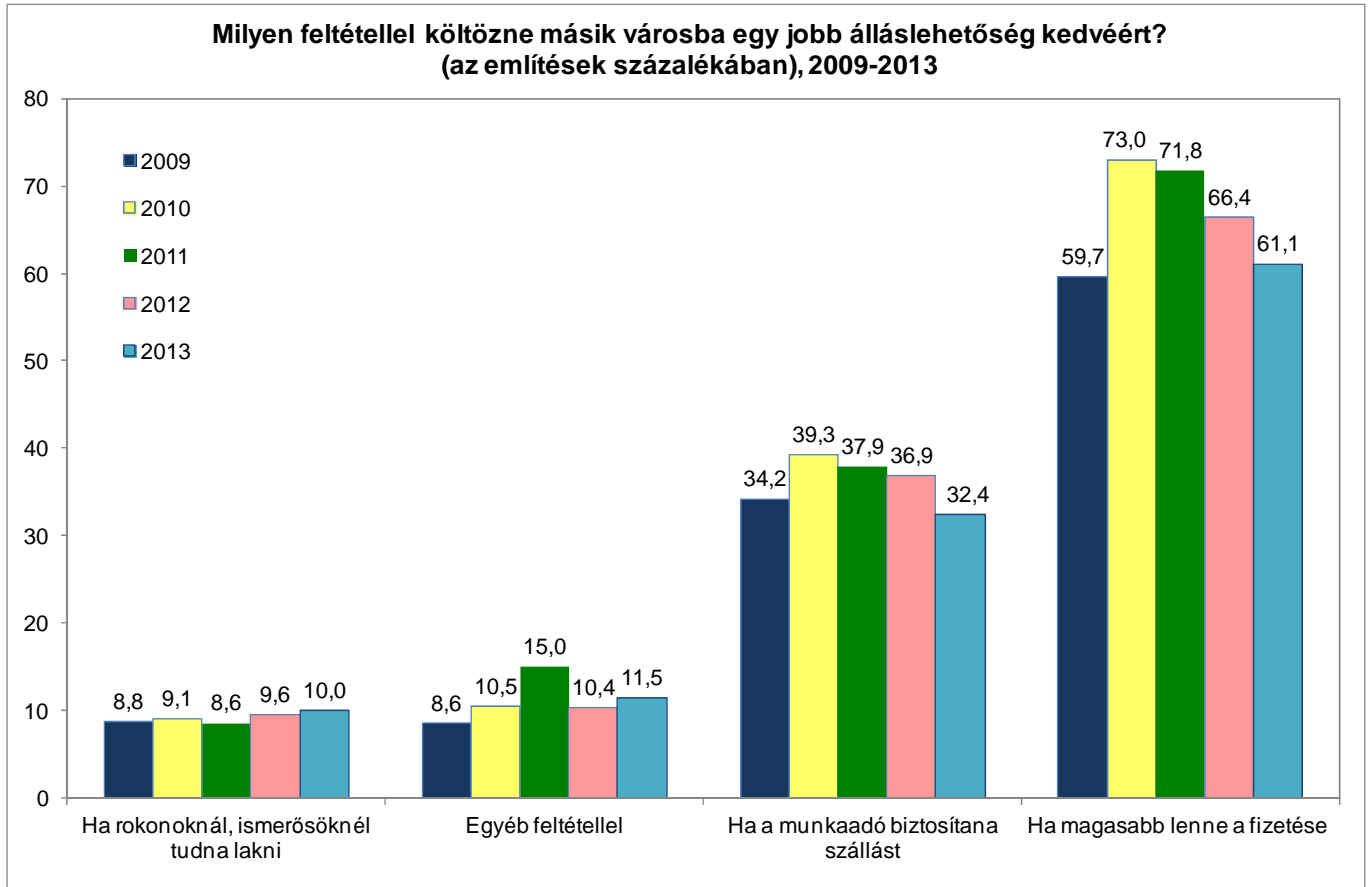
Az adatok azt mutatják, hogy válaszadóink átlagosan 32 kilométerre laknak munkahelyüktől (tavaly 26, 2011-ben 27, 2010-ben 28, 2009-ben pedig szintén 27 kilométer volt ez az adat), és átlagosan 38 percig tart, amíg lakóhelyükről a munkahelyükre érnek (tavaly és tavalyelőtt 36 perc, 2010-ben 37 perc, 2009-ben 42 perc).

A korábbi évekhez képest a válaszadók sokkal nagyobb része, 23%-a jelezte, hogy saját autóval jár be munkahelyére (a tavalyi és tavalyelőtti arány 12%). 10%-ukat (tavaly 9%) családtag, munkatárs viszi be autóval, 24%-uk pedig távolsági busszal jár dolgozni (tavaly 23%, tavalyelőtt 22%). 20%-uk helyi tömegközlekedési eszközt használ, amely jelentős növekedés az előző évekhez képest (tavaly 5%, 2011-ben 6% volt ez az arány). Viszonylag kevesen vannak (2%, 2012-ben 3%, 2011-ben 4%), akik vonattal járnak, és még kevesebben, akik motorkerékpárral (idén 3%, tavaly 1%). 2012-höz képest növekedett azoknak az aránya, akik gyalog vagy kerékpárral járnak (1-2%-ról 14, illetve 11%-ra). Egyéb eszközzel utazik a válaszadók 4%-a (tavaly 6%, tavalyelőtt 5%).

Az elmúlt évekhez képest 34%-ra növekedett azoknak az aránya, akik semmilyen feltétellel nem költöznének el lakóhelyükről másik magyarországi városba egy jobb álláslehetőségért (2012-ben 27%, 2011-ben 30%, 2010-ben 27%, 2009-ben 26% volt ez az arány). A többi megkérdezett 61%-a (tavaly 66%, 2011-ben 72%, 2010-ben 73%, 2009-ben 60%) jelezte, hogy – átlagosan 99 ezer forinttal (tavaly 102 ezer forint, 2011-ben 97 ezer forint, 2010-ben 91 ezer forint, 2009-ben 90 ezer forint) – magasabb fizetésért elköltözne. 33%-uk (tavaly 37%, 2011-ben 38%, 2010-ben 39%, 2009-ben 34%) akkor költözne, ha a munkaadója biztosítana szállást számára. 10%-uk (tavaly szintén 10%, korábban 9%) akkor költözne el, ha rokonainál,

ismerőseinél tudna lakni, 12%-uk (tavaly 10%, 2012-ben 15%, 2010-ben 11%, 2009-ben 9%) pedig egyéb feltétellel költözne másik városba jobb álláslehetőségért (lásd a 6.1. ábrát).

6.1. ábra: Milyen feltétellel költözne másik városba egy jobb álláslehetőség kedvéért? (az említések százalékában), 2009-2013, $N_{2009}=2147$, $N_{2010}=2126$, $N_{2011}=2042$, $N_{2012}=1359$, $N_{2013}=1230$

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

7. Továbbtanulási és munkaerő-piaci tervek

Kérdőívünk 2013-ban is tartalmazott a fiatal szakképzettek jövőbeli terveire vonatkozó kérdéseket, mely téma – többek között – azért fontos kutatásunk szempontjából, mivel ezáltal következtetéseket vonhatunk le arra vonatkozóan, hogy a szakiskolát végzettek átlagosan milyen mértékben tervezik a szakmájukon túli új ismeretek megszerzését. Magasabb esetszámok birtokában a szakmacsoportonkénti különbségek feltárásával azt is megbecsülhetnénk, hogy a végzettek mekkora része fog várhatóan saját szakmájában elhelyezkedni, de ezen kutatás keretei közt nem volt módunk ilyen becslést végezni.

Az adatok azt mutatják, hogy a fiatal szakképzettek között tovább csökkent a továbbtanulási szándékról beszámoló aránya: idén 52% volt ez az arány, tavaly 57%, 2011-ben 61%, 2010-ben 63%, 2009-ben pedig 62%. Abban azonban nagyobb eltérések mutatkoznak, hogy a továbbtanulási szándékot jelző fiatalok milyen típusú iskolát választanának későbbi tanulmányaik során.

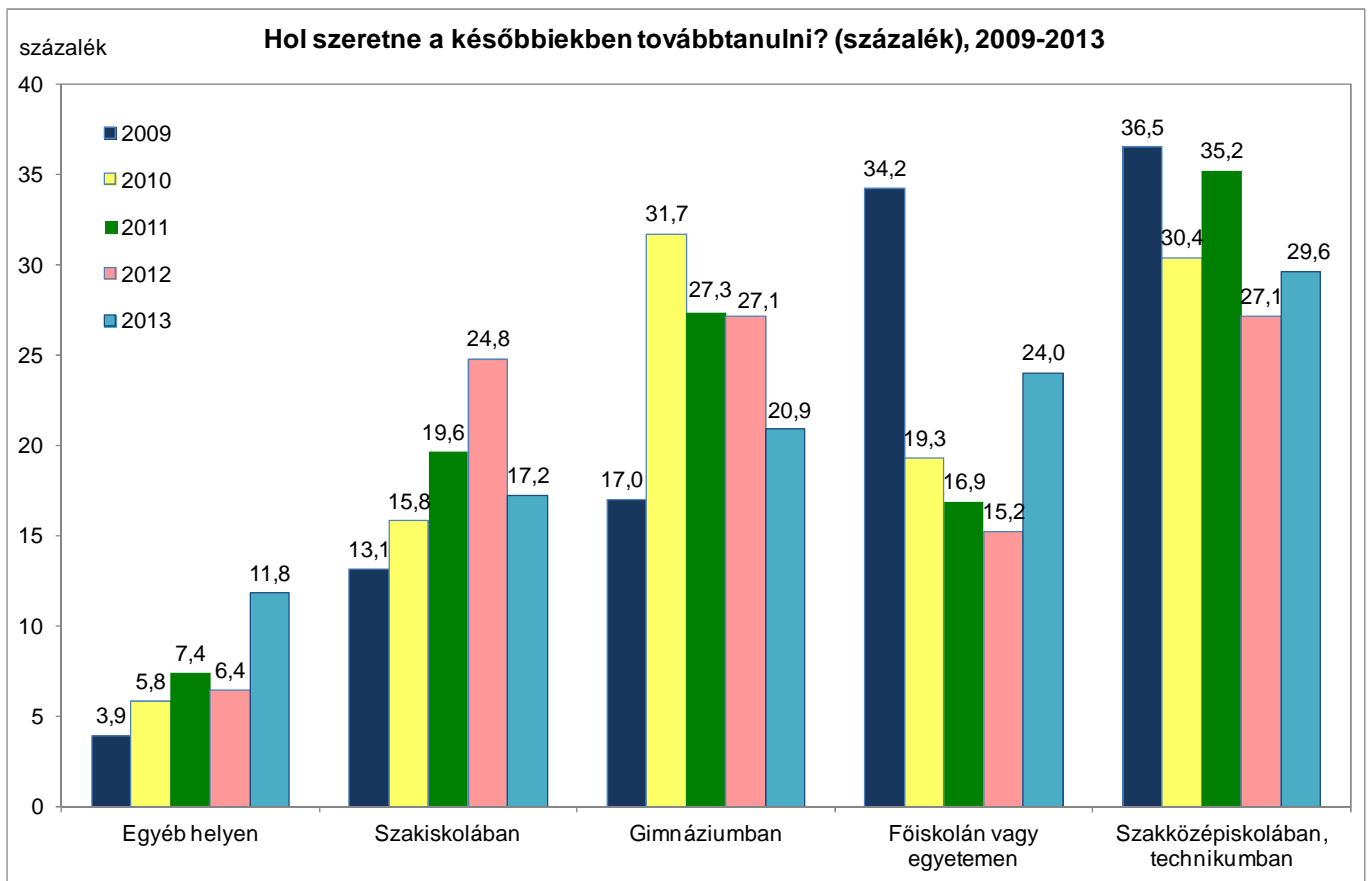
Míg 2009-ben a legtöbb válaszadó szakközépiskolában, technikumban (37%), illetve főiskolán vagy egyetemen (34%) szeretett volna továbbtanulni és gimnáziumban csak 17%-uk, 2010-ben már a gimnáziumot jelölte meg a legtöbb megkérdezett (32%) és a felsőfokú képzésben való részvételt tervezők aránya jelentősen csökkent (19%-ra). 2011-re újra a szakközépiskola és a technikum vált a legnépszerűbb továbbtanulási irányvá (35%). Emellett 16%-ról 20%-ra nőtt a szakiskolát megjelölők aránya is. A gimnáziumi érettségit fontolgatók aránya 27%-ra mérséklődött, a felsőfokú képzésben való részvételt tervezők aránya pedig tovább csökkent (17%-ra). Bár 2012-ben a szakközépiskola, illetve a technikum népszerűsége 35%-ról 27%-ra esett vissza, az előző évhez hasonlóan még mindig ez a továbbtanulási irány volt a legnépszerűbb a gimnázium mellett (ez utóbbit szintén a válaszadók 27%-a említette terveik között). A szakiskolát megjelölők aránya tovább nőtt, ráadásul jelentős mértékben (20%-ról 25%-ra). A főiskolai vagy egyetemi képzésben való részvételt tervezők aránya tovább csökkent (17%-ról 15%-ra).

2013-ban továbbra is azt tapasztaljuk (lásd a 7.1. ábrát), hogy a legtöbben (30%) szakközépiskolában vagy technikumban tanulnának tovább, mely kismértékű növekedést jelent a tavalyi évhez (27%) képest. A 2009 óta tartó csökkenő tendenciát megtörve 2013-ra látványosan nőtt azoknak az aránya, akik főiskolán vagy egyetemen tanulnának tovább (a tavalyi 15%-ról 24%-ra). 27%-ról 21%-ra csökkent azok aránya, akik gimnáziumban folytatnák tanulmányaikat és a szakiskolai továbbtanulás lehetősége is vesztett népszerűségéből (25%-ról 17%-ra csökkent az arány 2012 és 2013 között). 2013-ban jelentősen növekedett az egyéb

oktatási intézmények (pl. iskolarendszeren kívüli felsőfokú képzések, nyelvtanfolyamok) népszerűsége: 6%-ról 12%-ra nőtt azok aránya, akik ilyen helyen tanulnának tovább.

Tehát elmondható, hogy 2009 és 2012 között a szakképzettek körében folyamatosan nőtt a további szakképzésben, szakirányú továbbképzésben való részvétel igénye, ezzel párhuzamosan azonban a felsőfokú tanulmányok egyre kevésbé szerepeltek a tervek között. 2013-ra viszont jelentősen lecsökkent a szakiskolákban tanulni vágyók aránya, míg a felsőoktatásban való tanulás igénye növekedett. Az érettségit adó képzésekben való részvétel tervei pedig még mindig igen hangsúlyosan jelennek meg a pályakezdők körében.

7.1. ábra: Hol szeretne a későbbiekben továbbtanulni? (százalék), 2009-2013, $N_{2009}=1404$, $N_{2010}=1561$, $N_{2011}=1573$, $N_{2012}=900$, $N_{2013}=743$

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

Szakmacsoport szerint vizsgálva a továbbtanulási szándékokat az adatok azt mutatják, hogy a 2011-es és 2012-es adatokhoz hasonlóan leggyakrabban az építészet szakmacsoportban szakmát szerzett tanulók terveznek további szakiskolai tanulmányokat. A szakközépiskolai továbbtanulás leginkább az építészeti, a faipari és a vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportokban végzettek tervei között szerepel, míg tavaly a közlekedés és a gépészet területén végzettek körében volt a legnépszerűbb ez a továbbtanulási forma. Gimnáziumi érettségit legnagyobb arányban a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció (tehát bolti eladó), és az élelmiszeripari végzettségűek terveznek a 2012-es évhez hasonlóan. 2013-ban – az elmúlt évek eredményeivel megegyezően – a közlekedési szakmákat végzettek közül jelezték a legtöbben, hogy főiskolán vagy egyetemen szeretnének továbbtanulni.

A következő (7.1., 7.2., 7.3., 7.4. és 7.5.) táblázatok mutatják, hogy hogyan alakult az egyes szakmacsoportokban a különböző intézményekben továbbtanulók száma 2009 óta (az alacsony esetszámok miatt százalékos megoszlást nem közlünk).

7.1. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2009

Szakmacsoport	A továbbtanulás iránya				Összesen
	Szakiskola	Szakközép-iskola	Gimnázium	Főiskola, egyetem	
Egészségügy	4	3	10	47	64
Szociális szolgáltatások	3	0	3	4	10
Oktatás	0	0	0	1	1
Művészet, közművelődés, kommunikáció	1	0	0	4	5
Gépészet	51	101	28	65	245
Elektrotechnika-elektronika	6	34	20	45	105
Informatika	1	1	0	6	8
Vegyipar	0	2	0	12	14
Építészet	29	58	16	26	129
Könnyűipar	7	11	11	11	40
Faipar	13	47	21	25	106
Közlekedés	11	37	20	65	133
Környezetvédelem-vízgazdálkodás	1	2	0	7	10
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	12	109	54	53	228
Vendéglátás-idegenforgalom	13	35	30	50	128
Egyéb szolgáltatások	0	0	1	7	8
Mezőgazdaság	23	56	17	43	139
Élelmiszeripar	9	16	7	9	41
Összesen	184	512	238	480	1414

Forrás: saját számítás

7.2. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2010

Szakmacsoport	A továbbtanulás iránya				Összesen
	Szakiskola	Szakközép-iskola	Gimnázium	Főiskola, egyetem	
Elektrotechnika-elektronika	9	29	31	26	95
Élelmiszeripar	12	23	20	9	64
Építészet	40	78	68	19	205
Faipar	22	50	54	23	149
Gépészet	33	63	49	27	172
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	48	98	126	63	335
Közlekedés	58	73	46	71	248
Vegyipar	0	1	0	8	9
Vendéglátás-idegenforgalom	20	58	98	54	230
Összesen	242	473	492	300	1507

Forrás: saját számítás

7.3. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2011

Szakmacsoport	A továbbtanulás iránya				Összesen
	Szakiskola	Szakközép-iskola	Gimnázium	Főiskola, egyetem	
Elektrotechnika-elektronika	14	41	35	28	118
Élelmiszeripar	14	16	31	4	65
Építészet	71	70	70	12	223
Faipar	20	51	28	13	112
Gépészet	61	67	52	37	217
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	38	120	95	32	285
Közlekedés	57	104	44	82	287
Vendéglátás-idegenforgalom	33	84	49	58	224
Összesen	308	553	404	266	1531

Forrás: saját számítás

7.4. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2012

Szakmacsoport	A továbbtanulás iránya				Összesen
	Szakiskola	Szakközép-iskola	Gimnázium	Főiskola, egyetem	
Elektrotechnika-elektronika	12	19	24	22	77
Élelmiszeripar	13	16	24	3	56
Építészet	36	38	31	7	112
Faipar	9	17	25	6	57
Gépészet	45	72	47	42	206
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	9	20	34	5	68
Közlekedés	29	49	20	37	135
Vendéglátás-idegenforgalom	14	11	20	10	55
Összesen	167	242	225	132	766

Forrás: saját számítás

7.5. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2013²²

Szakmacsoport	A továbbtanulás iránya				Összesen
	Szakiskola	Szakközép-iskola	Gimnázium	Főiskola, egyetem	
Elektrotechnika-elektronika	4	10	7	12	33
Élelmiszeripar	4	9	12	5	30
Építészet	23	27	9	16	75
Faipar	3	14	9	9	35
Gépészet	26	39	36	21	122
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	12	20	25	7	64
Közlekedés	27	31	15	78	151
Vendéglátás-idegenforgalom	28	67	41	30	166
Könnyűipar	(1)	(3)	(1)	(0)	(5)
Összesen	128	220	155	178	681

Forrás: saját számítás

²² Az alacsony (10 alatti) esetszámú szakmacsoportokhoz tartozó adatokat zárójellel jelöltük

Az adatelemzés eredményei azt mutatják, hogy a 2013-ban megkérdezettek közül kevesebben tervezik, hogy a következő fél év során munkahelyet váltanak, mint tavaly, tehát a csökkenő tendencia tovább folytatódik – melynek oka többek között a bizonytalan munkaerő-piaci környezet lehet. 2013-ban a foglalkoztatott státuszú megkérdezettek 20%-a (169 fő) jelezte ezt, tavaly pedig 21%-uk (171 fő) (2011-en a megfelelő érték 24% és 303 fő volt, 2010-ben 25% és 271 fő, 2009-ben pedig csupán 14%, ami 166 főt jelent.)

A 169 főből 11-en akár a jelenlegi bérüknél alacsonyabb összegért is elhelyezkednének, 90-en legalább ugyanannyit szeretnének keresni, mint jelenlegi munkahelyükön, 66-an aktuális keresetüknél többet szeretnének kapni, 2-en pedig nem tudtak válaszolni a kérdésre. 2012-ben a 171 munkát váltani készülő megoszlása hasonló volt (az előbbi sorrend szerint: 11, 85, 76 és 1 fő). Azok, akik magasabb összegért helyezkednének el, átlagosan 48 ezer forinttal többet szeretnének havonta keresni (tavaly ez az érték 53 ezer forint volt, 2011-ben 52 ezer forint, 2010-ben 45 ezer forint, 2009-ben pedig 46 ezer forint).

A megkérdezettek jövőbeni karrierjük szempontjából az elmúlt évekhez hasonlóan 2013-ban is azt tartják a legszükségesebbnek, hogy fejlesszék idegennyelv-tudásukat. A szakképzett pályakezdők emellett továbbra is igen fontosnak tartják a szakmai továbbképzéseken való részvételt, bár az átlagos pontszám ezen szempont esetében enyhén mérséklődött a tavalyi és tavalyelőtti eredményekhez képest. A pontszámok átlaga azt mutatja, hogy a szakképzett pályakezdők karrierjük szempontjából a fentieknél kevésbé tartják fontosnak, hogy jobban értsenek a számítógéphez, illetve hogy leérettségizzenek (a pontátlag az előbbi esetben csökkent 2012-höz képest, az utóbbi esetben stagnált). A megkérdezett fiatalok továbbra is a felsőoktatásban való részvételt tartják a legkevésbé fontos tényezőnek, viszont a pontátlag 2009 óta tartó csökkenő tendenciája idén megtört és enyhe növekedést mutat (lásd a 7.6. táblázatot).

7.6. táblázat: A karrier szempontjából szükségesnek tartott tényezők, 2009-2013, $N_{2009}=2353-2825$, $N_{2010}=2355-2869$, $N_{2011}=2271-2877$, $N_{2012}=1388-1836$, $N_{2013}=1343-1818$

	2009		2010		2011		2012		2013	
	N	Pont- átlag	N	Pont- átlag	N	Pont- átlag	N	Pont- átlag	N	Pont- átlag
Jobb idegen nyelvtudás	2823	3,21	2869	3,27	2877	3,25	1836	3,31	1818	3,31
Szakmai továbbképzéseken való részvétel	2803	3,18	2851	3,17	2861	3,23	1821	3,19	1801	3,12
Jobb számítógépes tudás	2825	2,93	2854	2,82	2872	2,78	1828	2,83	1804	2,72
Érettségi	2353	3,01	2355	3,06	2271	2,96	1388	2,82	1343	2,82
Továbbtanulás felsőoktatási intézményben	2723	2,3	2759	2,18	2754	2,09	1736	1,99	1695	2,06

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 4-ig osztályozhatták, a 4-es jelentette, hogy nagyon szükségesnek tartja, az 1-es pedig azt, hogy teljesen szükségtelennek tartja

Forrás: saját számítás

8. Szakmából kilépés, kilépési arányok²³

A szakmájukból „kilépő”, tehát nem a saját szakmájukban dolgozó végzett szakképzettekre már a kutatás kezdetétől különös figyelmet fordítottunk, mivel ez a hiányszakmák újabb fontos vetületéről ad tájékoztatást. Belátható, hogy a jelentős kilépési aránnyal jellemezhető szakmákban hiába végez megfelelő számú tanuló, a munkaerőpiacon mégis hiány (túlkereslet) fog megjelenni.

A 2009-es adatfelvétel hiányosságaiból okulva 2010-ben és a további adatfelvételi időpontokban a korábbiaknál pontosabb adatokhoz jutottunk a tanult szakmában, illetve az attól eltérő szakmában való elhelyezkedést illetően. Ennek köszönhetően pontosabban definiált, „finomhangolt” kilépési arányokhoz jutottunk, így 2010 óta már összesen négyféle kilépési arányt számolunk. Erre azért van szükség, mert az adatfelvétel eredményei alapján többféle megközelítésben is vizsgálható a szakmában maradás kérdése. Ezen különböző megközelítések eltérő pillanatképet nyújtanak a szakiskolát végzettek sokrétű és dinamikusan változó munkaerő-piaci, iskolai, és munkaerőpiacon kívüli egyéb tevékenységeiről. Ugyanakkor a felvételtől kapott adatok alapján csak megközelítőleg lehet bemutatni, hogy pontosan mi zajlik le a szakiskolát végzettek életpályája során. Ezt a kérdést csak egy ismételt követéses vizsgálat segítségével lenne lehetséges megválaszolni, amely ugyanazokat az egyéneket követi végig pályájuk során, így szolgáltatva gazdag információt az összes előforduló élethelyzetről.

2011-ben tovább finomítottuk kilépési mutatóinkat, de csak kisebb változtatásokat hajtottunk végre, így a tavalyi eredmények összehasonlíthatóak a korábbi adatokkal. 2011 óta a nem saját szakmában munkát vállalókról azt is megtudjuk, hogy a legutoljára megszerzett szakmájukkal azonos szakmacsoportba tartozó szakmában, vagy teljesen eltérő szakmában dolgoznak. Így a korábbi, túlzottan szigorú megkövetést tartalmazó kilépési mutatókat a realitásokhoz közelítve módosítottuk: a hasonló szakmában elhelyezkedők nem számítanak kilépőnek. Ezen kívül a kérdezés időpontjában tanulói státuszú megkérdezettek esetében 2011 óta pontosabb adatokat gyűjtünk arról, hogy az illető saját szakmájában tanul tovább, másik szakmát tanul, vagy nem tanul szakmát. Ezen információkat is felhasználtuk a kilépési mutatók kiszámolásakor.

A rendelkezésre álló adatok alapján tehát 2012-ben és 2013-ban is négy, alább részletezendő megközelítésben készítettünk kilépési mutatót – a 2011-es módszertannal megegyező módon. Mindegyik egy-egy kutatási kérdéshez köthető, melyek fontos közpolitikai relevanciával is

²³ Ezúton szeretnék köszönetet mondani Fazekas Mihálynak a fejezethez nyújtott szakmai segítségért.

bírnak. A korábbi adatokkal történő összehasonlíthatóság érdekében a 2009-es „Kilépés 1” – mutatóval összehasonlítható kilépési arányt is szerepeltetjük a fejezetben.

1. Az effektív munkakínálat mutatója

Kutatási kérdés: részét képezi-e a szakiskolát végzett egyén az adott szakmában megjelenő effektív munkakínálatnak a szakmaszerzést követő 9 hónap során?

Ennél a mutatónál az adott szakmában megjelenő munkakínálatba azok számítanak bele, akik legalább egyszer már dolgoztak saját, 2011-ben szerzett szakmájukban, vagy azzal azonos szakmacsoportba tartozó szakmában. Akik még soha nem dolgoztak, nem számítanak bele a kilépési arányba, tehát sem a kilépők, sem a nem kilépők számát nem növelik. Ezt a csoportot azért vettük ki a számításokból, mert nem lehet pontosan tudni, hogy aktívan keresnek-e munkát, és ha igen, akkor a saját szakmájukban, vagy másokban teszik ezt. Ez a mutató a munkaerő-piaci megközelítésre helyezi a hangsúlyt.

2. A társadalmi hasznosság mutatója

Kutatási kérdés: használta-e valaha a szakiskolát végzett egyén a 2011-ben megszerzett szakmáját?

Ez a mutató azt jelzi, hogy az illető használta-e valaha a 2011-ben megszerzett szakmáját akár a munkaerő-piacon (legalább egyszer már dolgozott saját, 2011-ben szerzett szakmájában, vagy azzal azonos szakmacsoportba tartozó szakmában), akár tanulmányai során (pl. továbbtanulás az adott szakmában szakiskola után szakközépiskolában). Ez a mutató egy sajátos társadalmi megközelítést alkalmaz, mely az adott szakiskolai képzés társadalmi hasznosságát vizsgálja.

3. Az elhelyezkedési valószínűség mutatója

Kutatási kérdés: mekkora a szakiskolát végzett egyén saját szakmában való elhelyezkedési valószínűsége?

Ennél a mutatónál azok számítanak kilépőnek, akik még soha nem dolgoztak, illetve akik még soha nem dolgoztak a saját szakmájukban, vagy azzal azonos szakmacsoportba tartozó szakmában. A korábban szerzett szakmájukban továbbtanulók nem számítanak bele a kilépési arányba, tehát sem a kilépők, sem a nem kilépők számát nem növelik. Ez a mutató a szakiskolát elvégzett diák szemszögét veszi alapul, azt mutatja, hogy az adott szakma mennyire segíti a végzett diákot a szakmájában való elhelyezkedésben.

4. A 2009-es „Kilépés 1” – mutatóval összehasonlítható kilépési arány

Ennél a mutatónál azok számítanak kilépőnek, akik nem a saját szakmájukban dolgoznak, a munkanélküliek, a GYES-en, GYED-en levők, valamint a korábbi szakmájuktól eltérő szakmát iskolarendszerben (szakiskola, szakközépiskola) tanulók. A saját szakmában továbbtanulók, valamint az iskolarendszeren kívül továbbtanulók (saját, vagy egyéb szakma esetén) nem számítanak bele az arányba, tehát sem a kilépők, sem a nem kilépők számát nem növelik. Ezt a mutatót annak érdekében számítottuk ki, hogy a 2009-es, kevésbé részletes megközelítéssel közvetlenül összehasonlítható arányszámot is bemutathassunk a tanulmányban.

(A négyféle mutató részletes definíciójáról lásd a 8.1., 8.2. és 8.3. táblázatokat.)

8.1. táblázat: Kilépési definíciók – 2009

Munkaerő-piaci pozíciók	Saját szakmájukban nem dolgozók	„Kilépés 1”	„Kilépés 2”
1. Aktív a munkaerőpiacon	-	-	-
1.1. Saját szakmájában dolgozik	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
1.2. Nem a saját szakmájában dolgozik	kilépő	kilépő	kilépő
1.3. Munkanélküli	kilépő	kilépő	nem számít bele az arányba
2. Inaktív a munkaerőpiacon	-	-	-
2.1. GYES, GYED, háztartásbeli	kilépő	kilépő	nem számít bele az arányba
<u>2.2. Tanuló</u>	-	-	-
2.2.1. Saját szakmájában iskolarendszerben (szakiskola, szakközépiskola) tanul	kilépő	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
2.2.2. Saját szakmájában iskolarendszeren kívül tanul	kilépő	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
2.2.3. Más szakmában iskolarendszerben (szakiskola, szakközépiskola) tanul	kilépő	kilépő	kilépő
2.2.4. Más szakmában iskolarendszeren kívül tanul	kilépő	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba

8.2. táblázat: Kilépési definíciók – 2010

	Esetszám (fő)	Effektív munka- kínálat mutatója	Társadalmi hasznos- ság mutatója	Elhelyez- kedési valószí- nűség mutatója
Jelenleg dolgozik				
- legalább egyszer dolgozott már saját, 2009-ben szerzett szakmájában	801	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- még soha nem dolgozott saját, 2009-ben szerzett szakmájában	325	kilépő	kilépő	kilépő
- nem tudjuk, hogy dolgozott-e saját, 2009-ben szerzett szakmájában	121	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Jelenleg munkanélküli				
- még soha nem dolgozott	513	nem számít bele az arányba	kilépő	kilépő
- dolgozott és legalább egyszer dolgozott már saját, 2009-ben szerzett szakmájában	122	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- dolgozott és még soha nem dolgozott saját, 2009-ben szerzett szakmájában	68	kilépő	kilépő	kilépő
- nem tudjuk, hogy dolgozott-e saját, 2009-ben szerzett szakmájában	0	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Jelenleg tanul				
- még soha nem dolgozott és szakközépiskolában tanul	411	nem számít bele az arányba	nem kilépő	nem számít bele az arányba
- még soha nem dolgozott és nem szakközépiskolában tanul	437	nem számít bele az arányba	kilépő	nem számít bele az arányba
- már dolgozott, és legalább egyszer dolgozott már saját, 2009-ben szerzett szakmájában	62	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- már dolgozott, de még soha nem dolgozott saját, 2009-ben szerzett szakmájában, szakközépiskolában tanul	10	kilépő	nem kilépő	kilépő
- már dolgozott, de még soha nem dolgozott saját, 2009-ben szerzett szakmájában, nem szakközépiskolában tanul	19	kilépő	kilépő	kilépő
- nem tudjuk, hogy dolgozott-e saját, 2009-ben szerzett szakmájában	4	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Jelenleg Gyes-en van, vagy egyéb okból inaktív				
- még soha nem dolgozott	15	nem számít bele az arányba	kilépő	kilépő
- dolgozott és legalább egyszer dolgozott már saját, 2009-ben szerzett szakmájában	3	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- dolgozott és még soha nem dolgozott saját, 2009-ben szerzett szakmájában	0	kilépő	kilépő	kilépő
- nem tudjuk, hogy dolgozott-e saját, 2009-ben szerzett szakmájában	0	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Nem ismerjük jelenlegi munkaerő-piaci pozícióját	5	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Összesen	2916			

8.3. táblázat: Kilépési definíciók – 2011-2013

	Esetszám (fő)	Effektív munka- kínálat mutatója	Társadalmi hasznos- ság mutatója	Elhelyez- kedési valószí- nőség mutatója
Jelenleg dolgozik				
- legalább egyszer dolgozott már saját, 2011-ben szerzett szakmájában	870	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- legalább egyszer dolgozott már 2011-ben szerzett szakmájával azonos szakmacsoportba tartozó szakmában, de saját, 2011-ben szerzett szakmájában még nem dolgozott	100	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- még soha nem dolgozott saját, 2011-ben szerzett szakmájában, sem ezzel azonos szakmacsoportba tartozó szakmában	322	kilépő	kilépő	kilépő
- nem tudjuk, hogy dolgozott-e saját, 2011-ben szerzett szakmájában, vagy azonos szakmacsoportba tartozó szakmában	67	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Jelenleg munkanélküli				
- még soha nem dolgozott	477	nem számít bele az arányba	kilépő	kilépő
- dolgozott és legalább egyszer dolgozott már saját, 2011-ben szerzett szakmájában	118	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- dolgozott és legalább egyszer dolgozott már 2011-ben szerzett szakmájával azonos szakmacsoportba tartozó szakmában, de saját, 2011-ben szerzett szakmájában még nem dolgozott	14	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- dolgozott és még soha nem dolgozott saját, 2011-ben szerzett szakmájában, sem ezzel azonos szakmacsoportba tartozó szakmában	66	kilépő	kilépő	kilépő
- dolgozott, de nem tudjuk, hogy dolgozott-e saját, 2011-ben szerzett szakmájában, vagy azonos szakmacsoportba tartozó szakmában	0	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Jelenleg tanul				
- még soha nem dolgozott és a korábban szerzett szakmájában tanul tovább	188	nem számít bele az arányba	nem kilépő	nem számít bele az arányba
- még soha nem dolgozott és nem a korábban szerzett szakmájában tanul tovább	583	nem számít bele az arányba	kilépő	nem számít bele az arányba
- még soha nem dolgozott és nem tudjuk, hogy milyen szakmában tanul tovább	0	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
- már dolgozott, és legalább egyszer dolgozott már saját, 2011-ben szerzett szakmájában	50	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- már dolgozott és legalább egyszer dolgozott már 2011-ben szerzett szakmájával azonos szakmacsoportba tartozó szakmában, de saját, 2011-ben szerzett szakmájában még nem dolgozott	5	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- már dolgozott, de még soha nem dolgozott saját, 2011-ben szerzett szakmájában, sem ezzel azonos szakmacsoportba tartozó szakmában, a korábban szerzett szakmájában tanul tovább	2	kilépő	nem kilépő	kilépő

A táblázat a következő oldalon folytatódik

	Esetszám (fő)	Effektív munka- kínálat mutatója	Társadalmi hasznos- ság mutatója	Elhelyez- kedési valószí- nőség mutatója
- már dolgozott, de még soha nem dolgozott saját, 2011-ben szerzett szakmájában, sem ezzel azonos szakmacsoportba tartozó szakmában, nem a korábban szerzett szakmájában tanul tovább	12	kilépő	kilépő	kilépő
- már dolgozott, de még soha nem dolgozott saját, 2011-ben szerzett szakmájában, sem ezzel azonos szakmacsoportba tartozó szakmában, nem tudjuk, hogy milyen szakmában tanul tovább	0	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
- már dolgozott, de nem tudjuk, hogy dolgozott-e saját, 2011-ben szerzett szakmájában, vagy azonos szakmacsoportba tartozó szakmában, és nem tudjuk, hogy milyen szakmában tanul tovább	9	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Jelenleg Gyes-en van, vagy egyéb okból inaktív				
- még soha nem dolgozott	27	nem számít bele az arányba	kilépő	kilépő
- dolgozott és legalább egyszer dolgozott már saját, 2011-ben szerzett szakmájában	4	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- dolgozott és legalább egyszer dolgozott már 2011-ben szerzett szakmájával azonos szakmacsoportba tartozó szakmában, de saját, 2011-ben szerzett szakmájában még nem dolgozott	0	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- dolgozott és még soha nem dolgozott saját, 2011-ben szerzett szakmájában, sem ezzel azonos szakmacsoportba tartozó szakmában	1	kilépő	kilépő	kilépő
- nem tudjuk, hogy dolgozott-e saját, 2011-ben szerzett szakmájában, vagy azonos szakmacsoportba tartozó szakmában	0	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Nem ismerjük jelenlegi munkaerő-piaci pozícióját	4	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Összesen	2919			

2009-ben a teljes mintában 69,8% volt a „Kilépés 1” mutató értéke, 2010-ben az ezzel összehasonlítható mutató 66,9%-os, 2011-ben 66,1%-os, 2012-ben 65,3%-os, 2013-ban pedig 65,1%-os arányt mutat, tehát elmondható, hogy az utóbbi négy évben csak enyhén mérséklődött a nem saját szakmájukban elhelyezkedő szakképzettek aránya. A szakiskolát végzettek esetében a mutató értéke 2009 és 2010 között 70%-ról 67%-ra csökkent, 2011-ben ugyanezen a szinten maradt, 2012-ben 66%-ra, 2013-ban pedig 65,6%-ra csökkent. A kilépési mutató értéke a szakközépiskolát végzettek körében 2009 és 2010 között 68%-ról 67%-ra mérséklődött (tehát ekkor a két végzettség közötti különbség gyakorlatilag eltűnt) 2011-re 63,3%-ot ért el, 2012-ben pedig tovább csökkent 58,5%-ra, 2013-ban pedig 63,4%-ra emelkedett. Így elmondható, hogy a 2010-es év kivételével minden évben a szakközépiskolát végzettek körében tapasztalható az alacsonyabb kilépési arány.

A szakmánkénti elemzés²⁴ szerint 2009 és 2010 között a húsipari termékgyártó és a pékcukrász szakmákban végzettek között csökkent legnagyobb mértékben az összehasonlítható kilépési arány, a legjelentősebb növekedést pedig a járműfényező végzettségűek körében tapasztaltuk. 2010 és 2011 között a kilépési arány a szerkezetlakatos, a járműfényező, valamint a gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat-szerelő szakmákban mutatta a legjelentősebb csökkenést (rendre 39, 17 és 16 százalékpont). A nem saját szakmájukban elhelyezkedő szakképzettek arányának legnagyobb mértékű növekedését a pék-cukrász, az ács, állványozó, a vízvezeték- és vízkészülék-szerelő és a burkoló szakmák esetén tapasztaltuk (rendre 27, 18, 16 és 11 százalékpont). 2011 és 2012 között az összehasonlítható kilépési arány az autóelektronikai műszerész, a burkoló és a bolti eladó szakmákban mutatta a legnagyobb mértékű csökkenést (rendre 39, 37, 28 százalékpont). A kilépési arány a szerszámkészítő és a szerkezetlakatos szakmákban növekedett a leginkább (rendre 62, 46 százalékpont). 2012 és 2013 között a kilépési arány – a mindkét évben a kutatásba bevont és megfelelő esetszámban megjelenő szakmák közül – az autóelektronikai műszerész, az ács, állványozó és az autószerelő szakmákban mutatta a legnagyobb mértékű csökkenést (rendre 20, 18, 16 százalékpont). A kilépési arány a villanyszerelő, a szerkezetlakatos és a gépi forgácsoló szakmákban növekedett a leginkább (rendre 17, 14, 11 százalékpont).

²⁴ Az elemzést azon szakmákra korlátoztuk, melyek minden kutatásban egyaránt 20-nál nagyobb esetszámmal szerepeltek.

Szakmacsoportokat tekintve 2009 és 2010 között az elektrotechnika-elektronika (18 százalékpont), az élelmiszeripar (31 százalékpont) és a vendéglátás-idegenforgalom (18 százalékpont) szakmacsoportban végzetek között láttuk a kilépési arányok jelentős csökkenését. A közlekedés (16 százalékpont) és a kereskedelem-marketing és üzleti adminisztráció (14 százalékpont) szakmacsoportokban pedig növekedett a mutató értéke. 2010 és 2011 között a legjelentősebb mértékben a gépészet (11 százalékpont) és az elektrotechnika-elektronika (9 százalékpont) szakmacsoportokban csökkent a kilépési arány. Ugyanebben az időszakban a leginkább az élelmiszeripar (17 százalékpont) szakmacsoportban növekedtek a kilépési arányok. 2011 és 2012 között a faipar szakmacsoportban csökkent legjelentősebben az összehasonlítható kilépési arány (4 százalékpont), a legnagyobb növekedést pedig a vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportban tapasztaltuk (12 százalékpont). 2012 és 2013 között a közlekedés és a kereskedelem-marketing és üzleti adminisztráció szakmacsoportokban tapasztaltuk a kilépési arány legnagyobb mértékű csökkenését (rendre 10 és 7 százalékpont), a legnagyobb növekedés pedig a gépészet szakmacsoportban látható (6 százalékpont) (lásd a 8.4. táblázatot).

8.4. táblázat: Összehasonlítható kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2009-2013²⁵

Szakmacsoport megnevezése	2009		2010		2011		2012		2013	
	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék
Elektrotechnika- elektronika	166	81,0	81	62,8	90	54,2	69	58,5	35	54,7
Élelmiszeripar	72	80,0	58	48,7	82	66,1	95	66,0	35	67,3
Építészet	277	69,3	275	63,1	302	69,7	209	70,1	140	71,8
Faipar	176	75,5	174	72,8	149	78,0	99	73,9	81	77,1
Gépészet	340	66,9	192	64,9	212	54,2	246	52,6	170	58,4
Kereskedelem- marketing, üzleti adminisztráció	240	68,2	262	81,9	249	81,6	69	81,2	93	74,4
Közlekedés	208	66,5	315	82,0	335	78,1	201	78,2	245	67,9
Vegyipar	(13)	(81,3)	(11)	(91,7)	-	-	-	-	-	-
Vendéglátás- idegenforgalom	144	64,3	163	46,7	168	46,4	55	58,5	183	58,1
Könnyűipar	-	-	-	-	-	-	-	-	(8)	(66,7)
Összesen	1610		1531		1587		1043		990	

Forrás: saját számítás

²⁵ Az alacsony (20 alatti) esetszámok miatt a százalékos adatok egyes esetekben fenntartással kezelendők, ezeket zárójellel jelöltük.

Itt hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a szakmacsoportonkénti elemzést egyes esetekben torzíthatja, hogy – a rendelkezésre álló adatok sajátosságai, tehát a kutatás a minden megyében korlátozás nélkül beiskolázható szakmákra korlátozása, valamint a fiatalok elérésének problémái miatt – bizonyos szakmacsoportokba csak kevés szakma volt sorolható. Két esetben ez a probléma különös figyelmet érdemel, mivel a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció és a könnyűipar szakmacsoportokba csak egy-egy szakma került (rendre: bolti eladó, illetve női szabó). A kilépési mutató értelmezése és országos viszonyokra vetítése ezekben a szakmacsoportokban csak igen korlátozottan lehetséges, mivel az egy-egy szakmában való elhelyezkedési esélyeket nagyban befolyásolja az adott szakma iránti specifikus kereslet, de ugyanez a tendencia nem feltétlenül igaz a szakmacsoport egyéb szakmáira. Ezekből az inkább csak tájékoztató jellegű adatokból tehát nem vonhatunk le messzemenő következtetéseket. A szakmacsoportok összetételéről, tehát a vizsgált szakmák szakmacsoportonkénti számáról lásd az F11-F12. táblázatokat.

A régiók szerinti vizsgálat 2010-ben azt mutatta, hogy a 2009-es felmérés adataihoz képest az összehasonlítható kilépési mutató jelentősen csökkent a Közép-Dunántúlon, az Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon, számottevő növekedést pedig Közép-Magyarország esetében tapasztaltunk. 2010 és 2011 között a kilépési arányok a legnagyobb mértékben Észak-Magyarországon és Közép-Magyarországon csökkentek, a legjelentősebb növekedést pedig a Dél-Alföld esetében láthattuk. 2011 és 2012 között a fenti mutató a legnagyobb mértékű csökkenést a Dél-Dunántúlon mutatta, a legnagyobb növekedést pedig Észak-Magyarország esetében tapasztaltuk. 2012 és 2013 között az összehasonlítható kilépési mutató legjelentősebben a Közép-Dunántúlon és Észak-Magyarországon csökkent, a legnagyobb mértékű növekedést pedig a Dél-Dunántúl esetében láthatjuk. A legmagasabb kilépési arány 2013-ban az Észak-Alföldet és a Dél-Dunántúlt jellemzi, a legalacsonyabb adatokat pedig a Közép-Dunántúl és a Nyugat-Dunántúl esetében tapasztaltuk (lásd a 8.5. táblázatot).

8.5. táblázat: Összehasonlítható kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint, 2009-2013²⁶

Régió megnevezése	2009		2010		2011		2012		2013	
	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék
Közép- Magyarország	209	54,9	259	65,6	198	57,4	155	62,8	152	61,5
Közép-Dunántúl	234	74,1	182	65,2	202	64,5	148	65,2	109	52,2
Nyugat-Dunántúl	261	65,6	210	63,3	196	58,2	125	54,8	109	56,5
Dél-Dunántúl	297	74,6	232	71,2	234	69,0	103	62,8	144	76,2
Dél-Alföld	289	64,2	236	62,3	312	72,4	187	67,8	169	64,0
Észak-Alföld	273	73,4	240	68,4	257	72,8	178	69,3	155	79,9
Észak- Magyarország	348	81,5	184	75,7	188	66,4	147	73,9	152	67,9
Összesen	1911		1543		1587		1043		990	

Forrás: saját számítás

A finomabb megkülönböztetésre is lehetőséget adó háromféle kilépési mutató árnyalja ezt a képet. Az effektív munkakínálat mutatója²⁷ szerint 2010-ben a szakképzett fiatalok 70%-a képezte részét a szakmájára vonatkozó munkakínálatnak és 30%-uk hagyta el ezt a munkapiacot. 2011-ben már a megkérdezettek 74%-a részét képezte a szakmájára vonatkozó munkakínálatnak és csak 26%-uk „lépett ki” onnan. 2012-ben újfent enyhe pozitív elmozdulást mutattak az adatok: ekkor a megkérdezettek 75%-a képezte részét a szakmájára vonatkozó munkakínálatnak és 25%-uk lépett ki erről a munkaerőpiacról. A 2013-as adatok szerint a helyzet első ízben romlott a kutatás kezdete óta: idén a megkérdezetteknek csak 72,5%-a képezi részét a szakmájára vonatkozó munkakínálatnak és 27,5%-uk kilépett erről a piacról.

A társadalmi hasznosság mutatója²⁸ szerint 2010-ben a fiatal szakképzettek 51%-a használta valamilyen formában 2009-ben megszerzett szakmáját és ilyen szempontból 49%-uk számított kilépőnek. 2011-ben a megkérdezettek 48%-a használta szakmáját a munkaerőpiacon vagy további tanulmányai során, 52%-uk pedig a kilépők közé került. 2012-ben enyhén javult a társadalmi hasznosság mutatója: a fiatalok 49%-a hasznosította szakmáját és 51%-uk számított kilépőnek. 2013-ban újabb jelentős javulást mutatnak az adatok, mellyel a mutató elérte eddigi legkedvezőbb értékét. 2013-ban a társadalmi hasznosság mutatója szerint a válaszadók 55%-a már hasznosította valamilyen módon szakmáját és 45%-uk számít kilépőnek.

²⁶ Az alacsony (20 alatti) esetszámok miatt a százalékos adatok egyes esetekben fenntartással kezelendők, ezeket zárójellel jelöltük.

²⁷ Részt képezi-e a szakiskolát végzett egyén az adott szakmában megjelenő effektív munkakínálatnak a szakmaszerzést követő egy év során?

²⁸ Használta-e valaha a szakiskolát végzett egyén a 2011-ben megszerzett szakmáját?

Az elhelyezkedési valószínűség mutatója²⁹ szerint 2010-ben a frissen végzett diákok 51%-os valószínűséggel helyezkedtek el a saját szakmájukban, ez a mutató tehát 49%-os kilépési arányt jelzett. 2011-ben a szakképzett pályakezdekők 56%-os valószínűséggel helyezkedtek el saját szakmájukban – vagy ezzel azonos szakmacsoportba tartozó szakmában – a végzést követő 9 hónap során, a kilépési arány ebben az évben tehát mindössze 44% volt. 2012-ben a mutató enyhén romlott: a megkérdezett szakképzett fiatalok 55%-os valószínűséggel helyezkedtek el szakmájukban (vagy azzal azonos szakmacsoportba tartozó szakmában) a vizsgált időszakban, a kilépési arány tehát 45%-ra nőtt. 2013-ban újra javulást mutatnak az adatok: a szakképzett pályakezdekők 58%-os valószínűséggel helyezkedtek el saját szakmájukban, vagy azzal azonos szakmacsoportba tartozó szakmában a végzést követő 19 hónap során, így a kilépési arány 42%-ra csökkent.

Mindhárom fenti mutató esetében figyelembe kell azonban venni, hogy a 2013-as adatfelvétel az előző évek gyakorlatát megtörve nem 9, hanem 19 hónapja a munkaerőpiacon levő szakképzett fiatalokat vizsgált, így például az elhelyezkedési valószínűséget (vagy akár a kilépési valószínűséget) ez a tényező önmagában is növelheti.

Az effektív munkakínálat, a társadalmi hasznosság és az elhelyezkedési valószínűség mutatóinak szakmacsoportok, megyék és régiók szerinti bontását a 8.6-8.8. táblázatok tartalmazzák, a 2010-es, 2011-es és 2012-es adatok pedig szakmacsoportok és régiók szerinti bontásban a tanulmány függelékében, az F5-F10. táblázatokban található.

8.6. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2013

Szakmacsoport megnevezése	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők száma (fő)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők száma (fő)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők száma (fő)
Elektrotechnika-elektronika	17,6	9	31,7	20	27,6	16
Élelmiszeripar	19,4	7	39,6	19	35,6	16
Építészet	29,9	35	58,2	114	52,0	89
Faipar	42,0	29	57,6	57	55,6	50
Gépészet	26,4	58	42,7	122	40,7	111
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	31,3	26	50,4	58	47,2	51
Közlekedés	34,2	88	50,1	182	47,0	150
Vendéglátás-idegenforgalom	18,7	49	32,0	103	29,2	88
Könnyűipar	28,6	2	40,0	4	37,5	3
Összesen	27,5	303	45,2	679	41,8	574

Forrás: saját számítás

²⁹ Mekkora a szakiskolát végzett egyén saját szakmában való elhelyezkedési valószínűsége?

8.7. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint, 2013

Régió	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők száma (fő)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők száma (fő)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők száma (fő)
Közép-Magyarország	31,3	55	46,0	116	41,8	87
Közép-Dunántúl	20,7	38	27,4	55	25,1	49
Nyugat-Dunántúl	25,3	42	33,3	63	28,7	50
Dél-Dunántúl	29,8	34	55,5	101	51,8	86
Dél-Alföld	25,3	50	41,9	108	38,3	92
Észak-Alföld	35,3	41	60,9	120	58,6	106
Észak-Magyarország	29,1	43	52,0	116	49,8	104
Összesen	27,5	303	45,2	679	41,8	574

Forrás: saját számítás

8.8. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma megyék szerint, 2013

Régió	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők száma (fő)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők száma (fő)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők száma (fő)
Baranya	33,3	18	47,9	34	46,3	31
Bács-Kiskun	30,1	31	43,8	57	40,0	48
Békés	13,6	6	32,1	18	30,9	17
Borsod-Abaúj-Zemplén	27,6	27	52,7	79	48,9	68
Budapest	32,3	32	47,4	72	40,2	45
Csongrád	25,5	13	45,8	33	41,5	27
Fejér	12,2	6	20,4	11	15,7	8
Győr-Moson-Sopron	27,3	21	29,6	24	27,3	21
Hajdú-Bihar	31,3	10	71,6	58	68,1	47
Heves	24,3	9	46,4	26	47,2	25
Jász-Nagykun-Szolnok	26,2	11	38,0	19	38,0	19
Komárom-Esztergom	19,0	16	24,4	22	23,6	21
Nógrád	53,8	7	64,7	11	64,7	11
Pest	29,9	23	44,0	44	43,8	42
Somogy	31,9	15	52,2	35	50,0	32
Szabolcs-Szatmár-Bereg	47,6	20	65,2	43	64,5	40
Tolna	7,7	1	72,7	32	65,7	23
Vas	22,9	8	38,6	17	27,0	10
Veszprém	31,4	16	38,6	22	36,4	20
Zala	24,1	13	34,4	22	31,7	19
Összesen	27,5	303	45,2	679	41,8	574

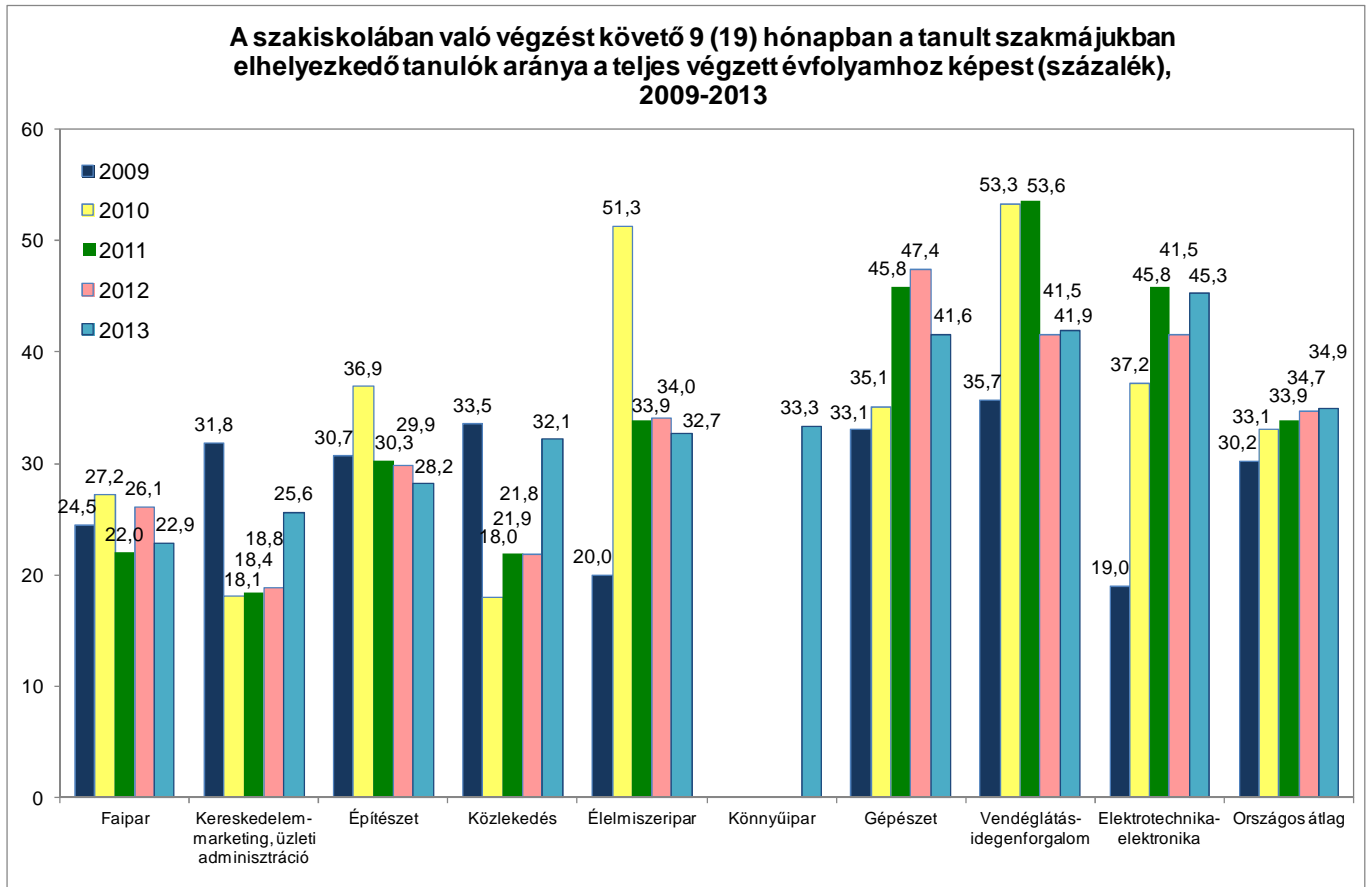
Forrás: saját számítás

A 8.1. ábrán a fenti információkat ellenkező megközelítésből láthatjuk: az elhelyezkedési arány a szakiskolában való végzést követő 9 (2013-ban 19) hónapban a tanult szakmájukban elhelyezkedő tanulóknak a szakmában végzett teljes évfolyamhoz képest vett arányát jelenti. Az ábrán látható, hogy a tanult szakmájukban elhelyezkedők aránya 2009 és 2010 között a legjelentősebb mértékben az építészet (31%-ról 37%-ra), az elektrotechnika-elektronika (19%-ról 37%-ra), az élelmiszeripar (20%-ról 51%-ra) és a vendéglátás-idegenforgalom (36%-ról 53%-ra) szakmacsoportban nőtt. A mutató a legjelentősebb csökkenést a közlekedés (34%-ról 18%-ra), valamint a kereskedelem-marketing és üzleti adminisztráció (32%-ról 18%-ra) szakmacsoportban mutatta.

2010 és 2011 között a tanult szakmájukban elhelyezkedni tudók aránya viszonylag jelentősen nőtt a gépészet (35%-ról 46%-ra) és az elektrotechnika-elektronika (37%-ról 46%-ra) szakmacsoportokban, a legnagyobb visszaesést pedig az élelmiszeripari szakmák esetében figyeltük meg. 2011 és 2012 között a tanult szakmájukban elhelyezkedők aránya legnagyobb mértékben a faipar (22%-ról 26%-ra) szakmacsoportban nőtt, jelentős csökkenést pedig a vendéglátás-idegenforgalom (54%-ról 42%-ra) és az elektrotechnika-elektronika (46%-ról 42%-ra) szakmacsoportokban mutat (a többi kategóriában stagnálást tapasztaltunk).

2012 és 2013 között a tanult szakmájukban elhelyezkedők aránya legnagyobb mértékben a közlekedés (22%-ról 32%-ra) és a kereskedelem-marketing és üzleti adminisztráció (19%-ról 26%-ra) szakmacsoportokban nőtt. A legjelentősebb csökkenést a gépészet (47%-ról 42%-ra) szakmacsoportban tapasztaltuk. Az elhelyezkedési arány 2013-ban az elektrotechnika-elektronika szakmacsoportban érte el a legmagasabb értéket (45%), a legalacsonyabb arányt (23%) pedig a faipar szakmacsoportban mértük.

8.1. ábra: A szakiskolában való végzést követő 9 (19)³⁰ hónapban a tanult szakmájukban elhelyezkedő tanulók aránya a teljes végzett évfolyamhoz képest (százalék), 2009-2013, $N_{2009}=2762$, $N_{2010}=2284$, $N_{2011}=2401$, $N_{2012}=1598$, $N_{2013}=1520$

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

³⁰ A 2009 és 2012 közötti adatfelvételek esetében a megkérdezettek 9 hónapot töltöttek a munkaerőpiacon a megkérdezés időpontjáig, a 2013-as adatfelvétel esetében 19 hónapot

9. A munkaerő-piaci helyzet változása 2012 tavasza és 2013 eleje között

A 2013-as kérdezés során a kutatás történetében először pályakövetéses kutatási módszert is alkalmaztunk. Ez alkalommal – az első ízben felkeresett 1990 fő mellett, akiknek adatait jelen tanulmány első 8 fejezetében elemeztük – megpróbáltunk minél több olyan szakképzett fiatal újra elérni, akik a 2010/2011-es tanévben szereztek szakmát és 2012 tavaszán már egyszer részt vettek a tanulói kutatásban. Összesen 919 korábbi válaszadót sikerült újra elérnie a kérdezőbiztosoknak. Ezek a fiatalok egy olyan kérdőívet töltöttek ki, melyben a 2012 tavasza, tehát az első adatfelvétel és a 2012/2013 telén elvégzett második adatfelvétel között eltelt időszakban bekövetkezett változásokra helyeztük a hangsúlyt a munkaerő-piaci helyzet, a továbbtanulás és a munkavállalás tekintetében. Több kérdést változatlan formában újra feltettünk nekik (pl. munkahelyváltás tervei).

A pályakövetéses vizsgálat során megkérdezett 919 fő 85%-a 19 és 23 év közötti, 15%-uk pedig ennél idősebb, átlagos életkoruk így 21,3 év. A nemek szerinti megoszlás azt mutatja, hogy a válaszadók 90%-a férfi és 10%-uk nő. Budapesten él a megkérdezettek 3%-a, egyéb városban lakik 61%-uk, 36%-uk pedig községi lakos.

A pályakövetéses almintába legnagyobb gyakorisággal a bolti eladó (68 fő) és a bútorasztalos (66 fő) szakmát végzettek kerültek be, valamint legalább 50 főt sikerült elérni a karosszerialakatos, az autószerelő, a kőműves, valamint a szakács szakmát végzettek közül is.

A pályakövetéses minta megyék szerinti megoszlása³¹ a 9.1. táblázatban látható. Tolna (3 fő) és Nógrád megye (13 fő) kivételével minden megyében legalább 20 válaszadó töltötte ki a kérdőívet, a legnagyobb esetszámot Pest megye (82 fő) és Győr-Moson-Sopron megye (77 fő) esetében tapasztaltuk. A régiók szerinti megoszlás kiegyenlítettebb, Észak-Magyarország (71 fő) és a Dél-Dunántúl (89 fő) kivételével minden régió esetében legalább 100 fős az elemszám. Legnagyobb számban (187, illetve 182 fő) az észak-alföldi és a dél-alföldi régiókhöz kötődő fiatalok válaszoltak kérdéseinkre (lásd a 9.2. táblázatot).

³¹ A megye nem a megkérdezett lakóhelyét jelöli, hanem azt, hogy melyik megyei kamarával kötött tanulószerveződést a képzés során.

9.1. táblázat: A pályakövetéses alminta megyék szerinti megoszlása, 2013, N=919

Megye	Elemzés	Százalék
Baranya	54	5,9
Bács-Kiskun	70	7,6
Békés	53	5,8
Borsod-Abaúj-Zemplén	30	3,3
Budapest	31	3,4
Csongrád	59	6,4
Fejér	50	5,4
Győr-Moson-Sopron	77	8,4
Hajdú-Bihar	61	6,6
Heves	28	3,0
Jász-Nagykun-Szolnok	53	5,8
Komárom-Esztergom	27	2,9
Nógrád	13	1,4
Pest	82	8,9
Somogy	32	3,5
Szabolcs-Szatmár-Bereg	73	7,9
Tolna	3	,3
Vas	29	3,2
Veszprém	68	7,4
Zala	26	2,8
Összesen	919	100,0

Forrás: saját számítás

9.2. táblázat: A pályakövetéses alminta régiók szerinti megoszlása, 2013, N=919

Régió	Elemzés	Százalék
Közép-Magyarország	113	12,3
Közép-Dunántúl	145	15,8
Nyugat-Dunántúl	132	14,4
Dél-Dunántúl	89	9,7
Dél-Alföld	182	19,8
Észak-Alföld	187	20,3
Észak-Magyarország	71	7,7
Összesen	919	100,0

Forrás: saját számítás

Az adatelemzés eredményei azt mutatják (lásd a 9.1. ábrát), hogy 2012 tavasza és a 2012/2013-as télen elvégzett második adatfelvétel között eltelt, mintegy 10-11 hónapos időszakban a megkérdezett fiatalok többsége (69%) dolgozott, 30%-uk továbbtanult, 28%-uk

elhelyezkedett első munkahelyén, 17%-uk munkanélkülivé vált, 16%-uk pedig munkahelyet váltott. A válaszadóknak csupán 1%-a (10 fő) kezdett vállalkozásba, és mindössze 3 főnek született gyermeke. A megkérdezettek közül 100 fő jelezte, hogy tanult és dolgozott is a vizsgált időszakban.

9.1. ábra: A 2012 tavasza óta bekövetkezett életesemények, százalék, 2013, N=892-910³²

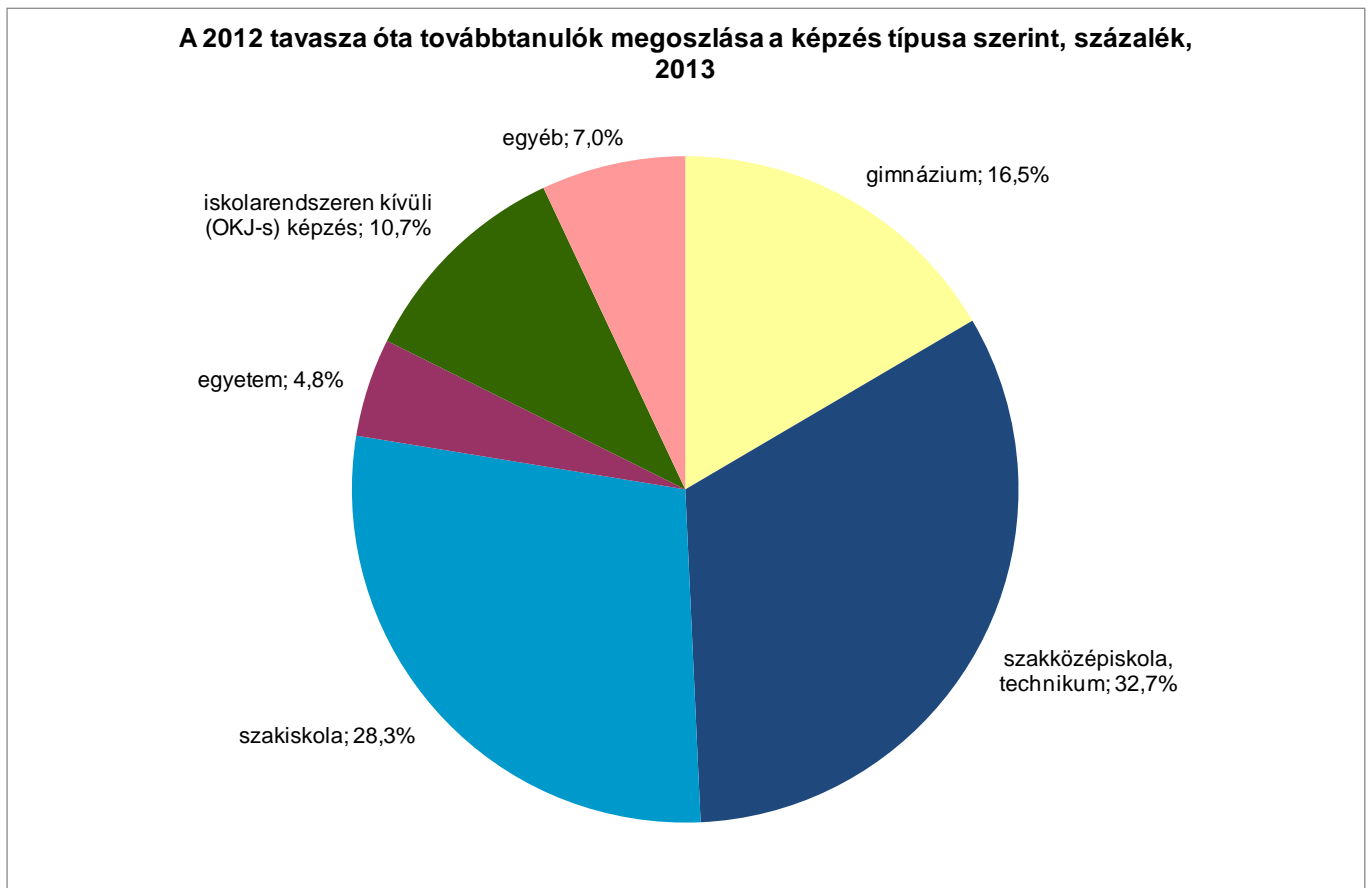
Megjegyzés: a válaszadó több válaszlehetőséget is adhatott, ezért a százalékos arányok összege meghaladja a 100 százalékot.

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

³² A megkérdezettek több válaszlehetőséget is megjelölhettek.
127 / 168

A vizsgált időszakban tanulmányokat folytató 273 főtől azt is megkérdeztük, milyen iskolatípusban tanult tovább. A legtöbben szakközépiskolában, technikumban (33%), illetve szakiskolában (28%) tanultak ebben az időszakban. A válaszadók 17%-a gimnáziumban folytatta tanulmányait, 11%-uk iskolarendszeren kívüli (OKJ-s) képzésben, 5%-uk egyetemen, 7%-uk pedig egyéb képzési típusban (pl. nyelvtanfolyam, esti gimnázium) (lásd a 9.2 ábrát). Érettségit ezen időszak alatt mindössze a továbbtanulók 8,5%-a (23 fő) szerzett, közülük 17-en szakközépiskolában, 6-an pedig gimnáziumban. Szakmát a továbbtanulók 40%-a (110 fő) tanult, közülük 37 fő a korábban szerzett szakmájában tanult tovább, 41 fő másik szakmát tanult, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint a korábban szerzett szakmája, 32 fő pedig teljesen eltérő szakmát tanult, ami korábbi szakmájától eltérő szakmacsoportba tartozik.

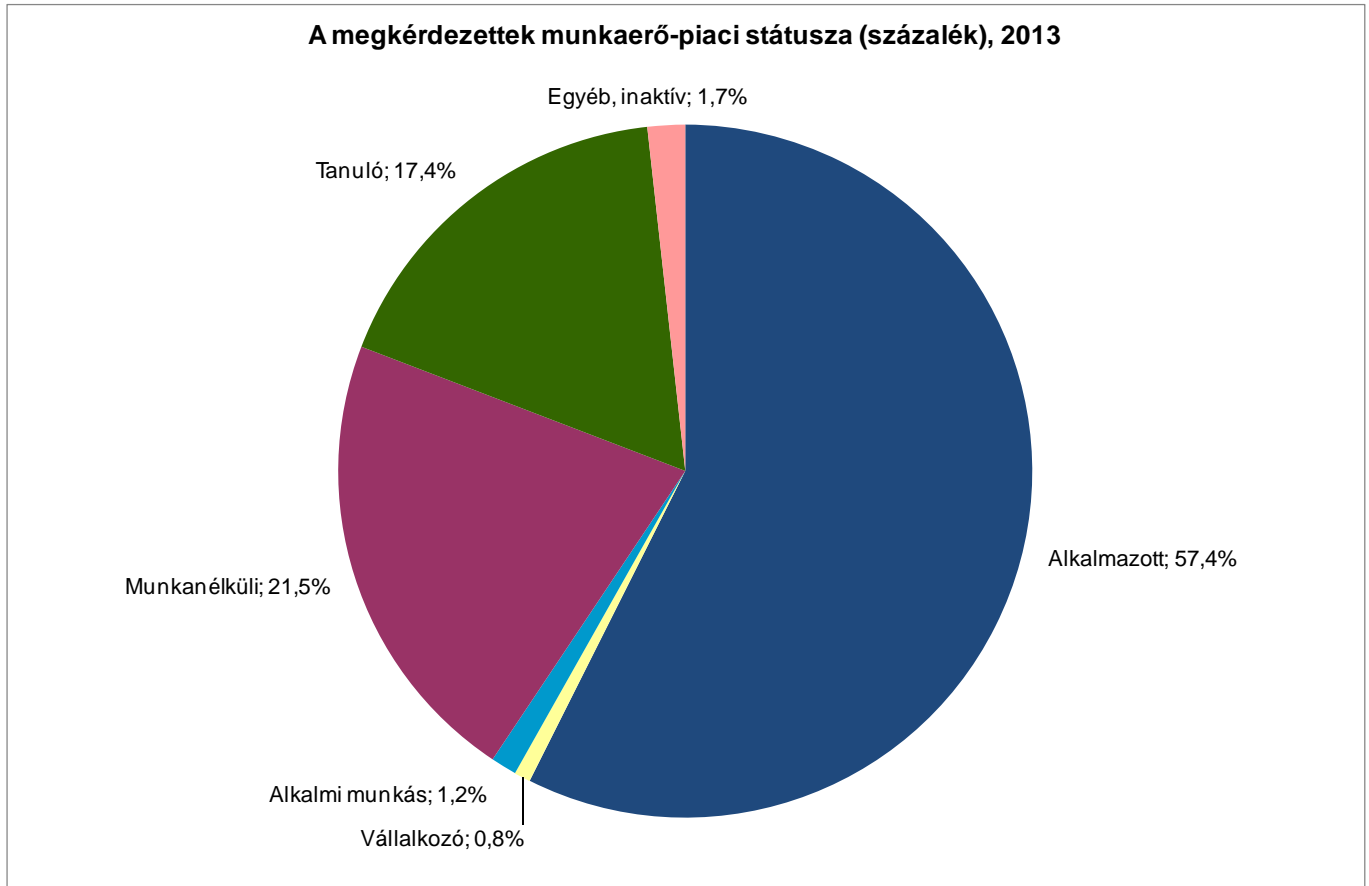
9.2. ábra: A 2012 tavasza óta továbbtanulók megoszlása a képzés típusa szerint, százalék, 2013, N=273

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

Az adatfelvétel eredményei szerint a megkérdezettek 57%-a alkalmazott volt a második adatfelvétel idején, 21,5%-uk munkanélküli, 17%-uk tanuló, 1,7%-uk inaktív, 1,2%-uk alkalmi munkás és kevesebb, mint 1%-uk vállalkozó (lásd a 9.3. ábrát).

9.3. ábra: A megkérdezettek munkaerő-piaci státusza (százalék), 2013, N=918

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

Az 527 alkalmazottként dolgozó megkérdezett 82%-át határozatlan idejű munkaszerződéssel alkalmazták a második kérdés időpontjában, 17%-ukat határozott idejű szerződéssel, 1,5%-ukat (8 fő) pedig megbízási szerződéssel.

A kutatásba bevont szakmákat tekintve megállapíthatjuk, hogy alkalmazottként a gépi forgácsoló, a hegesztő, az épületesztalos, a gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat-szerelő, valamint a villanszerelő szakmával rendelkező fiatalok helyezkedtek el a legnagyobb arányban a kérdés időpontjáig, legkisebb arányban pedig a bolti eladó, a karosszerialakatos és a burkoló szakmában végzettek. Munkanélküliségről leggyakrabban a vízvezeték- és vízkészülék-szerelő, az ács, állványozó és a burkoló végzettségűek számoltak be, legritkábban pedig a gépi forgácsolók, a villanszerelők és az autóelektronikai műszerészek. A továbbtanulás a bolti

eladó és a karosszérialakatos végzettségűekre volt a legjellemzőbb, a legkevésbé pedig a géplakatos, a hegesztő, a pék és az autószerelő szakmákban végzettekre.

Alkalmazottként dolgozókat a legnagyobb arányban az elektrotechnika-elektronika, a gépészet és az élelmiszeripar szakmacsoportokban, a legkisebb arányban pedig a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció területén találtunk. A munkanélküliség a szakképzettek körében leginkább az építészet szakmacsoportra, legkevésbé pedig az elektrotechnika-elektronika szakmacsoportra jellemző. Továbbtanulásról leggyakrabban a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció, legritkábban pedig a gépészet szakmacsoportban végzettek számoltak be.

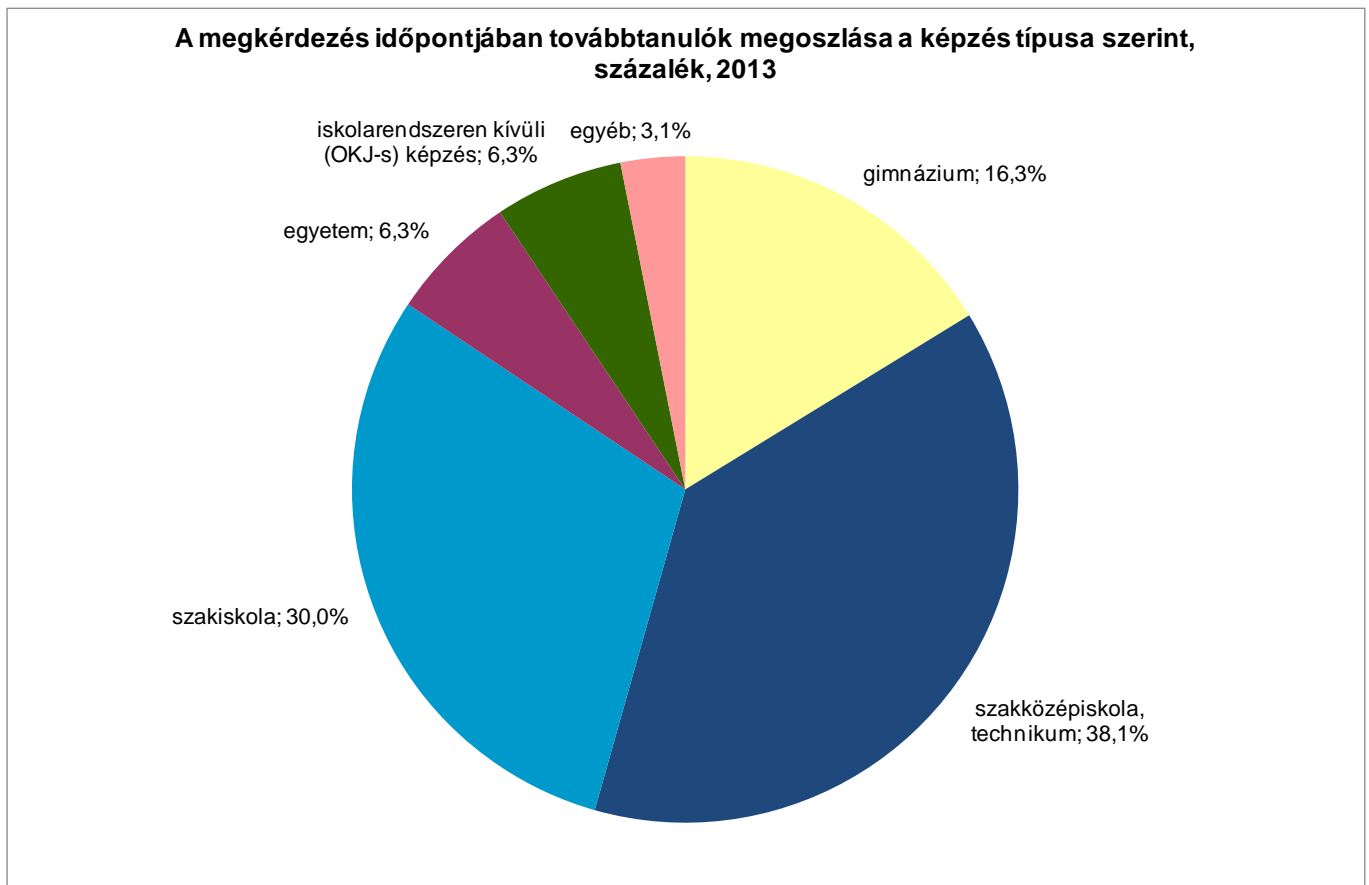
A régiók szerinti bontás azt mutatja, hogy alkalmazottként a legnagyobb arányban a nyugat-dunántúli fiatalok, legkisebb arányban pedig az észak-alföldiek helyezkedtek el a kérdés időpontjáig. Munkanélküliségről leginkább az Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon végzettek, legritkábban pedig a nyugat-dunántúliak számoltak be. A továbbtanulás a közép-magyarországiak és a közép-dunántúliak körében a leggyakoribb.

A megkérdezettek közel egynegyedének (24%, 218 fő) még egy munkahelye sem volt életében – 19 hónappal a szakmaszerzés után. A válaszadók 49%-ának egy munkahelye volt, 19%-uk számolt be két munkahelyről, 9%-uk pedig ennél több munkahelyen dolgozott már. A 2012 tavasza és 2013 eleje között eltelt, körülbelül 10-11 hónapos időszakban a foglalkoztatott státuszú válaszadók 75%-ának egy munkahelye volt, 22%-uknak kettő, 4%-uknak pedig ennél több.

Azon megkérdezetteknek, akik 2012 tavasza óta új munkahelyen helyezkedtek el, 19%-a számolt be arról, hogy korábban járt gyakorlati képzésre az adott céghez. Az átlagos nettó havibér 89 000 forint volt az első munkahelyen. A második munkahely esetében a megkérdezettek 11%-a járt a vállalathoz gyakorlati képzésre és átlagos nettó bérük 90 000 forint volt. A további munkahelyekre vonatkozó kérdésre nem adott kellő számú válaszadó érvényes választ.

A megkérdezés időpontjában éppen tanulmányokat folytató 160 megkérdezett 38%-a szakközépiskolában, vagy technikumban tanult (lásd a 9.4. ábrát). 30%-uk szakiskolában, 16%-uk gimnáziumban folytatta tanulmányait, 6%-uk iskolarendszeren kívüli (OKJ-s) képzésben, 6%-uk egyetemen, 3%-uk pedig egyéb képzési típust vett igénybe (pl. nyelvtanfolyam, esti gimnázium). A 160 fő 47%-a (75 fő) szakmát (is) tanult a kérdezés időpontjában. A 75 fő 23%-a (17 fő) korábban szerzett szakmájában tanult tovább, 55%-uk (41 fő) másik szakmát tanult, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit korábban szerzett, 22%-uk (16 fő) pedig olyan teljesen eltérő szakmát tanult, ami másik szakmacsoportba tartozik, mint az eredeti szakmája. (Egy fő nem válaszolt a kérdésre.)

9.4. ábra: A megkérdezés időpontjában továbbtanulók megoszlása a képzés típusa szerint, százalék, 2013, N=160

Forrás: KERESLET_TANULO_2013

A követéses adatfelvétel lehetőséget biztosít arra, hogy az egyének munkaerő-piaci helyzetében bekövetkezett változást, a különböző kategóriák közti mozgásokat is megfigyeljük (lásd a 9.3. táblázatot). A 2012 tavaszán alkalmazottként dolgozó megkérdezettek 78%-a 2013 elején is alkalmazott volt, 16%-uk munkanélkülivé vált, 4%-uk pedig tanulmányokba kezdett. A 2012 elején munkanélküli státuszúak 43%-a még mindig (vagy újra) munkanélküli volt 2013-ban, 43%-uk el tudott helyezkedni alkalmazottként, 3%-uk alkalmi munkás lett, 11%-uk pedig továbbtanult. A 2012-ben tanuló státuszú megkérdezettek 53%-a továbbra is tanuló maradt, 31%-ukból alkalmazott lett, 14%-uk pedig munkanélkülivé vált. Az adatokból az a következtetés vonható le, hogy a fiatal szakképzettek viszonylag jó eséllyel ki tudnak törni a munkanélküliségből, a megszerzett állást pedig döntő többségük meg tudja tartani. Emellett az is látható, hogy a szakiskola utáni továbbtanulás jó befektetésnek számít, mivel (1) a továbbtanulók körében nagyobb a későbbi elhelyezkedés esélye, mint a munkanélkülivé válásé és (2) a továbbtanulók kisebb eséllyel váltak munkanélkülivé, mint a bármely másik munkaerő-piaci státusz szerint képzett kategóriába tartozók.

9.3. táblázat: A megkérdezettek 2012 tavaszi és 2013 eleji munkaerő-piaci státusza

2012 tavaszi munkaerő-piaci státusz

2013 eleji munkaerő-piaci státusz	Alkalmazott		Vállalkozó		Alkalmi munkás		Munkanélküli		Tanuló		Egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli stb.)	
	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék	Eset- szám	Szá- zalék
Alkalmazott	353	78,3	1	(25,0)	6	(54,5)	93	42,5	69	31,4	3	(37,5)
Vállalkozó	1	(0,2)	2	(50,0)	0	(0,0)	1	(0,5)	1	(0,5)	2	(25,0)
Alkalmi munkás	3	(0,7)	0	(0,0)	1	(9,1)	6	(2,7)	1	(0,5)	0	(0,0)
Munkanélküli	74	16,4	1	(25,0)	4	(36,4)	95	43,4	30	13,6	2	(25,0)
Tanuló	19	(4,2)	0	(0,0)	0	(0,0)	23	10,5	117	53,2	0	(0,0)
Egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli stb.)	1	(0,2)	0	(0,0)	0	(0,0)	1	(0,5)	2	(0,9)	1	(12,5)
Összesen	451	100,0	4	100,0	11	100,0	219	100,0	220	100,0	8	100,0

Forrás: saját számítás

Az adatok azt mutatják, hogy a szakképzettek munkahelyváltási tervei sok esetben nem valósulnak meg, de az illet tervezők között nagyobb arányban találunk munkahelyet váltókat, mint azok között, akiknél ez nem volt tervbe véve. A 2012 tavaszán munkahelyváltást tervezők 25%-a végül valóban új állásban helyezkedett el a 2013-as év elejéig, a többi megkérdezett között pedig 16% ez az arány (lásd a 9.4. táblázatot). A 2013 elején alkalmazásban levők között 21% a következő fél évben munkahelyváltást tervezők aránya.

9.4. táblázat: Tervezett és megvalósult munkahelyváltás, 2012-2013

A 2012 tavaszát követő fél évben váltott-e munkahelyet?	2012 tavaszán tervezte-e, hogy a következő fél évben munkahelyet vált?					
	Igen		Nem		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Igen	23	24,7	53	16,3	76	18,1
Nem	70	75,3	273	83,7	343	81,9
Összesen	93	100,0	326	100,0	419	100,0

Forrás: saját számítás

A válaszadókat 2013 elején újra megkérdeztük arról, hogy milyen tényezőket tartanak szükségesnek a jövőbeni karrierjük szempontjából. A 9.5. táblázatban az első kérdezéskor és a második, 2013-as kérdezéskor adott válaszok átlagpontszámait láthatjuk. Az adatok azt mutatják, hogy a szakképzett fiatalok változatlanul a jobb idegennyelv-tudást és a szakmai továbbképzéseken való részvételt tartják a legfontosabbnak, de a pontátlagok minden szempont esetében csökkentek a két adatfelvételi időpont között, legnagyobb mértékben a fenti két tényező esetében. Ebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a hosszabb ideje a munkaerőpiacon levő fiatalok némileg veszítenek a tanulásra, továbbképzésre vonatkozó motiváltságukból, és kisebb jelentőséget tulajdonítanak ezeknek, mint a frissen végzett pályakezdők.

9.5. táblázat: A karrier szempontjából szükségesnek tartott tényezők, 2012-2013

	2012		2013	
	A válaszolók száma	Pontátlag	A válaszolók száma	Pontátlag
Jobb idegen nyelvtudás	901	3,35	914	3,28
Szakmai továbbképzéseken való részvétel	891	3,24	906	3,14
Jobb számítógépes tudás	901	2,84	911	2,82
Érettségi	659	2,87	777	2,82
Továbbtanulás felsőoktatási intézményben	853	2,03	871	2,00

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 4-ig osztályozhatták, a 4-es jelentette, hogy nagyon szükségesnek tartja, az 1-es pedig azt, hogy teljesen szükségtelennek tartja
 Forrás: saját számítás

Következtetések

A 2013-as kutatás több fontos tényre hívta fel a figyelmet a szakképzett pályakezdők szakmánkénti munkaerő-piaci helyzete és az azt meghatározó tényezők (iskolai előmenetel, területi és szakma-specifikus hatások) tekintetében. A várható munkaerő-piaci kínálat feltérképezésénél a korábbiaknak megfelelően figyelembe vettük a kérdezettek jövőbeni terveit, továbbtanulási szándékait, hogy érvényesebb adatokkal tudjuk segíteni az MFKB-k beiskolázási keretszámokra vonatkozó döntéseit.

Az adatelemzés eredményeiből 2013-ban éppúgy, mint az elmúlt négy évben azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az iskolai végzettség magas arányban „továbböröklődik” a családban: ha az apa szakképzett, akkor ez azt valószínűsíti, hogy a gyermek is szakképzettséget, vagy magasabb iskolai végzettséget szerez, és végül szakképzettként helyezkedik el a munkaerőpiacon. Emellett az is bebizonyosodott, hogy a családi háttér erősen befolyásolja a fiatalok iskolai előmenetelét és munkaerő-piaci pályafutásukat is, beleértve ebbe az elhelyezkedési esélyeket, az álláskeresés időtartamát, a továbbtanulásra vonatkozó ambíciókat és a munkanélkülivé válás kockázatát is. Emellett mind az öt adatfelvétel eredményei arra utalnak, hogy a későbbi elhelyezkedési esélyek, illetve a vállalkozás indítása, vagy a továbbtanulás ténye szorosan összefügg az általános iskolai és főként a szakiskolai tanulmányi eredményekkel. Jobb tanulmányi eredmények jobb későbbi munkaerő-piaci helyzettel járnak együtt. Tehát elmondható, hogy a családi háttér az iskolai eredményeken keresztül, közvetve gyakorol hatást a munkaerő-piaci érvényesülésre.

Az adatok tanúsága szerint a szakiskolát végzettek általában elégedettnek mondhatóak mind szakmájukkal, mind szakiskolai tanulmányaikkal, mind pedig gyakorlati képzőhelyükkel kapcsolatban. Az eredmények szerint utóbbival minden szempontból elégedettebbek azok a tanulók, akik vállalathoz (is) jártak gyakorlati képzésre, mint azok, akik csak az iskolai tanműhelybe jártak.

A szakmában elérhető jövedelemmel kapcsolatos vélemények 2009 és 2010 között megfigyelt javulása 2011-ben megtört, 2012-ben javulást mutattak az adatok, 2013-ban azonban újfent romlott a helyzet: 2012-höz képest kissé erősebben jelent meg az a vélemény, mely szerint a szaktudást nem fizetik meg kellőképpen.

A szakképzett pályakezdők munkaerő-piaci pozíciója kismértékben változott a tavalyi felvétel óta: a megkérdezettek között nőtt a foglalkoztatottak aránya, a munkanélkülieké pedig csökkent.³³ Az adatfelvételeinkből származó munkanélküliségi adatok azonban minden évben

³³ Ezt részben az magyarázhatja, hogy 2013-ban nem a 9 hónapja, hanem a 19 hónapja végzetteket kérdeztünk.

igen jelentősen meghaladják a teljes szakképzett népességre vonatkozó országos munkanélküliségi rátát, mely a munkaerőpiacra való belépés nehézségeire hívja fel a figyelmet. Az álláskeresés átlagos hossza 2013-ban tovább emelkedett.

A földrajzi mobilitást tekintve a szakképzett fiatalok viszonylag rugalmasak: mind az öt év adatai szerint a mintába került foglalkoztatottaknak körülbelül fele ingázik munkahelyére, emellett a válaszadók közel 70%-a elköltözne lakóhelyéről másik magyarországi városba egy jobb álláslehetőségért. Ez a helyzet arra hívja fel a figyelmet, hogy a tömegközlekedés fejlődésével, az úthálózat korszerűsödésével egyre inkább számításba kell venni a megyéken és a régiókon átnyúló kapcsolatokat a várható kereslet és kínálat becslésénél.

Az eredmények azt mutatják, hogy a továbbtanulási szándék továbbra is figyelmet érdemlő mértékben jelenik meg a szakképzett pályakezdők tervei között, és 2013-ban a szakközépiskola és a technikum volt körökben a legnépszerűbb továbbtanulási irány. 2009 és 2012 között a szakképzettek körében nőtt a további szakképzésben, szakirányú továbbképzésben való részvétel igénye, ezzel párhuzamosan a felsőfokú tanulmányok egyre kevésbé szerepeltek a tervek között. 2013-ra viszont jelentősen csökkent a szakiskolákban tanulni vágyók aránya, míg a felsőoktatásban való tanulás igénye növekedett, így idén ez a második legnépszerűbb továbbtanulási irány.

A kutatás fontos eredménye, hogy a szakképzett pályakezdők között 19 hónappal az iskola elvégzése után a saját szakmájukban nem dolgozók („kilépők”) aránya továbbra is magas (körülbelül kétharmados), és az utóbbi négy évben csak kevésbé mérséklődött. Ez arra hívja fel a figyelmet, hogy mivel a szakmát váltók munkahelyükön tanulnak bele új szakmájukba, a szakképzési rendszer fontos feladata az általános tanulási készség és a tudásmegújítási képesség fejlesztése.

Az először 2010-ben definiált különböző, finomabb megkülönböztetésre is lehetőséget adó kilépési mutatók azt jelzik, hogy 2013-ban a szakképzett fiatalok mintegy 73%-a valamilyen formában részét képezi a szakmájára vonatkozó munkakínálatnak, de csak 55%-uk használta – munka vagy további tanulmányok során – 2011-ben megszerzett szakmáját. Emellett a megkérdezettek 58%-ának esetében valószínűsíthető, hogy végzés után el tud helyezkedni saját szakmájában.

Az idén első ízben folytatott pályakövetéses vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy a fiatal szakképzettek viszonylag jó esélyekkel ki tudnak törni a munkanélküliségből. Emellett az is látható, hogy a szakiskola utáni továbbtanulás jó befektetésnek számít, mivel (1) a továbbtanulók körében nagyobb a későbbi elhelyezkedés esélye, mint a munkanélkülivé válásé

és (2) a továbbtanulók kisebb eséllyel váltak munkanélkülivé, mint a bármely másik munkaerőpiaci státusz szerint képzett kategóriába tartozók.

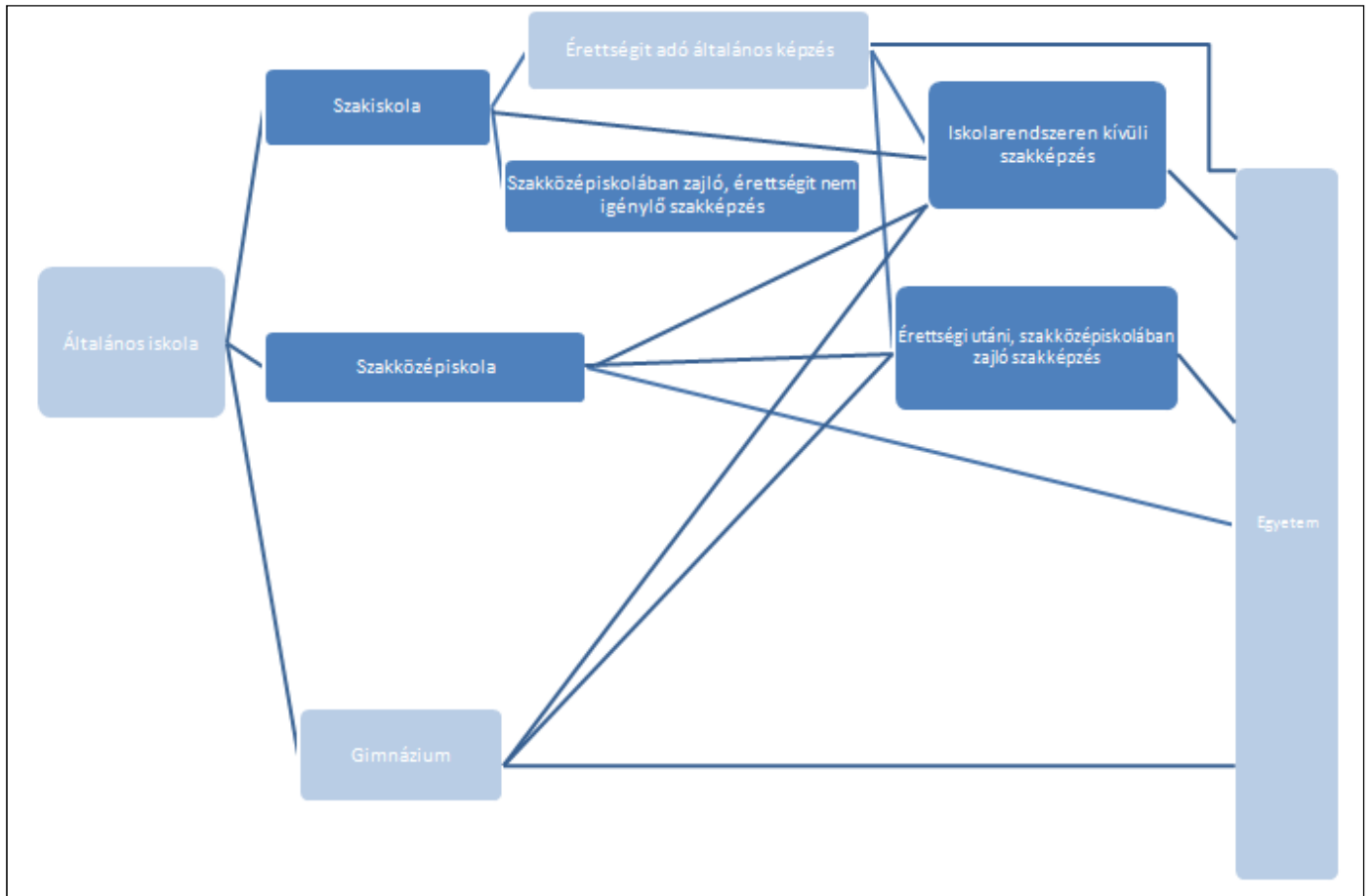
Ennek megfelelően a szakiskolai kibocsátás nem tekinthető közvetlenül tényleges munkaerőpiaci kínálatnak a továbbtanulás, az átképzés, a munkaerőpiacról történő – rövid, vagy hosszú távú – kilépés, valamint a szakmaváltás elterjedt gyakorlata miatt.

Azt tapasztaltuk, hogy a szakmaváltás, illetve a munkanélkülivé vagy inaktívvá válás jelentős mértékben függ a pályakezdő családi háttérétől és iskolai eredményeitől, emellett azt is fontos kiemelni, hogy az adatok szakmák, szakmacsoportok és megyék (régiók) szerint is jelentős eltérést mutatnak.

Ezért a kereslet és a kínálat összehasonlításán alapuló döntéshozatal továbbra sem hagyatkozhat kizárólag a szakiskolákban végzettek száma és a vállalatok által jelzett munkaerő-kereslet különbségeire. A megalapozott döntés szempontjából igen kívánatos lenne, ha figyelembe vennék a szakképzettek életpályájának sajátosságait is – melyeket leginkább további követéses vizsgálatok lennének képesek feltárni –, így egy differenciáltabb előrejelző rendszer kiépítése lehetővé tenné a várható kereslet és a kínálat pontosabb illesztését.

Függelék

F1. ábra: A szakképzés tipikus útjai (feltételezve, hogy a diák elvégzi a megkezdett képzést)

Megjegyzés: a halványabb színek a nem szakképzésbe tartozó képzéseket jelölik
 Forrás: KERESLET_TANULO_2013

F1. táblázat: A 2013-as kutatásba bevont szakmák listája

Sorszám	Szakképesítés megnevezése	OKJ-kód (2008)	Szakmacsoport megnevezése
1	Ács, állványozó	335820110000000	Építészet
2	Autóelektronikai műszerész	525250110000000	Közlekedés
3	Autószerelő	515250110000000	Közlekedés
4	Autótechnikus	515250100015401	Közlekedés
5	Bolti eladó	313410100000000	Kereskedelem- marketing, üzleti adminisztráció
6	Burkoló	335820310000000	Építészet
7	Bútorasztalos	335430110000000	Faipar
8	Cukrász	338110110000000	Vendéglátás- idegenforgalom
9	Elektronikai műszerész	335220510000000	Elektrotechnika- elektronika
10	Elektronikai technikus	545230100000000	Elektrotechnika- elektronika
11	Épületasztalos	315820810000000	Faipar
12	Épületgépészeti csőhálózat- és berendezés-szerelő	315820900000000	Gépészet
13	Férfiszabó	335420500103302	Könnyűipar
14	Festő, mázoló és tapétázó	335820410000000	Építészet
15	Gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat-szerelő	315820900103102	Gépészet
16	Gépgyártástechnológiai technikus	545210100000000	Gépészet
17	Gépi forgácsoló	315210910000000	Gépészet
18	Géplakatos	315211010000000	Gépészet
19	Hegesztő	315211110000000	Gépészet
20	Húsipari termékgyártó	315410110000000	Élelmiszeripar
21	Hűtő- és klímaberendezés-szerelő, karbantartó	335220200000000	Gépészet
22	Járműfényező	315250210000000	Közlekedés
23	Karosszérialakatos	315250500003104	Közlekedés
24	Kárpitos	335420410000000	Faipar
25	Kőműves	315821510000000	Építészet
26	Központifűtés- és csőhálózat-szerelő	315820900003103	Gépészet
27	Mechatronikai műszerész	525230300000000	Elektrotechnika- elektronika
28	Motorkerékpár-szerelő	335250100103302	Közlekedés
29	Női szabó	335420500103303	Könnyűipar
30	Pék	335410400000000	Élelmiszeripar
31	Pék-cukrász	335410510000000	Élelmiszeripar
32	Pincér	338110210000000	Vendéglátás- idegenforgalom
33	Szakács	338110310000000	Vendéglátás- idegenforgalom
34	Szerkezetlakatos	315212410000000	Gépészet
35	Szerszámkészítő	335210810000000	Gépészet
36	Tetőfedő	315821700000000	Építészet
37	Vendéglős	528110210000000	Vendéglátás- idegenforgalom
38	Villanyszerelő	335220410000000	Elektrotechnika- elektronika
39	Vízvezeték- és vízkészülék-szerelő	315820900103104	Gépészet

Forrás: Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

F2. táblázat: Vélemények a szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban (pontátlag), 2013

	A válaszolók száma	Pontátlag
A szakiskola korszerűtlen, elavult szakmai tudást ad	1819	2,12
A szakiskolában tanult szakma önmagában nem elegendő, szükség van mellette egy második szakmára is	1764	3,37
A szakiskola megfelelően felkészít az életre	1827	3,64
A szakiskola olyan tudást ad, ami hasznos a munkahelyén	1801	3,86
A képzőhelyen rendelkezésre állnak a képzéshez szükséges eszközök (gépek, anyagok)	1835	3,99
A szakiskolai tanárok lelkiismeretesen tanítottak	1839	4,08
A szakiskolai tanároktól sokat tanult	1838	4,09

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással
Forrás: saját számítás

F3. táblázat: Vélemények a gyakorlati képzőhelyről (pontátlag), 2013

	A válaszolók száma	Pontátlag
A gyakorlati képzőhelyen korszerű gépekkel és berendezésekkel dolgoztak	1845	4,19
A gyakorlati képzőhelyen megtanultakat ma is jól tudja használni	1821	4,22
A gyakorlati képzőhelyen nagyon sokat tanult a szakmáról	1845	4,27
A gyakorlati képzőhelyen remek szakemberek dolgoztak	1845	4,33

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással
Forrás: saját számítás

F4. táblázat: Vélemények a szakmáról (pontátlag), 2013

	A válaszolók száma	Pontátlag
A szakmája miatt az emberek lenéznek	1664	1,36
A szakmájából nagyon nehezen lehet megélni	1537	2,96
A szakmájával kiemelkedően jól lehet keresni	1595	2,97
A szakmája miatt az emberek felnéznek Önre	1460	3,00
Más szakmákhoz viszonyítva alacsony a jövedelme	1381	3,03
Nem fizetik meg kellőképpen a szaktudását	1532	3,27
A szakmája miatt sosem kellett szégyenkeznie	1655	3,76
A szülei büszkék Önre, amiért ezt a szakmát választotta	1729	4,19

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással
Forrás: saját számítás

F5. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2010

Szakmacsoport megnevezése	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők száma (fő)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők száma (fő)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők száma (fő)
Elektrotechnika-elektronika	24,1	19	47,2	75	46,4	52
Élelmiszeripar	17,1	14	38,8	52	37,0	40
Építészet	28,5	83	49,6	238	48,4	195
Faipar	35,5	50	55,1	156	55,0	111
Gépészet	27,8	49	53,8	175	49,2	123
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	36,9	52	53,0	238	61,3	141
Közlekedés	56,7	118	58,4	302	69,6	206
Vegyipar	(77,8)	(7)	(83,3)	(10)	(81,8)	(9)
Vendéglátás-idegenforgalom	10,0	27	29,5	119	21,4	66
Összesen		419		1365		943

Forrás: saját számítás

F6. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2011

Szakmacsoport megnevezése	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők száma (fő)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők száma (fő)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők száma (fő)
Elektrotechnika-elektronika	15,2	17	41,7	78	31,7	44
Élelmiszeripar	25,3	19	57,1	80	48,1	52
Építészet	29,9	90	53,5	250	45,2	174
Faipar	45,5	50	73,0	170	62,5	100
Gépészet	16,2	44	41,9	177	30,9	102
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	28,0	37	73,7	306	61,4	151
Közlekedés	41,7	113	50,1	288	55,7	199
Vendéglátás-idegenforgalom	11,3	33	34,8	139	24,8	85
Összesen	25,8	403	52,4	1488	43,9	907

Forrás: saját számítás

F7. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2012

Szakmacsoport megnevezése	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők száma (fő)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők száma (fő)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők száma (fő)
Elektrotechnika-elektronika	16,7	14	43,7	59	31,4	32
Élelmiszeripar	25,3	23	52,6	81	48,5	64
Építészet	28,5	55	56,2	178	49,8	137
Faipar	38,4	33	61,5	91	56,2	68
Gépészet	17,9	61	41,8	213	33,6	142
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	34,1	15	69,5	73	61,3	46
Közlekedés	33,6	48	53,7	188	57,6	129
Vendéglátás-idegenforgalom	(13,8)	9	44,8	47	35,6	31
Összesen	24,6	258	51,0	930	45,1	649

Forrás: saját számítás

F8. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint, 2010

Régió	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők száma (fő)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők száma (fő)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők száma (fő)
Közép-Magyarország	27,4	68	50,8	218	47,1	160
Közép-Dunántúl	27,6	50	47,0	155	45,2	108
Nyugat-Dunántúl	34,2	82	45,9	189	46,1	135
Dél-Dunántúl	36,7	69	56,5	210	53,0	134
Dél-Alföld	28,5	73	44,6	207	46,8	161
Észak-Alföld	25,5	50	49,7	215	48,0	135
Észak-Magyarország	29,7	30	52,9	183	62,2	117
Összesen		422		1377		950

Forrás: saját számítás

F9. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint, 2011

Régió	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők száma (fő)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők száma (fő)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők száma (fő)
Közép-Magyarország	22,0	56	44,8	172	38,4	124
Közép-Dunántúl	28,6	65	48,4	168	40,0	108
Nyugat-Dunántúl	29,1	76	45,2	179	36,2	105
Dél-Dunántúl	25,8	58	50,4	201	42,0	121
Dél-Alföld	21,7	53	56,7	287	45,4	159
Észak-Alföld	26,8	52	60,8	278	54,0	167
Észak-Magyarország	27,2	43	52,9	203	51,7	123
Összesen		403		1488		907

Forrás: saját számítás

F10. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint, 2012

Régió	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők száma (fő)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők száma (fő)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők száma (fő)
Közép-Magyarország	18,6	30	46,5	126	41,0	91
Közép-Dunántúl	24,8	37	49,6	132	42,6	83
Nyugat-Dunántúl	23,9	43	39,9	99	34,4	72
Dél-Dunántúl	25,7	27	52,8	102	46,6	68
Dél-Alföld	26,1	46	52,6	160	46,1	111
Észak-Alföld	24,5	40	54,1	166	48,5	116
Észak-Magyarország	31,0	35	61,7	145	58,1	108
Összesen		258		930		649

Forrás: saját számítás

F11. táblázat: A vizsgált esetek szakmák és szakmacsoportok szerinti bontása, 2013

Szakma megnevezése	Elektrotechnika- elektronika	Élelmiszeripar	Építéset	Faipar	Gépészet	Kereskedelem- marketing, üzleti adminisztráció	Közlekedés	Vendéglátás- idegenforgalom	Könyvüipar	Összesen
Ács, állványozó	0	0	33	0	0	0	0	0	0	33
Autóelektronikai műszerész	0	0	0	0	0	0	53	0	0	53
Autószerelő	0	0	0	0	0	0	135	0	0	135
Autótechnikus	0	0	0	0	0	0	66	0	0	66
Bolti eladó	0	0	0	0	0	152	0	0	0	152
Burkoló	0	0	12	0	0	0	0	0	0	12
Bútorasztalos	0	0	0	98	0	0	0	0	0	98
Cukrász	0	0	0	0	0	0	0	88	0	88
Elektronikai műszerész	11	0	0	0	0	0	0	0	0	11
Elektronikai technikus	5	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Épületasztalos	0	0	0	14	0	0	0	0	0	14
Épületgépészeti csőhálózat- és berendezés-szerelő	0	0	0	0	6	0	0	0	0	6
Festő, mázoló és tapétázó	0	0	67	0	0	0	0	0	0	67
Gázfogyasztóberend- ezés- és csőhálózat- szerelő	0	0	0	0	15	0	0	0	0	15
Gépgyártástechnoló- giai technikus	0	0	0	0	16	0	0	0	0	16
Gépi forgácsoló	0	0	0	0	88	0	0	0	0	88
Géplakatos	0	0	0	0	16	0	0	0	0	16
Hegesztő	0	0	0	0	71	0	0	0	0	71
Húsipari termékgyártó	0	17	0	0	0	0	0	0	0	17
Hűtő- és klímaberendezés- szerelő, karbantartó	0	0	0	0	8	0	0	0	0	8
Járműfényező	0	0	0	0	0	0	38	0	0	38
Karosszérialakatos	0	0	0	0	0	0	140	0	0	140
Kárpitós	0	0	0	9	0	0	0	0	0	9
Kőműves	0	0	121	0	0	0	0	0	0	121
Központifűtés- és csőhálózat-szerelő	0	0	0	0	50	0	0	0	0	50
Mechatronikai műszerész	21	0	0	0	0	0	0	0	0	21
Motorkerékpár- szerelő	0	0	0	0	0	0	7	0	0	7
Női szabó	0	0	0	0	0	0	0	0	15	15
Pék	0	28	0	0	0	0	0	0	0	28
Pék-cukrász	0	18	0	0	0	0	0	0	0	18
Pincér	0	0	0	0	0	0	0	171	0	171
Szakács	0	0	0	0	0	0	0	121	0	121
Szerkezetlakatos	0	0	0	0	27	0	0	0	0	27
Szerszámkészítő	0	0	0	0	6	0	0	0	0	6

Vendéglős	0	0	0	0	0	0	0	26	0	26
Villanyszerelő	48	0	0	0	0	0	0	0	0	48
Vízvezeték- és vízkészülék-szerelő	0	0	0	0	33	0	0	0	0	33
Összesen	85	63	233	121	336	152	439	406	15	1850

Forrás: saját számítás

F12. táblázat: A szakmacsoportok összetétele – a vizsgált szakmák szakmacsoportonkénti száma, 2013

Szakmacsoport megnevezése	A vizsgált szakmák száma
Elektrotechnika-elektronika	4
Élelmiszeripar	3
Építészet	4
Faipar	3
Gépészet	11
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	1
Közlekedés	6
Vendéglátás-idegenforgalom	4
Könnyűipar	1
Összesen	37

Forrás: saját számítás

Melléklet 1.: az adatfelvétel „A” kérdőíve

ISZIR AZONOSÍTÓ

MEGYE KÓDJA:

CÍMLISTÁN SZEREPLŐ SORSZÁM

PÁLYAKEZDŐ SZAKMUNKÁSOK A MUNKAERŐPIACON

„A” KÉRDŐÍV

A kérdőívvel olyan személyt kell megkérdezni, aki a **2010/11-es** tanévben szakiskolában szakmát szerzett és 2012 tavaszán részt vett a Szakiskola tanulói kutatásban

SZAKISKOLA_2013

A válaszadás önkéntes!

Település neve: Budapesten

*Kijelentem, hogy a kérdés szabályainak megfelelően jártam el.
Az általam kezelt és felvett adatokat bizalmasan kezelem, azokat csak a
kutatásban illetékes személynek adom át,*

Kérdező aláírása:

[Kérdező neve]*

kérdező azonosítója

KÉRDEZÉS KEZDETE:

201..... hó nap óra perctől

1. Melyik évben született Ön?

19-ben
 X –

2. A KÉRDEZETT NEME: 1 – FÉRFI 2 – NŐ

3. Melyik településen lakik Ön jelenleg?

ÍRJA LE, UTÁNA KÓDOLJA IS!

1 – Budapesten 2 – más városban 3 – községben

4. Legutóbb 2012 tavaszán kerestük meg kérdőívünkkel, melyben az általános iskolai, szakiskolai és munkahelyi tapasztalatairól kérdeztük. Az azóta eltelt körülbelül fél évre gondolva az alábbiak közül mi igaz Önre?

TÖBB VÁLASZ LEHET!

	igaz	nem igaz	
a. Tanult	1	2	X
b. Dolgozott	1	2	X
c. Elhelyezkedett első munkahelyén	1	2	X
d. Munkahelyet váltott	1	2	X
e. Elveszítette a munkáját	1	2	X
f. Vállalkozóvá vált	1	2	X
g. Gyermeke született	1	2	X

5-8. HA TANULT (4. kérdés 'a' kód)

5. Hol tanult 2012 tavasza óta?

1 – Gimnáziumban,
 2 – szakközépiskolában, technikumban,
 3 – szakiskolában, vagy
 4 – egyetemen?
 5 – iskolarendszeren kívüli (OKJ-s) képzés
 6 – egyéb képzés, éspedig:
 X –

6. Szerzett-e érettségét 2012 tavasza óta?

1 – Igen, szakközépiskolában,
 2 – Igen, gimnáziumban
 3 – Nem
 9 – NEM TUDJA

7. Tanult-e szakmát 2012 tavasza óta?

1 – Igen

2 – nem → 9 - RE

9 – NEM TUDJA

8. Milyen szakmát tanult 2012 tavasza óta?

1 – Korábban szerzett szakmájában tanult tovább

2 – másik szakmát tanult, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit korábban szerzett

3 – másik szakmát tanult, ami másik szakmacsoportba tartozik, mint amit korábban szerzett

9 – NEM TUDJA

MINDENKITŐL!

9. Ön jelenleg...

1 – alkalmazott,

2 – vállalkozó,

3 – alkalmi munkás,

4 – munkanélküli, vagy

5 – tanuló?

6 – egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli stb.)

9 – NEM TUDJA

HA ALKALMAZOTT (9. kérdés 1-es kód)

10. Milyen munkaszerződése van Önnek?

1 – Határozatlan idejű,

2 – határozott idejű, vagy

3 – megbízási szerződéssel foglalkoztatják?

9 – NEM TUDJA

HA MUNKANÉLKÜLI (9. kérdés 4-es kód)

11. Keres Ön jelenleg munkát?

1 – Igen

2 – nem

9 – NEM TUDJA

12-13. HA TANULÓ (9. kérdés 5-ös kód)

12. Hol tanul jelenleg?

1 – Gimnáziumban,

2 – szakközépiskolában, technikumban,

3 – szakiskolában, vagy

4 – egyetemen?

5 – iskolarendszeren kívüli (OKJ-s) képzés

6 – egyéb képzés, éspedig:

X –

13. Tanul-e szakmát jelenleg?

1 – Igen

2 – nem → 15 - RE

9 – NEM TUDJA

14. Milyen szakmát tanul jelenleg?

1 – Korábban szerzett szakmájában tanul tovább

2 – másik szakmát tanul, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit korábban szerzett

3 – másik szakmát tanul, ami másik szakmacsoportba tartozik, mint amit korábban szerzett

9 – NEM TUDJA

MINDENKITŐL!

15. Összesen hány munkahelye volt eddig? A gyakorlati képzés ideje alatt végzett munkát ne számítsa bele!

..... munkahelye

0 – még nem dolgozott → 32 - RE

9 – NEM TUDJA

16. És hány munkahelye volt 2012 tavasza óta?

..... munkahelye

0 – 2012 tavasza óta nem dolgozott → 32 - RE

1 – ugyanott dolgozik, mint 2012 tavaszán → 20 - RA

9 – NEM TUDJA

17. Kérem, válaszoljon meg néhány kérdést azokkal a munkahelyeivel kapcsolatban, amelyeken 2012 tavasza óta dolgozott!

	Járt ehhez a céghez gyakorlati képzésre?		Munkába állás ideje (év, hónap) DÁTUM	Abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett?	Mennyi (volt) a havi nettó bére? Ha órabéres havi 180 órával számoljon!	Hány órás (volt) a munkaidő?	Meddig dolgozott ezen a munkahelyen? DÁTUM
	igen	nem					
a.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – egy másik szakmában dolgozott, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit tavaly szerzett 3 – egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 4 – teljesen eltérő szakmában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
b.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – egy másik szakmában dolgozott, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit tavaly szerzett 3 – egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 4 – teljesen eltérő szakmában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
c.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – egy másik szakmában dolgozott, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit tavaly szerzett 3 – egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 4 – teljesen eltérő szakmában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
d.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – egy másik szakmában dolgozott, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit tavaly szerzett 3 – egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 4 – teljesen eltérő szakmában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
e.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – egy másik szakmában dolgozott, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit tavaly szerzett 3 – egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 4 – teljesen eltérő szakmában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
f.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – egy másik szakmában dolgozott, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit tavaly szerzett 3 – egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 4 – teljesen eltérő szakmában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA

18 - 31. HA JELENLEG DOLGOZIK (9. kérdés 1-3-as kód)

18. Hogyan találta jelenlegi munkáját?

TÖBB VÁLASZ LEHET!

- 1 – családtagok, ismerősök segítségével
- 2 – tanulószerveződés alapján
- 3 – újsághirdetés útján
- 4 – internetes állásközvetítő útján
- 5 – munkaügyi központ/kirendeltség segítségével
- 6 – egyéb módon, éspedig:
- 9 – NEM TUDJA

19. Mielőtt elhelyezkedett a jelenlegi munkahelyén, mennyi ideig keresett állást?

- hónapig
- 88 – kevesebb mint 1 hónapig
 - 99 – NEM TUDJA

20. Szeretnénk megtudni, hogy mennyire elégedett a jelenlegi munkahelyével. Iskolai osztályzatokkal válaszoljon. Az 5-ös jelentse azt, hogy nagyon elégedett, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem elégedett vele. (Természetesen a közbülső osztályzatokat is használhatja.)

Tehát mennyire elégedett ...

	←————→					NT	
	nagyon elégedett				egyáltalán nem		
a. a jelenlegi munkakörével?	5	4	3	2	1	9	X
b. a munkaidővel, műszakbeosztással: azzal, hogy mikor és hány órát kell dolgoznia?	5	4	3	2	1	9	X
c. a munkavégzés körülményeivel, a berendezések, gépek stb. állapotával?	5	4	3	2	1	9	X
d. a munkatársaival?	5	4	3	2	1	9	X
e. a fizetésével?	5	4	3	2	1	9	X
f. a továbblépési lehetőségekkel?	5	4	3	2	1	9	X

21. Munkavégzésében mennyire veszi hasznát annak, amit a szakiskolában tanult?

- 1 – Egyáltalán nem,
- 2 – csak a kisebb részének,
- 3 – kb. a felének,
- 4 – a nagyobb részének hasznát veszi, vagy
- 5 – szinte mindennek hasznát veszi, amit a szakiskolában tanult?
- 9 – NEM TUDJA

22. Mi az, amit itt a munkahelyén kellett megtanulnia ahhoz, hogy jól elláthassa a feladatát?

0 – Semmit, mindent tudott már

TÖBB VÁLASZ LEHET!		említi	nem említi	
h.	Konkrét feladatokat, feladatcsoportot	1	2	X
i.	Helyi szokásokat, adott munkahelyhez kapcsolódó ismereteket	1	2	X
j.	A rutint, a gyakorlatot kellett megszereznie	1	2	X
k.	Általános tulajdonságot, fejleszthető készséget (pl. önállóság, precizitás)	1	2	X
l.	Nem a tanult szakmájában dolgozik, mindent a munkahelyen tanult meg	1	2	X
m.	Egyéb dolgot említ, és pedig:			X

23. Ön ugyanazon a településen dolgozik, ahol lakik is?

1 – igen → 2 – nem

24. Általában mennyi ideig tart, amíg a lakóhelyéről a munkahelyére ér?

A bejárás órát és percet vesz igénybe

9 – NEM TUDJA 99 – NEM TUDJA

25. Kb. hány kilométerre lakik a munkahelyétől?

..... kilométerre

999 – NEM TUDJA

26. Hogyan jár be a munkahelyére?

01 – saját autóval

02 – családtagja, munkatársa viszi be autóval

03 – helyi tömegközlekedési eszközzel

04 – távolsági busszal

05 – vonattal

TÖBB VÁLASZ LEHET!

06 – kerékpárral

07 – motorral

08 – gyalog

09 – egyéb eszközzel

MINDENKITŐL, AKI DOLGOZIK!

27. Tervezi-e, hogy a következő fél évben munkahelyet vált?

1 – igen 2 – nem → ← 9 – NEM TUDJA

28. Miért szeretne munkahelyet váltani?

9 – NEM TUDJA

29. Elhelyezkedne-e a mostani bérénel valamivel alacsonyabb összegért is?

- 1 – Igen,
2 – nem, legalább ugyanennyit szeretne kapni,
3 – a jelenleginél többet szeretne kapni. → **29.a. Hány ezer forinttal szeretne többet kézhez kapni?**
9 – NEM TUDJA

.....ezer Ft-tal
99 – NEM TUDJA X – NEM VÁLASZOL

30. Milyen állást keres?... **TÖBB VÁLASZ LEHET!**

- 1 – Olyat, ahol abban a szakmában dolgozhat, amit a 2010/2011-es tanévben szerzett,
2 – olyat, ahol ugyanabba a szakmacsoportba tartozó másik szakmában dolgozhat,
3 – olyat, ahol egy régebben szerzett szakmájában dolgozhat, vagy
4 – olyat, ahol teljesen eltérő szakmában dolgozhat?
9 – NEM TUDJA

31. HA NEM ABBAN A SZAKMÁBAN DOLGOZNA, AMIT A 2010/2011-ES TANÉVBEN SZERZETT (előző kérdés 2-4-es kód)

Milyen szakmára gondol?

ÍRJA LE! TÖBB VÁLASZ LEHET

9 – NEM TUDJA

MINDENKITŐL!

32. Milyen feltételekkel lenne hajlandó egy távoli, magyarországi városba költözni akkor, ha ott jobb álláslehetőséghez jutna, mint lakóhelye környékén?

**ÍRJA LE, UTÁNA KÓDOLJA!
TÖBB VÁLASZ LEHET!**

- 0 – nem költözne semmilyen feltétellel
1 – ha a munkaadó biztosítana szállást
2 – ha rokonoknál, ismerősöknél tudna lakni
3 – ha magasabb lenne a fizetése → **32.a. Hány ezer forinttal szeretne többet kézhez kapni?**
4 – egyéb válasz
9 – NEM TUDJA

.....ezer Ft-tal
99 – NEM TUDJA X – NEM VÁLASZOL

33. A saját pályája, karrierje szempontjából nagyon szükségesnek tartja, inkább szükségesnek, inkább szükségtelennek, vagy teljesen szükségtelennek tartja azt, ...

	nagyon szükséges	inkább szükséges	inkább szükségtelen	teljesen szükségtelen	NEM TUDJA
a. hogy szakmai továbbképzéseken vegyen részt?	4	3	2	1	9
b. hogy jobban beszéljen idegen nyelveken?	4	3	2	1	9
c. hogy jobban értsen a számítógéphez?	4	3	2	1	9
d. HA NINCS ÉRETTSÉGIJE: hogy leérettségizen?	4	3	2	1	9
e. hogy felsőoktatási intézményben tanuljon?	4	3	2	1	9

34. Köszönjük válaszait! Van kifogása az ellen, hogy egy év múlva ismét megkeressük Önt kérdőívünkkel?

1 – van, jövőre nem kíván válaszolni

2 – nincs —————> Kérem, adja meg elérhetőségeit, hogy jövőre ismét megkereshessük önt!

a. Neve:

b. Cím e

--	--	--	--

irányítószám település neve utca, tér stb. házszám

c. Telefonszáma: d. E-mail címe:

Köszönjük, hogy válaszaival segítette munkánkat!

KÉRDEZÉS VÉGE: óra perc

Melléklet 2.: az adatfelvétel „C” kérdőíve

ISZIIR AZONOSÍTÓ

MEGYE KÓDJA:

PÁLYAKEZDŐ SZAKMUNKÁSOK A MUNKAERŐPIACON

„C” KÉRDŐÍV

A kérdőívvel olyan személyt kell megkérdezni, aki a **2010/11-es** tanévben szakiskolában szakmát szerzett és 2012 tavaszán nem vett részt a Szakiskola tanulói kutatásban

SZAKISKOLA_2013

A válaszadás önkéntes!

Település neve: Budapestten kerület:

*Kijelentem, hogy a kérdezés szabályainak megfelelően jártam el.
Az általam kezelt és felvett adatokat bizalmasan kezelem, azokat
csak a kutatásban illetékes személynek adom át,*

Kérdező aláírása:
[Kérdező neve]* kérdező azonosítója

KÉRDEZÉS KEZDETE:

201.... hó nap óra perctől

1. Melyik évben született Ön?

19-ben
X –

2. A KÉRDEZETT NEME: 1 – FÉRFI 2 – NŐ

3. Melyik településen lakik Ön jelenleg?

ÍRJA LE, UTÁNA KÓDOLJA IS!

1 – Budapesten 2 – más városban 3 – községben

4. Szülei ugyanezen a településen élnek? (Ha szülei külön élnek, akkor annak a szülőnek a lakóhelye számít, akivel a legtovább élt együtt!)

1 – igen → 2 – nem 9 – NT

5. Melyik településen laknak a szülei? (Ha szülei külön élnek, akkor annak a szülőnek a lakóhelyét mondja meg, akivel a legtovább élt együtt!)

ÍRJA LE, UTÁNA KÓDOLJA IS!

0 – nem ismeri a szüleit vagy nem tudja, hogy hol élnek 3 – községben
1 – Budapesten 4 – külföldön
2 – más városban X –

6. Apjának (gondviselőjének) mi a legmagasabb iskolai végzettsége?

1 – 8 általánosnál kevesebb
2 – 8 általános
3 – szakmunkásképző
4 – szakközépiskola, technikum
5 – gimnázium
6 – főiskola vagy egyetem
9 – NEM TUDJA

7. Apjának (gondviselőjének) jelenleg van-e foglalkozása, és ha igen, milyen foglalkozása van?

dolgozik:

1 – **önálló vagy vállalkozó**, saját vállalkozásában alkalmazott

alkalmazottként dolgozik:

2 – vezető beosztásban
3 – beosztott értelmiségi
4 – irodai alkalmazott (nem fizikai munkát végez)
5 – szakmunkás
6 – segéd/betanított munkás

7 – **alkalmi munkákat végez, nincs állandó munkahelye**

nem dolgozik:

8 – munkanélküli
9 – más okból nem dolgozik (pl. nyugdíjas)
10 – egyéb:

11 – **már nem él**

99 – NEM TUDJA

8. Van-e valamilyen szakképesítése az apjának (gondviselőjének)?

1 – van 2 – nincs 9 – NEM TUDJA

↳ **8.a.** Milyen szakképesítése van? A szakma megnevezése:

99 – NEM TUDJA

9. Milyen tanulmányi átlaggal fejezte be Ön az általános iskolát?

..... ,
egész tízed
9 – NEM TUDJA 9 – NEM TUDJA

10. Milyen képzési típusra jelentkezett az általános iskola befejezésekor első, második és harmadik helyen?

	Képzési típus KARIKÁZZA BE A MEGFELELŐ SZÁMOT!
1. helyen	1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnázium
2. helyen	1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnázium
3. helyen	1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnázium

11. Hányadik helyre vették fel?

1 – első helyre 2 – második helyre 3 – harmadik helyre

12. Sorolja fel, azokat a középiskolákat ahova az általános iskola befejezésétől kezdve a szakiskola 2011-es elvégzéséig járt! Kezdjük a legelsővel!

MIUTÁN VÁLASZOLT: Járt másik középiskolába is, vagy tanult ugyanitt másik szakmát is?

Milyen típusú iskola volt ez?	Hány évfolyamot végzett el itt sikeresen?	Milyen szakmát tanult itt, illetve milyen szakirányra járt? ÍRJA BE!	Milyen végzettséget szerzett?	Melyik évben szerezte?
1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnáziumévfolyamot 0 – egyet sem	0 – nem tanult szakmát	1 – szakmunkás bizonyítványt 2 – érettségi bizonyítványt 3 – mindkettőt 4 – egyiket sem: abbahagyta a képzéstévben
1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnáziumévfolyamot 0 – egyet sem	0 – nem tanult szakmát	1 – szakmunkás bizonyítványt 2 – érettségi bizonyítványt 3 – mindkettőt 4 – egyiket sem: abbahagyta a képzéstévben
1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnáziumévfolyamot 0 – egyet sem	0 – nem tanult szakmát	1 – szakmunkás bizonyítványt 2 – érettségi bizonyítványt 3 – mindkettőt 4 – egyiket sem: abbahagyta a képzéstévben

13. Milyen tanulmányi átlaggal zárta az utolsó szakiskolai évét (2010/11-es tanév)?

..... ,
egész tized
9 – NEM TUDJA 9 – NEM TUDJA

A továbbiakban ezzel a képzéssel kapcsolatban kérdezem, amit 2011-ben fejezett be.

14. Próbálkozott-e a szakiskolából gimnáziumba vagy szakközépiskolába, illetve technikumba átkerülni?

1 – igen 2 – nem

15. Ön olyan szakmát tanult itt, amivel később is szívesen foglalkozna?

1 – igen 2 – nem

↳ **15.a.** Melyik az a szakma, amivel később szívesebben foglalkozna?

A szakma neve:

9 – NEM TUDJA

16. Ha újból szakmát és iskolát **kellene választania, hogyan döntene?**

- 1 – Ugyanezt a szakmát és iskolát választaná,
- 2 – ezt a szakmát, de más iskolát választana,
- 3 – más szakmát, de ezt az iskolát választaná,
- 4 – más szakmát és más iskolát választana, vagy
- 5 – nem tudja hogyan döntene?

17. **HA VAN ÉRETTSÉGIJE (12. kérdés)**

Érettségi után felvételizett-e egyetemre, főiskolára vagy technikumba?

- 1 – Igen, és fel is vették,
- 2 – igen, de nem vették fel vagy
- 3 – nem felvételizett?

MINDENKITŐL!

18. Szeretne-e később még tovább tanulni?

1 – igen 2 – nem 9 – NEM TUDJA

↳ **18.a.** Hol szeretne tovább tanulni?

TÖBB VÁLASZ LEHET!

- 1 – gimnáziumban
- 2 – szakközépiskolában, technikumban
- 3 – szakiskolában
- 4 – főiskolán vagy egyetemen
- 5 – egyéb helyen:
- 6 – NEM TUDJA

19. A magyaron kívül van-e olyan nyelv, amin meg tudja magát értetni?

1 – van 2 – nincs

↳ 19.a. **Milyen nyelven tudja megértetni magát?**

TÖBB VÁLASZ LEHET!

- 1 – angol 5 – orosz
 2 – német 6 – olasz
 3 – francia 7 – egyéb nyelven, éspedig:
 4 – spanyol

20. Most a szakiskolai képzéssel kapcsolatban kérdezem (amit 2011-ben fejezett be). Milyen tényezők játszottak szerepet a szakmája kiválasztásában?

	igen	nem	NT	
a. tehetséget érzett ehhez a szakmához	1	2	9	X
b. iskolai eredménye ezt tette lehetővé	1	2	9	X
c. ezt ismerte eléggé	1	2	9	X
d. nem volt más lehetősége	1	2	9	X
e. szülei tanácsolták	1	2	9	X
f. tanárai tanácsolták	1	2	9	X
g. a pályaválasztási tanácsadó javasolta	1	2	9	X
h. hirdetésre jelentkezett	1	2	9	X
i. ez látszott biztos megélhetésnek az iskola elvégzését követően	1	2	9	X
j. tanuló szerződéses munka lehetősége	1	2	9	X
k. barátja, ismerőse példájától kapott kedvet	1	2	9	X
l. így nem volt probléma, hogy hol lakjon, amíg tanul	1	2	9	X
m. a választott iskolában nem volt más lehetősége	1	2	9	X
n. családi, vagy ismerős vállalkozásban így kaphatott munkalehetőséget	1	2	9	X
o. egyéb ok, éspedig:	1	2	9	X

21. A következő kijelentésekkel mennyire ért vagy nem ért egyet? Az 5-ös jelentse: teljes mértékben, az 1-es azt, hogy egyáltalán nem!

	teljes mértékben		↔			egyáltalán nem		NT
	5	4	3	2	1	9		
a) A szakiskola megfelelően felkészít az életre.	5	4	3	2	1	9	X	
c) A szakiskola olyan tudást ad, ami hasznos a munkahelyén.	5	4	3	2	1	9	X	
d) A szakiskola korszerűtlen, elavult szakmai tudást ad.	5	4	3	2	1	9	X	
e) A képzőhelyen rendelkezésre állnak a képzéshez szükséges eszközök (gépek, anyagok).	5	4	3	2	1	9	X	
f) A szakiskolai tanároktól sokat tanult.	5	4	3	2	1	9	X	
g) A szakiskolai tanárok lelkiismeretesen tanítottak.	5	4	3	2	1	9	X	
h) A szakiskolában tanult szakma önmagában nem elegendő, szükség van mellette egy második szakmára is.	5	4	3	2	1	9	X	

22. Milyenek ítéli meg az elméleti és a gyakorlati oktatás egymáshoz viszonyított arányát:

- 1 – a szakiskolában túl sok volt az elméleti oktatás,
- 2 – túl sok volt a gyakorlati oktatás, vagy
- 3 – az elméleti és a gyakorlati oktatás aránya megfelelő?

9 – NEM TUDJA

23. Mennyi volt a gyakorlati képzés havi óraszám az utolsó tanévben?

..... óra/ hónap

180 ÓRÁNÁL NEM LEHET TÖBB!

999 – NEM TUDJA

24. A szakiskolai tanulmányai során hova járt gyakorlati képzésre az utolsó tanévben?

- 1 – Csak az iskolai tanműhelybe, → 26 - RA
- 2 – csak iskolán kívülre, vagy
- 3 – részben az iskolai tanműhelybe, részben az iskolán kívülre?

9 – NEM TUDJA

25. Melyik cégnél dolgozott a gyakorlati képzés során?

a. Az cég neve:

b. A cég települése:

Budapesten
kerület:

999 – NEM TUDJA

26. Szeretnénk megismerni a véleményét a gyakorlati képzőhellyel kapcsolatban. Ha járt külső helyszínrre az utolsó évben, akkor a külső helyszínrre vonatkozóan válaszoljon, ha nem járt, akkor az iskolaira! **Az 5-ös jelentse, hogy teljes mértékben egyetért a következő kijelentésekkel, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet velük. Természetesen a közbülső osztályzatokat is használhatja!**

	teljes mértékben \longleftrightarrow egyáltalán nem					NEM TUDJA
	5	4	3	2	1	
a. A gyakorlati képzőhelyen nagyon sokat tanult a szakmáról.	5	4	3	2	1	9
b. A gyakorlati képzőhelyen remek szakemberek dolgoztak.	5	4	3	2	1	9
c. A gyakorlati képzőhelyen korszerű gépekkel és berendezésekkel dolgoztak.	5	4	3	2	1	9
d. A gyakorlati képzőhelyen megtanultakat ma is jól tudja használni.	5	4	3	2	1	9

27. Most a 2011-ben szerzett szakmáját értékelje. Iskolai osztályzatokkal mondja meg, hogy mennyire ért vagy nem ért egyet a következő kijelentésekkel. Az 5-ös jelentse azt, hogy teljes mértékben egyetért, az 1-es, hogy egyáltalán nem.

	teljes mértékben \longleftrightarrow egyáltalán nem					NEM TUDJA
	5	4	3	2	1	
a. A szakmája miatt az emberek lenéznek.	5	4	3	2	1	9
b. A szülei büszkék Önre, amiért ezt a szakmát választotta.	5	4	3	2	1	9
c. A szakmája miatt sosem kellett szégyenkeznie.	5	4	3	2	1	9
d. A szakmája miatt az emberek felnéznek Önre.	5	4	3	2	1	9
e. A szakmájával kiemelkedően jól lehet keresni.	5	4	3	2	1	9
f. Nem fizetik meg kellőképpen a szaktudását.	5	4	3	2	1	9
g. Más szakmákhoz viszonyítva alacsony a jövedelme.	5	4	3	2	1	9
h. A szakmájából nagyon nehezen lehet megélni.	5	4	3	2	1	9

MINDENKITŐL!

28. Ön jelenleg...

- 1 – alkalmazott,
- 2 – vállalkozó,
- 3 – alkalmi munkás,
- 4 – munkanélküli, vagy
- 5 – tanuló?

- 6 – egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli stb.)
- 9 – NEM TUDJA

29. HA ALKALMAZOTT (28. kérdés 1-es kód)

Milyen munkaszerződése van Önnek?

- 1 – Határozatlan idejű,
- 2 – határozott idejű, vagy
- 3 – megbízási szerződéssel foglalkoztatják?
- 9 – NEM TUDJA

30. HA MUNKANÉLKÜLI (28. kérdés 4-es kód)

Keres Ön jelenleg munkát?

1 – Igen

2 – nem

9 – NEM TUDJA

31-32. HA TANULÓ (28. kérdés 5-ös kód)**31. Hol tanul jelenleg?**

1 – Gimnáziumban,

2 – szakközépiskolában, technikumban,

3 – szakiskolában, vagy

4 – egyetemen?

5 – iskolarendszeren kívüli (OKJ-s) képzés

6 – egyéb képzés, éspedig:

X –

32. Tanul-e szakmát jelenleg?

1 – Igen

2 – nem → 34 - RE

9 – NEM TUDJA

33. Milyen szakmát tanul jelenleg?

1 – Korábban szerzett szakmájában tanul tovább

2 – másik szakmát tanul, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit korábban szerzett

3 – másik szakmát tanul, ami másik szakmacsoportba tartozik, mint amit korábban szerzett

9 – NEM TUDJA

MINDENKITŐL!**34. Összesen hány munkahelye volt eddig? A gyakorlati képzés ideje alatt végzett munkát ne számítsa bele!**

..... munkahelye

0 – még nem dolgozott → 51 - RE

9 – NEM TUDJA

35. És hány munkahelye volt a 2010/11-es tanév vége óta?

..... munkahelye

0 – a 2010/11-es tanév vége óta nem dolgozott

9 – NEM TUDJA

36. Kérem, válaszoljon meg néhány kérdést azokkal a munkahelyeivel kapcsolatban, amelyeken a 2010/11-es tanév vége óta dolgozott!

	Járt ehhez a céghez gyakorlati képzésre?		Munkába állás ideje (év, hónap) DÁTUM	Abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett?	Mennyi (volt) a havi nettó bére? Ha órabéres havi 180 órával számoljon!	Hány órás (volt) a munkaidő?	Meddig dolgozott ezen a munkahelyen? DÁTUM
	igen	nem					
a.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – egy másik szakmában dolgozott, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit tavaly szerzett 3 – egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 4 – teljesen eltérő szakmában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
b.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – egy másik szakmában dolgozott, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit tavaly szerzett 3 – egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 4 – teljesen eltérő szakmában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
c.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – egy másik szakmában dolgozott, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit tavaly szerzett 3 – egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 4 – teljesen eltérő szakmában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
d.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – egy másik szakmában dolgozott, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit tavaly szerzett 3 – egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 4 – teljesen eltérő szakmában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
e.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – egy másik szakmában dolgozott, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit tavaly szerzett 3 – egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 4 – teljesen eltérő szakmában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
f.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – egy másik szakmában dolgozott, ami ugyanabba a szakmacsoportba tartozik, mint amit tavaly szerzett 3 – egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 4 – teljesen eltérő szakmában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA

37 - 50. HA JELENLEG DOLGOZIK (28. kérdés 1-3-as kód)

37. Hogyan találta jelenlegi munkáját?

TÖBB VÁLASZ LEHET!

- 1 – családtagok, ismerősök segítségével
- 2 – tanulószerveződés alapján
- 3 – újsághirdetés útján
- 4 – internetes állásközvetítő útján
- 5 – munkaügyi központ/kirendeltség segítségével
- 6 – egyéb módon, éspedig:
- 9 – NEM TUDJA

38. Mielőtt elhelyezkedett a jelenlegi munkahelyén, mennyi ideig keresett állást?

- hónapig
- 88 – kevesebb mint 1 hónapig
 - 99 – NEM TUDJA

39. Szeretnénk megtudni, hogy mennyire elégedett a jelenlegi munkahelyével. Iskolai osztályzatokkal válaszoljon. Az 5-ös jelentse azt, hogy nagyon elégedett, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem elégedett vele. (Természetesen a közbülső osztályzatokat is használhatja.)

Tehát mennyire elégedett ...

	←————→					NT	
	nagyon elégedett				egyáltalán nem		
g. a jelenlegi munkakörével?	5	4	3	2	1	9	X
h. a munkaidővel, műszakbeosztással: azzal, hogy mikor és hány órát kell dolgoznia?	5	4	3	2	1	9	X
i. a munkavégzés körülményeivel, a berendezések, gépek stb. állapotával?	5	4	3	2	1	9	X
j. a munkatársaival?	5	4	3	2	1	9	X
k. a fizetésével?	5	4	3	2	1	9	X
l. a továbblépési lehetőségekkel?	5	4	3	2	1	9	X

40. Munkavégzésében mennyire veszi hasznát annak, amit a szakiskolában tanult?

- 1 – Egyáltalán nem,
- 2 – csak a kisebb részének,
- 3 – kb. a felének,
- 4 – a nagyobb részének hasznát veszi, vagy
- 5 – szinte mindennek hasznát veszi, amit a szakiskolában tanult?
- 9 – NEM TUDJA

41. Mi az, amit itt a munkahelyén kellett megtanulnia ahhoz, hogy jól elláthassa a feladatát?

0 – Semmit, mindent tudott már

TÖBB VÁLASZ LEHET!		említi	nem említi	
n.	Konkrét feladatokat, feladatcsoportot	1	2	X
o.	Helyi szokásokat, adott munkahelyhez kapcsolódó ismereteket	1	2	X
p.	A rutint, a gyakorlatot kellett megszereznie	1	2	X
q.	Általános tulajdonságot, fejleszthető készséget (pl. önállóság, precizitás)	1	2	X
r.	Nem a tanult szakmájában dolgozik, mindent a munkahelyen tanult meg	1	2	X
s.	Egyéb dolgot említ, és pedig:			X

42. Ön ugyanazon a településen dolgozik, ahol lakik is?

1 – igen → 45- RE 2 – nem

43. Általában mennyi ideig tart, amíg a lakóhelyéről a munkahelyére ér?

A bejárás órát és percet vesz igénybe

9 – NEM TUDJA 99 – NEM TUDJA

44. Kb. hány kilométerre lakik a munkahelyétől?

..... kilométerre

999 – NEM TUDJA

45. Hogyan jár be a munkahelyére?

01 – saját autóval

02 – családtagja, munkatársa viszi be autóval

03 – helyi tömegközlekedési eszközzel

04 – távolsági busszal

05 – vonattal

TÖBB VÁLASZ LEHET!

06 – kerékpárral

07 – motorral

08 – gyalog

09 – egyéb eszközzel

MINDENKITŐL, AKI DOLGOZIK!

46. Tervezi-e, hogy a következő fél évben munkahelyet vált?

1 – igen 2 – nem → 51 - RE ← 9 – NEM TUDJA

47. Miért szeretne munkahelyet váltani?

RÉSZLETESEN ÍRJA LE!

9 – NEM TUDJA

48. Elhelyezkedne-e a mostani bérénel valamivel alacsonyabb összegért is?

- 1 – Igen,
2 – nem, legalább ugyanennyit szeretne kapni,
3 – a jelenleginél többet szeretne kapni. —————> **48.a. Hány ezer forinttal szeretne többet kézhez kapni?**
9 – NEM TUDJA

.....ezer Ft-tal
99 – NEM TUDJA X – NEM VÁLASZOL

49. Milyen állást keres?... TÖBB VÁLASZ LEHET!

- 1 – Olyat, ahol abban a szakmában dolgozhat, amit a 2010/2011-es tanévben szerzett,
2 – olyat, ahol ugyanabba a szakmacsoportba tartozó másik szakmában dolgozhat,
3 – olyat, ahol egy régebben szerzett szakmájában dolgozhat, vagy
4 – olyat, ahol teljesen eltérő szakmában dolgozhat?
9 – NEM TUDJA

50. HA NEM ABBAN A SZAKMÁBAN DOLGOZNA, AMIT A 2010/2011-ES TANÉVBEN SZERZETT (előző kérdés 2-4-es kód)

Milyen szakmára gondol?

ÍRJA LE! TÖBB VÁLASZ LEHET

9 – NEM TUDJA

MINDENKITŐL!

51. Milyen feltételekkel lenne hajlandó egy távoli, magyarországi városba költözni akkor, ha ott jobb álláslehetőséghez jutna, mint lakóhelye környékén?

**ÍRJA LE, UTÁNA KÓDOLJA!
TÖBB VÁLASZ LEHET!**

- 0 – nem költözne semmilyen feltétellel
1 – ha a munkaadó biztosítana szállást
2 – ha rokonoknál, ismerősöknél tudna lakni
3 – ha magasabb lenne a fizetése —————> **51.a. Hány ezer forinttal szeretne többet kézhez kapni?**
4 – egyéb válasz
9 – NEM TUDJA

.....ezer Ft-tal
99 – NEM TUDJA X – NEM VÁLASZOL

52. A saját pályája, karrierje szempontjából nagyon szükségesnek tartja, inkább szükségesnek, inkább szükségtelennek, vagy teljesen szükségtelennek tartja azt, ...

	nagyon szükséges	inkább szükséges	inkább szükségtelen	teljesen szükségtelen	NEM TUDJA
f. hogy szakmai továbbképzéseken vegyen részt?	4	3	2	1	9
g. hogy jobban beszéljen idegen nyelveken?	4	3	2	1	9
h. hogy jobban értsen a számítógéphez?	4	3	2	1	9
i. HA NINCS ÉRETTSÉGIJE: hogy leérettségizzen?	4	3	2	1	9
j. hogy felsőoktatási intézményben tanuljon?	4	3	2	1	9

53. Köszönjük válaszait! Van kifogása az ellen, hogy egy év múlva ismét megkeressük Önt kérdőívünkkel?

1 – van, jövőre nem kíván válaszolni

2 – nincs —————> Kérem, adja meg elérhetőségeit, hogy jövőre ismét megkereshessük önt!

d. Neve:

e. Cím e

--	--	--	--

irányítószám település neve utca, tér stb. házszám

f. Telefonszáma: d. E-mail címe:

Köszönjük, hogy válaszaival segítette munkánkat!

KÉRDEZÉS VÉGE: óra perc